XENOPHONTIS
EXPEDITIO CYRI.

TEXTVM RECOGNOVIT

FRIDERICVS JACOBS.

ACCESSIT VARIETAS LECTIONIS
CODICIS FLORENTINI.

LIPSIAE
SVMTIBVS J. A. G. WEIGELII.
LVGDVNI BATAVORVM
APVD S. ET J. LVCHTMANS.
1825.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Α'

CAP. I.

Cyrus, Darii ex Parysatide filius, satrapiae in Asia praefectus, Artaxerxi fratri bellum inferre statuit. Quibus artibus copias paraverit, exponitur.

ΔΑΡΕΙΟΥ καὶ Παρυσάτιδος γίγνονται παῖδες δύο· πρεσβύτερος μὲν Ἀρταξέρξης, νεώτερος δὲ Κῦρος. Ἐπεὶ δὲ ἠσθένει Δαρεῖος, καὶ ὑπώπτευε τελευτὴν τοῦ βίου, ἐβούλετό οἱ τὼ παῖδε ἀμφοτέρω παρεῖναι. (2) Ὁ μὲν οὖν πρεσβύτερος παρὼν ἐτύγχανε· Κῦρον δὲ μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἧς αὐτὸν σατράπην ἐποίησε, καὶ στρατηγὸν δὲ αὐτὸν ἀπέδειξε πάντων, ὅσοι εἰς Καστωλοῦ πεδίον ἀθροίζονται. Ἀναβαίνει οὖν ὁ Κῦρος, λαβὼν Τισσαφέρνην ὡς φίλον· καὶ τῶν Ἑλλήνων δὲ ἔχων ὁπλίτας ἀνέβη τριακοσίους, ἄρχοντα δὲ αὐτῶν Ξενίαν Παῤῥάσιον.

(3) Ἐπειδὴ δὲ ἐτελεύτησε Δαρεῖος, καὶ κατέστη εἰς τὴν βασιλείαν Ἀρταξέρξης, Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύοι αὐτῷ. Ὁ δὲ πείθεταί τε καὶ συλλαμβάνει Κῦρον, ὡς ἀποκτενῶν· ἡ δὲ μήτηρ, ἐξαιτησαμένη αὐτὸν, ἀποπέμπει πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχήν. (4) Ὁ δ' ὡς ἀπῆλθε κινδυνεύσας καὶ ἀτιμασθεὶς, βουλεύεται, ὅπως μήποτε ἔτι ἔσται ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ, ἀλλ', ἢν δύνηται, βασιλεύσει ἀντ' ἐκείνου. Παρύσατις μὲν δὴ ἡ μήτηρ ὑπῆρχε τῷ Κύρῳ, φιλοῦσα αὐτὸν μᾶλλον ἢ τὸν βασιλεύοντα Ἀρταξέρξην. (5) Ὅστις δ' ἀφικνοῖτο τῶν παρὰ βασιλέως πρὸς αὐτόν, πάντας οὕτω διατιθεὶς ἀπεπέμπετο, ὥςθ' ἑαυτῷ μᾶλλον φίλους

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Α'.

CAP. I.

Cyrus, Darii ex Parysatide filius, satrapiae in Asia praefectus, Artaxerxi fratri bellum inferre statuit. Quibus artibus copias paraverit, exponitur.

ΔΑΡΕΙΟΥ καὶ Παρυσάτιδος γίγνονται παῖδες δύο· πρεσβύτερος μὲν Ἀρταξέρξης, νεώτερος δὲ Κῦρος. Ἐπεὶ δὲ ἠσθένει Δαρεῖος, καὶ ὑπώπτευε τελευτὴν τοῦ βίου, ἐβούλετό οἱ τὼ παῖδε ἀμφοτέρω παρεῖναι. (2) Ὁ μὲν οὖν πρεσβύτερος παρὼν ἐτύγχανε· Κῦρον δὲ μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἧς αὐτὸν σατράπην ἐποίησε, καὶ στρατηγὸν δὲ αὐτὸν ἀπέδειξε πάντων, ὅσοι εἰς Καστωλοῦ πεδίον ἀθροίζονται. Ἀναβαίνει οὖν ὁ Κῦρος, λαβὼν Τισσαφέρνην ὡς φίλον· καὶ τῶν Ἑλλήνων δὲ ἔχων ὁπλίτας ἀνέβη τριακοσίους, ἄρχοντα δὲ αὐτῶν Ξενίαν Παῤῥάσιον.

(3) Ἐπειδὴ δὲ ἐτελεύτησε Δαρεῖος, καὶ κατέστη εἰς τὴν βασιλείαν Ἀρταξέρξης, Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύοι αὐτῷ. Ὁ δὲ πείθεταί τε καὶ συλλαμβάνει Κῦρον, ὡς ἀποκτενῶν· ἡ δὲ μήτηρ, ἐξαιτησαμένη αὐτὸν, ἀποπέμπει πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχήν. (4) Ὁ δ' ὡς ἀπῆλθε κινδυνεύσας καὶ ἀτιμασθείς, βουλεύεται, ὅπως μήποτε ἔτι ἔσται ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ, ἀλλ', ἢν δύνηται, βασιλεύσει ἀντ' ἐκείνου. Παρύσατις μὲν δὴ ἡ μήτηρ ὑπῆρχε τῷ Κύρῳ, φιλοῦσα αὐτὸν μᾶλλον ἢ τὸν βασιλεύοντα Ἀρταξέρξην. (5) Ὅστις δ' ἀφικνοῖτο τῶν παρὰ βασιλέως πρὸς αὐτόν, πάντας οὕτω διατιθεὶς ἀπεπέμπετο, ὥςθ' ἑαυτῷ μᾶλλον φίλους

λεισΤους και ...
ρνους ταῖς πόλεσι. Καὶ γὰρ ἦσα
Τισσαφέρνους τὸ ἀρχαῖον, ἐκ βασ
ότε δ' ἀφεστήκεσαν πρὸς Κῦρο
ου· (7) ἐν Μιλήτῳ δὲ Τισσαφέρ
τὰ αὐτὰ ταῦτα βουλευομένους [
,] τοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινε, τοὺς
Κῦρος, ὑπολαβὼν τοὺς φεύγοντα
ημα, ἐπολιόρκει Μίλητον καὶ κατ
ιταν, καὶ ἐπειρᾶτο κατάγειν τοὺς
ι αὕτη αὖ ἄλλη πρόφασις ἦν αὐτῷ τ
υμα. (8) Πρὸς δὲ βασιλέα πέμπ
ν αὐτοῦ, δοθῆναί οἱ ταύτας τὰς π
σαφέρνην ἄρχειν αὐτῶν· καὶ ἡ μ
ὐτῷ ταῦτα, ὥστε βασιλεὺς τῆς μὲν
υλῆς οὐκ ᾐσθάνετο, Τισσαφέρνει
α αὐτὸν ἀμφὶ τὰ στρατεύματα δαπ
ετο αὐτῶν πολεμούντων· καὶ γὰ
τοὺς γιγνομένους δασμοὺς βασιλεῖ
Τισσαφέρνης ἐτύγχανεν ἔχων.
Ἄλλο δὲ στράτευμα συνελέγετο α
ῳ καταντιπέρας Ἀβύδου, τόνδε
... ... τοῦ

αὐτῷ, καὶ πιεζόμενος ὑπὸ τῶν οἴκοι ἀντιστασιωτῶν, ἔρχεται πρὸς τὸν Κῦρον, καὶ αἰτεῖ αὐτὸν εἰς δισχιλίους ξένους καὶ τριῶν μηνῶν μισθόν, ὡς οὕτω περιγενησόμενος ἂν τῶν ἀντιστασιωτῶν. Ὁ δὲ Κῦρος δίδωσιν αὐτῷ εἰς τετρακισχιλίους, καὶ ἓξ μηνῶν μισθόν· καὶ δεῖται αὐτοῦ, μὴ πρόσθεν καταλῦσαι πρὸς τοὺς ἀντιστασιώτας, πρὶν ἂν αὐτῷ συμβουλεύσηται. Οὕτω δὲ αὖ τὸ ἐν Θετταλίᾳ ἐλάνθανεν αὐτῷ τρεφόμενον στράτευμα. (11) Πρόξενον δὲ τὸν Βοιώτιον, ξένον ὄντα αὐτῷ, ἐκέλευσε λαβόντα ἄνδρας ὅτι πλείστους παραγενέσθαι, ὡς ἐπὶ Πεισίδας βουλόμενος στρατεύεσθαι, ὡς πράγματα παρεχόντων [τῶν] Πεισιδῶν τῇ ἑαυτοῦ χώρᾳ. Σοφαίνετον δὲ τὸν Στυμφάλιον, καὶ Σωκράτην τὸν Ἀχαιόν, ξένους ὄντας καὶ τούτους, ἐκέλευσεν ἄνδρας λαβόντας ἐλθεῖν ὅτι πλείστους, ὡς πολεμήσων Τισσαφέρνει σὺν τοῖς φυγάσι τῶν Μιλησίων. Καὶ ἐποίουν οὕτως οὗτοι.

CAP. II.

Copiis contractis, Cyrus, expeditionem contra Pisidas praetexens, in iter se committit: in quo itinere cum Epyaxa, regina Ciliciae, congressus, per eam efficit, ut ejus maritus Syennesis ipsum conveniat, et pecunia juvet.

Ἐπεὶ δ' ἐδόκει αὐτῷ ἤδη πορεύεσθαι ἄνω, τὴν μὲν πρόφασιν ἐποιεῖτο, ὡς Πεισίδας βουλόμενος ἐκβαλεῖν παντάπασιν ἐκ τῆς χώρας· καὶ ἀθροίζει ὡς ἐπὶ τούτους τό τε βαρβαρικὸν καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἐνταῦθα στράτευμα· καὶ παραγγέλλει τῷ τε Κλεάρχῳ, λαβόντι ἥκειν ὅσον ἦν αὐτῷ στράτευμα· καὶ τῷ Ἀριστίππῳ, συναλλαγέντι πρὸς τοὺς οἴκοι, ἀποπέμψαι πρὸς ἑαυτὸν ὃ εἶχε στράτευμα· καὶ Ξενίᾳ τῷ Ἀρκάδι, ὃς αὐτῷ προειστήκει τοῦ ἐν ταῖς πόλεσι ξενικοῦ, ἥκειν παρήγγειλε, λαβόντα τοὺς ἄνδρας, πλὴν ὁπόσοι ἱκανοὶ ἦσαν τὰς ἀκροπόλεις φυλάττειν. (2) Ἐκάλεσε δὲ καὶ τοὺς Μι-

λεις Τισσαφέρνους τὸ ἀρχαῖον, ἐκ β
· τότε δ' ἀφεστήκεσαν πρὸς Κ
λήτου· (7) ἐν Μιλήτῳ δὲ Τισσαφ
νος τὰ αὐτὰ ταῦτα βουλευομένους
ρον,] τοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινε, το
δὲ Κῦρος, ὑπολαβὼν τοὺς φεύγον
τευμα, ἐπολιόρκει Μίλητον καὶ κ
λατταν, καὶ ἐπειρᾶτο κατάγειν τοὺ
Καὶ αὕτη αὖ ἄλλη πρόφασις ἦν αὐτῷ
τευμα. (8) Πρὸς δὲ βασιλέα πέμ
ὢν αὐτοῦ, δοθῆναί οἱ ταύτας τὰς
ισσαφέρνην ἄρχειν αὐτῶν· καὶ ἡ μ
αὐτῷ ταῦτα, ὥστε βασιλεὺς τῆς με
ουλῆς οὐκ ᾐσθάνετο, Τισσαφέρνε
ντα αὐτὸν ἀμφὶ τὰ στρατεύματα δα
θετο αὐτῶν πολεμούντων· καὶ γ
ε τοὺς γιγνομένους δασμοὺς βασιλεῖ
ν Τισσαφέρνης ἐτύγχανεν ἔχων.
Ἄλλο δὲ στράτευμα συνελέγετο αὐ
τῇ καταντιπέρας Ἀβύδου, τόνδε
ς ἦν Λακεδαιμόνιος, φυγάς· τού
Κῦρος, ἠγάσθη τε αὐτόν, καὶ δίδωσ
ρεικούς. Ὁ δὲ λαβὼν τὸ χρυσίον,

αὐτῷ, καὶ πιεζόμενος ὑπὸ τῶν οἴκοι ἀντιστασιωτῶν, ἔρχεται πρὸς τὸν Κῦρον, καὶ αἰτεῖ αὐτὸν εἰς δισχιλίους ξένους καὶ τριῶν μηνῶν μισθόν, ὡς οὕτω περιγενησόμενος ἂν τῶν ἀντιστασιωτῶν. Ὁ δὲ Κῦρος δίδωσιν αὐτῷ εἰς τετρακισχιλίους, καὶ ἓξ μηνῶν μισθόν· καὶ δεῖται αὐτοῦ, μὴ πρόσθεν καταλῦσαι πρὸς τοὺς ἀντιστασιώτας, πρὶν ἂν αὐτῷ συμβουλεύσηται. Οὕτω δὲ αὖ τὸ ἐν Θετταλίᾳ ἐλάνθανεν αὐτῷ τρεφόμενον στράτευμα. (11) Πρόξενον δὲ τὸν Βοιώτιον, ξένον ὄντα αὐτῷ, ἐκέλευσε λαβόντα ἄνδρας ὅτι πλείστους παραγενέσθαι, ὡς ἐπὶ Πεισίδας βουλόμενος στρατεύεσθαι, ὡς πράγματα παρεχόντων [τῶν] Πεισιδῶν τῇ ἑαυτοῦ χώρᾳ. Σοφαίνετον δὲ τὸν Στυμφάλιον, καὶ Σωκράτην τὸν Ἀχαιόν, ξένους ὄντας καὶ τούτους, ἐκέλευσεν ἄνδρας λαβόντας ἐλθεῖν ὅτι πλείστους, ὡς πολεμήσων Τισσαφέρνει σὺν τοῖς φυγάσι τῶν Μιλησίων. Καὶ ἐποίουν οὕτως οὗτοι.

CAP. II.

Copiis contractis, Cyrus, expeditionem contra Pisidas praetexens, in iter se committit: in quo itinere cum Epyaxa, regina Ciliciae, congressus, per eam efficit, ut ejus maritus Syennesis ipsum conveniat, et pecunia juvet.

Ἐπεὶ δ' ἐδόκει αὐτῷ ἤδη πορεύεσθαι ἄνω, τὴν μὲν πρόφασιν ἐποιεῖτο, ὡς Πεισίδας βουλόμενος ἐκβαλεῖν παντάπασιν ἐκ τῆς χώρας· καὶ ἀθροίζει ὡς ἐπὶ τούτους τό τε βαρβαρικὸν καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἐνταῦθα στράτευμα· καὶ παραγγέλλει τῷ τε Κλεάρχῳ, λαβόντι ἥκειν ὅσον ἦν αὐτῷ στράτευμα· καὶ τῷ Ἀριστίππῳ, συναλλαγέντι πρὸς τοὺς οἴκοι, ἀποπέμψαι πρὸς ἑαυτὸν ὃ εἶχε στράτευμα· καὶ Ξενίᾳ τῷ Ἀρκάδι, ὃς αὐτῷ προειστήκει τοῦ ἐν ταῖς πόλεσι ξενικοῦ, ἥκειν παρήγγειλε, λαβόντα τοὺς ἄνδρας, πλὴν ὁπόσοι ἱκανοὶ ἦσαν τὰς ἀκροπόλεις φυλάττειν. (2) Ἐκάλεσε δὲ καὶ τοὺς Μι-

ιχιςχιλίους·

πενταχοσίους καὶ χιλίους, γυμνήτα

φαίνετος δὲ ὁ Στυμφάλιος, ὁπλίτ

υχράτης δὲ ὁ Ἀχαιός, ὁπλίτας ἔχ

ς· Πασίων δὲ ὁ Μεγαρεὺς εἰς τριά

ις, τριαχοσίους δὲ πελταστὰς ἔχων

ιὶ οὗτος καὶ ὁ Σωχράτης τῶν ἀμφ

ενομένων. (4) Οὗτοι μὲν εἰς Σάρδε

Τισσαφέρνης δὲ, χατανοήσας ταῦτα,

άμενος εἶναι ἢ ὡς ἐπὶ Πισίδας τὴν

ιεύεται ὡς βασιλέα, ᾗ ἐδύνατο τάχι

ὺς πενταχοσίους. (5) Καὶ βασιλ

ἤχουσε παρὰ Τισσαφέρνους τὸν Κύρ

παρεσχευάζετο.

Κῦρος δὲ ἔχων οὓς εἶπον, ὡρμ

καὶ ἐξελαύνει διὰ τῆς Λυδίας στα

σάγγας εἴχοσι καὶ δύο, ἐπὶ τὸν Μ

Τούτου τὸ εὖρος δύο πλέθρα· γέφυ

πλοίοις ἑπτά. (6) Τοῦτον διαβὰς ἐ

σταθμὸν ἕνα παρασάγγας ὀχτὼ εἰ

οἰχουμένην, εὐδαίμονα καὶ μεγάλην

ἡμέρας ἑπτά· καὶ ἧχε Μένων ὁ Θετ

... πενταχόσιοι

ασιλέως βασίλεια ἐν Κελαιναῖς ἐρυμνὰ ἐπὶ ταῖς πηαῖς τοῦ Μαρσύου ποταμοῦ, ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει· ῥεῖ δὲ :αὶ οὗτος διὰ τῆς πόλεως, καὶ ἐμβάλλει εἰς τὸν Μαίανδρον· τοῦ δὲ Μαρσύου τὸ εὖρός ἐστιν εἴκοσι καὶ πέντε ποδῶν. Ἐνταῦθα λέγεται Ἀπόλλων ἐκδεῖραι Μαρσύαν, νικήσας ἐρίζοντά οἱ περὶ σοφίας, καὶ τὸ δέρμα κρεμάσαι ἐν τῷ ἄντρῳ, ὅθεν αἱ πηγαί· διὰ δὲ τοῦτο ὁ ποταμὸς καλεῖται Μαρσύας. (9) Ἐνταῦθα Ξέρξης, ὅτε ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἡττηθεὶς τῇ μάχῃ ἀπεχώρει, λέγεται οἰκοδομῆσαι ταῦτά τε τὰ βασίλεια, καὶ τὴν Κελαινῶν ἀκρόπολιν. Ἐνταῦθα ἔμεινε Κῦρος ἡμέρας τριάκοντα· καὶ ἧκε Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος, φυγάς, ἔχων ὁπλίτας χιλίους, καὶ πελταστὰς Θρᾷκας ὀκτακοσίους, καὶ τοξότας Κρῆτας διακοσίους. Ἅμα δὲ καὶ Σωσίας παρῆν ὁ Συρακούσιος, ἔχων ὁπλίτας χιλίους, καὶ Σοφαίνετος ὁ Ἀρκάς, ἔχων ὁπλίτας χιλίους. Καὶ ἐνταῦθα Κῦρος ἐξέτασιν καὶ ἀριθμὸν τῶν Ἑλλήνων ἐποίησεν ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ ἐγένοντο οἱ σύμπαντες, ὁπλῖται μὲν μύριοι καὶ χίλιοι, πελτασταὶ δὲ ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους.

(10) Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα εἰς Πέλτας, πόλιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς· ἐν αἷς Ξενίας ὁ Ἀρκὰς τὰ Λύκαια ἔθυσε, καὶ ἀγῶνα ἔθηκε· τὰ δὲ ἆθλα ἦσαν στλεγγίδες χρυσαῖ· ἐθεώρει δὲ τὸν ἀγῶνα καὶ Κῦρος. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δώδεκα ἐς Κεραμῶν ἀγοράν, πόλιν οἰκουμένην, ἐσχάτην πρὸς ῇ Μυσίᾳ χώρᾳ. (11) Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς ρεῖς παρασάγγας τριάκοντα, εἰς Καΰστρου πεδίον, πόιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας πέντε· καὶ οῖς στρατιώταις ὠφείλετο μισθὸς πλέον ἢ τριῶν μηῶν· καὶ πολλάκις ἰόντες ἐπὶ τὰς θύρας ἀπῄτουν. Ὁ ὲ ἐλπίδας λέγων διῆγε, καὶ δῆλος ἦν ἀνιώμενος· οὐ ὰρ ἦν πρὸς τοῦ Κύρου τρόπου, ἔχοντα μὴ ἀποδιδόναι.

(12) Ἐνταῦθα ἀφικνεῖται Ἐπύαξα, ἡ Συεννέσιος υνή, τοῦ Κιλίκων βασιλέως, παρὰ Κῦρον· καὶ ἐλέγετο ύρῳ δοῦναι χρήματα πολλά. Τῇ δ᾽ οὖν στρατιᾷ τότε πέδωκε Κῦρος μισθὸν τεττάρων μηνῶν. Εἶχε δὲ ἡ ίλισσα καὶ φύλακας περὶ αὐτήν, Κίλικας καὶ Ἀσπενίους· ἐλέγετο δὲ καὶ συγγενέσθαι Κῦρον τῇ Κιλίσσῃ.

ῆναι ἡ ...
ῆ· βουλόμενος οὖν ἐπιδεῖξαι, ἐξέτ
πεδίῳ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβά
σε δὲ τοὺς Ἕλληνας, ὡς νόμος αι
ω ταχθῆναι καὶ στῆναι, συντάξαι
ιτοῦ. Ἐτάχθησαν οὖν ἐπὶ τεττάρων
ιὸν Μένων καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· τὸ δ'
χος καὶ οἱ ἐκείνου· τὸ δὲ μέσον, οἱ
6) Ἐθεώρει οὖν ὁ Κῦρος πρῶτον μὲν
δὲ παρήλαυνον τεταγμένοι κατ' ἴλας
τα δὲ τοὺς Ἕλληνας, παρελαύνων ἐ
Κίλισσα ἐφ' ἁρμαμάξης. Εἶχον
ιλκᾶ, καὶ χιτῶνας φοινικοῦς, καὶ κ
σπίδας ἐκκεκαθαρμένας. (17) Ἐπ
ἤλασε, στήσας τὸ ἅρμα πρὸ τῆς φ
Πίγρητα τὸν ἑρμηνέα παρὰ τοὺς στρ
ήνων, ἐκέλευσε προβαλέσθαι τὰ ὅπ
αι ὅλην τὴν φάλαγγα. Οἱ δὲ ταῦ
τρατιώταις· καὶ ἐπεὶ ἐσάλπιγξε,
πλα ἐπῄεσαν. Ἐκ δὲ τούτου θᾶττ
ρανγῇ, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου δρόμος
ιώταις ἐπὶ τὰς σκηνάς. (18) Τῶν
... καὶ ἥ τε Κί

κοντα. Ταύτην τὴν χώραν ἐπέτρεψε διαρπάσαι τοῖς Ἕλλησιν, ὡς πολεμίαν οὖσαν. (20) Ἐντεῦθεν ὁ Κῦρος τὴν Κίλισσαν εἰς Κιλικίαν ἀποπέμπει τὴν ταχίστην ὁδόν· καὶ συνέπεμψεν αὐτῇ στρατιώτας, οὓς Μένων εἶχε, καὶ αὐτόν [Μένωνα τὸν Θεσσαλόν.] Κῦρος δὲ μετὰ τῶν ἄλλων ἐξελαύνει διὰ Καππαδοκίας σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι καὶ πέντε πρὸς Δάναν, πόλιν οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· ἐν ᾧ Κῦρος ἀπέκτεινεν ἄνδρα Πέρσην, Μεγαφέρνην, φοινικιστὴν βασίλειον, καὶ ἕτερόν τινα τῶν ὑπάρχων δυνάστην, αἰτιασάμενος ἐπιβουλεύειν αὐτῷ. (21) Ἐντεῦθεν ἐπειρῶντο ἐςβάλλειν εἰς τὴν Κιλικίαν· ἡ δὲ εἰςβολὴ ἦν ὁδὸς ἁμαξιτός, ὀρθία ἰσχυρῶς, καὶ ἀμήχανος εἰςελθεῖν στρατεύματι, εἴ τις ἐκώλυεν. Ἐλέγετο δὲ καὶ Συέννεσις εἶναι ἐπὶ τῶν ἄκρων, φυλάττων τὴν εἰςβολήν· δι' ὃ ἔμεινεν ἡμέραν ἐν τῷ πεδίῳ. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἧκεν ἄγγελος λέγων, ὅτι λελοιπὼς εἴη Συέννεσις τὰ ἄκρα, ἐπεὶ ᾔσθετο τό τε Μένωνος στράτευμα ὅτι ἤδη ἐν Κιλικίᾳ εἴη εἴσω τῶν ὀρέων, καὶ ὅτι τριήρεις ἤκουε περιπλεούσας ἀπὸ Ἰωνίας εἰς Κιλικίαν, Ταμὼν ἔχοντα τὰς Λακεδαιμονίων καὶ αὐτοῦ Κύρου. (22) Κῦρος δ' οὖν ἀνέβη ἐπὶ τὰ ὄρη, οὐδενὸς κωλύοντος, καὶ εἶδε τὰς σκηνάς, οὗ ἐφύλαττον οἱ Κίλικες. Ἐντεῦθεν δὲ κατέβαινεν εἰς πεδίον μέγα, καλὸν καὶ ἐπίῤῥυτον, καὶ δένδρων παντοδαπῶν ἔμπλεων καὶ ἀμπέλων· πολὺ δὲ καὶ σήσαμον καὶ μελίνην καὶ κέγχρον καὶ πυροὺς καὶ κριθὰς φέρει. Ὄρος δ' αὐτὸ περιέχει ὀχυρὸν καὶ ὑψηλὸν πάντῃ ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν.

(23) Καταβὰς δὲ διὰ τούτου τοῦ πεδίου, ἤλασε σταθμοὺς τέσσαρας παρασάγγας πέντε καὶ εἴκοσιν εἰς Ταρσούς, πόλιν τῆς Κιλικίας μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. Ἐνταῦθα ἦσαν τὰ Συεννέσιος βασίλεια, τοῦ Κιλίκων βασιλέως· διὰ μέσης δὲ τῆς πόλεως ῥεῖ ποταμός, Κύδνος ὄνομα, εὖρος δύο πλέθρων. (24) Ταύτην τὴν πόλιν ἐξέλιπον οἱ ἐνοικοῦντες, μετὰ Συεννέσιος, εἰς χωρίον ὀχυρὸν ἐπὶ τὰ ὄρη· πλὴν οἱ τὰ καπηλεῖα ἔχοντες· ἔμειναν δὲ καὶ οἱ παρὰ τὴν θάλατταν οἰκοῦντες ἐν Σόλοις καὶ ἐν Ἰσσοῖς. (25) Ἐπύαξα δέ, ἡ Συεννέσιος γυνή, προτέρα Κύρου πέντε ἡμέραις εἰς Ταρσοὺς ἀφίκετο· ἐν

Κῦρος δέ, ἐπεὶ εἰςῆλθεν εἰς τὴν ..
το Συέννεσιν πρὸς ἑαυτόν· ὁ δὲ οὔ
πω κρείττονι ἑαυτοῦ εἰς χεῖρας ἐλθεῖ
Κύρῳ ἰέναι ἤθελε, πρὶν ἡ γυνὴ αὐτὸν
ς ἔλαβε. (27) Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπεὶ
οις, Συέννεσις μὲν Κύρῳ ἔδωκε χρή
ν στρατιάν, Κῦρος δ' ἐκείνῳ δῶρα,
βασιλεῖ τίμια, ἵππον χρυσοχάλινον
οῦν καὶ ψέλλια καὶ ἀκινάκην χρυσοῦν
ικήν, καὶ τὴν χώραν μηκέτι ἁρπάζε
σμένα ἀνδράποδα, ἤν που ἐντυγχάνω
ιν.

CAP. III.

raeci milites, suspicione de vero Cyri c se ad bellum contra regem Persarum negantes, reditum parant; quae seditic ducis eorum, astu, tum Cyri promiss

νταῦθ' ἔμεινε Κῦρος καὶ ἡ στρατιὰ ἡ
γὰρ στρατιῶται οὐκ ἔφασαν ἰέναι τοῦ

(3) Ἄνδρες στρατιῶται, μὴ θαυμάζετε, ὅτι χαλεπῶς φέρω τοῖς παροῦσι πράγμασιν. Ἐμοὶ γὰρ Κῦρος ξένος ἐγένετο, καί με, φεύγοντα ἐκ τῆς πατρίδος, τά τε ἄλλα ἐτίμησε, καὶ μυρίους ἔδωκε δαρεικούς· οὓς ἐγὼ λαβὼν οὐκ εἰς τὸ ἴδιον κατεθέμην ἐμοί, ἀλλ' εἰς ὑμᾶς ἐδαπάνων. (4) Καὶ πρῶτον μὲν πρὸς τοὺς Θρᾷκας ἐπολέμησα, καὶ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐτιμωρούμην μεθ' ὑμῶν, ἐκ τῆς Χεῤῥονήσου αὐτοὺς ἐξελαύνων, βουλομένους ἀφαιρεῖσθαι τοὺς ἐνοικοῦντας Ἕλληνας τὴν γῆν. Ἐπειδὴ δὲ Κῦρος ἐκάλει, λαβὼν ὑμᾶς ἐπορευόμην, ἵνα, εἴ τι δέοιτο, ὠφελοίην αὐτὸν ἀνθ' ὧν εὖ ἔπαθον ὑπ' ἐκείνου. (5) Ἐπεὶ δὲ ὑμεῖς οὐ βούλεσθε συμπορεύεσθαι, ἀνάγκη δή μοι, ἢ ὑμᾶς προδόντα τῇ Κύρου φιλίᾳ χρῆσθαι, ἢ πρὸς ἐκεῖνον ψευσάμενον μεθ' ὑμῶν εἶναι. Εἰ μὲν δὴ δίκαια ποιήσω, οὐκ οἶδα· αἱρήσομαι δ' οὖν ὑμᾶς, καὶ σὺν ὑμῖν ὅ τι ἂν δέῃ πείσομαι. Καὶ οὔποτ' ἐρεῖ οὐδείς, ὡς ἐγὼ Ἕλληνας ἀγαγὼν εἰς τοὺς βαρβάρους, προδοὺς τοὺς Ἕλληνας, τὴν τῶν βαρβάρων φιλίαν εἱλόμην. (6) Ἀλλὰ ἐπεὶ ὑμεῖς ἐμοὶ οὐκ ἐθέλετε πείθεσθαι, οὐδὲ ἕπεσθαι, ἐγὼ σὺν ὑμῖν ἕψομαι, καὶ ὅ τι ἂν δέῃ πείσομαι. Νομίζω γὰρ ὑμᾶς ἐμοὶ εἶναι καὶ πατρίδα καὶ φίλους καὶ συμμάχους, καὶ σὺν ὑμῖν μὲν ἂν εἶναι τίμιος, ὅπου ἂν ὦ· ὑμῶν δ' ἐρημωθεὶς, οὐκ ἂν ἱκανὸς εἶναι οἶμαι, οὔτ' ἂν φίλον ὠφελῆσαι, οὔτ' ἂν ἐχθρὸν ἀλέξασθαι. Ὡς ἐμοῦ οὖν ἰόντος, ὅπῃ ἂν καὶ ὑμεῖς, οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε. (7) Ταῦτα εἶπεν· οἱ δὲ στρατιῶται, οἵ τε αὐτοῦ ἐκείνου, καὶ οἱ ἄλλοι, ταῦτα ἀκούσαντες, ὅτι οὐ φαίη παρὰ βασιλέα πορεύεσθαι, ἐπήνεσαν· παρὰ δὲ Ξενίου καὶ Πασίωνος πλείους ἢ δισχίλιοι, λαβόντες τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκευοφόρα, ἐστρατοπεδεύσαντο παρὰ Κλεάρχῳ. (8) Κῦρος δὲ τούτοις ἀπορῶν τε καὶ λυπούμενος, μετεπέμπετο τὸν Κλέαρχον· ὁ δ' ἰέναι μὲν οὐκ ἤθελε, λάθρα δὲ τῶν στρατιωτῶν πέμπων αὐτῷ ἄγγελον, ἔλεγε θαῤῥεῖν, ὡς καταστησομένων τούτων εἰς τὸ δέον· μεταπέμπεσθαι δ' ἐκέλευεν αὐτόν· αὐτὸς δὲ οὐκ ἔφη ἰέναι. (9) Μετὰ δὲ ταῦτα συναγαγὼν τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ στρατιώτας καὶ τοὺς προσελθόντας αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων τὸν βουλόμενον, ἔλεξε τοιάδε·

Ἄνδρες στρατιῶται, τὰ μὲν δὴ Κύρου δῆλον ὅτι

' νομίζει ὑπ' ἐμου ηυικ...
χ ὥρα εἶναι ἡμῖν καθεύδειν, οὐδ' ἀμε
λὰ βουλεύεσθαι, ὅ τι χρὴ ποιεῖν ἐκ τ
ένομεν αὐτοῦ, σκεπτέον μοι δοκεῖ εἶναι
ἑστατα μένωμεν· εἴτε δὴ δοκεῖ ἀπιέναι
ἑστατα ἄπιμεν, καὶ ὅπως τὰ ἐπιτήδι
ὰρ τούτων οὔτε στρατηγοῦ οὔτε ἰδιώτ
12) Ὁ δὲ ἀνὴρ πολλοῦ μὲν ἄξιος φί
ῃ· χαλεπώτατος δ' ἐχθρός, ᾧ ἂν πολ
ὑναμιν ἔχει καὶ πεζὴν καὶ ἱππικὴν κ
πάντες ὁμοίως ὁρῶμέν τε καὶ ἐπιστάμε
πόῤῥω δοκοῦμέν μοι αὐτοῦ καθῆσθαι·
ὅ τί τις γιγνώσκει ἄριστον εἶναι. Τα
σατο.

(13) Ἐκ δὲ τούτου ἀνίσταντο, ἱ
τομάτου, λέξοντες, ἃ ἐγίγνωσκον· οἱ
ἐγκέλευστοι, ἐπιδεικνύντες, οἵα εἴη ἡ
Κύρου γνώμης καὶ μένειν καὶ ἀπιέναι
εἶπε, προςποιούμενος σπεύδειν ὡς τ
εἰς τὴν Ἑλλάδα, στρατηγοὺς μὲν ἑλέ
χιστα, εἰ μὴ βούλεται Κλέαρχος ἀπά
... ἀγοράζεσθαι, (ἡ δ' ἀγορὰ ἦν ἐν τ

ἐνορῶ, δι' ἃ ἐμοὶ τοῦτο οὐ ποιητέον· ὡς δὲ τῷ ἀνδρί, ὃν ἂν ἕλησθε, πείσομαι ᾗ δυνατὸν μάλιστα· ἵνα εἰδῆτε, ὅτι καὶ ἄρχεσθαι ἐπίσταμαι, ὥς τις καὶ ἄλλος μάλιστα ἀνθρώπων. (16) Μετὰ δὲ τοῦτον ἄλλος ἀνέστη, ἐπιδεικνὺς μὲν τὴν εὐήθειαν τοῦ τὰ πλοῖα αἰτεῖν κελεύοντος, ὥςπερ πάλιν [τὸν] στόλον Κύρου μὴ ποιουμένου· ἐπιδεικνὺς δέ, ὡς εὔηθες εἴη, ἡγεμόνα αἰτεῖν παρὰ τούτου, ᾧ λυμαινόμεθα τὴν πρᾶξιν. Εἰ δέ τι καὶ τῷ ἡγεμόνι πιστεύσομεν, ᾧ ἂν Κῦρος διδῷ, τί κωλύει, καὶ τὰ ἄκρα ἡμῖν κελεύειν Κῦρον προκαταλαμβάνειν; (17) Ἐγὼ γὰρ ὀκνοίην μὲν ἂν εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαίνειν, ἃ ἡμῖν δοίη, μὴ ἡμᾶς αὐταῖς ταῖς τριήρεσι καταδύσῃ· φοβοίμην δ' ἂν τῷ ἡγεμόνι, ᾧ [ἂν] δοίη, ἕπεσθαι, μὴ ἡμᾶς ἀγάγῃ, ὅθεν οὐχ οἷόν τε ἔσται ἐξελθεῖν· βουλοίμην δ' ἄν, ἄκοντος ἀπιὼν Κύρου, λαθεῖν αὐτὸν ἀπελθών· ὃ οὐ δυνατόν ἐστιν. (18) Ἀλλ' ἔγωγε φημί, ταῦτα μὲν φλυαρίας εἶναι· δοκεῖ δέ μοι, ἄνδρας ἐλθόντας πρὸς Κῦρον, οἵτινες ἐπιτήδειοι, σὺν Κλεάρχῳ, ἐρωτᾶν ἐκεῖνον, τί βούλεται ἡμῖν χρῆσθαι· καὶ ἐὰν μὲν ἡ πρᾶξις ᾖ παραπλησία, οἵαπερ καὶ πρόσθεν ἐχρῆτο τοῖς ξένοις, ἕπεσθαι καὶ ἡμᾶς, καὶ μὴ κακίους εἶναι τῶν πρόσθεν τούτῳ συναναβάντων· (19) ἐὰν δὲ μείζων ἡ πρᾶξις τῆς πρόσθεν φαίνηται, καὶ ἐπιπονωτέρα, καὶ ἐπικινδυνοτέρα, ἀξιοῦν, ἢ πείσαντα ἡμᾶς ἄγειν, ἢ πεισθέντα πρὸς φιλίαν ἀφιέναι· οὕτω γὰρ καὶ ἑπόμενοι ἂν φίλοι αὐτῷ καὶ πρόθυμοι ἑποίμεθα, καὶ ἀπιόντες, ἀσφαλῶς ἂν ἀπίοιμεν· ὅ τι δ' ἂν πρὸς ταῦτα λέγῃ, ἀπαγγεῖλαι δεῦρο· ἡμᾶς δ' ἀκούσαντας πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι. (20) Ἔδοξε ταῦτα· καὶ ἄνδρας ἑλόμενοι σὺν Κλεάρχῳ πέμπουσιν, οἳ ἠρώτων Κῦρον τὰ δόξαντα τῇ στρατιᾷ. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο, ὅτι ἀκούοι Ἀβροκόμαν, ἐχθρὸν ἄνδρα, ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ εἶναι, ἀπέχοντα δώδεκα σταθμούς· πρὸς τοῦτον οὖν ἔφη βούλεσθαι ἐλθεῖν· κἂν μὲν ᾖ ἐκεῖ, τὴν δίκην ἔφη χρῄζειν ἐπιθεῖναι αὐτῷ· ἢν δὲ φεύγῃ, ἡμεῖς ἐκεῖ πρὸς ταῦτα βουλευσόμεθα. (21) Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ αἱρετοί, ἀναγγέλλουσι τοῖς στρατιώταις. Τοῖς δὲ ὑποψία μὲν ἦν, ὅτι ἄγει πρὸς βασιλέα, ὅμως δὲ ἐδόκει ἕπεσθαι· προςαιτοῦσι δὲ μισθόν. Ὁ δὲ Κῦρος ὑπισχνεῖται ἡμιόλιον πᾶσι δώσειν, οὗ πρότερον ἔφερον,

ro militum supplementum adducit
corum duces ob offensionem qu
dunt cum copiis suis. Quem dis
animo ferens, cum hac lenitate
missis, reliquorum Graecorum a
ita ut, consilio tandem de bello ci
tefacto, auxilium non detrectent,
faciente, Euphratem transmittit

Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύ
ἐπὶ τὸν Σάρον ποταμόν, οὗ ἦν τὸ
Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμὸν ἕνα π
τὸν Πύραμον ποταμόν, οὗ τὸ εὖρος
ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγ
Ἰσσούς, τῆς Κιλικίας ἐσχάτην πόλι
κουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα.
ναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ Κύρῳ παρῆ
νήσου νῆες τριάκοντα καὶ πέντε, κ
χος Πυθαγόρας Λακεδαιμόνιος.
μώς, Αἰγύπτιος, ἐξ Ἐφέσου, ἔχων
... ἐπολιόρκει 1

α δύο τείχη· καὶ τὸ μὲν ἔσωθεν πρὸ τῆς Κιλι-
έννεσις εἶχε καὶ Κιλίκων φυλακή· τὸ δ' ἔξω τὸ
ς Συρίας βασιλέως ἐλέγετο φυλακὴ φυλάττειν.
του δὲ τούτων ῥεῖ ποταμός, Κάρσος ὄνομα, εὖ-
θρου. Ἅπαν δὲ τὸ μέσον τῶν τειχῶν ἦσαν στά-
ς· καὶ παρελθεῖν οὐκ ἦν βίᾳ· ἦν γὰρ ἡ πάρο-
νή, καὶ τὰ τείχη εἰς τὴν θάλατταν καθήκοντα,
δὲ ἦσαν πέτραι ἠλίβατοι· ἐπὶ δὲ τοῖς τείχεσιν
οις ἐφειστήκεσαν πύλαι. (5) Ταύτης οὖν ἕνεκα
όδου Κῦρος τὰς ναῦς μετεπέμψατο, ὅπως ὁπλί-
βιβάσειεν εἴσω καὶ ἔξω τῶν πυλῶν, καὶ βιασά-
ὺς πολεμίους παρέλθοιεν, εἰ φυλάττοιεν ἐπὶ
ρίαις πύλαις· ὅπερ ᾤετο ποιήσειν τὸν Ἀβρο-
Κῦρος, ἔχοντα πολὺ στράτευμα. Ἀβροκόμας
ῦτο ἐποίησεν, ἀλλ' ἐπεὶ ἤκουε Κῦρον ἐν Κιλικίᾳ
ἀναστρέψας ἐκ Φοινίκης παρὰ βασιλέα ἀπήλαυ-
ν, ὡς ἐλέγετο, τριάκοντα μυριάδας στρατιᾶς.
) Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ Συρίας σταθμὸν ἕνα
γγας πέντε εἰς Μυρίανδρον, πόλιν οἰκουμένην
ινίκων ἐπὶ τῇ θαλάττῃ· ἐμπόριον δ' ἦν τὸ χω-
ὶ ὥρμουν αὐτόθι ὁλκάδες πολλαί. (7) Ἐνταῦθ'
ἡμέρας ἑπτά· καὶ Ξενίας ὁ Ἀρκάς, στρατηγός,
σίων ὁ Μεγαρεύς, ἐμβάντες εἰς πλοῖον, καὶ τὰ
υ ἄξια ἐνθέμενοι, ἀπέπλευσαν, ὡς μὲν τοῖς πλεί-
δόκουν, φιλοτιμηθέντες, ὅτι τοὺς στρατιώτας
τοὺς παρὰ Κλέαρχον ἀπελθόντας, ὡς ἀπιόντας
Ἑλλάδα πάλιν, καὶ οὐ πρὸς βασιλέα, εἴα Κῦρος
ἔαρχον ἔχειν. Ἐπεὶ δ' οὖν ἦσαν ἀφανεῖς, διῆλθε
ὅτι διώκοι αὐτοὺς Κῦρος τριήρεσι· καὶ οἱ μὲν
, ὡς δολίους ὄντας αὐτοὺς ληφθῆναι· οἱ δ' ᾤ-
, εἰ ἁλώσοιντο.
) Κῦρος δέ, συγκαλέσας τοὺς στρατηγούς, εἶπεν·
οίπασιν ἡμᾶς Ξενίας καὶ Πασίων· ἀλλ' εὖ γε
ἐπιστάσθωσαν, ὅτι οὔτε ἀποδεδράκασιν· οἶδα
οἴχονται· οὔτε ἀποπεφεύγασιν· ἔχω γὰρ τριή-
ὥστε ἑλεῖν τὸ ἐκείνων πλοῖον. Ἀλλά, μὰ τοὺς
οὐκ ἔγωγε αὐτοὺς διώξω· οὐδὲ ἐρεῖ οὐδείς, ὡς
μὲν ἂν παρῇ τις χρῶμαι· ἐπειδὰν δὲ ἀπιέναι βού-
συλλαβὼν καὶ αὐτοὺς κακῶς ποιῶ, καὶ τὰ χρή-

Μετὰ [δὲ] ταῦτα Κῦρος ἐξελαύνει
ιρας παρασάγγας εἴκοσιν ἐπὶ τὸν Χάλοι
) εὖρος πλέθρου, πλήρη δ' ἰχθύων μεγά
ῦς οἱ Σύροι θεοὺς ἐνόμιζον, καὶ ἀδικεῖ
ὰς περιστεράς. Αἱ δὲ κῶμαι, ἐν αἷς ἐσ
άτιδος ἦσαν, εἰς ζώνην δεδομέναι. (10)
αύνει σταθμοὺς πέντε παρασάγγας τρ
ηγὰς τοῦ Δαράδακος ποταμοῦ, οὗ τὸ
Ἐνταῦθα ἦσαν τὰ Βελέσυος βασίλεια,
αντος, καὶ παράδεισος πάνυ μέγας κ
άντα, ὅσα ὧραι φύουσι. Κῦρος δ' αὐτ
ὰ βασίλεια κατέκαυσεν.

(11) Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς
ας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Εὐφράτην πο
ὖρος τεττάρων σταδίων· καὶ πόλις αὐ
άλη καὶ εὐδαίμων, Θάψακος ὀνόματι.
ιαν ἡμέρας πέντε· καὶ Κῦρος μεταπ
στρατηγοὺς τῶν Ἑλλήνων ἔλεγεν, ὅτι
ρὸς βασιλέα μέγαν, εἰς Βαβυλῶνα· κ
έγειν ταῦτα τοῖς στρατιώταις, καὶ ἀνα
(12) Οἱ δὲ ποιήσαντες ἐκκλησίαν, ἀπ

ὡς ἐπείσθη. Μένων δέ, πρὶν δῆλον εἶναι, τί ποιήσουσιν οἱ ἄλλοι στρατιῶται, πότερον ἕψονται Κύρῳ ἢ οὔ, συνέλεξε τὸ αὑτοῦ στράτευμα χωρὶς τῶν ἄλλων, καὶ ἔλεξε τάδε·

(14) Ἄνδρες, ἐὰν ἐμοὶ πεισθῆτε, οὔτε κινδυνεύσαντες, οὔτε πονήσαντες, τῶν ἄλλων πλέον προτιμήσεσθε στρατιωτῶν ὑπὸ Κύρου. Τί οὖν κελεύω ποιῆσαι; Νῦν δεῖται Κῦρος ἕπεσθαι τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ βασιλέα· ἐγὼ οὖν φημί, ὑμᾶς χρῆναι διαβῆναι τὸν Εὐφράτην ποταμόν, πρὶν δῆλον εἶναι, ὅ τι οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἀποκρινοῦνται Κύρῳ. (15) Ἢν μὲν γὰρ ψηφίσωνται ἕπεσθαι, ὑμεῖς δόξετε αἴτιοι εἶναι ἄρξαντες τοῦ διαβαίνειν· καὶ ὡς προθυμοτάτοις ὑμῖν οὖσι χάριν εἴσεται Κῦρος καὶ ἀποδώσει· [ἐπίσταται δ' εἴ τις καὶ ἄλλος]· ἢν δ' ἀποψηφίσωνται οἱ ἄλλοι, ἄπιμεν μὲν πάντες εἰς τοὔμπαλιν· ὑμῖν δέ, ὡς μόνοις πειθομένοις, πιστοτάτοις χρήσεται καὶ εἰς φρούρια καὶ εἰς λοχαγίας· καὶ ἄλλου οὗτινος ἂν δέησθε, οἶδα, ὅτι ὡς φίλου τεύξεσθε Κύρου. (16) Ἀκούσαντες ταῦτα ἐπείθοντο καὶ διέβησαν, πρὶν τοὺς ἄλλους ἀποκρίνασθαι. Κῦρος δ' ἐπεὶ ᾔσθετο διαβεβηκότας, ἥσθη τε, καὶ τῷ στρατεύματι πέμψας Γλοῦν, εἶπεν· Ἐγὼ μέν, ὦ ἄνδρες, ἤδη ὑμᾶς ἐπαινῶ· ὅπως δὲ καὶ ὑμεῖς ἐμὲ ἐπαινέσετε, ἐμοὶ μελήσει, ἢ μηκέτι με Κῦρον νομίζετε. (17) Οἱ μὲν δὴ στρατιῶται, ἐν ἐλπίσι μεγάλαις ὄντες, εὔχοντο αὐτὸν εὐτυχῆσαι· Μένωνι δὲ καὶ δῶρα ἐλέγετο πέμψαι μεγαλοπρεπῶς. Ταῦτα δὲ ποιήσας διέβαινε· συνείπετο δὲ καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα αὐτῷ ἅπαν· καὶ τῶν διαβαινόντων τὸν ποταμὸν οὐδεὶς ἐβρέχθη ἀνωτέρω τῶν μασθῶν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. (18) Οἱ δὲ Θαψακηνοὶ ἔλεγον, ὅτι οὐ πώποθ' οὗτος ὁ ποταμὸς διαβατὸς γένοιτο πεζῇ, εἰ μὴ τότε, ἀλλὰ πλοίοις· ἃ τότε Ἀβροκόμας προϊὼν κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κῦρος διαβῇ. Ἐδόκει δὲ θεῖον εἶναι, καὶ σαφῶς ὑποχωρῆσαι τὸν ποταμὸν Κύρῳ, ὡς βασιλεύσοντι.

(19) Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Συρίας σταθμοὺς ἐννέα παρασάγγας πεντήκοντα, καὶ ἀφικνοῦνται πρὸς τὸν Ἀράξην ποταμόν. Ἐνταῦθα ἦσαν κῶμαι πολλαί, μεσταὶ σίτου καὶ οἴνου. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς, καὶ ἐπεσιτίσαντο.

Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Ἀραβίας
ιοταμὸν ἐν δεξιᾷ ἔχων, σταθμοὺς ἐρ
ιασάγγας τριάκοντα καὶ πέντε. Ἐν τι
ν μὲν ἡ γῆ πεδίον ἅπαν ὁμαλὸν ὥςπερ
ίου δὲ πλῆρες· εἰ δέ τι καὶ ἄλλο ἐνῆν
παντα ἦσαν εὐώδη, ὥςπερ ἀρώματα·
νῆν. (2) Θηρία δὲ παντοῖα, πλεῖστοι
ὐκ ὀλίγαι δὲ στρουθοὶ αἱ μεγάλαι· ἐνῆ
ες καὶ δορκάδες· ταῦτα δὲ τὰ θηρία ο
ιότε. Καὶ οἱ μὲν ὄνοι, ἐπεί τις διώκοι
ι εἱστήκεσαν· πολὺ γὰρ τῶν ἵππων ἔ
ὶ πάλιν ἐπεὶ πλησιάζοιεν οἱ ἵπποι, τ
ὶ οὐκ ἦν λαβεῖν, εἰ μὴ διαστάντες ο
αδεχόμενοι τοῖς ἵπποις. Τὰ δὲ κρέα
ιν ἦν παραπλήσια τοῖς ἐλαφείοις, ἁπαλ
τρουθὸν δὲ οὐδεὶς ἔλαβεν· οἱ δὲ διώ
ων ταχὺ ἐπαύοντο· πολὺ γὰρ ἀπέσπι
ῖς μὲν ποσὶ δρόμῳ, ταῖς δὲ πτέρυξιν,
τίῳ χρωμένη. Τὰς δὲ ὠτίδας, ἄν τι
τι λαμβάνειν· πέτονται γὰρ βραχύ, ι
ὶ ταχὺ ἀπαγορεύουσι. Τὰ δὲ κρέα αὐ
(4) Πορευόμενοι δὲ ...

ῦ γὰρ ἦν χόρτος, οὐδὲ ἄλλο δένδρον οὐδέν, ἀλλὰ
' ἅπασα ἡ χώρα· οἱ δὲ ἐνοικοῦντες ὄνους ἀλέτας
ὸν ποταμὸν ὀρύττοντες καὶ ποιοῦντες, εἰς Βαβυ-
νον καὶ ἐπώλουν, καὶ ἀνταγοράζοντες σῖτον ἔζων.
δὲ στράτευμα ὁ σῖτος ἐπέλιπε, καὶ πρίασθαι
εἰ μὴ ἐν τῇ Λυδίᾳ ἀγορᾷ, ἐν τῷ Κύρου βαρβα-
ὴν καπίθην ἀλεύρων ἢ ἀλφίτων τεττάρων σίγλων.
ίγλος δύναται ἑπτὰ ὀβολοὺς καὶ ἡμιοβόλιον Ἀττι-
ἡ δὲ καπίθη δύο χοίνικας Ἀττικοὺς ἐχώρει. Κρέα
ίοντες οἱ στρατιῶται διεγίγνοντο. (7) Ἦν δὲ
τῶν σταθμῶν οὓς πάνυ μακροὺς ἤλαυνεν, ὁπότε ἢ
ὼρ βούλοιτο διατελέσαι ἢ πρὸς χιλόν. Καὶ δή
ενοχωρίας καὶ πηλοῦ φανέντος ταῖς ἁμάξαις δυσ-
ιυ, ἐπέστη ὁ Κῦρος σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ἀρίστοις
αιμονεστάτοις, καὶ ἔταξε Γλοῦν καὶ Πίγρητα,
ις τοῦ βαρβαρικοῦ στρατοῦ συνεκβιβάζειν τὰς
. (8) Ἐπεὶ δὲ ἐδόκουν αὐτῷ σχολαίως ποιεῖν,
ὀργῇ ἐκέλευσε τοὺς περὶ αὐτὸν Πέρσας τοὺς κρα-
συνεπισπεῦσαι τὰς ἁμάξας. Ἔνθα δὴ μέρος τι
αξίας ἦν θεάσασθαι. Ῥίψαντες γὰρ τοὺς πορφυ-
νδυς, ὅπου ἕκαστος ἔτυχεν ἑστηκώς, ἵεντο, ὥςπερ
οι τις περὶ νίκης, καὶ μάλα κατὰ πρανοῦς γηλόφου,
τούτους τε τοὺς πολυτελεῖς χιτῶνας, καὶ τὰς
ς ἀναξυρίδας· ἔνιοι δὲ καὶ στρεπτοὺς περὶ τοῖς
οις, καὶ ψέλλια περὶ ταῖς χερσίν· εὐθὺς δὲ σὺν
εἰςπηδήσαντες εἰς τὸν πηλόν, θᾶττον ἢ ὥς τις
ο, μετεώρους ἐξεκόμισαν τὰς ἁμάξας. (9) Τὸ
ιαν δῆλος ἦν Κῦρος ὡς σπεύδων πᾶσαν τὴν ὁδόν,
διατρίβων, ὅπου μὴ ἐπισιτισμοῦ ἕνεκα ἤ τινος
ἀναγκαίου ἐκαθέζετο· νομίζων, ὅσῳ μὲν ἂν θᾶτ-
οι, τοσούτῳ ἀπαρασκευαστοτέρῳ βασιλεῖ μάχε-
ὅσῳ δὲ σχολαιότερον, τοσούτῳ πλέον βασιλεῖ
ρεσθαι στράτευμα. Καὶ συνιδεῖν δ' ἦν τῷ προσέ-
ὸν νοῦν ἡ βασιλέως ἀρχὴ πλήθει μὲν χώρας καὶ
των ἰσχυρὰ οὖσα, τοῖς δὲ μήκεσι τῶν ὁδῶν καὶ
πάσθαι τὰς δυνάμεις ἀσθενής, εἴ τις διὰ ταχέων
λεμον ποιοῖτο.

0) Πέραν δὲ τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ κατὰ τοὺς
ς σταθμοὺς ἦν πόλις εὐδαίμων καὶ μεγάλη, ὄνο-

B

) Ἀμφιλεξάντων δέ τι ἐνταῦθα τῶν τ
ρατιωτῶν καὶ τῶν τοῦ Κλεάρχου, ὁ
δικεῖν τὸν τοῦ Μένωνος, πληγὰς ἐν
πρὸς τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα ἔλεγεν· ἀ
ατιῶται, ἐχαλέπαινον, καὶ ὠργίζοντ
ρχῳ. (12) Τῇ δ' αὐτῇ ἡμέρᾳ Κλέα
τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐκεῖ κ
ν ἀγοράν, ἀφιππεύει ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ σ
ωνος στρατεύματος σὺν ὀλίγοις τοῖς π
δ' οὔπω ἧκεν, ἀλλ' ἔτι προσήλαυνε] τ
τρατιωτῶν ξύλα σχίζων τις, ὡς εἶδε τ
λαύνοντα, ἵησι τῇ ἀξίνῃ· καὶ οὗτος
ν· ἄλλος δὲ λίθῳ καὶ ἄλλος, εἶτα πολ
ομένης. (13) Ὁ δὲ καταφεύγει εἰς
μα, καὶ εὐθὺς παραγγέλλει εἰς τὰ
ἐν ὁπλίτας ἐκέλευσεν αὐτοῦ μεῖναι, τ
ὰ γόνατα θέντας· αὐτὸς δὲ λαβὼν τ
ς ἱππέας, οἳ ἦσαν αὐτῷ ἐν τῷ στρατε
τετταράκοντα, [τούτων δὲ οἱ πλεῖστ
ν ἐπὶ τοὺς Μένωνος, ὥστε ἐκείνους ἐκ
τὸν Μένωνα, καὶ τρέχειν ἐπὶ τὰ ὅπ
... τῷ πράγματι. (14)

ει ὧδε· (16) Κλέαρχε καὶ Πρόξενε, καὶ οἱ ἄλλοι οἱ παρόντες Ἕλληνες, οὐκ ἴστε, ὅ τι ποιεῖτε. Εἰ γάρ τινα ἀλλήλοις μάχην συνάψετε, νομίζετε, ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ ἐμέ τε κατακεκόψεσθαι, καὶ ὑμᾶς οὐ πολὺ ἐμοῦ ὕστερον· κακῶς γὰρ τῶν ἡμετέρων ἐχόντων, πάντες οὗτοι, οὓς ὁρᾶτε, βάρβαροι πολεμιώτεροι ἡμῖν ἔσονται τῶν παρὰ βασιλεῖ ὄντων. (17) Ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέαρχος, ἐν ἑαυτῷ ἐγένετο· καὶ παυσάμενοι ἀμφότεροι, κατὰ χώραν ἔθεντο τὰ ὅπλα.

CAP. VI.

Orontes, unus ex nobilibus Persis, iteratae defectionis convictus, ex Clearchi ceterorumque ducum sententia capitis damnatus, e medio tollitur.

Ἐντεῦθεν προϊόντων, ἐφαίνετο ἴχνια ἵππων καὶ κόπρος· εἰκάζετο δὲ εἶναι ὁ στίβος ὡς δισχιλίων ἵππων. Οὗτοι προϊόντες ἔκαιον καὶ χιλὸν καὶ εἴ τι ἄλλο χρήσιμον ἦν. Ὀρόντης δέ, Πέρσης ἀνήρ, γένει τε προσήκων βασιλεῖ, καὶ τὰ πολέμια λεγόμενος ἐν τοῖς ἀρίστοις Περσῶν, ἐπιβουλεύει Κύρῳ, καὶ πρόσθεν πολεμήσας, καταλλαγεὶς δέ. (2) Οὗτος Κύρῳ εἶπεν, εἰ αὐτῷ δοίη ἱππέας χιλίους, ὅτι τοὺς προκατακαίοντας ἱππέας ἢ κατακάνοι ἂν ἐνεδρεύσας, ἢ ζῶντας πολλοὺς αὐτῶν ἕλοι, καὶ κωλύσειε τοῦ καίειν ἐπιόντας, καὶ ποιήσειεν, ὥστε μήποτε δύνασθαι αὐτοὺς ἰδόντας τὸ Κύρου στράτευμα, βασιλεῖ διαγγεῖλαι. Τῷ δὲ Κύρῳ ἀκούσαντι ταῦτα ἐδόκει ὠφέλιμα εἶναι· καὶ ἐκέλευεν αὐτὸν λαμβάνειν μέρος παρ' ἑκάστου τῶν ἡγεμόνων.

(3) Ὁ δὲ Ὀρόντης, νομίσας ἑτοίμους αὐτῷ εἶναι τοὺς ἱππέας, γράφει ἐπιστολὴν παρὰ βασιλέα, ὅτι ἥξοι ἔχων ἱππέας ὡς ἂν δύνηται πλείστους· ἀλλὰ φράσαι τοῖς ἑαυτοῦ ἱππεῦσιν ἐκέλευεν, ὡς φίλιον αὐτὸν ὑποδέχεσθαι. Ἐνῆν δ' ἐν τῇ ἐπιστολῇ καὶ τῆς πρόσθεν φιλίας ὑπομνήματα καὶ πίστεως. Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν δίδωσι πιστῷ ἀνδρί, ὡς ᾤετο· ὁ δὲ λαβὼν Κύρῳ δίδωσιν. (4) Ἀναγνοὺς δὲ αὐτὴν ὁ Κῦρος, συλλαμβάνει Ὀρόντην, καὶ συγκα-

corum duces ob offensionem quandam dunt cum copiis suis. Quem discessu animo ferens, cum hac lenitate sua, t missis, reliquorum Graecorum animos ita ut, consilio tandem de bello cum reg tefacto, auxilium non detrectent, sed, l faciente, Euphratem transmittant.

εῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρα τὸν Σάρον ποταμόν, οὗ ἦν τὸ εὖρος ῦθεν ἐξελαύνει σταθμὸν ἕνα παρασάγ Πύραμον ποταμόν, οὗ τὸ εὖρος στάδιο ύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας πεν ύς, τῆς Κιλικίας ἐσχάτην πόλιν ἐπὶ τῇ ένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. (2) Ἐ ἡμέρας τρεῖς· καὶ Κύρῳ παρῆσαν αἱ ν νῆες τριάκοντα καὶ πέντε, καὶ ἐπ' α Πυθαγόρας Λακεδαιμόνιος. Ἡγεῖτο ἱ Αἰγύπτιος, ἐξ Ἐφέσου, ἔχων ναῦς ἑ καὶ εἴκοσιν· αἷς ἐπολιόρκει Μίλητον ι φίλη ἦν, καὶ συνεπολέμει Κύρῳ πρὸ ἦν δὲ καὶ Χειρίσοφος ὁ Λακεδαιμόνιος ἐ τεμπτος ὑπὸ Κύρου, ἑπτακοσίους ἔχων

δὲ ταῦτα δύο τείχη· καὶ τὸ μὲν ἔσωθεν πρὸ τῆς Κιλικίας Συέννεσις εἶχε καὶ Κιλίκων φυλακή· τὸ δ' ἔξω τὸ πρὸ τῆς Συρίας βασιλέως ἐλέγετο φυλακὴ φυλάττειν. Διὰ μέσου δὲ τούτων ῥεῖ ποταμὸς, Κάρσος ὄνομα, εὖρος πλέθρου. Ἅπαν δὲ τὸ μέσον τῶν τειχῶν ἦσαν στάδιοι τρεῖς· καὶ παρελθεῖν οὐκ ἦν βίᾳ· ἦν γὰρ ἡ πάροδος στενὴ, καὶ τὰ τείχη εἰς τὴν θάλατταν καθήκοντα, ὕπερθεν δὲ ἦσαν πέτραι ἠλίβατοι· ἐπὶ δὲ τοῖς τείχεσιν ἀμφοτέροις ἐφειστήκεσαν πύλαι. (5) Ταύτης οὖν ἕνεκα τῆς παρόδου Κῦρος τὰς ναῦς μετεπέμψατο, ὅπως ὁπλίτας ἀποβιβάσειεν εἴσω καὶ ἔξω τῶν πυλῶν, καὶ βιασάμενοι τοὺς πολεμίους παρέλθοιεν, εἰ φυλάττοιεν ἐπὶ ταῖς Συρίαις πύλαις· ὅπερ ᾤετο ποιήσειν τὸν Ἀβροκόμαν ὁ Κῦρος, ἔχοντα πολὺ στράτευμα. Ἀβροκόμας δὲ οὐ τοῦτο ἐποίησεν, ἀλλ' ἐπεὶ ἤκουε Κῦρον ἐν Κιλικίᾳ ὄντα, ἀναστρέψας ἐκ Φοινίκης παρὰ βασιλέα ἀπήλαυνεν, ἔχων, ὡς ἐλέγετο, τριάκοντα μυριάδας στρατιᾶς.

(6) Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ Συρίας σταθμὸν ἕνα παρασάγγας πέντε εἰς Μυρίανδρον, πόλιν οἰκουμένην ὑπὸ Φοινίκων ἐπὶ τῇ θαλάττῃ· ἐμπόριον δ' ἦν τὸ χωρίον, καὶ ὥρμουν αὐτόθι ὁλκάδες πολλαί. (7) Ἐνταῦθ' ἔμειναν ἡμέρας ἑπτά· καὶ Ξενίας ὁ Ἀρκὰς, στρατηγὸς, καὶ Πασίων ὁ Μεγαρεὺς, ἐμβάντες εἰς πλοῖον, καὶ τὰ πλείστου ἄξια ἐνθέμενοι, ἀπέπλευσαν, ὡς μὲν τοῖς πλείστοις ἐδόκουν, φιλοτιμηθέντες, ὅτι τοὺς στρατιώτας αὐτῶν, τοὺς παρὰ Κλέαρχον ἀπελθόντας, ὡς ἀπιόντας εἰς τὴν Ἑλλάδα πάλιν, καὶ οὐ πρὸς βασιλέα, εἴα Κῦρος τὸν Κλέαρχον ἔχειν. Ἐπεὶ δ' οὖν ἦσαν ἀφανεῖς, διῆλθε λόγος, ὅτι διώκοι αὐτοὺς Κῦρος τριήρεσι· καὶ οἱ μὲν εὔχοντο, ὡς δολίους ὄντας αὐτοὺς ληφθῆναι· οἱ δ' ᾤκτειρον, εἰ ἁλώσοιντο.

(8) Κῦρος δὲ, συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς, εἶπεν· Ἀπολελοίπασιν ἡμᾶς Ξενίας καὶ Πασίων· ἀλλ' εὖ γε μέντοι ἐπιστάσθωσαν, ὅτι οὔτε ἀποδεδράκασιν· οἶδα γὰρ ὅπη οἴχονται· οὔτε ἀποπεφεύγασιν· ἔχω γὰρ τριήρεις, ὥστε ἑλεῖν τὸ ἐκείνων πλοῖον. Ἀλλὰ, μὰ τοὺς θεοὺς, οὐκ ἔγωγε αὐτοὺς διώξω· οὐδὲ ἐρεῖ οὐδεὶς, ὡς ἐγὼ ἕως μὲν ἂν παρῇ τις χρῶμαι· ἐπειδὰν δὲ ἀπιέναι βούληται, συλλαβὼν καὶ αὐτοὺς κακῶς ποιῶ, καὶ τὰ χρή-

αρας παρασάγγας εἴκοσιν ἐπὶ τὸν Χ
ὁ εὖρος πλέθρου, πλήρη δ' ἰχθύων μ
ῦς οἱ Σύροι θεοὺς ἐνόμιζον, καὶ ἀδ
ὰς περιστεράς. Αἱ δὲ κῶμαι, ἐν α
ὑτιδος ἦσαν, εἰς ζώνην δεδομέναι. (
κύνει σταθμοὺς πέντε παρασάγγας
ηγὰς τοῦ Δαράδακος ποταμοῦ, οὗ
ἐνταῦθα ἦσαν τὰ Βελέσυος βασίλει
ιντος, καὶ παράδεισος πάνυ μέγα
ἰντα, ὅσα ὧραι φύουσι. Κῦρος δ'
ὰ βασίλεια κατέκαυσεν.

(11) Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμ
ὺς πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Εὐφράτην
ρος τεττάρων σταδίων· καὶ πόλις
λη καὶ εὐδαίμων, Θάψακος ὀνόμα
ν ἡμέρας πέντε· καὶ Κῦρος μετ
ρατηγοὺς τῶν Ἑλλήνων ἔλεγεν,
ὸς βασιλέα μέγαν, εἰς Βαβυλῶνα·
γειν ταῦτα τοῖς στρατιώταις, καὶ ἀ
2) Οἱ δὲ ποιήσαντες ἐκκλησίαν, (
δὲ στρατιῶται ἐχαλέπαινον τοῖς στ

ὶς ἐπείσθη. Μένων δέ, πρὶν δῆλον εἶναι, τί ποιήσου-
ν οἱ ἄλλοι στρατιῶται, πότερον ἕψονται Κύρῳ ἢ οὔ,
νέλεξε τὸ αὑτοῦ στράτευμα χωρὶς τῶν ἄλλων, καὶ
ξε τάδε·

(14) Ἄνδρες, ἐὰν ἐμοὶ πεισθῆτε, οὔτε κινδυνεύ-
ντες, οὔτε πονήσαντες, τῶν ἄλλων πλέον προτιμήσε-
ε στρατιωτῶν ὑπὸ Κύρου. Τί οὖν κελεύω ποιῆσαι;
ὶν δεῖται Κῦρος ἕπεσθαι τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ βασιλέα·
ὸ οὖν φημί, ὑμᾶς χρῆναι διαβῆναι τὸν Εὐφράτην πο-
μόν, πρὶν δῆλον εἶναι, ὅ τι οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἀποκρι-
ῦνται Κύρῳ. (15) Ἢν μὲν γὰρ ψηφίσωνται ἕπεσθαι,
εῖς δόξετε αἴτιοι εἶναι ἄρξαντες τοῦ διαβαίνειν· καὶ ὡς
οθυμοτάτοις ὑμῖν οὖσι χάριν εἴσεται Κῦρος καὶ ἀπο-
σει· [ἐπίσταται δ' εἴ τις καὶ ἄλλος]· ἢν δ' ἀποψηφί-
νται οἱ ἄλλοι, ἄπιμεν μὲν πάντες εἰς τοὔμπαλιν· ὑμῖν
, ὡς μόνοις πειθομένοις, πιστοτάτοις χρήσεται καὶ
φρούρια καὶ εἰς λοχαγίας· καὶ ἄλλου οὕτινος ἂν δέη-
ε, οἶδα, ὅτι ὡς φίλου τεύξεσθε Κύρου. (16) Ἀκού-
ντες ταῦτα ἐπείθοντο καὶ διέβησαν, πρὶν τοὺς ἄλλους
οκρίνασθαι. Κῦρος δ' ἐπεὶ ᾔσθετο διαβεβηκότας,
θη τε, καὶ τῷ στρατεύματι πέμψας Γλοῦν, εἶπεν·
γὼ μέν, ὦ ἄνδρες, ἤδη ὑμᾶς ἐπαινῶ· ὅπως δὲ καὶ
εῖς ἐμὲ ἐπαινέσετε, ἐμοὶ μελήσει, ἢ μηκέτι με Κῦρον
μίζετε. (17) Οἱ μὲν δὴ στρατιῶται, ἐν ἐλπίσι μεγά-
ις ὄντες, εὔχοντο αὐτὸν εὐτυχῆσαι· Μένωνι δὲ καὶ
ρα ἐλέγετο πέμψαι μεγαλοπρεπῶς. Ταῦτα δὲ ποιή-
ς διέβαινε· συνείπετο δὲ καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα αὐ-
ἅπαν· καὶ τῶν διαβαινόντων τὸν ποταμὸν οὐδεὶς
ρέχθη ἀνωτέρω τῶν μαστῶν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. (18)
δὲ Θαψακηνοὶ ἔλεγον, ὅτι οὐ πώποθ' οὗτος ὁ ποτα-
ς διαβατὸς γένοιτο πεζῇ, εἰ μὴ τότε, ἀλλὰ πλοίοις·
τότε Ἀβροκόμας προϊὼν κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κῦρος
κβῇ. Ἐδόκει δὲ θεῖον εἶναι, καὶ σαφῶς ὑποχωρῆσαι
ν ποταμὸν Κύρῳ, ὡς βασιλεύσοντι.

(19) Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Συρίας σταθμοὺς
νέα παρασάγγας πεντήκοντα, καὶ ἀφικνοῦνται πρὸς
ν Ἀράξην ποταμόν. Ἐνταῦθα ἦσαν κῶμαι πολλαί,
σταὶ σίτου καὶ οἴνου. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς,
ὶ ἐπεσιτίσαντο.

..ντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς
ποταμὸν ἐν δεξιᾷ ἔχων, σταθ
ρασάγγας τριάκοντα καὶ πέντε
ἦν μὲν ἡ γῆ πεδίον ἅπαν ὁμαλὸ
θίου δὲ πλῆρες· εἰ δέ τι καὶ ἄ
ἅπαντα ἦσαν εὐώδη, ὥςπερ ἀρ
ἐνῆν. (2) Θηρία δὲ παντοῖα,
οὐκ ὀλίγαι δὲ στρουθοὶ αἱ μεγά
δες καὶ δορκάδες· ταῦτα δὲ τὰ
ἐνίοτε. Καὶ οἱ μὲν ὄνοι, ἐπεί τ
ἂν εἱστήκεσαν· πολὺ γὰρ τῶν
καὶ πάλιν ἐπεὶ πλησιάζοιεν οἱ
καὶ οὐκ ἦν λαβεῖν, εἰ μὴ διασ
διαδεχόμενοι τοῖς ἵπποις. Τὰ
νων ἦν παραπλήσια τοῖς ἐλαφείο
Στρουθὸν δὲ οὐδεὶς ἔλαβεν· ο
πέων ταχὺ ἐπαύοντο· πολὺ γὰρ
τοῖς μὲν ποσὶ δρόμῳ, ταῖς δὲ πτ
ἱστίῳ χρωμένη. Τὰς δὲ ὠτίδας
ἔστι λαμβάνειν· πέτονται γὰρ β
καὶ ταχὺ ἀπαγορεύουσι. Τὰ δὲ

(4) Πορευόμενοι δὲ διὰ τα
κνοῦνται ἐπὶ τὸν Μασκᾶν ποταμό
Ἐνταῦθα ἦν πόλις ἐρήμη, μεγάλ

μοῦ· οὐ γὰρ ἦν χόρτος, οὐδὲ ἄλλο δένδρον οὐδὲν, ἀλλὰ ψιλὴ ἦν ἅπασα ἡ χώρα· οἱ δὲ ἐνοικοῦντες ὄνους ἀλέτας παρὰ τὸν ποταμὸν ὀρύττοντες καὶ ποιοῦντες, εἰς Βαβυλῶνα ἦγον καὶ ἐπώλουν, καὶ ἀνταγοράζοντες σῖτον ἔζων. (6) Τὸ δὲ στράτευμα ὁ σῖτος ἐπέλιπε, καὶ πρίασθαι οὐκ ἦν, εἰ μὴ ἐν τῇ Λυδίᾳ ἀγορᾷ, ἐν τῷ Κύρου βαρβαρικῷ, τὴν καπίθην ἀλεύρων ἢ ἀλφίτων τεττάρων σίγλων. Ὁ δὲ σίγλος δύναται ἑπτὰ ὀβολοὺς καὶ ἡμιοβόλιον Ἀττικούς· ἡ δὲ καπίθη δύο χοίνικας Ἀττικοὺς ἐχώρει. Κρέα οὖν ἐσθίοντες οἱ στρατιῶται διεγίγνοντο. (7) Ἦν δὲ τούτων τῶν σταθμῶν οὓς πάνυ μακροὺς ἤλαυνεν, ὁπότε ἢ πρὸς ὕδωρ βούλοιτο διατελέσαι ἢ πρὸς χιλόν. Καὶ δή ποτε στενοχωρίας καὶ πηλοῦ φανέντος ταῖς ἁμάξαις δυσπορεύτου, ἐπέστη ὁ Κῦρος σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ἀρίστοις καὶ εὐδαιμονεστάτοις, καὶ ἔταξε Γλοῦν καὶ Πίγρητα, λαβόντας τοῦ βαρβαρικοῦ στρατοῦ συνεκβιβάζειν τὰς ἁμάξας. (8) Ἐπεὶ δὲ ἐδόκουν αὐτῷ σχολαίως ποιεῖν, ὥσπερ ὀργῇ ἐκέλευσε τοὺς περὶ αὐτὸν Πέρσας τοὺς κρατίστους συνεπισπεῦσαι τὰς ἁμάξας. Ἔνθα δὴ μέρος τι τῆς εὐταξίας ἦν θεάσασθαι. Ῥίψαντες γὰρ τοὺς πορφυροῦς κάνδυς, ὅπου ἕκαστος ἔτυχεν ἑστηκώς, ἵεντο, ὥσπερ ἂν δράμοι τις περὶ νίκης, καὶ μάλα κατὰ πρανοῦς γηλόφου, ἔχοντες τούτους τε τοὺς πολυτελεῖς χιτῶνας, καὶ τὰς ποικίλας ἀναξυρίδας· ἔνιοι δὲ καὶ στρεπτοὺς περὶ τοῖς τραχήλοις, καὶ ψέλλια περὶ ταῖς χερσίν· εὐθὺς δὲ σὺν τούτοις εἰσπηδήσαντες εἰς τὸν πηλὸν, θᾶττον ἢ ὥς τις ἂν ᾤετο, μετεώρους ἐξεκόμισαν τὰς ἁμάξας. (9) Τὸ δὲ σύμπαν δῆλος ἦν Κῦρος ὡς σπεύδων πᾶσαν τὴν ὁδὸν, καὶ οὐ διατρίβων, ὅπου μὴ ἐπισιτισμοῦ ἕνεκα ἢ τινὸς ἄλλου ἀναγκαίου ἐκαθέζετο· νομίζων, ὅσῳ μὲν ἂν θᾶττον ἔλθοι, τοσούτῳ ἀπαρασκευαστοτέρῳ βασιλεῖ μάχεσθαι, ὅσῳ δὲ σχολαιότερον, τοσούτῳ πλέον βασιλεῖ συναγείρεσθαι στράτευμα. Καὶ συνιδεῖν δ' ἦν τῷ προσέχοντι τὸν νοῦν ἡ βασιλέως ἀρχὴ πλήθει μὲν χώρας καὶ ἀνθρώπων ἰσχυρὰ οὖσα, τοῖς δὲ μήκεσι τῶν ὁδῶν καὶ τῷ διεσπάσθαι τὰς δυνάμεις ἀσθενής, εἴ τις διὰ ταχέων τὸν πόλεμον ποιοῖτο.

(10) Πέραν δὲ τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ κατὰ τοὺς ἐρήμους σταθμοὺς ἦν πόλις εὐδαίμων καὶ μεγάλη, ὄνο-

(11) Ἀμφιλεξάντων δέ τι ενταυϑα τω
ις στρατιωτῶν καὶ τῶν τοῦ Κλεάρχου,
ας ἀδικεῖν τὸν τοῦ Μένωνος, πληγὰς
λϑὼν πρὸς τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα ἔλεγεν·
ἱ στρατιῶται, ἐχαλέπαινον, καὶ ὠργίζο
Κλεάρχῳ. (12) Τῇ δ' αὐτῇ ἡμέρᾳ Κλ
ἐπὶ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐκεῖ
ος τὴν ἀγοράν, ἀφιππεύει ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ
Μένωνος στρατεύματος σὺν ὀλίγοις τοῖς
ρος δ' οὔπω ἧκεν, ἀλλ' ἔτι προςήλαυνε]
ος στρατιωτῶν ξύλα σχίζων τις, ὡς εἶδ
διελαύνοντα, ἵησι τῇ ἀξίνῃ· καὶ οὗτο
ρτεν· ἄλλος δὲ λίϑῳ καὶ ἄλλος, εἶτα π
γενομένης. (13) Ὁ δὲ καταφεύγει ε
ράτευμα, καὶ εὐϑὺς παραγγέλλει εἰς τ
ς μὲν ὁπλίτας ἐκέλευσεν αὐτοῦ μεῖναι,
ὸς τὰ γόνατα ϑέντας· αὐτὸς δὲ λαβὼν
ὶ τοὺς ἱππέας, οἳ ἦσαν αὐτῷ ἐν τῷ στρα
ς ἢ τετταράκοντα, [τούτων δὲ οἱ πλεῖ
αυνεν ἐπὶ τοὺς Μένωνος, ὥςτε ἐκείνους
ὶ αὐτὸν Μένωνα, καὶ τρέχειν ἐπὶ τὰ
ὶ ἕστασαν ἀποροῦντες τῷ πράγματι. (1
νον (ἔτυχε γὰρ ὕστερος προςιών, καὶ τό
ένη τῶν ὁπλιτῶν) εὐϑὺς οὖν εἰς τὸ μέσ

γει ὧδε· (16) Κλέαρχε καὶ Πρόξενε, καὶ οἱ ἄλλοι οἱ παρόντες Ἕλληνες, οὐκ ἴστε, ὅ τι ποιεῖτε. Εἰ γάρ τινα ἀλλήλοις μάχην συνάψετε, νομίζετε, ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ ἐμέ τε κατακεκόψεσθαι, καὶ ὑμᾶς οὐ πολὺ ἐμοῦ ὕστερον· κακῶς γὰρ τῶν ἡμετέρων ἐχόντων, πάντες οὗτοι, οὓς ὁρᾶτε, βάρβαροι πολεμιώτεροι ἡμῖν ἔσονται τῶν παρὰ βασιλεῖ ὄντων. (17) Ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέαρχος, ἐν ἑαυτῷ ἐγένετο· καὶ παυσάμενοι ἀμφότεροι, κατὰ χώραν ἔθεντο τὰ ὅπλα.

CAP. VI.

Orontes, unus ex nobilibus Persis, iteratae defectionis convictus, ex Clearchi ceterorumque ducum sententia capitis damnatus, e medio tollitur.

Ἐντεῦθεν προϊόντων, ἐφαίνετο ἴχνια ἵππων καὶ κόπρος· εἰκάζετο δὲ εἶναι ὁ στίβος ὡς δισχιλίων ἵππων. Οὗτοι προϊόντες ἔκαιον καὶ χιλὸν καὶ εἴ τι ἄλλο χρήσιμον ἦν. Ὀρόντης δέ, Πέρσης ἀνήρ, γένει τε προσήκων βασιλεῖ, καὶ τὰ πολέμια λεγόμενος ἐν τοῖς ἀρίστοις Περσῶν, ἐπιβουλεύει Κύρῳ, καὶ πρόσθεν πολεμήσας, καταλλαγεὶς δέ. (2) Οὗτος Κύρῳ εἶπεν, εἰ αὐτῷ δοίη ἱππέας χιλίους, ὅτι τοὺς προκατακαίοντας ἱππέας ἢ κατακάνοι ἂν ἐνεδρεύσας, ἢ ζῶντας πολλοὺς αὐτῶν ἕλοι, καὶ κωλύσειε τοῦ καίειν ἐπιόντας, καὶ ποιήσειεν, ὥστε μήποτε δύνασθαι αὐτοὺς ἰδόντας τὸ Κύρου στράτευμα, βασιλεῖ διαγγεῖλαι. Τῷ δὲ Κύρῳ ἀκούσαντι ταῦτα ἐδόκει ὠφέλιμα εἶναι· καὶ ἐκέλευεν αὐτὸν λαμβάνειν μέρος παρ' ἑκάστου τῶν ἡγεμόνων.

(3) Ὁ δὲ Ὀρόντης, νομίσας ἑτοίμους αὐτῷ εἶναι τοὺς ἱππέας, γράφει ἐπιστολὴν παρὰ βασιλέα, ὅτι ἥξοι ἔχων ἱππέας ὡς ἂν δύνηται πλείστους· ἀλλὰ φράσαι τοῖς ἑαυτοῦ ἱππεῦσιν ἐκέλευεν, ὡς φίλιον αὐτὸν ὑποδέχεσθαι. Ἐνῆν δ' ἐν τῇ ἐπιστολῇ καὶ τῆς πρόσθεν φιλίας ὑπομνήματα καὶ πίστεως. Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν δίδωσι πιστῷ ἀνδρί, ὡς ᾤετο· ὁ δὲ λαβὼν Κύρῳ δίδωσιν. (4) Ἀναγνοὺς δὲ αὐτὴν ὁ Κῦρος, συλλαμβάνει Ὀρόντην, καὶ συγκα-

..., ὡς ἐγένετο· οὐ γὰρ ἀπόῤῥη
ρον ἄρχειν τοῦ λόγου ὧδε·

(6) Παρεκάλεσα ὑμᾶς, ἄνδρ
ὑμῖν βουλευόμενος, ὅ τι δίκαιόν ἐ
πρὸς ἀνθρώπων, τοῦτο πράξω πε
Τοῦτον γὰρ πρῶτον μὲν ὁ ἐμὸς π
ἐμοὶ εἶναι. Ἐπεὶ δὲ ταχθείς, ὡς
ἐμοῦ ἀδελφοῦ οὗτος ἐπολέμησεν ἐμ
δεσιν ἀκρόπολιν, καὶ ἐγὼ αὐτὸν π
ὥστε δόξαι τούτῳ τοῦ πρὸς ἐμὲ
καὶ δεξιὰν ἔλαβον καὶ ἔδωκα· (7
ὦ Ὀρόντα, ἔστιν, ὅ τι σε ἠδίκησα
ὅτι οὔ. Πάλιν ὁ Κῦρος ἠρώτα·
αὐτὸς σὺ ὁμολογεῖς, οὐδὲν ὑπ᾽ ἐμο
στὰς εἰς Μυσοὺς κακῶς ἐποίεις τὴν
νω; Ἔφη ὁ Ὀρόντης. Οὐκοῦν,
αὖ ἔγνως τὴν σεαυτοῦ δύναμιν, ἐλθ
τέμιδος βωμόν, μεταμέλειν τέ σοι
ἐμέ, πιστὰ πάλιν ἔδωκάς μοι, κα
Καὶ ταῦθ᾽ ὡμολόγει ὁ Ὀρόντης.
Κῦρος, ἀδικηθεὶς ὑπ᾽ ἐμοῦ, νῦν τὸ
μοι φανερὸς γέγονας; Εἰπόντος δὲ
οὐδὲν ἀδικηθείς, ἠρώτησεν ὁ Κῦρος
οὖν, περὶ ἐμὲ ἄδικος γεγενῆσθαι;
ὁ Ὀρόντης. Ἐκ τούτου πάλιν ...

δοκεῖ. Κλέαρχος δὲ εἶπε τάδε· Συμβουλεύω ἐγώ, τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐκποδὼν ποιεῖσθαι ὡς τάχιστα· ὡς μηκέτι δέῃ τοῦτον φυλάττεσθαι, ἀλλὰ σχολὴ ᾖ ἡμῖν, τὸ κατὰ τοῦτον εἶναι, τοὺς ἐθέλοντας φίλους τούτους εὖ ποιεῖν. (10) Ταύτῃ δὲ τῇ γνώμῃ ἔφη καὶ τοὺς ἄλλους προςθέσθαι. Μετὰ ταῦτα, κελεύοντος Κύρου, ἐλάβοντο τῆς ζώνης τὸν Ὀρόντην ἐπὶ θανάτῳ, ἅπαντες ἀναστάντες καὶ οἱ συγγενεῖς· εἶτα δὲ ἐξῆγον αὐτὸν οἷς προςετάχθη. Ἐπεὶ δὲ εἶδον αὐτὸν οἵπερ πρόσθεν προςεκύνουν, καὶ τότε προςεκύνησαν, καίπερ εἰδότες, ὅτι ἐπὶ θανάτῳ ἄγοιτο. (11) Ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Ἀρταπάτα σκηνὴν εἰςήχθη, τοῦ πιστοτάτου τῶν Κύρου σκηπτούχων, μετὰ ταῦτα οὔτε ζῶντα Ὀρόντην, οὔτε τεθνηκότα οὐδεὶς πώποτε εἶδεν, οὐδ᾽ ὅπως ἀπέθανεν οὐδεὶς εἰδὼς ἔλεγεν· εἴκαζον δ᾽ ἄλλοι ἄλλως· τάφος δ᾽ οὐδεὶς πώποτε αὐτοῦ ἐφάνη.

CAP. VII.

Cyrus, regem cum exercitu statim adfuturum esse existimans, copias suas media nocte lustrat, Graecorumque animos magnificis verbis et promissis accendit. Tum iter exercitu composito persequitur: mox autem, rege cunctante, negligentius procedit.

Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Βαβυλωνίας σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας δώδεκα. Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ σταθμῷ Κῦρος ἐξέτασιν ποιεῖται τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἐν τῷ πεδίῳ περὶ μέσας νύκτας· ἐδόκει γάρ, εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἕω ἥξειν βασιλέα σὺν τῷ στρατεύματι μαχούμενον· καὶ ἐκέλευε Κλέαρχον μὲν τοῦ δεξιοῦ κέρως ἡγεῖσθαι, Μένωνα δὲ τὸν Θετταλὸν τοῦ εὐωνύμου· αὐτὸς δὲ τοὺς ἑαυτοῦ διέταττε. (2) Μετὰ δὲ τὴν ἐξέτασιν ἅμα τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ αὐτόμολοι παρὰ μεγάλου βασιλέως ἥκοντες ἀπήγγελλον Κύρῳ περὶ τῆς βασιλέως στρατιᾶς. Κῦρος δὲ συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς τῶν Ἑλλήνων, συνεβουλεύετό τε, πῶς ἂν τὴν μάχην ποιοῖτο, καὶ αὐτὸς παρῄνει θαῤῥύνων τοιάδε· (3) Ὦ ἄνδρες

.., ... πολλῇ κραυγῇ
ἀνάσχησθε, τἄλλα καὶ αἰσχύνεσθαί
γνώσεσθε τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ ὄντας ἀν
ἀνδρῶν ὄντων, καὶ εὐτόλμων γενομ
μὲν οἴκαδε βουλόμενον ἀπιέναι τοῖς
σω ἀπελθεῖν· πολλοὺς δ' οἶμαι πι
ἑλέσθαι ἀντὶ τῶν οἴκοι.

(5) Ἐνταῦθα Γαυλίτης παρών
στὸς δὲ Κύρῳ, εἶπε· Καὶ μήν, ὦ Κ
ὅτι πολλὰ ὑπισχνῇ νῦν, διὰ τὸ ἐν τι
δύνου προσιόντος· ἂν δ' εὖ γένητα
σέ φασιν· ἔνιοι δὲ οὐδ' εἰ μεμνῷό τι
σθαι ἂν ἀποδοῦναι, ὅσα ὑπισχνῇ. (
ἔλεξεν ὁ Κῦρος· Ἀλλ' ἔστι μὲν ἡμῖν
ἡ πατρῴα, πρὸς μὲν μεσημβρίαν, μέχ
δύνανται οἰκεῖν [οἱ] ἄνθρωποι· πρὸ
ὅτου διὰ χειμῶνα· τὰ δ' ἐν μέσῳ τού
πεύουσιν οἱ τοῦ ἐμοῦ ἀδελφοῦ φίλοι.
νικήσωμεν, ἡμᾶς δεῖ τοὺς ἡμετέρους
κρατεῖς ποιῆσαι. Ὥστε οὐ τοῦτο δ
ὅ τι δῶ ἑκάστῳ τῶν φίλων, ἂν εὖ γέ
ἔχω ἱκανοὺς οἷς δῶ. Ὑμῶν δὲ τῶν
φανον ἑκάστῳ χρυσοῦν δώσω. (8)
σαντες αὐτοί τε ἦσαν πολὺ προθυμό
λοις ἐξήγγελλον. Εἰσῄεσαν δ' ...

μαχεῖσθαι τὸν ἀδελφόν; Νὴ Δί', ἔφη ὁ Κῦρος, εἴπερ γε Δαρείου καὶ Παρυσάτιδός ἐστι παῖς, καὶ ἐμὸς δὲ ἀδελφός, οὐκ ἀμαχεὶ ταῦτα ἐγὼ λήψομαι.

(10) Ἐνταῦθα δὴ ἐν τῇ ἐξοπλισίᾳ ἀριθμὸς ἐγένετο τῶν μὲν Ἑλλήνων ἀσπὶς μυρία καὶ τετρακοσία· πελτασταὶ δὲ δισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι· τῶν δὲ μετὰ Κύρου βαρβάρων δέκα μυριάδες, καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα ἀμφὶ τὰ εἴκοσι. (11) Τῶν δὲ πολεμίων ἐλέγοντο εἶναι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι μυριάδες, καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα διακόσια. Ἄλλοι δὲ ἦσαν ἑξακισχίλιοι ἱππεῖς, ὧν Ἀρταγέρσης ἦρχεν· οὗτοι δὲ πρὸ αὐτοῦ βασιλέως τεταγμένοι ἦσαν. (12) Τοῦ δὲ βασιλέως στρατεύματος ἦσαν ἄρχοντες [καὶ στρατηγοὶ καὶ ἡγεμόνες] τέτταρες, τριάκοντα μυριάδων ἕκαστος, Ἀβροκόμας, Τισσαφέρνης, Γωβρύας, Ἀρβάκης. Τούτων δὲ παρεγένοντο ἐν τῇ μάχῃ ἐνενήκοντα μυριάδες, καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα· Ἀβροκόμας γὰρ ὑστέρησε τῆς μάχης ἡμέρας πέντε, ἐκ Φοινίκης ἐλαύνων. (13) Ταῦτα δὲ ἤγγελλον πρὸς Κῦρον οἱ αὐτομολήσαντες ἐκ τῶν πολεμίων παρὰ μεγάλου βασιλέως πρὸ τῆς μάχης· καὶ μετὰ τὴν μάχην, οἳ ὕστερον ἐλήφθησαν τῶν πολεμίων, ταῦτα ἤγγελλον. (14) Ἐντεῦθεν δὲ Κῦρος ἐξελαύνει σταθμὸν ἕνα παρασάγγας τρεῖς συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι παντὶ καὶ τῷ Ἑλληνικῷ καὶ τῷ βαρβαρικῷ· ᾤετο γὰρ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ μαχεῖσθαι βασιλέα· κατὰ γὰρ μέσον τὸν σταθμὸν τοῦτον τάφρος ἦν ὀρυκτὴ βαθεῖα, τὸ μὲν εὖρος ὀργυιαὶ πέντε, τὸ δὲ βάθος ὀργυιαὶ τρεῖς. (15) Παρετέτατο δὲ ἡ τάφρος ἄνω διὰ τοῦ πεδίου ἐπὶ δώδεκα παρασάγγας μέχρι τοῦ Μηδίας τείχους. Ἔνθα δὴ εἰσὶν αἱ διώρυχες ἀπὸ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ ῥέουσαι· εἰσὶ δὲ τέτταρες, τὸ μὲν εὖρος πλεθριαῖαι, βαθεῖαι δὲ ἰσχυρῶς, καὶ πλοῖα πλεῖ ἐν αὐταῖς σιταγωγά· εἰςβάλλουσι δὲ εἰς τὸν Εὐφράτην, διαλείπουσι δὲ ἑκάστη παρασάγγην, γέφυραι δὲ ἔπεισιν. Ἦν δὲ παρ' αὐτὸν τὸν Εὐφράτην πάροδος στενὴ μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς τάφρου, ὡς εἴκοσι ποδῶν τὸ εὖρος. (16) Ταύτην δὲ τὴν τάφρον βασιλεὺς μέγας ποιεῖ ἀντὶ ἐρύματος, ἐπειδὴ πυνθάνεται Κῦρον προςελαύνοντα. Ταύτην τὴν πάροδον Κῦρός τε καὶ ἡ στρατιὰ παρῆλθε, καὶ ἐγένοντο εἴσω τῆς τάφρου.

ταύταις ταῖς ἡμέραις μαχεῖται· εαν ο
οἶμαί σοι δέκα τάλαντα. Τοῦτο τὸ χ
κεν, ἐπεὶ παρῆλθον αἱ δέκα ἡμέραι.
τῇ τάφρῳ οὐκ ἐκώλυε βασιλεὺς τὸ Κ
διαβαίνειν, ἔδοξε καὶ Κύρῳ καὶ τοῖς
ναι τοῦ μαχεῖσθαι· ὥςτε τῇ ὑστεραίᾳ
ἠμελημένος μᾶλλον. (20) Τῇ δὲ τ
ματος καθήμενος τὴν πορείαν ἐποιεῖτ
ν τάξει ἔχων πρὸ αὐτοῦ· τὸ δὲ πολὺ
μένον ἐπορεύετο, καὶ τῶν ὅπλων τοῖς
ἐπὶ ἁμαξῶν καὶ ὑποζυγίων ἤγετο.

C A P. VIII.

ζe opinione citius cum exercitu egregie
propinquante, Cyrus aciem non sine
quadam instruit. Proelio commisso, Gr
sibi oppositos fundunt. Sed quum reli
rum exercitus Cyri aciem circumventı
deretur, Cyrus impetu in ipsum regem
fectus est.

ι πάντες δέ, ἀτάκτοις σφίσιν ἐπιπεσεῖσθαι. (3) Καὶ
ῦρός τε καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἅρματος τὸν θώρακα
ἐδυ, καὶ ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον, τὰ παλτὰ εἰς τὰς χεῖ-
ις ἔλαβε, τοῖς τε ἄλλοις πᾶσι παρήγγελλεν ἐξοπλίζε-
θαι, καὶ καθίστασθαι εἰς τὴν ἑαυτοῦ τάξιν ἕκαστον.
4) Ἔνθα δὴ σὺν πολλῇ σπουδῇ καθίσταντο, Κλέαρχος
ἐν τὰ δεξιὰ τοῦ κέρατος ἔχων, πρὸς τῷ Εὐφράτῃ ποτα-
ῷ, Πρόξενος δὲ ἐχόμενος· οἱ δ' ἄλλοι μετὰ τοῦτον.
Ιένων δὲ καὶ τὸ στράτευμα τὸ εὐώνυμον κέρας εἶχε τοῦ
Ελληνικοῦ. (5) Τοῦ δὲ βαρβαρικοῦ ἱππεῖς μὲν Παφλα-
όνες εἰς χιλίους παρὰ Κλέαρχον ἕστασαν ἐν τῷ δεξιῷ, καὶ
ὸ Ἑλληνικὸν πελταστικόν· ἐν δὲ τῷ εὐωνύμῳ Ἀριαῖός
ε ὁ Κύρου ὕπαρχος καὶ τὸ ἄλλο βαρβαρικόν. (6) Κῦρος
ὲ καὶ ἱππεῖς μετ' αὐτοῦ ὅσον ἑξακόσιοι ὡπλισμένοι θώ-
αξι μὲν αὐτοὶ καὶ παραμηριδίοις καὶ κράνεσι πάντες,
λὴν Κύρου. Κῦρος δὲ ψιλὴν ἔχων τὴν κεφαλὴν εἰς
ὴν μάχην καθίστατο. Λέγεται δὲ καὶ τοὺς ἄλλους
Πέρσας ψιλαῖς ταῖς κεφαλαῖς ἐν τῷ πολέμῳ διακινδυνεύειν.
7) Οἱ δ' ἵπποι ἅπαντες, οἱ μετὰ Κύρου, εἶχον καὶ προ-
ιετωπίδια καὶ προστερνίδια· εἶχον δὲ καὶ μαχαίρας οἱ
ππεῖς Ἑλληνικάς.

(8) Καὶ ἤδη τε ἦν μέσον ἡμέρας, καὶ οὔπω κατα-
ανεῖς ἦσαν οἱ πολέμιοι· ἡνίκα δὲ δείλη ἐγένετο, ἐφάνη
ονιορτός, ὥςπερ νεφέλη λευκή, χρόνῳ δὲ οὐ συχνῷ
στερον, ὥςπερ μελανία τις ἐν τῷ πεδίῳ ἐπιπολύ. Ὅτε
ὲ ἐγγύτερον ἐγίγνοντο, τάχα δὴ καὶ χαλκός τις ἤστρα-
πτε, καὶ αἱ λόγχαι καὶ αἱ τάξεις καταφανεῖς ἐγίγνοντο.
9) Καὶ ἦσαν ἱππεῖς μὲν λευκοθώρακες ἐπὶ τοῦ εὐωνύ-
ιου τῶν πολεμίων· Τισσαφέρνης ἐλέγετο τούτων ἄρ-
ειν· ἐχόμενοι δὲ τούτων γεῤῥοφόροι· ἐχόμενοι δὲ ὁπλῖται
ὺν ποδήρεσι ξυλίναις ἀσπίσιν· Αἰγύπτιοι [δὲ] οὗτοι ἐλέ-
οντο εἶναι· ἄλλοι δ' ἱππεῖς, ἄλλοι τοξόται. Πάντες
δὲ] οὗτοι κατὰ ἔθνη, ἐν πλαισίῳ πλήρει ἀνθρώπων ἕκα-
τον τὸ ἔθνος ἐπορεύετο. (10) Πρὸ δ' αὐτῶν ἅρματα
ιαλείποντα συχνὸν ἀπ' ἀλλήλων, τὰ δρεπανηφόρα κα-
ούμενα· εἶχον δὲ τὰ δρέπανα ἐκ τῶν ἀξόνων εἰς πλά-
ιον ἀποτεταμένα, καὶ ὑπὸ τοῖς δίφροις εἰς γῆν βλέπον-
α, ὡς διακόπτειν, ὅτῳ ἐντυγχάνοιεν. Ἡ δὲ γνώμη ἦν,
ς εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἑλλήνων ἐλώντων καὶ διακοψόν-

τὸ στρατευμ...

ἰασιλεὺς εἴη· κἂν τοῦτο, ἔφη, νικα
ἡται. (13) Ὁρῶν δὲ ὁ Κλέαρχος ι
ἰκούων Κῦρον ἔξω ὄντα τοῦ Ἑλλ
λέα, (τοσοῦτον γὰρ πλήθει περιῆν
ν τὸ ἑαυτοῦ ἔχων τοῦ Κύρου εὐωνύμ
ς ὁ Κλέαρχος οὐκ ἤθελεν ἀποσπάσα
τὸ δεξιὸν κέρας, φοβούμενος, μὴ
υθεν· τῷ δὲ Κύρῳ ἀπεκρίνατο,
ις καλῶς ἔχοι.

(14) Καὶ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ τὸ
ιάτευμα ὁμαλῶς προῄει· τὸ δὲ Ἑλλη
τῷ μένον, συνετάττετο ἐκ τῶν ἔτι π
Κῦρος παρελαύνων οὐ πάνυ πρὸς αὐ
τι, κατεθεᾶτο ἑκατέρωσε ἀποβλέπων ε
ὶ τοὺς φίλους. (15) Ἰδὼν δὲ αὐτὸ
κοῦ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὑπελάσας
ιετο, εἴ τι παραγγέλλοι· ὁ δ' ἐπιστή
ιν ἐκέλευε πᾶσιν, ὅτι τὰ ἱερὰ καὶ τὰ
6) Ταῦτα δὲ λέγων, θορύβου ἤκου
ντος, καὶ ἤρετο, τίς ὁ θόρυβος εἴη
τεν, ὅτι τὸ σύνθημα παρέρχεται δε
ἐθαύμασε, τίς παραγγέλλει, καὶ ὅ
σύνθημα. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, ὅτ
... (17) Ὁ δὲ Κῦρος ἀκ

ρὸς τὰ δόρατα ἐδούπησαν, φόβον ποιοῦντες τοῖς ἵπποις. (19) Πρὶν δὲ τόξευμα ἐξικνεῖσθαι, ἐκκλίνουσιν οἱ βάρβαροι καὶ φεύγουσι. Καὶ ἐνταῦθα δὴ ἐδίωκον μὲν κατὰ κράτος οἱ Ἕλληνες, ἐβόων δὲ ἀλλήλοις, μὴ θεῖν δρόμῳ, ἀλλ' ἐν τάξει ἕπεσθαι. (20) Τὰ δὲ ἅρματα ἐφέρετο τὰ μὲν δι' αὐτῶν τῶν πολεμίων, τὰ δὲ καὶ διὰ τῶν Ἑλλήνων, κενὰ ἡνιόχων. Οἱ δὲ ἐπεὶ προΐδοιεν διΐσταντο· ἔστι δὲ ὅςτις καὶ κατελήφθη, ὥςπερ ἐν ἱπποδρόμῳ, ἐκπλαγείς· καὶ οὐδὲν μέντοι οὐδὲ τοῦτον παθεῖν ἔφασαν· οὐδὲ ἄλλος δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἔπαθεν οὐδεὶς οὐδέν, πλὴν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ τοξευθῆναί τις ἐλέγετο.

(21) Κῦρος δὲ ὁρῶν τοὺς Ἕλληνας νικῶντας τὸ καθ' αὑτοὺς καὶ διώκοντας, ἡδόμενος καὶ προςκυνούμενος ἤδη ὡς βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀμφ' αὐτόν, οὐδ' ὣς ἐξήχθη διώκειν· ἀλλὰ συνεσπειραμένην ἔχων τὴν τῶν σὺν ἑαυτῷ ἑξακοσίων ἱππέων τάξιν, ἐπεμελεῖτο, ὅ τι ποιήσει βασιλεύς. Καὶ γὰρ ᾔδει αὐτὸν ὅτι μέσον ἔχοι τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος. (22) Καὶ πάντες δὲ οἱ τῶν βαρβάρων ἄρχοντες, μέσον ἔχοντες τὸ αὑτῶν ἡγοῦνται, νομίζοντες, οὕτως καὶ ἐν ἀσφαλεστάτῳ εἶναι, ἢν ἡ ἰσχὺς αὑτῶν ἑκατέρωθεν ᾖ, καὶ εἴ τι παραγγεῖλαι χρῄζοιεν, ἡμίσει ἂν χρόνῳ αἰσθάνεσθαι τὸ στράτευμα. (23) Καὶ βασιλεὺς δὴ τότε μέσον ἔχων τῆς ἑαυτοῦ στρατιᾶς, ὅμως ἔξω ἐγένετο τοῦ Κύρου εὐωνύμου κέρατος. Ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς αὐτῷ ἐμάχετο ἐκ τοῦ ἐναντίου, οὐδὲ τοῖς αὐτοῦ τεταγμένοις ἔμπροσθεν, ἐπέκαμπτεν ὡς εἰς κύκλωσιν. (24) Ἔνθα δὴ Κῦρος δείσας, μὴ ὄπισθεν γενόμενος κατακόψει τὸ Ἑλληνικόν, ἐλαύνει ἀντίος· καὶ ἐμβαλὼν σὺν τοῖς ἑξακοσίοις, νικᾷ τοὺς πρὸ βασιλέως τεταγμένους, καὶ εἰς φυγὴν ἔτρεψε τοὺς ἑξακιςχιλίους· καὶ ἀποκτεῖναι λέγεται αὐτὸς τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ Ἀρταγέρσην, τὸν ἄρχοντα αὐτῶν.

(25) Ὡς δὲ ἡ τροπὴ ἐγένετο, διασπείρονται καὶ οἱ Κύρου ἑξακόσιοι, εἰς τὸ διώκειν ὁρμήσαντες· πλὴν πάνυ ὀλίγοι ἀμφ' αὐτὸν κατελείφθησαν, σχεδὸν οἱ ὁμοτράπεζοι καλούμενοι. (26) Σὺν τούτοις δὲ ὤν, καθορᾷ βασιλέα καὶ τὸ ἀμφ' ἐκεῖνον στῖφος· καὶ εὐθὺς οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλ εἰπών, Ὁρῶ τὸν ἄνδρα, ἵετο ἐπ' αὐτόν· καὶ

ἰκέω οἱ ἀριστοι τῶν ...ς

Ἀρταπάτης δὲ, ὁ πιστότατος αὐτῷ τ θεράπων, λέγεται, ἐπειδὴ εἶδε πεπτω πηδήσας ἀπὸ τοῦ ἵππου περιπεσεῖν οἱ μὲν φασι, βασιλέα κελεῦσαί τινα ἐπ Κύρῳ· οἱ δέ, ἑαυτὸν ἐπισφάξασθαι, σπ ἴκην· εἶχε γὰρ χρυσοῦν· καὶ στρεπτὸν ια καὶ τὰ ἄλλα, ὥςπερ οἱ ἄριστοι τῶν Ι το γὰρ ὑπὸ Κύρου δι' εὔνοιάν τε καὶ πι

CAP. IX.

yri virtus et prudentia, cum eximia ben juncta, laudatur.

ρος μὲν οὖν οὕτως ἐτελεύτησεν, ἀνὴρ μετὰ Κῦρον τὸν ἀρχαῖον γενομένων ε καὶ ἄρχειν ἀξιώτατος, ὡς παρὰ πάντ τῶν Κύρου δοκούντων ἐν πείρᾳ γεν ῶτον μὲν γὰρ παῖς ἔτι ὤν, ὅτε ἐπαιδ ἀδελφῷ καὶ σὺν τοῖς ἄλλοις παισί, π τιστος ἐνομίζετο. (3) Πάντες γὰρ οἱ σῶν παῖδες ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις ... πολλὴν μὲν σωφροσύνην καταμάθο

ισθαι. Ἔκρινον δ' αὐτὸν καὶ τῶν εἰς τὸν πόλεμον ων, τοξικῆς τε καὶ ἀκοντίσεως, φιλομαθέστατον εἶναι μελετηρότατον. (6) Ἐπεὶ δὲ τῇ ἡλικίᾳ ἔπρεπε, καὶ οθηρότατος ἦν, καὶ πρὸς τὰ θηρία μέντοι φιλοκινότατος. Καὶ ἄρκτον ποτὲ ἐπιφερομένην οὐκ ἔτρεσεν, ιὰ συμπεσὼν κατεσπάσθη ἀπὸ τοῦ ἵππου· καὶ τὰ μὲν ιθεν, ὧν καὶ τὰς ὠτειλὰς φανερὰς εἶχε, τέλος δὲ κατανε· καὶ τὸν πρῶτον μέντοι βοηθήσαντα πολλοῖς μαριστὸν εἶναι ἐποίησεν.

(7) Ἐπεὶ δὲ κατεπέμφθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς σατράπης υδίας τε καὶ Φρυγίας τῆς μεγάλης καὶ Καππαδοκίας, ρατηγὸς δὲ καὶ πάντων ἀπεδείχθη, οἷς καθήκει εἰς ιστωλοῦ πεδίον ἀθροίζεσθαι, πρῶτον μὲν ἐπέδειξεν τόν, ὅτι περὶ πλείστου ποιοῖτο, εἴ τῳ σπείσαιτο, καὶ τῳ συνθοῖτο, καὶ εἴ τῳ ὑπόσχοιτό τι, μηδὲν ψεύδεσθαι. (8) Καὶ γὰρ οὖν ἐπίστευον μὲν αὐτῷ αἱ πόλεις ιτρεπόμεναι, ἐπίστευον δ' οἱ ἄνδρες· καὶ εἴ τις πολέος ἐγένετο, σπεισαμένου Κύρου, ἐπίστευε, μηδὲν ἂν ιρὰ τὰς σπονδὰς παθεῖν. (9) Τοιγαροῦν ἐπεὶ Τισσαφέρνει ἐπολέμησε, πᾶσαι αἱ πόλεις ἑκοῦσαι Κῦρον εἵλοντο ἀντὶ Τισσαφέρνους, πλὴν Μιλησίων· οὗτοι δέ, ὅτι κ ἤθελε τοὺς φεύγοντας προέσθαι, ἐφοβοῦντο αὐτόν. (10) Καὶ γὰρ ἔργῳ ἐπεδείκνυτο, καὶ ἔλεγεν, ὅτι οὐκ ἄν πε προοῖτο, ἐπεὶ ἅπαξ αὐτοῖς φίλος ἐγένετο, οὐδ' εἰ ἔτι ἐν μείους γένοιντο, ἔτι δὲ καὶ κάκιον πράξειαν. (11) ανερὸς δ' ἦν, καὶ εἴ τίς τι ἀγαθὸν ἢ κακὸν ποιήσειεν ιτόν, νικᾶν πειρώμενος· καὶ εὐχὴν δέ τινες αὐτοῦ ἐξέφερον, ὡς εὔχοιτο, τοσοῦτον χρόνον ζῆν, ἔςτε νικῴη ιὶ τοὺς εὖ καὶ τοὺς κακῶς ποιοῦντας ἀλεξόμενος. (12) αὶ γὰρ οὖν πλεῖστοι δὴ αὐτῷ, ἑνί γε ἀνδρί, τῶν ἐφ' ιῶν ἐπεθύμησαν καὶ χρήματα καὶ πόλεις καὶ τὰ ἑαυτῶν σώματα προέσθαι.

(13) Οὐ μὲν δὴ οὐδὲ τοῦτ' ἄν τις εἴποι, ὡς τοὺς ικούργους καὶ ἀδίκους εἴα καταγελᾶν, ἀλλ' ἀφειδέστατα ιντων ἐτιμωρεῖτο. Πολλάκις δ' ἦν ἰδεῖν παρὰ τὰς στιμένας ὁδοὺς καὶ ποδῶν καὶ χειρῶν καὶ ὀφθαλμῶν στερημένους ἀνθρώπους· ὥςτε ἐν τῇ Κύρου ἀρχῇ ἐγένετο ι Ἕλληνι καὶ βαρβάρῳ, μηδὲν ἀδικοῦντι, ἀδεῶς ποιεῖσθαι, ὅποι τις ἤθελεν, ἔχοντι ὅ τι προχωροίη. (14)

τονια αυτῳ τῶν ἐθελόντων κινδυνεύειν, ὅ
Κῦρον αἰσθήσεσθαι.

(16) Εἴς γε μὴν δικαιοσύνην εἴ τις α
νοιτο ἐπιδείκνυσθαι βουλόμενος, περὶ πα
ύτους πλουσιωτέρους ποιεῖν τῶν ἐκ τοῦ
ρδούντων. (17) Καὶ γὰρ οὖν ἄλλα τε π
τῷ διεχειρίζετο, καὶ στρατεύματι ἀληθι
κὶ γὰρ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ οὐ χρήματα
εῖνον ἔπλευσαν, ἀλλ' ἐπεὶ ἔγνωσαν κερδα
ι, Κύρῳ καλῶς πειθαρχεῖν, ἢ τὸ κατὰ
8) Ἀλλὰ μὴν εἴ τίς γέ τι αὐτῷ προςτάξαντι
τήσειεν, οὐδενὶ πώποτε ἀχάριστον εἴασε
κν. Τοιγαροῦν κράτιστοι δὴ ὑπηρέται π
ρῳ ἐλέχθησαν γενέσθαι. (19) Εἰ δέ τι
ν ὄντα οἰκονόμον ἐκ τοῦ δικαίου, καὶ κατ
, ἧς ἄρχοι χώρας, καὶ προςόδους ποιοῦ
πώποτε ἀφείλετο, ἀλλὰ καὶ ἀεὶ πλείω
τε καὶ ἡδέως ἐπόνουν, καὶ θαῤῥαλέως ἐ
τέπατο αὖ τις, ἥκιστα Κῦρον ἔκρυπτεν·
ν τοῖς φανερῶς πλουτοῦσιν ἐφαίνετο, ἀλ
; χρῆσθαι τοῖς τῶν ὑποκρυπτομένων χρή
λους γε μὴν ὅσους ποιήσαιτο, καὶ εὔνους
ὶ ἱκανοὺς κρίνειε συνεργοὺς εἶναι, ὅ τι τυγ
νος κατεργάζεσθαι, ὁμολογεῖται πρὸς πάν

ν μάλιστα ὁρῴη ἕκαστον δεόμενον. (23) Καὶ
σώματι αὐτοῦ κόσμον πέμποι τις ἢ ὡς εἰς πόλε-
ὡς εἰς καλλωπισμόν, καὶ περὶ τούτων λέγειν αὐ-
ασαν, ὅτι τὸ μὲν ἑαυτοῦ σῶμα οὐκ ἂν δύναιτο
πᾶσι κοσμῆσαι, φίλους δὲ καλῶς κεκοσμημένους
ν κόσμον ἀνδρὶ νομίζοι. (24) Καὶ τὸ μὲν τὰ με-
ικᾶν τοὺς φίλους εὖ ποιοῦντα, οὐδὲν θαυμαστόν,
γε καὶ δυνατώτερος ἦν· τὸ δὲ τῇ ἐπιμελείᾳ πε-
τῶν φίλων, καὶ τῷ προθυμεῖσθαι χαρίζεσθαι,
μᾶλλον ἔμοιγε δοκεῖ ἀγαστὰ εἶναι. (25) Κῦρος
ιμπε βίκους οἴνου ἡμιδεεῖς πολλάκις, ὁπότε πάνυ
άβοι, λέγων, ὅτι οὔπω δὴ πολλοῦ χρόνου τούτου
οἴνῳ ἐπιτύχοι· τοῦτον οὖν σοι ἔπεμψε, καὶ δεῖταί
τοῦτον ἐκπιεῖν τήμερον σὺν οἷς μάλιστα φιλεῖς.
Ιολλάκις δὲ χῆνας ἡμιβρώτους ἔπεμπε, καὶ ἄρτων
, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἐπιλέγειν κελεύων τὸν φέ-
Τούτοις ἥσθη Κῦρος· βούλεται οὖν καὶ σὲ τού-
ύσασθαι. (27) Ὅπου δὲ χιλὸς σπάνιος πάνυ εἴη,
δ' ἐδύνατο παρασκευάσασθαι διὰ τὸ πολλοὺς ἔχειν
ας, καὶ διὰ τὴν ἐπιμέλειαν, διαπέμπων ἐκέλευε
ίλους, τοῖς τὰ ἑαυτῶν σώματα ἄγουσιν ἵπποις ἐμ-
ν τοῦτον τὸν χιλόν, ὡς μὴ πεινῶντες τοὺς ἑαυτοῦ
ἄγωσιν. (28) Εἰ δὲ δή ποτε πορεύοιτο, καὶ πλεῖ-
έλλοιεν ὄψεσθαι, προςκαλῶν τοὺς φίλους ἐσπου-
γεῖτο, ὡς δηλοίη, οὓς τιμᾷ· ὥςτε ἔγωγε, ἐξ ὧν
, οὐδένα κρίνω ὑπὸ πλειόνων πεφιλῆσθαι οὔτε
ων, οὔτε βαρβάρων. (29) Τεκμήριον δὲ τούτου
δε· παρὰ μὲν Κύρου, δούλου ὄντος, οὐδεὶς ἀπῄει
ἀσιλέα· πλὴν Ὀρόντας ἐπεχείρησε· καὶ οὗτος δέ,
ὸ πιστόν οἱ εἶναι, ταχὺ αὐτὸν εὗρε Κύρῳ φιλαίτε-
ἢ ἑαυτῷ· παρὰ δὲ βασιλέως πολλοὶ πρὸς Κῦρον
ον, ἐπεὶ πολέμιοι ἀλλήλοις ἐγένοντο, καὶ οὗτοι
οἱ μάλιστα ὑπ' αὐτοῦ ἀγαπώμενοι, νομίζοντες,
Κύρῳ ὄντες ἀγαθοὶ ἀξιωτέρας ἂν τιμῆς τυγχάνειν
ὶ βασιλεῖ. (30) Μέγα δὲ τεκμήριον καὶ τὸ ἐν τῇ
ῇ τοῦ βίου αὐτῷ γενόμενον, ὅτι καὶ αὐτὸς ἦν ἀγα-
αὶ κρίνειν ὀρθῶς ἐδύνατο τοὺς πιστοὺς καὶ εὔνους
θαίους. (31) Ἀποθνήσκοντος γὰρ αὐτοῦ, πάντες
ὶ αὐτὸν φίλοι καὶ συντράπεζοι μαχόμενοι ἀπέθα-

sua diripientes adoriuntur e ciunt.

᾿Ενταῦθα δὴ Κύρου ἀποτέμνετι δεξιά. Βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν ι εἰς τὸ Κυρεῖον στρατόπεδον· κα οὐκέτι ἵστανται, ἀλλὰ φεύγουσι τοπέδου εἰς τὸν σταθμὸν, ἔνθε δὲ ἐλέγοντο παρασάγγαι τῆς ὁδοῦ δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τά τε ἄλλα πο τὴν Φωκαΐδα τὴν Κύρου παλλακ καλὴν λεγομένην εἶναι, λαμβάνει. ἡ νεωτέρα, ληφθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀμ γυμνὴ πρὸς τῶν Ἑλλήνων, οἳ ἔτι ροις ὅπλα ἔχοντες, καὶ ἀντιταχ τῶν ἁρπαζόντων ἀπέκτειναν, οἱ ι νον· οὐ μὴν ἔφυγόν γε, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα, ὁπόσα ἐντὸς αὐτῶν καὶ ποι ἐγένοντο, πάντα ἔσωσαν. (4 ἀλλήλων βασιλεύς τε καὶ οἱ Ἕλληνε δια, οἱ μὲν διώκοντες τοὺς καθ' νικῶντες· οἱ δὲ ἁρπάζοντες, ὡς ἤ (5) Ἐπεὶ δὲ ᾔσθοντο οἱ μὲν Ἕλλην

(6) Ἐν τούτῳ καὶ βασιλεὺς πάλιν δῆλος ἦν προςιών, ; ἐδόκει, ὄπισθεν· καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες συστραφέντες ιρεσκευάζοντο, ὡς ταύτῃ προςιόντες καὶ δεξόμενοι· ὁ βασιλεὺς ταύτῃ μὲν οὐκ ἦγεν, ᾗ δὲ παρῆλθεν, ἔξω ῦ εὐωνύμου κέρατος, ταύτῃ καὶ ἀπήγαγεν, ἀναλαβὼν ὶ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ πρὸς τοὺς Ἕλληνας αὐτομολήσαν- ς, καὶ Τισσαφέρνην, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. (7) Ὁ γὰρ ισσαφέρνης ἐν τῇ πρώτῃ συνόδῳ οὐκ ἔφυγεν, ἀλλὰ ήλασε παρὰ τὸν ποταμὸν κατὰ τοὺς Ἕλληνας πελτα- ὰς· διελαύνων δὲ κατέκανε μὲν οὐδένα, διαστάντες δὲ Ἕλληνες ἔπαιον καὶ ἠκόντιζον αὐτούς· Ἐπισθένης δὲ μφιπολίτης ἦρχε τῶν πελταστῶν, καὶ ἐλέγετο φρόνι- ος γενέσθαι. (8) Ὁ δ' οὖν Τισσαφέρνης ὡς μεῖον ;ων ἀπηλλάγη, πάλιν μὲν οὐκ ἀναστρέφει, εἰς δὲ τὸ τρατόπεδον ἀφικόμενος τὸ τῶν Ἑλλήνων, ἐκεῖ συν- υγχάνει βασιλεῖ, καὶ ὁμοῦ δὴ πάλιν συνταξάμενοι ἐπο- εύοντο. (9) Ἐπεὶ δ' ἦσαν κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἑλ- ήνων κέρας, ἔδεισαν οἱ Ἕλληνες, μὴ προςάγοιεν πρὸς ὸ κέρας, καὶ περιπτύξαντες ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς κα- ακόψειαν· καὶ ἐδόκει αὐτοῖς ἀναπτύσσειν τὸ κέρας, καὶ οιήσασθαι ὄπισθεν τὸν ποταμόν. (10) Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα βουλεύοντο, καὶ δὴ βασιλεὺς παραμειψάμενος εἰς τὸ ὐτὸ σχῆμα κατέστησεν ἀντίαν τὴν φάλαγγα, ὥςπερ τὸ ρῶτον μαχούμενος συνήει. Ὡς δὲ εἶδον οἱ Ἕλληνες γὺς τε ὄντας καὶ παρατεταγμένους, αὖθις παιανίσαν- ες ἐπῄεσαν πολὺ ἔτι προθυμότερον, ἢ τὸ πρόσθεν. (11) ἱ δ' αὖ βάρβαροι οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλ' ἐκ πλείονος ἢ τὸ ρόσθεν ἔφευγον· οἱ δ' ἐπεδίωκον μέχρι κώμης τινός· ταῦθα δὲ ἔστησαν οἱ Ἕλληνες· (12) ὑπὲρ γὰρ τῆς κώ- ης γήλοφος ἦν, ἐφ' οὗ ἀνεστράφησαν οἱ ἀμφὶ βασιλέα, εζοὶ μὲν οὐκέτι, τῶν δὲ ἱππέων ὁ λόφος ἐνεπλήσθη, ὥςτε ὸ ποιούμενον μὴ γιγνώσκειν. Καὶ τὸ βασίλειον σημεῖον ῶν ἔφασαν, ἀετόν τινα χρυσοῦν ἐπὶ πέλτης ἀνατετα- ένον.

(13) Ἐπεὶ δὲ καὶ ἐνταῦθα ἐχώρουν οἱ Ἕλληνες, ίπουσι δὴ καὶ τὸν λόφον οἱ ἱππεῖς· οὐ μέντοι ἔτι ρόοι, ἀλλ' ἄλλοι ἄλλοθεν· ἐψιλοῦτο δ' ὁ λόφος τῶν πέων· τέλος δὲ καὶ πάντες ἀπεχώρησαν. (14) Ὁ οὖν λέαρχος οὐκ ἀνεβίβαζεν ἐπὶ τὸν λόφον, ἀλλ' ὑπὸ αὐ-

ιρήει· οὐ γὰρ ᾔδεσαν αὐτὸν τεθνηκότα
διώκοντα οἴχεσθαι, ἢ καταληψόμενόν τ
ι· (17) καὶ αὐτοὶ ἐβουλεύοντο, εἰ αὐτο
εὐοφόρα ἐνταῦθα ἄγοιντο, ἢ ἀπίοιεν ε
δον. Ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς ἀπιέναι· κ
ιφὶ δόρπιστον ἐπὶ τὰς σκηνάς. (18) Τ
ῆς ἡμέρας τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο. Κι
τῶν τε ἄλλων χρημάτων τὰ πλεῖστα
ιὶ εἴ τι σιτίον ἢ ποτὸν ἦν· καὶ τὰς ἁμάξα
ον καὶ οἴνου, ἃς παρεσκευάσατο Κῦρος
ροδρὰ λάβοι τὸ στρατόπεδον ἔνδεια,
λλησιν· ἦσαν δ' αὗται, ὡς ἐλέγοντο, τετ
ι· καὶ ταύτας τότε οἱ σὺν βασιλεῖ διή
ςτε ἄδειπνοι ἦσαν οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλ
ιὶ ἀνάριστοι· πρὶν γὰρ δὴ καταλῦσαι
ρὸς ἄριστον, βασιλεὺς ἐφάνη. Ταύτη
ύκτα οὕτω διεγένοντο.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Β'.

CAP. I.

Graeci de Cyri interitu certiores facti, Ariaeo regnum Persarum promittunt, si se cum ipsis conjungere velit. Tum legati Persarum advenientes Graecis imperant, ut se et arma sua regi tradant. Quibus graviter, praesertim a Clearcho respondetur.

ΣΣ μὲν οὖν ἠθροίσθη Κύρῳ τὸ Ἑλληνικόν, ὁπότε ἐπὶ
ιν ἀδελφὸν Ἀρταξέρξην ἐστρατεύετο, καὶ ὅσα ἐν τῇ
ʼόδῳ ἐπράχθη, καὶ ὡς ἡ μάχη ἐγένετο, καὶ ὡς Κῦρος
ελεύτησε, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἐλθόντες οἱ Ἕλ-
ηνες ἐκοιμήθησαν, οἰόμενοι τὰ πάντα νικᾶν, καὶ Κῦ-
ιν ζῆν, ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ δεδήλωται. (2) Ἅμα
ὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθόντες οἱ στρατηγοὶ ἐθαύμαζον, ὅτι
ῦρος οὔτε ἄλλον πέμποι σημανοῦντα, ὅ τι χρὴ ποιεῖν,
ὔτ' αὐτὸς φαίνοιτο. Ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς, συσκευασα-
ένοις, ἃ εἶχον, καὶ ἐξοπλισαμένοις, προϊέναι εἰς τὸ
ρόσθεν, ἕως Κύρῳ συμμίξειαν. (3) Ἤδη δὲ ἐν ὁρμῇ
ντων, ἅμ' ἡλίῳ ἀνίσχοντι ἦλθε Προκλῆς, ὁ Τευθρα-
ίας ἄρχων, γεγονὼς ἀπὸ Δαμαράτου τοῦ Λάκωνος,
αὶ Γλοῦς ὁ Ταμώ. Οὗτοι ἔλεγον, ὅτι Κῦρος μὲν τέ-
νηκεν, Ἀριαῖος δὲ πεφευγὼς ἐν τῷ σταθμῷ εἴη μετὰ
ῶν ἄλλων βαρβάρων, ὅθεν τῇ προτεραίᾳ ὡρμῶντο·
αὶ λέγοι, ὅτι ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν περιμείνειεν ἂν
ὐτούς, εἰ μέλλοιεν ἥκειν· τῇ δὲ ἄλλῃ ἀπιέναι φαίη ἐπὶ
ωνίας, ὅθενπερ ἦλθε. (4) Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρα-
ηγοὶ καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες [πυνθανόμενοι], βαρέως ἔφε-
ον. Κλέαρχος δὲ τάδε εἶπεν· Ἀλλ' ὤφελε μὲν Κῦρος

... τὸν Λάκωνα, καὶ Μένων
αὐτὸς ὁ Μένων ἐβούλετο· ἦν
αίον. (6) Οἱ μὲν ᾤχοντο, Κλ
δὲ στράτευμα ἐπορίζετο σῖτον
ὑποζυγίων, κόπτοντες τοὺς βο
ἐχρῶντο, μικρὸν προϊόντες ἀπὸ
χη ἐγένετο, τοῖς τε οϊστοῖς, πο
ζον οἱ Ἕλληνες ἐκβάλλειν τοὺς
σιλέως, καὶ τοῖς γέῤῥοις, καὶ
Αἰγυπτίαις· πολλαὶ δὲ καὶ πέλτ
ρεσθαι ἔρημοι· οἷς πᾶσι χρώμεν
ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

(7) Καὶ ἤδη τε ἦν περὶ
ἔρχονται παρὰ βασιλέως καὶ Τι
μὲν ἄλλοι, βάρβαροι· ἦν δὲ αὐ
ὃς ἐτύγχανε παρὰ Τισσαφέρνει ὢ
καὶ γὰρ προσεποιεῖτο ἐπιστήμων
ξεις τε καὶ ὁπλομαχίαν. (8) Οὗ
καὶ καλέσαντες τοὺς τῶν Ἑλλήνω
ὅτι βασιλεὺς κελεύει τοὺς Ἕλλη
νει, καὶ Κῦρον ἀπέκτονε, παραδ
ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας, εὑρίσ
ἀγαθόν. (9)

ιῖος, ἀλλ' ἐγώ, ἔφη, ὦ Φαλῖνε, θαυμάζω, πότερα ὡς ιατῶν βασιλεὺς αἰτεῖ τὰ ὅπλα, ἢ ὡς διὰ φιλίαν δῶρα. ἰ μὲν γὰρ ὡς κρατῶν, τί δεῖ αὐτὸν αἰτεῖν, ἀλλ' οὐ λα-ῖν ἐλθόντα; εἰ δὲ πείσας βούλεται λαβεῖν, λεγέτω, τί ιται τοῖς στρατιώταις, ἐὰν αὐτῷ ταῦτα χαρίσωνται. (11) Πρός ταῦτα Φαλῖνος εἶπε, Βασιλεὺς νικᾶν ἡγεῖ-ιι, ἐπεὶ Κῦρον ἀπέκτονε. Τίς γὰρ αὐτῷ ἐστιν ὅςτις ρχῆς ἀντιποιεῖται; Νομίζει δὲ καὶ ὑμᾶς ἑαυτοῦ εἶναι, ὤν ἐν μέσῃ τῇ ἑαυτοῦ χώρᾳ, καὶ ποταμῶν ἐντὸς ἀδια-άτων· καὶ πλῆθος ἀνθρώπων ἐφ' ὑμᾶς δυνάμενος ἀγα-ῖν, ὅσον, οὐδ' εἰ παρέχοι ὑμῖν, δύναισθ' ἂν ἀποκτεῖναι.

(12) Μετὰ τοῦτον Θεόπομπος Ἀθηναῖος εἶπεν· Ὦ ἀλῖνε, νῦν, ὡς σὺ ὁρᾷς, ἡμῖν οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἀγα-ὸν εἰ μὴ ὅπλα καὶ ἀρετή. Καὶ ὅπλα μὲν οὖν ἔχοντες, όμεθα ἂν καὶ τῇ ἀρετῇ χρῆσθαι· παραδόντες δ' ἂν ῦτα, καὶ τῶν σωμάτων στερηθῆναι. Μὴ οὖν οἴου, ὶ μόνα ἡμῖν ἀγαθὰ ὄντα ὑμῖν παραδώσειν· ἀλλὰ σὺν ύτοις καὶ περὶ τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν μαχούμεθα. (13) Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φαλῖνος ἐγέλασε, καὶ εἶπεν· λλὰ φιλοσόφῳ μὲν ἔοικας, ὦ νεανίσκε, καὶ λέγεις οὐκ άριστα· ἴσθι μέντοι ἀνόητος ὤν, εἰ οἴει ἂν τὴν ὑμε-ραν ἀρετὴν περιγενέσθαι τῆς βασιλέως δυνάμεως. (14) λλους δέ τινάς ἔφασαν λέγειν ὑπομαλακιζομένους, ὡς ὶ Κύρῳ πιστοὶ ἐγένοντο, καὶ βασιλεῖ γ' ἂν πολλοῦ ιοι γένοιντο, εἰ βούλοιτο φίλος γενέσθαι· καὶ εἴτε ἄλλο θέλοι χρῆσθαι, εἴτ' ἐπ' Αἴγυπτον στρατεύειν, συγκα-στρέψαιντ' ἂν αὐτῷ. (15) Ἐν τούτῳ καὶ Κλέαρχος ε, καὶ ἠρώτησεν, εἰ ἤδη ἀποκεκριμένοι εἶεν. Φαλῖνος ὑπολαβὼν εἶπεν· Οὗτοι μέν, ὦ Κλέαρχε, ἄλλος ἄλλα γει· σὺ δ' ἡμῖν εἰπέ, τί λέγεις. (16) Ὁ δ' εἶπεν· Ἐγώ , ὦ Φαλῖνε, ἄσμενος ἑώρακα, οἶμαι δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ντες οὗτοι· σύ τε γὰρ Ἕλλην εἶ, καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτοι τες, ὅσους σὺ ὁρᾷς· ἐν τοιούτοις δὲ ὄντες πράγμασι μβουλευόμεθά σοι, τί χρὴ ποιεῖν, περὶ ὧν λέγεις. 7) Σὺ οὖν, πρὸς Θεῶν, συμβούλευσον ἡμῖν, ὅ τι σοι κεῖ κάλλιστον καὶ ἄριστον εἶναι, καὶ ὅ σοι τιμὴν οἴσει τὸν ἔπειτα χρόνον ἀναλεγόμενον, ὅτι Φαλῖνος ποτὲ ιφθεὶς παρὰ βασιλέως, κελεύσων τοὺς Ἕλληνας τὰ λα παραδοῦναι, συμβουλευομένοις συνεβούλευσεν αὐ-

. ... .. οπλα· εἰ δέ τοι
ἐλπὶς ἄκοντος βασιλέως, συμβου
δυνατόν. (20) Κλέαρχος δὲ π
ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις· παρ' ἡ
τα, ὅτι ἡμεῖς οἰόμεθα, εἰ μὲν δε
πλείονος ἂν ἄξιοι εἶναι φίλοι, ἔχο
δόντες ἄλλῳ· εἰ δὲ δέοι πολεμεῖν,
ἔχοντας τὰ ὅπλα, ἢ παραδόντες ἀ
λῖνος εἶπε· Ταῦτα μὲν δὴ ἀπαγγελ
ὑμῖν ἐκέλευσεν εἰπεῖν βασιλεύς, ὅτι
τοῦ σπονδαὶ εἴησαν, προϊοῦσι δὲ
Εἴπατε οὖν καὶ περὶ τούτου, πότε
δαί εἰσιν, ἢ ὡς πολέμου ὄντος
(22) Κλέαρχος δ' ἔλεξεν· Ἀπάγγελλ
των, ὅτι καὶ ἡμῖν ταῦτα δοκεῖ, ἅ
οὖν ταῦτ' ἐστίν; ἔφη ὁ Φαλῖνος.
χος· Ἢν μὲν μένωμεν, σπονδαί· ἀ
οῦσι, πόλεμος. (23) Ὁ δὲ πάλιν
πόλεμον ἀπαγγελῶ; Κλέαρχος δὲ
νατο· Σπονδαὶ μὲν μένουσιν, ἀπιοῦ
λεμος. Ὅ τι δὲ ποιήσοι, οὐ διεσήμ

CAP. II.

Clearchus jam ab omnibus pro duce graecarum copiarum habitus, persuadet suis, ut se cum Ariaeo in Ioniam reversuro conjungant. Foedere rite inito, Clearchus et Ariaeus de communi itinere consultant; quo facto in vicis vastatis ac direptis primam noctem haud procul a castris Persarum transigunt.

'αλῖνος μὲν δὴ ᾤχετο, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. Οἱ δὲ παρὰ ριαίου ἧκον, Προκλῆς καὶ Χειρίσοφος· Μένων δὲ αὐ- ιῦ ἔμενε παρὰ Ἀριαίῳ· οὗτοι δὲ ἔλεγον, ὅτι πολλοὺς αίη Ἀριαῖος εἶναι Πέρσας ἑαυτοῦ βελτίους, οὓς οὐκ ἂν νασχέσθαι αὐτοῦ βασιλεύοντος· ἀλλ' εἰ βούλεσθε, συν- πιέναι, ἥκειν ἤδη κελεύει τῆς νυκτός· εἰ δὲ μή, αὐτὸς ρωϊ ἀπιέναι φησίν. (2) Ὁ δὲ Κλέαρχος εἶπεν· Ἀλλ' ὕτω χρὴ ποιεῖν, ἐὰν μὲν ἥκωμεν, ὥςπερ λέγετε· εἰ δὲ ή, πράττετε, ὁποῖον ἄν τι ὑμῖν οἴησθε μάλιστα συμ- έρειν. Ὅ τι δὲ ποιήσοι, οὐδὲ τούτοις εἶπε. (3) Μετὰ ὲ ταῦτα, ἤδη ἡλίου δύνοντος, συγκαλέσας τοὺς στρα- ηγοὺς καὶ λοχαγούς, ἔλεξε τοιάδε· Ἐμοί, ὦ ἄνδρες, 'νομένῳ, ἰέναι ἐπὶ βασιλέα, οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά. Καὶ ἰκότως ἄρα οὐκ ἐγίγνετο. Ὡς γὰρ ἐγὼ νῦν πυνθάνο- αι, ἐν μέσῳ ἡμῶν καὶ βασιλέως ὁ Τίγρης ποταμός ἐστι αυσίπορος, ὃν οὐκ ἂν δυναίμεθα ἄνευ πλοίων διαβῆ- αι· πλοῖα δ' ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν. Οὐ μὲν δὴ αὐτοῦ γε ένειν οἷόν τε· τὰ γὰρ ἐπιτήδεια οὐκ ἔστιν ἔχειν· ἰέναι ὲ παρὰ τοὺς Κύρου φίλους, πάνυ καλὰ ἡμῖν τὰ ἱερὰ ν. (4) Ὧδε οὖν χρὴ ποιεῖν· ἀπιόντας δειπνεῖν, ὅ τί ς ἔχει· ἐπειδὰν δὲ σημήνῃ τῷ κέρατι, ὡς ἀναπαύεσθαι, σκευάζεσθε· ἐπειδὰν δὲ τὸ δεύτερον, ἀνατίθεσθε ἐπὶ ὶ ὑποζύγια· ἐπὶ δὲ τῷ τρίτῳ, ἕπεσθε τῷ ἡγουμένῳ, τὰ ν ὑποζύγια ἔχοντες πρὸς τοῦ ποταμοῦ, τὰ δὲ ὅπλα ω. (5) Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχα- ὶ ἀπῆλθον, καὶ ἐποίουν οὕτω· καὶ τὸ λοιπὸν ὁ μὲν ιχεν, οἱ δ' ἐπείθοντο, οὐχ ἑλόμενοι, ἀλλ' ὁρῶντες, ὅτι ιος ἐφρόνει, οἷα δεῖ τὸν ἄρχοντα, οἱ δὲ ἄλλοι ἄπει- ι ἦσαν. (6) Ἀριθμὸς δὲ τῆς ὁδοῦ, ἣν ἦλθον ἐξ Ἐφέ-

..., τεσσαράκοντα, καὶ τῶν
κοσίους, ηὐτομόλησε πρὸς βασ
τοῖς ἄλλοις ἡγεῖτο κατὰ τὰ παρη
καὶ ἀφικνοῦνται εἰς τὸν πρῶτον
καὶ τὴν ἐκείνου στρατιὰν ἀμφὶ μέ
ξει θέμενοι τὰ ὅπλα, συνῆλθον
λοχαγοὶ τῶν Ἑλλήνων παρὰ Ἀρια
Ἕλληνες καὶ ὁ Ἀριαῖος, καὶ τῶν ε
μήτε προδώσειν ἀλλήλους, σύμμ
βάρβαροι προςώμοσαν, καὶ ἡγή
Ταῦτα δ' ὤμοσαν, σφάξαντες τα
κάπρον καὶ κριόν, εἰς ἀσπίδα βάπτ
ξίφος, οἱ δὲ βάρβαροι λόγχην. (1
ἐγένετο, εἶπεν ὁ Κλέαρχος· Ἄγε δή
ὁ αὐτὸς ἡμῖν στόλος ἐστὶ καὶ ὑμῖν
ἔχεις περὶ τῆς πορείας· πότερον ἄ
μεν, ἢ ἄλλην τινὰ ἐννενοηκέναι δ
(11) Ὁ δὲ εἶπεν· Ἣν μὲν ἤλθομεν
ἂν ὑπὸ λιμοῦ ἀπολοίμεθα· ὑπάρχει
τῶν ἐπιτηδείων. Ἑπτακαίδεκα γὰ
γυτάτω οὐδὲ δεῦρο ἰόντες ἐκ τῆς
λαμβάνειν· ἔνθα δ' εἴ τι ...

13) Ἦν δ' αὕτη ἡ στρατηγία οὐδὲν ἄλλο δυναμέ-
ἀποδράναι ἢ ἀποφυγεῖν· ἡ δὲ τύχη ἐστρατήγησε
ν. Ἐπεὶ γὰρ ἡμέρα ἐγένετο, ἐπορεύοντο, ἐν δεξιᾷ
τὸν ἥλιον, λογιζόμενοι ἥξειν ἅμα ἡλίῳ δύνοντι
μας τῆς Βαβυλωνίας χώρας· καὶ τοῦτο μὲν οὐκ
θησαν. (14) Ἔτι δὲ ἀμφὶ δείλην ἔδοξαν πολεμίους
ππέας· καὶ τῶν τε Ἑλλήνων οἳ μὴ ἔτυχον ἐν ταῖς
ν ὄντες, εἰς τὰς τάξεις ἔθεον, καὶ Ἀριαῖος (ἐτύγ-
ἀρ ἐφ' ἁμάξης πορευόμενος, διότι ἐτέτρωτο) κατα-
θωρακίζετο, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. (15) Ἐν ᾧ δὲ ὡπλί-
ἧκον λέγοντες οἱ προπεμφθέντες σκοποί, ὅτι οὐχ
εἰσιν, ἀλλὰ ὑποζύγια νέμοιντο. Καὶ εὐθὺς ἔγνω-
άντες, ὅτι ἐγγύς που ἐστρατοπεδεύετο βασιλεύς·
ρ καὶ καπνὸς ἐφαίνετο ἐν κώμαις οὐ πρόσω. (16)
χος δὲ ἐπὶ μὲν τοὺς πολεμίους οὐκ ἦγεν· ᾔδει γὰρ
ιειρηκότας τοὺς στρατιώτας, καὶ ἀσίτους ὄντας· ἤδη
ὀψὲ ἦν· οὐ μέντοι οὐδ' ἀπέκλινε, φυλαττόμενος,
καίη φεύγειν· ἀλλ' εὐθύωρον ἄγων, ἅμα τῷ ἡλίῳ
νῳ εἰς τὰς ἐγγυτάτω κώμας τοὺς πρώτους ἔχων κα-
νωσεν, ἐξ ὧν διήρπαστο ὑπὸ τοῦ στρατεύματος καὶ
τὰ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ξύλα. (17) Οἱ μὲν οὖν πρῶ-
ιως τρόπῳ τινὶ ἐστρατοπεδεύοντο, οἱ δὲ ὕστεροι
ῖοι προσιόντες, ὡς ἐτύγχανον ἕκαστοι, ηὐλίζοντο,
ιαυγὴν πολλὴν ἐποίουν καλοῦντες ἀλλήλους, ὥςτε
οὺς πολεμίους ἀκούειν· ὥςτε οἱ μὲν ἐγγύτατα τῶν
ίων καὶ ἔφυγον ἐκ τῶν σκηνωμάτων. (18) Δῆλον
ἶτο τῇ ὑστεραίᾳ ἐγένετο· οὔτε γὰρ ὑποζύγιον ἔτι
ἐφάνη, οὔτε στρατόπεδον, οὔτε καπνὸς οὐδαμοῦ
ον. Ἐξεπλάγη δέ, ὡς ἔοικε, καὶ βασιλεὺς τῇ ἐφό-
οῦ στρατεύματος· ἐδήλωσε δὲ τοῦτο οἷς τῇ ὑστε-
ἔπραττε. (19) Προϊούσης μέντοι τῆς νυκτὸς ταύ-
καὶ τοῖς Ἕλλησι φόβος ἐμπίπτει, καὶ θόρυβος καὶ
ς ἦν, οἷον εἰκὸς φόβου ἐμπεσόντος γίγνεσθαι. (20)
ηχος δὲ Τολμίδην Ἠλεῖον, ὃν ἐτύγχανεν ἔχων παρ'
ὶ κήρυκα ἄριστον τῶν τότε, τοῦτον ἀνειπεῖν ἐκέλευ-
γὴν κατακηρύξαντα, ὅτι προαγορεύουσιν οἱ ἄρχον-
ὃς ἂν τὸν ἀφέντα τὸν ὄνον εἰς τὰ ὅπλα μηνύσῃ,
ήψεται μισθὸν τάλαντον ἀργυρίου. (21) Ἐπεὶ δὲ
ι ἐκηρύχθη, ἔγνωσαν οἱ στρατιῶται, ὅτι κενὸς ὁ φό-

magnamque erga Graecos ben
se a rege obtinuisse ait, ut e
duceret, si a vastandis agris
pactio ab utraque parte jure

Ὁ δὲ δὴ ἔγραψα, ὅτι βασιλεὺς ἐ
δε, δῆλον ἦν· τῇ μὲν γὰρ πρόσ
ὅπλα παραδιδόναι ἐκέλευε, τότε δὲ
κήρυκας ἔπεμψε περὶ σπονδῶν.
πρὸς τοὺς προφύλακας, ἐζήτουν τ
δ' ἀπήγγειλαν οἱ προφύλακες, Κλέ
τάξεις ἐπισκοπῶν, εἶπε τοῖς προφύλ
ρυκας περιμένειν, ἄχρις ἂν σχολάσ
τέστησε τὸ στράτευμα, ὥςτε καλῶ
τη φάλαγγα πυκνήν, τῶν δὲ ἀόπλων
ναι, ἐκάλεσε τοὺς ἀγγέλους, καὶ αὐ
τε εὐοπλοτάτους ἔχων καὶ εὐειδεστά
τιωτῶν, καὶ τοῖς ἄλλοις στρατηγοῖς
Ἐπεὶ δὲ ἦν πρὸς τοῖς ἀγγέλοις, ἀνηρ
δ' ἔλεγον, ὅτι περὶ σπονδῶν ἥκο
ἱκανοὶ ἔσονται, τά τε παρὰ βα
σιν ἀπαγγεῖλαι, καὶ τὰ παρὰ τα
(5) Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· Ἀπαγγέλλ
μάχης δεῖ πρῶτον·

ουσιν, ἔνθεν ἕξουσι τὰ ἐπιτήδεια. (7) Ὁ δ' ἠρώτα, αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι σπένδοιτο ἰοῦσι καὶ ἀπιοῦσιν, ἢ καὶ τοῖς ἄλλοις ἔσονται σπονδαί. Οἱ δέ, ἅπα-ν, ἔφασαν, μέχρις ἂν βασιλεῖ τὰ παρ' ὑμῶν διαγγελθῇ.) Ἐπεὶ δὲ ταῦτα εἶπον, μεταστησάμενος αὐτοὺς ὁ λέαρχος, ἐβουλεύετο· καὶ ἐδόκει ταχὺ τὰς σπονδὰς ιεῖσθαι, καὶ καθ' ἡσυχίαν ἐλθεῖν τε ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια ὶ λαβεῖν. (9) Ὁ δὲ Κλέαρχος εἶπε· Δοκεῖ μὲν καὶ ιοὶ ταῦτα· οὐ μέντοι ταχύ γε ἀπαγγελῶ, ἀλλὰ διατρίω, ἔςτ' ἂν ὀκνήσωσιν οἱ ἄγγελοι, μὴ ἀποδόξῃ ἡμῖν τὰς πονδὰς ποιήσασθαι· οἶμαί γε μέντοι, ἔφη, καὶ τοῖς ἡμεέροις στρατιώταις τὸν αὐτὸν φόβον παρέσεσθαι. Ἐπεὶ ὲ ἐδόκει καιρὸς εἶναι, ἀπήγγελλεν, ὅτι σπένδοιτο, καὶ ὐθὺς ἡγεῖσθαι ἐκέλευε πρὸς τὰ ἐπιτήδεια.

(10) Καὶ οἱ μὲν ἡγοῦντο, Κλέαρχος μέντοι ἐπορεύτο, τὰς μὲν σπονδὰς ποιησόμενος, τὸ δὲ στράτευμα χων ἐν τάξει· καὶ αὐτὸς δὲ ὠπισθοφυλάκει. Καὶ ἐνεύγχανον τάφροις καὶ αὐλῶσι πλήρεσιν ὕδατος, ὡς μὴ ύνασθαι διαβαίνειν ἄνευ γεφυρῶν· ἀλλ' ἐποιοῦντο διαβάσεις ἐκ τῶν φοινίκων, οἳ ἦσαν ἐκπεπτωκότες, τοὺς δὲ αὶ ἐξέκοπτον. (11) Καὶ ἐνταῦθα ἦν Κλέαρχον καταιαθεῖν ὡς ἐπεστάτει, ἐν μὲν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τὸ δόρυ ἔχων, ν δὲ τῇ δεξιᾷ βακτηρίαν· καὶ εἴ τις αὐτῷ δοκοίη τῶν πρὸς οῦτο τεταγμένων βλακεύειν, ἐκλεγόμενος τὸν ἐπιτήδειον παισεν ἄν, καὶ ἅμα αὐτὸς προςελάμβανεν, εἰς τὸν πηλὸν μβαίνων· ὥςτε πᾶσιν αἰσχύνην εἶναι, μὴ οὐ συσπουδάειν. (12) Καὶ ἐτάχθησαν μὲν πρὸς αὐτὸν οἱ τριάκοντα τη γεγονότες· ἐπεὶ δὲ καὶ Κλέαρχον ἑώρων σπουδάζονα, προςελάμβανον καὶ οἱ πρεσβύτεροι. (13) Πολὺ δὲ ἄλλον ὁ Κλέαρχος ἔσπευδεν, ὑποπτεύων μὴ αἰεὶ οὕτω λήρεις εἶναι τὰς τάφρους ὕδατος· οὐ γὰρ ἦν ὥρα οἵα ὸ πεδίον ἄρδειν· ἀλλ', ἵνα ἤδη πολλὰ προφαίνοιτο τοῖς Ἕλλησι δεινὰ εἰς τὴν πορείαν, τούτου ἕνεκα βασιλέα τώπτευεν ἐπὶ τὸ πεδίον τὸ ὕδωρ ἀφεικέναι.

(14) Πορευόμενοι δὲ ἀφίκοντο εἰς κώμας, ὅθεν ἀπέδειιν οἱ ἡγεμόνες λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια. Ἐνῆν δὲ σῖτος ολύς, καὶ οἶνος φοινίκων, καὶ ὄξος ἑψητὸν ἀπὸ τῶν αὐῶν. (15) Αὐταὶ δὲ αἱ βάλανοι τῶν φοινίκων, οἵας μὲν ἐν ιῖς Ἕλλησιν ἔστιν ἰδεῖν, τοῖς οἰκέταις ἀπέκειντο· αἱ δὲ

τουτο κεφαλαλγής. ...
φαλος, ὅλος ἐξηραίνετο.

(17) Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς·
ου βασιλέως ἧκε Τισσαφέρνης, καὶ ὁ
κικὸς ἀδελφός, καὶ ἄλλοι Πέρσαι τρ
λοὶ εἵποντο. Ἐπεὶ δὲ ἀπήντησαν αὐτ
ων στρατηγοί, ἔλεγε πρῶτον Τισσαφέρ
ς τοιάδε·

(18) Ἐγώ, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, γείτω
ι· καὶ ἐπεὶ ὑμᾶς εἶδον εἰς πολλὰ [κα
επτωκότας, εὕρημα ἐποιησάμην, εἴ
ὰ βασιλέως αἰτήσασθαι, δοῦναί μοι, ἀ
τὴν Ἑλλάδα. Οἴομαι γὰρ οὐκ ἂν ἀχαρί
ε πρὸς ὑμῶν οὔτε πρὸς τῆς Ἑλλάδος
ῦτα δὲ γνούς, ᾐτούμην βασιλέα, λέγ
αίως ἄν μοι χαρίζοιτο, ὅτι αὐτῷ Κῦρ
οντα πρῶτος ἤγγειλα, καὶ βοήθειαν ἔχ
ία ἀφικόμην· καὶ μόνος τῶν κατὰ τοὺς
μένων οὐκ ἔφυγον, ἀλλὰ διήλασα, κα
εῖ ἐν τῷ ὑμετέρῳ στρατοπέδῳ, ἔνθα
ο, ἐπεὶ Κῦρον ἀπέκτεινε· καὶ τοὺς σὺν
ς ἐδίωξα σὺν τοῖσδε τοῖς παροῦσι νῦν
αὐτῷ εἰσι πιστότατοι. (20) Καὶ π
σχετό μοι βουλεύσασθαι· ἐρέσθαι δέ μ
... τίνος ἕνεκα ἐστρατεύσατε ἐ

ισκεν, ὡς καὶ σὺ εὖ οἶσθα, ἵνα ὑμᾶς τε ἀπαρασκευάους λάβοι, καὶ ἡμᾶς ἐνθάδε ἀναγάγοι. (22) Ἐπεὶ ντοι ἤδη ἑωρῶμεν αὐτὸν ἐν δεινῷ ὄντα, ᾐσχύνθημεν ὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους προδοῦναι αὐτόν, ἐν τῷ πρόθεν χρόνῳ παρέχοντες ἡμᾶς αὐτοὺς εὖ ποιεῖν. (23) πεὶ δὲ Κῦρος τέθνηκεν, οὔτε ἀντιποιούμεθα βασιλεῖ ῆς ἀρχῆς, οὔτ' ἔστιν, ὅτου ἕνεκ' ἂν βουλοίμεθα τὴν ισιλέως χώραν κακῶς ποιεῖν· οὐδ' αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἂν έλοιμεν, πορευοίμεθα δ' ἂν οἴκαδε, εἴ τις ἡμᾶς μὴ λυιή· ἀδικοῦντα μέντοι πειρασόμεθα σὺν τοῖς θεοῖς ιύνασθαι· ἐὰν μέντοι τις ἡμᾶς καὶ εὖ ποιῶν ὑπάρχῃ, ιὶ τούτου εἴς γε δύναμιν οὐχ ἡττησόμεθα εὖ ποιοῦντες. μὲν οὕτως εἶπεν.

(24) Ἀκούσας δὲ ὁ Τισσαφέρνης, ἔφη· Ταῦτα ἐγὼ ταγγελῶ βασιλεῖ, καὶ ὑμῖν πάλιν τὰ παρ' ἐκείνου· μέι δ' ἂν ἐγὼ ἥκω, αἱ σπονδαὶ μενόντων· ἀγορὰν δὲ ἡμεῖς ιρέξομεν. (25) Καὶ εἰς μὲν τὴν ὑστεραίαν οὐχ ἧκεν· ςθ' οἱ Ἕλληνες ἐφρόντιζον· τῇ δὲ τρίτῃ ἥκων ἔλεγεν, :ι διαπεπραγμένος ἥκοι παρὰ βασιλέως, δοθῆναι αὐτῷ ώζειν τοὺς Ἕλληνας· καίπερ πάνυ πολλῶν ἀντιλεγόνων, ὡς οὐκ ἄξιον εἴη βασιλεῖ, ἀφεῖναι τοὺς ἐφ' ἑαυτὸν τρατευσαμένους. (26) Τέλος δ' εἶπε· Καὶ νῦν ἔξεστιν ὑμῖν πιστὰ λαβεῖν παρ' ἡμῶν, ἦ μὴν φιλίαν ὑμῖν αρέξειν τὴν χώραν, καὶ ἀδόλως ἀπάξειν εἰς τὴν Ἑλλάα, ἀγορὰν παρέχοντας. Ὅπου δ' ἂν μὴ παρέχωμεν γοράν, λαμβάνειν ὑμᾶς ἐκ τῆς χώρας ἐάσομεν τὰ ἐπιήδεια. (27) Ὑμᾶς δ' αὖ ἡμῖν δεήσει ὀμόσαι, ἦ μὴν ορεύεσθαι ὡς διὰ φιλίας ἀσινῶς, σῖτα καὶ ποτὰ λαμάνοντας, ὁπόταν μὴ παρέχωμεν ἀγοράν· ἐὰν δὲ παρέωμεν [ἀγοράν], ὠνουμένους ἕξειν τὰ ἐπιτήδεια. (28) αῦτα ἔδοξε· καὶ ὤμοσαν, καὶ δεξιὰς ἔδοσαν Τισσαέρνης, καὶ ὁ τῆς βασιλέως γυναικὸς ἀδελφὸς τοῖς τῶν λλήνων στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς, καὶ ἔλαβον παρὰ ῶν Ἑλλήνων. (29) Μετὰ δὲ ταῦτα Τισσαφέρνης εἶπε· ῦν μὲν δὴ ἄπειμι ὡς βασιλέα· ἐπειδὰν δὲ διαπράξωι, ἃ δέομαι, ἥξω συσκευασάμενος, ὡς ἀπάξων ὑμᾶς ; τὴν Ἑλλάδα, καὶ αὐτὸς ἀπιὼν ἐπὶ τὴν ἐμαυτοῦ ιχήν.

superato, obviam fiunt fratri regis centi, cui Clearchus callido consil cutit.

ετὰ ταῦτα περιέμενον Τισσαφέρνην οἱ ιαῖος, ἐγγὺς ἀλλήλων ἐστρατοπεδευ είους ἢ εἴκοσιν. Ἐν δὲ ταύταις ἀφικνοῖ ον καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀναγ ὺς σὺν ἐκείνῳ Περσῶν τινες, παραθαρ ξιὰς ἔνιοι παρὰ βασιλέως φέροντες, μ σιλέα αὐτοῖς τῆς σὺν Κύρῳ ἐπιστρατε δενὸς τῶν παροιχομένων. (2) Τούτων δηλοι ἦσαν οἱ περὶ τὸν Ἀριαῖον ἧττ οσέχοντες τὸν νοῦν· ὥστε καὶ διὰ τοῦ ῖς τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἤρεσκον, ἀλλὰ λεάρχῳ ἔλεγον καὶ τοῖς ἄλλοις στρατη μεν; ἢ οὐκ ἐπιστάμεθα, ὅτι βασιλεὺ ρὶ παντὸς ἂν ποιήσαιτο, ἵνα καὶ τοῖ ὅβος ᾖ ἐπὶ βασιλέα [μέγαν] στρατεύειν ιᾶς ὑπάγεται μένειν, διὰ τὸ διεσπάρθα υμα· ἐπειδὰν δὲ πάλιν ἁλισθῇ αὐτῷ τιν ὅπως οὐκ ἐπιθήσεται ἡμῖν. (4) Ἴσω ιάπτει τι ἢ ἀποτειχίζει, ὡς ἄπορος ᾖ ἡ οτε ἐγών γε βουλήσεται, ἡμᾶς ἐλθόντ

'εὶς ἡμῖν παρέξει, οὐδ' ὁπόθεν ἐπισιτιούμεθα· αὖθις δὲ ἡγησόμενος οὐδεὶς ἔσται· καὶ ἅμα ταῦτα ποιούντων ἡμῶν εὐθὺς Ἀριαῖος ἀφεστήξει· ὥςτε φίλος ἡμῖν οὐδεὶς λελείψεται, ἀλλὰ καὶ οἱ πρόσθεν ὄντες, πολέμιοι ἡμῖν ἔσονται. (6) Ποταμὸς δὲ εἰ μέν τις καὶ ἄλλος ἄρα ἡμῖν ἐστι διαβατέος, οὐκ οἶδα· τὸν δ' οὖν Εὐφράτην ἴσμεν ὅτι ἀδύνατον διαβῆναι, κωλυόντων πολεμίων. Οὐ μὲν δή, ἂν μάχεσθαι δέῃ, ἱππεῖς εἰσὶν ἡμῖν σύμμαχοι· τῶν δὲ πολεμίων ἱππεῖς εἰσιν οἱ πλεῖστοι καὶ πλείστου ἄξιοι· ὥςτε νικῶντες μέν, τίνα ἂν ἀποκτείναιμεν; ἡττωμένων δὲ μὴν οὐδένα οἷόν τε σωθῆναι. (7) Ἐγὼ μὲν οὖν βασιλέα, ᾧ πολλὰ οὕτως ἐστὶ τὰ σύμμαχα, εἴπερ προθυμεῖται ἡμᾶς ἀπολέσαι, οὐκ οἶδα, ὅ τι δεῖ αὐτὸν ὀμόσαι, καὶ δεξιὰν δοῦναι, καὶ θεοὺς ἐπιορκῆσαι, καὶ τὰ ἑαυτοῦ πιστὰ ἄπιστα ποιῆσαι Ἕλλησι καὶ βαρβάροις. Τοιαῦτα πολλὰ ἔλεγεν.

(8) Ἐν δὲ τούτῳ Τισσαφέρνης ἧκεν ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ὡς εἰς οἶκον ἀπιών, καὶ Ὀρόντας τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν· ἦγε δὲ καὶ τὴν θυγατέρα τὴν βασιλέως ἐπὶ γάμῳ. (9) Ἐντεῦθεν δὲ ἤδη Τισσαφέρνους ἡγουμένου καὶ ἀγορὰν παρέχοντος, ἐπορεύοντο· ἐπορεύετο δὲ καὶ Ἀριαῖος ἔχων τὸ Κύρου βαρβαρικὸν στράτευμα, ἅμα Τισσαφέρνει καὶ Ὀρόντᾳ, καὶ συνεστρατοπεδεύετο σὺν ἐκείνοις. (10) Οἱ δὲ Ἕλληνες, ὑφορῶντες τούτους, αὐτοὶ ἐφ' ἑαυτῶν ἐχώρουν, ἡγεμόνας ἔχοντες. Ἐστρατοπεδεύοντο δὲ ἑκάστοτε ἀπέχοντες ἀλλήλων παρασάγγην, καὶ μεῖον· ἐφυλάττοντο δὲ [οἱ] ἀμφότεροι ὥςπερ πολεμίους ἀλλήλους, καὶ εὐθὺς τοῦτο ὑποψίαν παρεῖχεν. (11) Ἐνίοτε δὲ καὶ ξυλιζόμενοι ἐκ τοῦ αὐτοῦ, καὶ χόρτον καὶ ἄλλα τοιαῦτα συλλέγοντες, πληγὰς ἐνέτεινον ἀλλήλοις· ὥςτε καὶ τοῦτο ἔχθραν παρεῖχε.

(12) Διελθόντες δὲ τρεῖς σταθμούς, ἀφίκοντο πρὸς τὸ Μηδίας καλούμενον τεῖχος, καὶ παρῆλθον αὐτοῦ εἴσω· ἦν δὲ ᾠκοδομημένον πλίνθοις ὀπταῖς, ἐν ἀσφάλτῳ κειμέναις, εὖρος εἴκοσι ποδῶν, ὕψος δὲ ἑκατόν· μῆκος δὲ ἐλέγετο εἶναι εἴκοσι παρασαγγῶν· ἀπεῖχε δὲ Βαβυλῶνος οὐ πολύ. (13) Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς δύο, παρασάγγας ὀκτώ· καὶ διέβησαν διώρυχας δύο, τὴν μὲν ἐπὶ γεφύρας, τὴν δ' ἐζευγμένην πλοίοις ἑπτά· αὗται

ἰν ἐσκήνωσαν, ἐγγὺς παρ...
δασέος παντοίων δένδρων· οἱ δὲ
ότες τὸν Τίγρητα, οὐ μέντοιγε
) Μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον ἔτυχον ἐν τ
ὅπλων Πρόξενος καὶ Ξενοφῶν· κ
ιεν ἄνθρωπός τις τοὺς προφύλακα
ον ἢ Κλέαρχον. Μένωνα δὲ οὐκ
ρὰ Ἀριαίου ὤν, τοῦ Μένωνος ξέν
ρόξενος εἶπεν, ὅτι αὐτός εἰμι, ὃν ζητ
ος τάδε· Ἔπεμψέ με Ἀριαῖος καὶ Ἀ
ς Κύρῳ καὶ κελεύουσι φυλάττεσθαι,
ῆς νυκτὸς οἱ βάρβαροι· ἔστι δὲ στρ
λησίον παραδείσῳ· (17) καὶ παρὰ τ
ρητος ποταμοῦ πέμψαι κελεύουσι φυ
ῦσαι αὐτὴν Τισσαφέρνης τῆς νυκτ
ὡς μὴ διαβῆτε, ἀλλ' ἐν μέσῳ ἀπολ
καὶ τῆς διώρυχος. (18) Ἀκούσαντε
τὸν παρὰ τὸν Κλέαρχον, καὶ φράζο
Κλέαρχος ἀκούσας ἐταράχθη, κ
(19) Νεανίσκος δέ τις τῶν παρόντα
οὐκ ἀκόλουθα εἴη, τό τε ἐπιθήσεσ
φυραν. Δῆλον γὰρ ὅτι ἐπιτιθεμένο
τούς, ἢ ἡττᾶσθαι. Ἐὰν μὲν οὖν
... τὴν γέφυραν; οὐδὲ γάρ, ἂν
... ἡμεῖς η

λεις πολλαὶ καὶ μεγάλαι. (22) Τότε δὴ καὶ ἐγνώ-
ὅτι οἱ βάρβαροι τὸν ἄνθρωπον ὑποπέμψαιεν, ὀκ-
, μὴ οἱ Ἕλληνες, διελόντες τὴν γέφυραν, μέ-
ν τῇ νήσῳ, ἐρύματα ἔχοντες, ἔνθεν μὲν τὸν Τί-
ποταμὸν, ἔνθεν δὲ τὴν διώρυχα· τὰ δ' ἐπιτήδεια
ἐκ τῆς ἐν μέσῳ χώρας, πολλῆς καὶ ἀγαθῆς οὔ-
αὶ τῶν ἐργασομένων ἐνόντων· εἶτα καὶ ἀποστρο-
οιτο, εἴ τις βούλοιτο βασιλέα κακῶς ποιεῖν. (23)
ταῦτα ἀνεπαύοντο· ἐπὶ μέντοι τὴν γέφυραν ὅμως
ὴν ἔπεμψαν· καὶ οὔτε ἐπέθετο οὐδεὶς οὐδαμόθεν,
ρὸς τὴν γέφυραν οὐδεὶς ἦλθε τῶν πολεμίων, ὡς
άττοντες ἀπήγγελλον. (24) Ἐπειδὴ δὲ ἕως ἐγένε-
ἐβαινον τὴν γέφυραν, ἐζευγμένην πλοίοις τριά-
καὶ ἑπτὰ, ὡς οἷόν τε μάλιστα πεφυλαγμένως·
λον γάρ τινες τῶν παρὰ Τισσαφέρνους Ἑλλή-
ς διαβαινόντων μέλλοιεν ἐπιθήσεσθαι, ἀλλὰ ταῦ-
ψευδῆ ἦν· διαβαινόντων μέντοι ὁ Γλοῦς αὐτοῖς
η μετ' ἄλλων, σκοπῶν, εἰ διαβαίνοιεν τὸν ποτα-
πεὶ δὲ εἶδεν, ᾤχετο ἀπελαύνων.

25) Ἀπὸ δὲ τοῦ Τίγρητος ἐπορεύθησαν σταθμοὺς
ας παρασάγγας εἴκοσιν ἐπὶ τὸν Φύσκον ποταμόν,
ος πλέθρου· ἐπῆν δὲ γέφυρα. Καὶ ἐνταῦθα ᾠκεῖ-
ις μεγάλη, ᾗ ὄνομα Ὦπις· πρὸς ἣν ἀπήντησε τοῖς
ιν ὁ Κύρου καὶ Ἀρταξέρξου νόθος ἀδελφός, ἀπὸ
ν καὶ Ἐκβατάνων στρατιὰν πολλὴν ἄγων, ὡς βοη-
 βασιλεῖ· καὶ ἐπιστήσας τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα,
ομένους ἐθεώρει τοὺς Ἕλληνας. (26) Ὁ δὲ Κλέαρ-
εῖτο μὲν εἰς δύο, ἐπορεύετο δὲ ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε
μενος. Ὅσον δ' ἂν χρόνον τὸ ἡγούμενον τοῦ στρα-
ος ἐπιστήσειε, τοσοῦτον ἦν ἀνάγκη χρόνον δι' ὅλου
ρατεύματος γίγνεσθαι τὴν ἐπίστασιν· ὥστε τὸ στρά-
καὶ αὐτοῖς τοῖς Ἕλλησι δόξαι πάμπολυ εἶναι, καὶ
έρσην ἐκπεπλῆχθαι θεωροῦντα. (27) Ἐντεῦθεν δὲ
θησαν διὰ τῆς Μηδίας σταθμοὺς ἐρήμους ἓξ πα-
γας τριάκοντα εἰς τὰς Παρυσάτιδος κώμας, τῆς
 καὶ βασιλέως μητρός. Ταύτας Τισσαφέρνης Κύ-
γγελῶν διαρπάσαι τοῖς Ἕλλησιν ἐπέτρεψε, πλὴν
πόδων. Ἐνῆν δὲ σῖτος πολὺς, καὶ πρόβατα, καὶ
χρήματα. (28) Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν στα-

D

Graecorum suspicionibus in dies au
mens ne res in apertum bellum e
nem convenit. Cujus comi orati
die, ut crimina utrimque jacta dil
tuor aliis ducibus, et viginti locha
vertitur. Ingressi, duces compre
autem extra tentorium a Persis p
trucidantur. Quo facto, Ariaeus
jubet tradere. Graeci, ira incensi,
rito respondent.

Μετὰ ταῦτα ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Ζάβ
εὖρος τεττάρων πλέθρων. Καὶ ἐνταῦθ
τρεῖς· ἐν δὲ ταύταις ὑποψίαι μὲν ἦσαν,
μία ἐφαίνετο ἐπιβουλή. (2) Ἔδοξεν
συγγενέσθαι Τισσαφέρνει, καὶ εἴ πως
τὰς ὑποψίας, πρὶν ἐξ αὐτῶν πόλεμον
ἔπεμψέ τινα ἐροῦντα, ὅτι συγγενέσθαι
δὲ ἑτοίμως ἐκέλευσεν ἥκειν. (3) Ἐ

ὕπους τοὺς μὲν ἐκ διαβολῆς, τοὺς δὲ καὶ ἐξ ὑποψίας, φοβηθέντες ἀλλήλους, φθάσαι βουλόμενοι πρὶν πα-ν, ἐποίησαν ἀνήκεστα κακὰ τοὺς οὔτε μέλλοντας οὔτε βουλομένους τοιοῦτον οὐδέν. (6) Τὰς οὖν τοιαύτας ωμοσύνας νομίζων συνουσίαις μάλιστα ἂν παύεσθαι, ο, καὶ διδάσκειν σε βούλομαι, ὡς σὺ ἡμῖν οὐκ ὀρθῶς στεῖς. (7) Πρῶτον μὲν γὰρ καὶ μέγιστον, οἱ θεῶν οι ἡμᾶς κωλύουσι πολεμίους εἶναι ἀλλήλοις· ὅςτις δὲ των σύνοιδεν αὐτῷ παρημεληκώς, τοῦτον ἐγὼ οὔποτ᾽ εὐδαιμονίσαιμι. Τὸν γὰρ θεῶν πόλεμον οὐκ οἶδα οὔτ᾽ ὁ ποίου ἂν τάχους φεύγων τις ἀποφύγοι, οὔτ᾽ εἰς ὸν ἂν σκότος ἀποδραίη, οὔθ᾽ ὅπως ἂν εἰς ἐχυρὸν χω-ν ἀποσταίη. Πάντη γὰρ πάντα τοῖς θεοῖς ὕποχα, καὶ νταχῇ πάντων ἴσον οἱ θεοὶ κρατοῦσι. (8) Περὶ μὲν τῶν θεῶν τε καὶ τῶν ὅρκων οὕτω γιγνώσκω, παρ᾽ οἷς εῖς τὴν φιλίαν συνθέμενοι κατεθέμεθα· τῶν δὲ ἀν-ωπίνων σὲ ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι νομίζω μέγιστον ἡμῖν αι ἀγαθόν. (9) Σὺν μὲν γὰρ σοὶ πᾶσα μὲν ἡμῖν ὁδὸς ορος, πᾶς δὲ ποταμὸς διαβατός, τῶν δ᾽ ἐπιτηδείων ι ἀπορία· ἄνευ δὲ σοῦ πᾶσα μὲν ἡ ὁδὸς διὰ σκότους· ιὲν γὰρ αὐτῆς ἐπιστάμεθα· πᾶς δὲ ποταμὸς δύςπο-ς, πᾶς δ᾽ ὄχλος φοβερός· φοβερώτατον δ᾽ ἐρημία· με-η γὰρ πολλῆς ἀπορίας ἐστίν. (10) Εἰ δὲ δὴ καὶ μα-τες σε κατακτείναιμεν, ἄλλο τι ἂν ἢ τὸν εὐεργέτην κα-κτείναντες, πρὸς βασιλέα τὸν μέγιστον ἔφεδρον ἀγω-νίμεθα; Ὅσων δὲ δὴ καὶ οἵων ἐλπίδων ἐμαυτὸν ἂν ρήσαιμι, εἴ σέ τι κακὸν ἐπιχειρήσαιμι ποιεῖν, ταῦτα ω. (11) Ἐγὼ γὰρ Κῦρον ἐπεθύμησά μοι φίλον γενέ-αι, νομίζων τῶν τότε ἱκανώτατον εἶναι εὖ ποιεῖν, ὃν] βούλοιτο. Σὲ δὲ νῦν ὁρῶ τήν τε Κύρου δύναμιν καὶ ραν ἔχοντα, καὶ τὴν σεαυτοῦ ἀρχὴν σώζοντα, τὴν δὲ ιλέως δύναμιν, ᾗ Κῦρος πολεμίᾳ ἐχρῆτο, σοὶ ταύ-σύμμαχον οὖσαν. (12) Τούτων δὲ τοιούτων ὄντων, οὕτω μαίνεται, ὅςτις οὐ σοὶ βούλεται φίλος εἶναι; λὰ μὴν — ἐρῶ γὰρ καὶ ταῦτα, ἐξ ὧν ἔχω ἐλπίδας, καὶ βουλήσεσθαι φίλον ἡμῖν εἶναι — (13) οἶδα μὲν γὰρ ν Μυσοὺς λυπηροὺς ὄντας, οὓς νομίζω ἂν σὺν τῇ πα-σῃ δυνάμει ταπεινοὺς ὑμῖν παρασχεῖν· οἶδα δὲ καὶ σίδας· ἀκούω δὲ καὶ ἄλλα ἔθνη πολλὰ τοιαῦτα εἶ-

ρειας, ...
μεν, ἀλλὰ καὶ τῆς χάριτος, ἣν σωθέν
ἂν ἔχοιμεν δικαίως. (15) Ἐμοὶ μὲν δὴ
θυμουμένῳ οὕτω δοκεῖ θαυμαστὸν εἰ
ἀπιστεῖν, ὥςτε καὶ ἥδιστ' ἂν ἀκούσαι
ἐστιν οὕτω δεινὸς λέγειν, ὥςτε σε πεῖσα
σοι ἐπιβουλεύομεν. Κλέαρχος μὲν ο
Τισσαφέρνης δὲ ὧδε ἀπημείφθη·

(16) Ἀλλ' ἥδομαι μέν, ὦ Κλέα
φρονίμους λόγους· ταῦτα γὰρ γιγνώσκ
κὸν βουλεύοις, ἅμα ἄν μοι δοκεῖς καὶ
εἶναι. Ὡς δ' ἂν μάθῃς, ὅτι οὐδ' ἂν ὑμεῖ
σιλεῖ οὔτ' ἐμοὶ ἀπιστοίητε, ἀντάκουσον.
ἐβουλόμεθα ἀπολέσαι, πότερά σοι δοκ
θους ἀπορεῖν, ἢ πεζῶν, ἢ ὁπλίσεως, ἐ
πτειν ἱκανοὶ εἴημεν ἄν, ἀντιπάσχειν ὁ
(18) Ἀλλὰ χωρίων ἐπιτηδείων ὑμῖν ἐ
ἄν σοι δοκοῦμεν; Οὐ τοσαῦτα μὲν πεδ
σὺν πολλῷ πόνῳ διαπορεύεσθε, τος
ὁρᾶτε ὄντα πορευτέα, ἃ ἡμῖν ἔξεστ
ἄπορα ὑμῖν παρέχειν; τοσοῦτοι δέ εἰς
ἔξεστιν ἡμῖν ταμιεύεσθαι, ὁπόσοις ἂ
μάχεσθαι; Εἰσὶ δ' αὐτῶν, οὓς οὐδ'
βαίητε, εἰ μὴ ἡμεῖς ὑμᾶς διαπορεύοι
πᾶσι τούτοις ἡττώμεθα, ἀλλὰ τό γέ

πασι δὲ ἀπόρων ἐστὶ καὶ ἀμηχάνων καὶ ἀνάγκῃ ἐχοένων, καὶ τούτων πονηρῶν, οἵτινες ἐθέλουσι δι' ἐπιορίας τε πρὸς θεούς, καὶ ἀπιστίας πρὸς ἀνθρώπους πράτειν τι. Οὐχ οὕτως ἡμεῖς, ὦ Κλέαρχε, οὔτε ἠλίθιοι, ὔτε ἀλόγιστοι ἐσμέν. (22) Ἀλλὰ τί δή, ὑμᾶς ἐξὸν ἀποέσαι, οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἤλθομεν; Εὖ ἴσθι, ὅτι ὁ ἐμὸς ρως τούτου αἴτιος, τοῦ τοῖς Ἕλλησιν ἐμὲ πιστὸν γενέθαι, καὶ ᾧ Κῦρος ἀνέβη ξενικῷ διὰ μισθοδοσίας πιτεύων, τούτῳ ἐμὲ καταβῆναι δι' εὐεργεσίας ἰσχυρόν. 23) Ὅσα δέ μοι ὑμεῖς χρήσιμοι ἔσεσθε, τὰ μὲν καὶ σὺ ἶπες, τὸ δὲ μέγιστον ἐγὼ οἶδα· τὴν μὲν γὰρ ἐπὶ τῇ κεαλῇ τιάραν βασιλεῖ μόνῳ ἔξεστιν ὀρθὴν ἔχειν, τὴν δ' πὶ τῇ καρδίᾳ ἴσως ἂν ὑμῶν παρόντων καὶ ἕτερος εὐπεῶς ἔχοι.

(24) Ταῦτα εἰπὼν ἔδοξε τῷ Κλεάρχῳ ἀληθῆ λέειν· καὶ εἶπεν· Οὐκοῦν, ἔφη, οἵτινες, τοιούτων ἡμῖν ἰς φιλίαν ὑπαρχόντων, πειρῶνται διαβάλλοντες πολεμίους ποιῆσαι ἡμᾶς, ἄξιοί εἰσι τὰ ἔσχατα παθεῖν; (25) Καὶ ἐγὼ μέν, ἔφη ὁ Τισσαφέρνης, εἰ βούλεσθέ μοι οἵ ε στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐν τῷ ἐμφανεῖ ἐλθεῖν, λέξω οὺς πρὸς ἐμὲ λέγοντας, ὡς σὺ ἐπιβουλεύεις ἐμοί τε καὶ ῇ σὺν ἐμοὶ στρατιᾷ. (26) Ἐγὼ δ', ἔφη ὁ Κλέαρχος, ξω πάντας· καὶ σοὶ αὖ ἐγὼ δηλώσω, ὅθεν ἐγὼ περὶ οῦ ἀκούω. (27) Ἐκ τούτων δὴ τῶν λόγων ὁ Τισσαέρνης φιλοφρονούμενος τότε μὲν μένειν τε αὐτὸν ἐκέευσε καὶ σύνδειπνον ἐποιήσατο· τῇ δ' ὑστεραίᾳ Κλέαρος, ἐλθὼν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, δῆλός τε ἦν πάνυ φιικῶς οἰόμενος διακεῖσθαι τῷ Τισσαφέρνει, καὶ ἃ ἔλεγεν κεῖνος ἀπήγγελλεν· ἔφη τε χρῆναι ἰέναι παρὰ Τισσαφέρνει, ὓς ἐκέλευσε, καὶ οἳ ἂν ἐξελεγχθῶσι διαβάλλοντες τῶν Ἑλλήνων, ὡς προδότας αὐτοὺς καὶ κακόνους τοῖς Ἕλησιν ὄντας τιμωρηθῆναι. (28) Ὑπώπτευε δὲ εἶναι τὸν ιαβάλλοντα Μένωνα· εἰδὼς αὐτὸν καὶ συγγεγενημένον Τισσαφέρνει μετὰ Ἀριαίου, καὶ στασιάζοντα αὐτῷ καὶ πιβουλεύοντα [αὐτῷ], ὅπως τὸ στράτευμα ἅπαν πρὸς υτὸν λαβών, φίλος ᾖ Τισσαφέρνει. (29) Ἐβούλετο δὲ αὶ ὁ Κλέαρχος ἅπαν τὸ στράτευμα πρὸς ἑαυτὸν ἔχειν ν γνώμην, καὶ τοὺς παραλυποῦντας ἐκποδὼν εἶναι. ῶν δὲ στρατιωτῶν ἀντέλεγόν τινες αὐτῷ, μὴ ἰέναι πάν-

...ρατηγοὶ παρε...
ξενας Βοιώτιος, Μένων Θετταλός
αρχος Λάκων, Σωκράτης Ἀχαιός·
ραις ἔμενον. (32) Οὐ πολλῷ δ᾽ ὕ
σημείου οἵ τε ἔνδον συνελαμβάνο...
κόπησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα τῶν βα...
διὰ τοῦ πεδίου ἐλαύνοντες, ᾧτινι
ἢ δούλῳ ἢ ἐλευθέρῳ, πάντας ἔκτει...
ληνες τήν τε ἱππασίαν αὐτῶν ἐθαύ...
τοπέδου ὁρῶντες, καί, ὅ τι ἐποίουν
Νίκαρχος Ἀρκὰς ἧκε φεύγων, τετρ...
στέρα, καὶ τὰ ἔντερα ἐν ταῖς χερσὶν
τα τὰ γεγενημένα. (34) Ἐκ τούτου δ...
ἐπὶ τὰ ὅπλα πάντες ἐκπεπληγμένοι, ...
τίκα ἥξειν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ στρατόπεδο...
τες μὲν οὐκ ἦλθον, Ἀριαῖος δὲ καὶ
θριδάτης, οἳ ἦσαν Κύρῳ πιστότατο...
νων ἑρμηνεὺς ἔφη καὶ τὸν Τισσαφέ...
αὐτοῖς ὁρᾶν καὶ γιγνώσκειν· συνηκο...
λοι Περσῶν τεθωρακισμένοι εἰς τρια...
τοι ἐπεὶ ἐγγὺς ἦσαν, προςελθεῖν ἐκέ...
Ἑλλήνων ἢ στρατηγὸς ἢ λοχαγός, ...
παρὰ βασιλέως. (37) ...

ὺς τὰ ὅπλα ἀπαιτεῖ· ἑαυτοῦ γὰρ εἶναι φησίν, ἐπείπερ
ὑρου ἦσαν τοῦ ἐκείνου δούλου.

(39) Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίναντο οἱ Ἕλληνες· ἔλεγε
Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος· Ὦ κάκιστε ἀνθρώπων, Ἀρι-
ε, καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι ἦτε Κύρου φίλοι, οὐκ αἰσχύνεσθε
τε θεοὺς οὔτε ἀνθρώπους, οἵτινες, ὀμόσαντες ἡμῖν
ὺς αὐτοὺς φίλους καὶ ἐχθροὺς νομιεῖν, προδόντες ἡ-
ς σὺν Τισσαφέρνει, τῷ ἀθεωτάτῳ τε καὶ πανουργοτά-
, τούς τε ἄνδρας αὐτούς, οἷς ὤμνυτε, ὡς ἀπολωλέ-
τε, καί, τοὺς ἄλλους ἡμᾶς προδεδωκότες, σὺν τοῖς
λεμίοις ἔρχεσθε ἐφ' ἡμᾶς; (40) Ὁ δὲ Ἀριαῖος εἶπε·
λέαρχος γὰρ πρόσθεν ἐπιβουλεύων φανερὸς ἐγένετο
σσαφέρνει τε καὶ Ὀρόντᾳ, καὶ πᾶσιν ἡμῖν τοῖς σὺν
ύτοις. (41) Ἐπὶ τούτοις δὲ Ξενοφῶν τάδε εἶπε· Κλέ-
χος μὲν τοίνυν, εἰ παρὰ τοὺς ὅρκους ἔλυε τὰς σπον-
ς, τὴν δίκην ἔχει· δίκαιον γὰρ ἀπόλλυσθαι τοὺς ἐπι-
κοῦντας. Πρόξενος δὲ καὶ Μένων ἐπείπερ εἰσὶν ὑμέ-
οι μὲν εὐεργέται, ἡμέτεροι δὲ στρατηγοί, πέμψατε
τοὺς δεῦρο· δῆλον γάρ, ὅτι, φίλοι γε ὄντες ἀμφοτέ-
ς, πειράσονται καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν τὰ βέλτιστα συμ-
υλεύειν. (42) Πρὸς ταῦτα οἱ βάρβαροι πολὺν χρό-
 διαλεχθέντες ἀλλήλοις, ἀπῆλθον οὐδὲν ἀποκρι-
ιενοι.

CAP. VI.

Ducum interfectorum mores et indoles describuntur.

μὲν δὴ στρατηγοὶ οὕτω ληφθέντες, ἀνήχθησαν ὡς
ιλέα, καὶ ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλὰς ἐτελεύτησαν·
μὲν αὐτῶν Κλέαρχος, ὁμολογουμένως ἐκ πάντων,
 ἐμπείρως αὐτοῦ ἐχόντων, δόξας γενέσθαι ἀνὴρ καὶ
εμικὸς καὶ φιλοπόλεμος ἐσχάτως. (2) Καὶ γὰρ δή,
μὲν πόλεμος ἦν τοῖς Λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς
ηναίους, παρέμενεν· ἐπειδὴ δ' εἰρήνη ἐγένετο, πεί-
τὴν ἑαυτοῦ πόλιν, ὡς οἱ Θρᾷκες ἀδικοῦσι τοὺς Ἕλ-
ας, καὶ διαπραξάμενος ὡς ἐδύνατο παρὰ τῶν Ἐφό-
, ἐξέπλει ὡς πολεμήσων τοῖς ὑπὲρ Χεῤῥονήσου καὶ

καὶ δασέος παντοίων δένδρων· οἱ δε
βηκότες τὸν Τίγρητα, οὐ μέντοιγε
(15) Μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον ἔτυχον ἐν
τῶν ὅπλων Πρόξενος καὶ Ξενοφῶν· ›
τησεν ἄνθρωπός τις τοὺς προφύλακο
ξενον ἢ Κλέαρχον. Μένωνα δὲ οὐκ
παρὰ Ἀριαίου ὤν, τοῦ Μένωνος ξέ
Πρόξενος εἶπεν, ὅτι αὐτός εἰμι, ὃν ζη
πος τάδε· Ἔπεμψέ με Ἀριαῖος καὶ Ἀ
τες Κύρῳ καὶ κελεύουσι φυλάττεσθαι
τῆς νυκτὸς οἱ βάρβαροι· ἔστι δὲ στ
πλησίον παραδείσῳ· (17) καὶ παρὰ τ
γρητος ποταμοῦ πέμψαι κελεύουσι φυ
λῦσαι αὐτὴν Τισσαφέρνης τῆς νυκτ
ὡς μὴ διαβῆτε, ἀλλ᾽ ἐν μέσῳ ἀπολη
καὶ τῆς διώρυχος. (18) Ἀκούσαντες
τὸν παρὰ τὸν Κλέαρχον, καὶ φράζοι
Κλέαρχος ἀκούσας ἐταράχθη, καὶ
(19) Νεανίσκος δέ τις τῶν παρόντω
οὐκ ἀκόλουθα εἴη, τό τε ἐπιθήσεσθι
φυραν. Δῆλον γὰρ ὅτι ἐπιτιθεμένου
τούς, ἢ ἡττᾶσθαι. Ἐὰν μὲν οὖν νι
λύειν τὴν γέφυραν; οὐδὲ γάρ, ἂν π
ἔχοιμεν ἄν, ὅποι φυγόντες ἡμεῖς σω

πόλεις πολλαὶ καὶ μεγάλαι. (22) Τότε δὴ καὶ ἐγνώ-
|, ὅτι οἱ βάρβαροι τὸν ἄνθρωπον ὑποπέμψαιεν, ὀκ-
ντες, μὴ οἱ Ἕλληνες, διελόντες τὴν γέφυραν, μέ-
ν ἐν τῇ νήσῳ, ἐρύματα ἔχοντες, ἔνθεν μὲν τὸν Τί-
τα ποταμόν, ἔνθεν δὲ τὴν διώρυχα· τὰ δ᾽ ἐπιτήδεια
εν ἐκ τῆς ἐν μέσῳ χώρας, πολλῆς καὶ ἀγαθῆς οὔ-
, καὶ τῶν ἐργασομένων ἐνόντων· εἶτα καὶ ἀποστρο-
γένοιτο, εἴ τις βούλοιτο βασιλέα κακῶς ποιεῖν. (23)
τὰ ταῦτα ἀνεπαύοντο· ἐπὶ μέντοι τὴν γέφυραν ὅμως
ακὴν ἔπεμψαν· καὶ οὔτε ἐπέθετο οὐδεὶς οὐδαμόθεν,
ε πρὸς τὴν γέφυραν οὐδεὶς ἦλθε τῶν πολεμίων, ὡς
φυλάττοντες ἀπήγγελλον. (24) Ἐπειδὴ δὲ ἕως ἐγένε-
, διέβαινον τὴν γέφυραν, ἐζευγμένην πλοίοις τριά-
τα καὶ ἑπτά, ὡς οἷόν τε μάλιστα πεφυλαγμένως·
γγελλον γάρ τινες τῶν παρὰ Τισσαφέρνους Ἑλλή-
ν, ὡς διαβαινόντων μέλλοιεν ἐπιθήσεσθαι. ἀλλὰ ταῦ-
μὲν ψευδῆ ἦν· διαβαινόντων μέντοι ὁ Γλοῦς αὐτοῖς
φάνη μετ᾽ ἄλλων, σκοπῶν, εἰ διαβαίνοιεν τὸν ποτα-
ν· ἐπεὶ δὲ εἶδεν, ᾤχετο ἀπελαύνων.

(25) Ἀπὸ δὲ τοῦ Τίγρητος ἐπορεύθησαν σταθμοὺς
ταρας παρασάγγας εἴκοσιν ἐπὶ τὸν Φύσκον ποταμόν,
εὖρος πλέθρου· ἐπῆν δὲ γέφυρα. Καὶ ἐνταῦθα ᾠκεῖ-
πόλις μεγάλη, ᾗ ὄνομα Ὦπις· πρὸς ἣν ἀπήντησε τοῖς
λησιν ὁ Κύρου καὶ Ἀρταξέρξου νόθος ἀδελφός, ἀπὸ
ύσων καὶ Ἐκβατάνων στρατιὰν πολλὴν ἄγων, ὡς βοη-
σων βασιλεῖ· καὶ ἐπιστήσας τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα,
ρερχομένους ἐθεώρει τοὺς Ἕλληνας. (26) Ὁ δὲ Κλέαρ-
; ἡγεῖτο μὲν εἰς δύο, ἐπορεύετο δὲ ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε
ιστάμενος. Ὅσον δ᾽ ἂν χρόνον τὸ ἡγούμενον τοῦ στρα-
ματος ἐπιστήσειε, τοσοῦτον ἦν ἀνάγκη χρόνον δι᾽ ὅλου
στρατεύματος γίγνεσθαι τὴν ἐπίστασιν· ὥστε τὸ στρά-
μα καὶ αὐτοῖς τοῖς Ἕλλησι δόξαι πάμπολυ εἶναι, καὶ
Πέρσην ἐκπεπλῆχθαι θεωροῦντα. (27) Ἐντεῦθεν δὲ
ρεύθησαν διὰ τῆς Μηδίας σταθμοὺς ἐρήμους ἓξ πα-
σάγγας τριάκοντα εἰς τὰς Παρυσάτιδος κώμας, τῆς
ρου καὶ βασιλέως μητρός. Ταύτας Τισσαφέρνης Κύ-
ἐπεγγελῶν διαρπάσαι τοῖς Ἕλλησιν ἐπέτρεψε, πλὴν
ραπόδων. Ἐνῆν δὲ σῖτος πολύς, καὶ πρόβατα, καὶ
α χρήματα. (28) Ἐντεῦθεν δ᾽ ἐπορεύθησαν στα-

Graecorum suspicionibus in dies a
mens ne res in apertum bellum
nem convenit. Cujus comi ora
die, ut crimina utrimque jacta a
tuor aliis ducibus, et viginti loc
vertitur. Ingressi, duces comp
autem extra tentorium a Persis
trucidantur. Quo facto, Ariaei
jubet tradere. Graeci, ira incen
rito respondent.

Μετὰ ταῦτα ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Ζ
εὖρος τεττάρων πλέθρων. Καὶ ἐντο
τρεῖς· ἐν δὲ ταύταις ὑποψίαι μὲν ἦσ
μία ἐφαίνετο ἐπιβουλή. (2) Ἔδοξ
συγγενέσθαι Τισσαφέρνει, καὶ εἴ π
τὰς ὑποψίας, πρὶν ἐξ αὐτῶν πόλε
ἔπεμψέ τινα ἐροῦντα, ὅτι συγγενέσθ
δὲ ἑτοίμως ἐκέλευσεν ἥκειν. (3) Ἐ
λέγει ὁ Κλέαρχος τάδε· Ἐγώ, ὦ Τι
ἡμῖν ὅρκους γεγενημένους, καὶ δεξ
ἀδικήσειν ἀλλήλους· φυλαττόμενον

ώπους τοὺς μὲν ἐκ διαβολῆς, τοὺς δὲ καὶ ἐξ ὑποψίας, φοβηθέντες ἀλλήλους, φθάσαι βουλόμενοι πρὶν παῖν, ἐποίησαν ἀνήκεστα κακὰ τοὺς οὔτε μέλλοντας οὔτε βουλομένους τοιοῦτον οὐδέν. (6) Τὰς οὖν τοιαύτας νωμοσύνας νομίζων συνουσίαις μάλιστα ἂν παύεσθαι, ω, καὶ διδάσκειν σε βούλομαι, ὡς σὺ ἡμῖν οὐκ ὀρθῶς ιστεῖς. (7) Πρῶτον μὲν γὰρ καὶ μέγιστον, οἱ θεῶν κοι ἡμᾶς κωλύουσι πολεμίους εἶναι ἀλλήλοις· ὅςτις δὲ ύτων σύνοιδεν αὑτῷ παρημεληκώς, τοῦτον ἐγὼ οὔποτ' εὐδαιμονίσαιμι. Τὸν γὰρ θεῶν πόλεμον οὐκ οἶδα οὔτ' τὸ ποίου ἂν τάχους φεύγων τις ἀποφύγοι, οὔτ' εἰς ῖον ἂν σκότος ἀποδραίη, οὔθ' ὅπως ἂν εἰς ἐχυρὸν χωον ἀποσταίη. Πάντη γὰρ πάντα τοῖς θεοῖς ὕποχα, καὶ νταχῇ πάντων ἴσον οἱ θεοὶ κρατοῦσι. (8) Περὶ μὲν τῶν θεῶν τε καὶ τῶν ὅρκων οὕτω γιγνώσκω, παρ' οἷς ιεῖς τὴν φιλίαν συνθέμενοι κατεθέμεθα· τῶν δὲ ἀνωπίνων σὲ ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι νομίζω μέγιστον ἡμῖν αι ἀγαθόν. (9) Σὺν μὲν γὰρ σοὶ πᾶσα μὲν ἡμῖν ὁδὸς πορος, πᾶς δὲ ποταμὸς διαβατός, τῶν δ' ἐπιτηδείων κ ἀπορία· ἄνευ δὲ σοῦ πᾶσα μὲν ἡ ὁδὸς διὰ σκότους· δὲν γὰρ αὐτῆς ἐπιστάμεθα· πᾶς δὲ ποταμὸς δύςποος, πᾶς δ' ὄχλος φοβερός· φοβερώτατον δ' ἐρημία· μεὴ γὰρ πολλῆς ἀπορίας ἐστίν. (10) Εἰ δὲ δὴ καὶ μανντες σε κατακτείναιμεν, ἄλλο τι ἂν ἢ τὸν εὐεργέτην κακτείναντες, πρὸς βασιλέα τὸν μέγιστον ἔφεδρον ἀγωοίμεθα; Ὅσων δὲ δὴ καὶ οἵων ἐλπίδων ἐμαυτὸν ἂν ερήσαιμι, εἴ σέ τι κακὸν ἐπιχειρήσαιμι ποιεῖν, ταῦτα ;ω. (11) Ἐγὼ γὰρ Κῦρον ἐπεθύμησά μοι φίλον γενέαι, νομίζων τῶν τότε ἱκανώτατον εἶναι εὖ ποιεῖν, ὃν] βούλοιτο. Σὲ δὲ νῦν ὁρῶ τήν τε Κύρου δύναμιν καὶ ραν ἔχοντα, καὶ τὴν σεαυτοῦ ἀρχὴν σώζοντα, τὴν δὲ σιλέως δύναμιν, ᾗ Κῦρος πολεμίᾳ ἐχρῆτο, σοὶ ταύν σύμμαχον οὖσαν. (12) Τούτων δὲ τοιούτων ὄντων, οὕτω μαίνεται, ὅςτις οὐ σοὶ βούλεται φίλος εἶναι; λὰ μήν — ἐρῶ γὰρ καὶ ταῦτα, ἐξ ὧν ἔχω ἐλπίδας, καὶ βουλήσεσθαι φίλον ἡμῖν εἶναι — (13) οἶδα μὲν γὰρ ν Μυσοὺς λυπηροὺς ὄντας, οὓς νομίζω ἂν σὺν τῇ παση δυνάμει ταπεινοὺς ὑμῖν παρασχεῖν· οἶδα δὲ καὶ σίδας· ἀκούω δὲ καὶ ἄλλα ἔθνη πολλὰ τοιαῦτα εἶ-

ας, οι ουι ...
, ἀλλὰ καὶ τῆς χάριτος, ἣν σωθέ
ἔχοιμεν δικαίως. (15) Ἐμοὶ μὲν δ
ιουμένῳ οὕτω δοκεῖ θαυμαστὸν ε
στεῖν, ὥςτε καὶ ἥδιστ᾽ ἂν ἀκούσα
ιν οὕτω δεινὸς λέγειν, ὥςτε σε πεῖσ
ἐπιβουλεύομεν. Κλέαρχος μὲν
σσαφέρνης δὲ ὧδε ἀπημείφθη·

(16) Ἀλλ᾽ ἥδομαι μέν, ὦ Κλέ
ονίμους λόγους· ταῦτα γὰρ γιγνώσ
ν βουλεύοις, ἅμα ἄν μοι δοκεῖς κα
αι. Ὡς δ᾽ ἂν μάθῃς, ὅτι οὐδ᾽ ἂν ὑμ
λεῖ οὔτ᾽ ἐμοὶ ἀπιστοίητε, ἀντάκουσοι
ουλόμεθα ἀπολέσαι, πότερά σοι δο
ους ἀπορεῖν, ἢ πεζῶν, ἢ ὁπλίσεως,
τειν ἱκανοὶ εἴημεν ἄν, ἀντιπάσχειν
8) Ἀλλὰ χωρίων ἐπιτηδείων ὑμῖν
ν σοι δοκοῦμεν; Οὐ τοσαῦτα μὲν πε
ὺν πολλῷ πόνῳ διαπορεύεσθε, το
ρᾶτε ὄντα πορευτέα, ἃ ἡμῖν ἔξεσ
πορα ὑμῖν παρέχειν; τοσοῦτοι δέ εἰ
ξεστιν ἡμῖν ταμιεύεσθαι, ὁπόσοις
ιάχεσθαι; Εἰσὶ δ᾽ αὐτῶν, οὓς οὐδ
ιαίητε, εἰ μὴ ἡμεῖς ὑμᾶς διαπορεύο
... ἡττώμεθα, ἀλλὰ τό γέ

ἅπασι δὲ ἀπόρων ἐστὶ καὶ ἀμηχάνων καὶ ἀνάγκῃ ἐχο-
ένων, καὶ τούτων πονηρῶν, οἵτινες ἐθέλουσι δι' ἐπιορ-
ίας τε πρὸς θεούς, καὶ ἀπιστίας πρὸς ἀνθρώπους πράτ-
ειν τι. Οὐχ οὕτως ἡμεῖς, ὦ Κλέαρχε, οὔτε ἠλίθιοι,
ὔτε ἀλόγιστοι ἐσμέν. (22) Ἀλλὰ τί δή, ὑμᾶς ἐξὸν ἀπο-
έσαι, οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἤλθομεν; Εὖ ἴσθι, ὅτι ὁ ἐμὸς
ρως τούτου αἴτιος, τοῦ τοῖς Ἕλλησιν ἐμὲ πιστὸν γενέ-
θαι, καὶ ᾧ Κῦρος ἀνέβη ξενικῷ διὰ μισθοδοσίας πι-
τεύων, τούτῳ ἐμὲ καταβῆναι δι' εὐεργεσίας ἰσχυρόν.
23) Ὅσα δέ μοι ὑμεῖς χρήσιμοι ἔσεσθε, τὰ μὲν καὶ σὺ
ἶπες, τὸ δὲ μέγιστον ἐγὼ οἶδα· τὴν μὲν γὰρ ἐπὶ τῇ κε-
αλῇ τιάραν βασιλεῖ μόνῳ ἔξεστιν ὀρθὴν ἔχειν, τὴν δ'
πὶ τῇ καρδίᾳ ἴσως ἂν ὑμῶν παρόντων καὶ ἕτερος εὐπε-
ῶς ἔχοι.

(24) Ταῦτα εἰπὼν ἔδοξε τῷ Κλεάρχῳ ἀληθῆ λέ-
ειν· καὶ εἶπεν· Οὐκοῦν, ἔφη, οἵτινες, τοιούτων ἡμῖν
ἰς φιλίαν ὑπαρχόντων, πειρῶνται διαβάλλοντες πολε-
ίους ποιῆσαι ἡμᾶς, ἄξιοί εἰσι τὰ ἔσχατα παθεῖν; (25)
Καὶ ἐγὼ μέν, ἔφη ὁ Τισσαφέρνης, εἰ βούλεσθέ μοι οἵ
ε στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐν τῷ ἐμφανεῖ ἐλθεῖν, λέξω
οὺς πρὸς ἐμὲ λέγοντας, ὡς σὺ ἐπιβουλεύεις ἐμοί τε καὶ
ῇ σὺν ἐμοὶ στρατιᾷ. (26) Ἐγὼ δ', ἔφη ὁ Κλέαρχος,
ξω πάντας· καὶ σοὶ αὖ ἐγὼ δηλώσω, ὅθεν ἐγὼ περὶ
οῦ ἀκούω. (27) Ἐκ τούτων δὴ τῶν λόγων ὁ Τισσα-
έρνης φιλοφρονούμενος τότε μὲν μένειν τε αὐτὸν ἐκέ-
ευσε καὶ σύνδειπνον ἐποιήσατο· τῇ δ' ὑστεραίᾳ Κλέαρ-
ος, ἐλθὼν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, δῆλός τε ἦν πάνυ φι-
ικῶς οἰόμενος διακεῖσθαι τῷ Τισσαφέρνει, καὶ ἃ ἔλεγεν
κεῖνος ἀπήγγελλεν· ἔφη τε χρῆναι ἰέναι παρὰ Τισσαφέρνει,
ὓς ἐκέλευσε, καὶ οἳ ἂν ἐξελεγχθῶσι διαβάλλοντες τῶν
Ἑλλήνων, ὡς προδότας αὐτοὺς καὶ κακόνους τοῖς Ἕλ-
ησιν ὄντας τιμωρηθῆναι. (28) Ὑπώπτευε δὲ εἶναι τὸν
ιαβάλλοντα Μένωνα· εἰδὼς αὐτὸν καὶ συγγεγενημένον
Τισσαφέρνει μετὰ Ἀριαίου, καὶ στασιάζοντα αὐτῷ καὶ
πιβουλεύοντα [αὐτῷ], ὅπως τὸ στράτευμα ἅπαν πρὸς
ιυτὸν λαβών, φίλος ᾖ Τισσαφέρνει. (29) Ἐβούλετο δὲ
ιὶ ὁ Κλέαρχος ἅπαν τὸ στράτευμα πρὸς ἑαυτὸν ἔχειν
ν γνώμην, καὶ τοὺς παραλυποῦντας ἐκποδὼν εἶναι.
ῶν δὲ στρατιωτῶν ἀντέλεγόν τινες αὐτῷ, μὴ ἰέναι πάν-

ςενας Βοιώτιος, Μένων Θετταλός, Ἀ
αρχος Λάκων, Σωκράτης Ἀχαιός· οἱ
ραις ἔμενον. (32) Οὐ πολλῷ δ' ὕστε
σημείου οἵ τε ἔνδον συνελαμβάνοντο
κόπησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα τῶν βαρβά
διὰ τοῦ πεδίου ἐλαύνοντες, ᾧτινι ἐνι
ἢ δούλῳ ἢ ἐλευθέρῳ, πάντας ἔκτεινον
ληνες τήν τε ἱππασίαν αὐτῶν ἐθαύμα
τοπέδου ὁρῶντες, καὶ, ὅ τι ἐποίουν,
Νίκαρχος Ἀρκὰς ἧκε φεύγων, τετρωμ
στέρα, καὶ τὰ ἔντερα ἐν ταῖς χερσὶν ἔχ
τα τὰ γεγενημένα. (34) Ἐκ τούτου δὴ
πὶ τὰ ὅπλα πάντες ἐκπεπληγμένοι, κο
ίκα ἥξειν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.
ες μὲν οὐκ ἦλθον, Ἀριαῖος δὲ καὶ
ιριδάτης, οἳ ἦσαν Κύρῳ πιστότατοι·
ων ἑρμηνεὺς ἔφη καὶ τὸν Τισσαφέρ
ὐτοῖς ὁρᾶν καὶ γιγνώσκειν· συνηκολο
οι Περσῶν τεθωρακισμένοι εἰς τριακο
οι ἐπεὶ ἐγγὺς ἦσαν, προσελθεῖν ἐκέλει
Ἑλλήνων ἢ στρατηγὸς ἢ λοχαγός, ἵνο
αρὰ βασιλέως. (37) Μετὰ ταῦτα ἐξῆ
ων φυλαττόμενοι στρατηγοὶ μὲν, Κλε
αὶ Σοφαίνετος Στυμφάλιος, σὺν αὐ

λεὺς τὰ ὅπλα ἀπαιτεῖ· ἑαυτοῦ γὰρ εἶναι φησίν, ἐπείπερ Κύρου ἦσαν τοῦ ἐκείνου δούλου.

(39) Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίναντο οἱ Ἕλληνες· ἔλεγε δὲ Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος· Ὦ κάκιστε ἀνθρώπων, Ἀριαῖε, καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι ἦτε Κύρου φίλοι, οὐκ αἰσχύνεσθε οὔτε θεοὺς οὔτε ἀνθρώπους, οἵτινες, ὀμόσαντες ἡμῖν τοὺς αὐτοὺς φίλους καὶ ἐχθροὺς νομιεῖν, προδόντες ἡμᾶς σὺν Τισσαφέρνει, τῷ ἀθεωτάτῳ τε καὶ πανουργοτάτῳ, τούς τε ἄνδρας αὐτούς, οἷς ὤμνυτε, ὡς ἀπολωλέκατε, καί, τοὺς ἄλλους ἡμᾶς προδεδωκότες, σὺν τοῖς πολεμίοις ἔρχεσθε ἐφ' ἡμᾶς; (40) Ὁ δὲ Ἀριαῖος εἶπε· Κλέαρχος γὰρ πρόσθεν ἐπιβουλεύων φανερὸς ἐγένετο Τισσαφέρνει τε καὶ Ὀρόντα, καὶ πᾶσιν ἡμῖν τοῖς σὺν τούτοις. (41) Ἐπὶ τούτοις δὲ Ξενοφῶν τάδε εἶπε· Κλέαρχος μὲν τοίνυν, εἰ παρὰ τοὺς ὅρκους ἔλυε τὰς σπονδάς, τὴν δίκην ἔχει· δίκαιον γὰρ ἀπόλλυσθαι τοὺς ἐπιορκοῦντας. Πρόξενος δὲ καὶ Μένων ἐπείπερ εἰσὶν ὑμέτεροι μὲν εὐεργέται, ἡμέτεροι δὲ στρατηγοί, πέμψατε αὐτοὺς δεῦρο· δῆλον γάρ, ὅτι, φίλοι γε ὄντες ἀμφοτέροις, πειράσονται καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν τὰ βέλτιστα συμβουλεύειν. (42) Πρὸς ταῦτα οἱ βάρβαροι, πολὺν χρόνον διαλεχθέντες ἀλλήλοις, ἀπῆλθον οὐδὲν ἀποκρινάμενοι.

CAP. VI.

Ducum interfectorum mores et indoles describuntur.

Οἱ μὲν δὴ στρατηγοὶ οὕτω ληφθέντες, ἀνήχθησαν ὡς βασιλέα, καὶ ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλὰς ἐτελεύτησαν· εἷς μὲν αὐτῶν Κλέαρχος, ὁμολογουμένως ἐκ πάντων, τῶν ἐμπείρως αὐτοῦ ἐχόντων, δόξας γενέσθαι ἀνὴρ καὶ πολεμικὸς καὶ φιλοπόλεμος ἐσχάτως. (2) Καὶ γὰρ δή, ἕως μὲν πόλεμος ἦν τοῖς Λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, παρέμενεν· ἐπειδὴ δ' εἰρήνη ἐγένετο, πείσας τὴν ἑαυτοῦ πόλιν, ὡς οἱ Θρᾷκες ἀδικοῦσι τοὺς Ἕλληνας, καὶ διαπραξάμενος ὡς ἐδύνατο παρὰ τῶν Ἐφόρων, ἐξέπλει ὡς πολεμήσων τοῖς ὑπὲρ Χεῤῥονήσου καὶ

, ... απο τούτω

στράτευμα, ἐπολέμει τοῖς Θ
καὶ ἀπὸ τούτου δὴ ἔφερε καὶ
διεγένετο, μέχρις οὗ Κῦρος
τότε δ᾽ ἀπῆλθεν, ὡς σὺν ἐκείν

(6) Ταῦτα οὖν φιλοπολέ
ναι, ὅςτις, ἐξὸν μὲν εἰρήνη
βλάβης, αἱρεῖται πολεμεῖν· ἐξ
πονεῖν [ὥςτε πολεμεῖν]· ἐξὸν δ
νως, αἱρεῖται πολεμῶν μείονα
ὥςπερ εἰς παιδικὰ ἢ εἰς ἄλλ
δαπανᾶν εἰς πόλεμον· οὕτω με
Πολεμικὸς δὲ αὖ ταύτῃ εἶναι ἐ
τε ἦν, καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἄ
καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς φρόνιμος, ὡ
πάντες ὡμολόγουν. (8) Καὶ ἀ
ὡς δυνατὸν ἐκ τοῦ τοιούτου τ
εἶχεν. Ἱκανὸς μὲν γάρ, εἴ τις κ
ὅπως ἕξει ἡ στρατιὰ αὐτοῦ τὰ ἐ
άζειν ταῦτα· ἱκανὸς δὲ καὶ ἐμπο
πειστέον εἴη Κλεάρχῳ. (9) Τοῖ
λεπὸς εἶναι. Καὶ γὰρ ὁρᾶν στ
τραχύς· ...

αιδρὸν αὐτοῦ ἐν τοῖς προσώποις ἔφασαν φαίνεσθαι, καὶ ὁ χαλεπὸν, ἐῤῥωμένον πρὸς τοὺς πολεμίους ἐδόκει εἶναι· ὥςτε σωτήριον καὶ οὐκέτι χαλεπὸν ἐφαίνετο. (12) ἐπεὶ δ' ἔξω τοῦ δεινοῦ γένοιντο, καὶ ἐξείη πρὸς ἄλλους ρχομένους ἀπιέναι, πολλοὶ αὐτὸν ἀπέλειπον· τὸ γὰρ πίχαρι οὐκ εἶχεν, ἀλλὰ ἀεὶ χαλεπὸς καὶ ὠμὸς ἦν· ὥςτε ιέκειντο πρὸς αὐτὸν οἱ στρατιῶται ὥςπερ παῖδες πρὸς ιδάσκαλον. (13) Καὶ γὰρ οὖν φιλίᾳ μὲν καὶ εὐνοίᾳ πομένους οὐδέποτ' εἶχεν· οἵτινες δὲ ἢ ὑπὸ πόλεως τεαγμένοι, ἢ ὑπὸ τοῦ δεῖσθαι, ἢ ἄλλῃ τινὶ ἀνάγκῃ κατεχόμενοι παρείησαν αὐτῷ, σφόδρα πειθομένοις ἐχρῆο. (14) Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἤρξαντο νικᾶν σὺν αὐτῷ τοὺς ιολεμίους, μεγάλα ἤδη ἦν τὰ χρησίμους ποιοῦντα εἶαι τοὺς σὺν αὐτῷ στρατιώτας· τό τε γὰρ πρὸς τοὺς ιολεμίους θαῤῥαλέως ἔχειν παρῆν, καὶ τὸ τὴν παρ' κείνου τιμωρίαν φοβεῖσθαι, αὐτοὺς εὐτάκτους ἐποίει. 15) Τοιοῦτος μὲν δὴ ἄρχων ἦν· ἄρχεσθαι δ' ὑπὸ ἄλων οὐ μάλα ἐθέλειν ἐλέγετο. Ἦν δὲ, ὅτε ἐτελεύτα, μφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη.

(16) Πρόξενος δὲ ὁ Βοιώτιος εὐθὺς μὲν μειράκιον ν ἐπεθύμει γενέσθαι ἀνὴρ τὰ μεγάλα πράττειν ἱκανός· ὶ διὰ ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν ἔδωκε Γοργίᾳ ἀργύριον ῷ Λεοντίνῳ. (17) Ἐπεὶ δὲ συνεγένετο ἐκείνῳ, ἱκανὸς η νομίσας εἶναι καὶ ἄρχειν, καί, φίλος ὢν τοῖς πρώις, μὴ ἡττᾶσθαι εὐεργετῶν, ἦλθεν εἰς ταύτας τὰς ν Κύρῳ πράξεις· καὶ ᾤετο κτήσεσθαι ἐκ τούτων ὄνομέγα, καὶ δύναμιν μεγάλην, καί χρήματα πολλά· 8) τούτων δ' ἐπιθυμῶν, σφόδρα ἔνδηλον αὖ καὶ τοῦεἶχεν, ὅτι τούτων οὐδὲν ἂν θέλοι κτᾶσθαι μετὰ ἀδιες, ἀλλὰ σὺν τῷ δικαίῳ καὶ καλῷ ᾤετο δεῖν τούτων νχάνειν, ἄνευ δὲ τούτων μή. (19) Ἄρχειν δὲ καλῶν ν καὶ ἀγαθῶν δυνατὸς ἦν· οὐ μέντοι οὔτ' αἰδῶ τοῖς ρατιώταις ἑαυτοῦ οὔτε φόβον ἱκανὸς ἐμποιῆσαι, ἀλκαὶ ᾐσχύνετο μᾶλλον τοὺς στρατιώτας, ἢ οἱ ἀρχόμεε ἐκεῖνον· καὶ φοβούμενος μᾶλλον ἦν φανερὸς τὸ ἀπεάνεσθαι τοῖς στρατιώταις, ἢ οἱ στρατιῶται τὸ ἀπιεῖν ἐκείνῳ. (20) Ὤιετο δὲ ἀρκεῖν πρὸς τὸ ἀρχικὸν εἶε καὶ δοκεῖν, τὸν μὲν καλῶς ποιοῦντα ἐπαινεῖν, τὸν ἀδικοῦντα μὴ ἐπαινεῖν. Τοιγαροῦν αὐτῷ οἱ μὲν κα-

πιορκεῖν τε καὶ ψεύδεσθαι καὶ ἐξαπα
ε καὶ ἀληθὲς ἐνόμιζε τὸ αὐτὸ τῷ ἠλ
ἐτέργων δὲ φανερὸς μὲν ἦν οὐδένα, ὅ
ἶναι, τούτῳ ἔνδηλος ἐγίγνετο ἐπιβουλ
ίου μὲν οὐδενὸς κατεγέλα, τῶν δὲ συν
ιταγελῶν ἀεὶ διελέγετο. (24) Καὶ τα
ίων κτήμασιν οὐκ ἐπεβούλευε· χαλεπὸ
ὶ τῶν φυλαττομένων λαμβάνειν· ἀλ
όνος ᾤετο εἰδέναι ῥᾷστον ὂν ἀφύλ
25) Καὶ ὅσους μὲν ἂν αἰσθάνοιτο ἐπ
υς, ὡς εὖ ὡπλισμένους ἐφοβεῖτο· τ
ήθειαν ἀσκοῦσιν ὡς ἀνάνδροις ἐπειρᾶ
ςπερ δέ τις ἀγάλλεται ἐπὶ θεοσεβείᾳ,
καιότητι, οὕτω Μένων ἠγάλλετο τῷ
ναι, τῷ πλάσασθαι ψευδῆ, τῷ φιλο
μὴ πανοῦργον τῶν ἀπαιδεύτων ἐνόμ
ρ' οἷς μὲν ἐπεχείρει πρωτεύειν φιλίᾳ,
ύτους, τούτους ᾤετο δεῖν κτήσασθ
θομένους τοὺς στρατιώτας παρασχέσ
ικεῖν αὐτοῖς ἐμηχανᾶτο. Τιμᾶσθαι δ
αι ἠξίου, ἐπιδεικνύμενος, ὅτι πλεῖ
λοι ἂν ἀδικεῖν. Εὐεργεσίαν δὲ κατέλ
οῦ ἀφίσταιτο, ὅτι χρώμενος αὐτῷ οι
. (28) Καὶ τὰ μὲν δὴ ἀφανῆ ἔξεστι

σιλέα σὺν Κύρῳ, τὰ αὐτὰ πεποιηκὼς οὐκ ἀπέθανε· μετὰ δὲ τὸν τῶν ἄλλων θάνατον στρατηγῶν, τιμωρηθεὶς ὑπὸ βασιλέως ἀπέθανεν, οὐχ ὥςπερ Κλέαρχος καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλάς, ὅςπερ τάχιστος θάνατος δοκεῖ εἶναι, ἀλλὰ ζῶν αἰκισθεὶς ἐνιαυτὸν, ὡς πονηρός, λέγεται τῆς τελευτῆς τυχεῖν.

(30) Ἀγίας δὲ ὁ Ἀρκάς, καὶ Σωκράτης ὁ Ἀχαιός, καὶ τούτω ἀπεθανέτην· τούτων δὲ οὐδεὶς οὐθ᾽ ὡς ἐν πολέμῳ κακῶν κατεγέλα, οὔτ᾽ ἐς φιλίαν αὐτοὺς ἐμέμφετο· ἤστην τε ἄμφω ἀμφὶ τετταράκοντα ἔτη ἀπὸ γενεᾶς.

...ομιωιαιην οδὸν ᾳ
επιορκεῖν τε καὶ ψεύδεσθαι καὶ ἐξαπα
τε καὶ ἀληθὲς ἐνόμιζε τὸ αὐτὸ τῷ ἠλ
Στέργων δὲ φανερὸς μὲν ἦν οὐδένα, ὅ
εἶναι, τούτῳ ἔνδηλος ἐγίγνετο ἐπιβουλ
μίου μὲν οὐδενὸς κατεγέλα, τῶν δὲ συν
καταγελῶν ἀεὶ διελέγετο. (24) Καὶ το
μίων κτήμασιν οὐκ ἐπεβούλευε· χαλεπὸ
τὰ τῶν φυλαττομένων λαμβάνειν· ἀλλ
μόνος ᾤετο εἰδέναι ῥᾷστον ὂν ἀφύλο
(25) Καὶ ὅσους μὲν ἂν αἰσθάνοιτο ἐπι
ιους, ὡς εὖ ὡπλισμένους ἐφοβεῖτο· το
ἀλήθειαν ἀσκοῦσιν ὡς ἀνάνδροις ἐπειρᾶτο
Ὥσπερ δέ τις ἀγάλλεται ἐπὶ θεοσεβείᾳ, κ
ικαιότητι, οὕτω Μένων ἠγάλλετο τῷ ε
θαι, τῷ πλάσασθαι ψευδῆ, τῷ φίλους
ὲ μὴ πανοῦργον τῶν ἀπαιδεύτων ἐνόμι
ιρ' οἷς μὲν ἐπεχείρει πρωτεύειν φιλίᾳ, δ
ιώτους, τούτους ᾤετο δεῖν κτήσασθαι
ιθομένους τοὺς στρατιώτας παρασχέσθ
ικεῖν αὐτοῖς ἐμηχανᾶτο. Τιμᾶσθαι δὲ
αι ἠξίου, ἐπιδεικνύμενος, ὅτι πλεῖστ
λοι ἂν ἀδικεῖν. Εὐεργεσίαν δὲ κατέλε
οὗ ἀφίσταιτο, ὅτι χρώμενος αὐτῷ οὐκ
. (28) Καὶ τὰ μὲν δὴ ...

σιλέα σὺν Κύρῳ, τὰ αὐτὰ πεποιηκὼς οὐκ ἀπέθανε· μετὰ δὲ τὸν τῶν ἄλλων θάνατον στρατηγῶν, τιμωρηθεὶς ὑπὸ βασιλέως ἀπέθανεν, οὐχ ὥςπερ Κλέαρχος καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλάς, ὅςπερ τάχιστος θάνατος δοκεῖ εἶναι, ἀλλὰ ζῶν αἰκισθεὶς ἐνιαυτόν, ὡς πονηρός, λέγεται τῆς τελευτῆς τυχεῖν.

(30) Ἀγίας δὲ ὁ Ἀρκάς, καὶ Σωκράτης ὁ Ἀχαιός, καὶ τούτω ἀπεθανέτην· τούτων δὲ οὐδεὶς οὔθ᾽ ὡς ἐν πολέμῳ κακῶν κατεγέλα, οὔτ᾽ ἐς φιλίαν αὐτοὺς ἐμέμφετο· ἤστην τε ἄμφω ἀμφὶ τετταράκοντα ἔτη ἀπὸ γενεᾶς.

C A I

Graecis moerore torpentibu tus, Proxeni lochagos ac tat; duces superstites con firmatis, milites in loci creant.

ΟΣΑ μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει νες ἔπραξαν μέχρι τῆς μάχης, λεύτησεν, ἐγένετο, ἀπιόντων τι φέρνει, ἐν ταῖς σπονδαῖς, ἐν τι ται. (2) Ἐπεὶ δὲ οἵ τε στρατ καὶ τῶν λοχαγῶν καὶ τῶν στ ἀπολώλεσαν, ἐν πολλῇ δὴ ἀπορ νοούμενοι μέν, ὅτι ἐπὶ ταῖς βα κλῳ δ' αὐτοῖς πάντη πολλὰ κ μιαι ἦσαν, ἀγορὰν δὲ οὐδεὶς ἔτι χον δὲ τῆς Ἑλλάδος οὐ μεῖον ἢ δ' οὐδεὶς τῆς ὁδοῦ ἦν

νάμενοι καθεύδειν ὑπὸ λύπης, καὶ πόθου πατρίδων, γονέων, γυναικῶν, παίδων, οὓς οὔποτε ἐνόμιζον ἔτι ὄψεσθαι. Οὕτω μὲν δὴ διακείμενοι πάντες ἀνεπαύοντο.

(4) Ἦν δέ τις ἐν τῇ στρατιᾷ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὃς οὔτε στρατηγός, οὔτε λοχαγός, οὔτε στρατιώτης ὢν συνηκολούθει, ἀλλὰ Πρόξενος αὐτὸν μετεπέμψατο οἴκοθεν, ξένος ὢν ἀρχαῖος· ὑπισχνεῖτο δὲ αὐτῷ, εἰ ἔλθοι, φίλον Κύρῳ ποιήσειν· ὃν αὐτὸς ἔφη κρείττω ἑαυτῷ νομίζειν τῆς πατρίδος. (5) Ὁ μέντοι Ξενοφῶν, ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολήν, ἀνακοινοῦται Σωκράτει τῷ Ἀθηναίῳ περὶ τῆς πορείας. Καὶ ὁ Σωκράτης, ὑποπτεύσας, μή τι πρὸς τῆς πόλεώς οἱ ὑπαίτιον εἴη, Κύρῳ φίλον γενέσθαι, ὅτι ἐδόκει ὁ Κῦρος προθύμως τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ τὰς Ἀθήνας συμπολεμῆσαι, συμβουλεύει τῷ Ξενοφῶντι, ἐλθόντα εἰς Δελφοὺς ἀνακοινῶσαι τῷ θεῷ περὶ τῆς πορείας. (6) Ἐλθὼν δὲ ὁ Ξενοφῶν ἐπήρετο τὸν Ἀπόλλω, τίνι ἂν θεῶν θύων καὶ εὐχόμενος κάλλιστ᾽ ἂν καὶ ἄριστα ἔλθοι τὴν ὁδόν, ἣν ἐπινοεῖ, καὶ καλῶς πράξας σωθείη. Καὶ ἀνεῖλεν αὐτῷ ὁ Ἀπόλλων θεοῖς οἷς ἔδει θύειν. (7) Ἐπεὶ δὲ πάλιν ἦλθε, λέγει τὴν μαντείαν τῷ Σωκράτει. Ὁ δ᾽ ἀκούσας ᾐτιᾶτο αὐτόν, ὅτι οὐ τοῦτο πρότερον ἠρώτα, πότερον λῷον αὐτῷ εἴη πορεύεσθαι ἢ μένειν, ἀλλ᾽ αὐτὸς κρίνας, ἰτέον εἶναι, τοῦτο ἐπυνθάνετο, ὅπως ἂν κάλλιστα πορευθείη. Ἐπεὶ μέντοι οὕτως ἤρου, ταῦτ᾽, ἔφη, χρὴ ποιεῖν, ὅσα ὁ θεὸς ἐκέλευσεν. (8) Ὁ μὲν δὴ Ξενοφῶν, οὕτω θυσάμενος, οἷς ἀνεῖλεν ὁ θεός, ἐξέπλει, καὶ καταλαμβάνει ἐν Σάρδεσι Πρόξενον καὶ Κῦρον, μέλλοντας ἤδη ὁρμᾶν τὴν ἄνω ὁδόν· καὶ συνεστάθη Κύρῳ. (9) Προθυμουμένου δὲ τοῦ Προξένου καὶ ὁ Κῦρος συμπρουθυμεῖτο μεῖναι αὐτόν· εἶπε δέ, ὅτι, ἐπειδὰν τάχιστα ἡ στρατεία λήξῃ, εὐθὺς ἀποπέμψει αὐτόν. Ἐλέγετο δὲ ὁ στόλος εἶναι εἰς Πεισίδας.

(10) Ἐστρατεύετο μὲν δὴ οὕτως ἐξαπατηθείς, οὐχ ὑπὸ τοῦ Προξένου· οὐ γὰρ ᾔδει τὴν ἐπὶ βασιλέα ὁρμήν, οὐδ᾽ ἄλλος οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων, πλὴν Κλεάρχου· ἐπεὶ μέντοι εἰς Κιλικίαν ἦλθον, σαφὲς πᾶσιν ἤδη ἐδόκει εἶναι, ὅτι ὁ στόλος εἴη ἐπὶ βασιλέα. Φοβούμενοι δὲ τὴν ὁδὸν καὶ ἄκοντες ὅμως οἱ πολλοὶ δι᾽ αἰσχύνην καὶ ἀλλήλων καὶ Κύρου συνηκολούθησαν· ὧν εἷς καὶ Ξενοφῶν

μὴ οὐ δύναιτο ἐκ τῆς χώρας
ἀλλ' εἴργοιτο πάντοθεν ὑπό τιν
(13) Ὁποῖόν τι μὲν δή ἐστι
ἔξεστι σκοπεῖν ἐκ τῶν συμβάντω
ται γὰρ τάδε εὐθύς. Ἐπειδὴ ἐ
ἔννοια αὐτῷ ἐμπίπτει· Τί κατ
βαίνει· ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ εἰκὸ
Εἰ δὲ γενησόμεθα ἐπὶ βασιλεῖ,
πάντα μὲν τὰ χαλεπώτατα ἐπιδό
νότατα παθόντας, ὑβριζομένους
δὲ ἀμυνούμεθα, οὐδεὶς παρασ
λεῖται, ἀλλὰ κατακείμεθα, ὥσπ
Ἐγὼ οὖν τὸν ἐκ ποίας πόλεως
ταῦτα πράξειν; ποίαν δ' ἡλικίαν
νω; οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔτι πρεσβύτερο
προδῶ ἐμαυτὸν τοῖς πολεμίοις. (
ται, καὶ συγκαλεῖ τοὺς Προξέ
Ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἔλεξεν· Ἐγ
οὔτε καθεύδειν δύναμαι, (ὥσπερ
οὔτε κατακεῖσθαι ἔτι, ὁρῶν, ἐν
μὲν γὰρ δὴ πολέμιοι δῆλον ὅτι οι
τὸν πόλεμον ἐξέφηναν, πρὶν ἐμέ

[μεθα, τί ἂν οἰόμεθα παθεῖν; (18) Ἆρ᾽ οὐκ ἂν ἐπὶ ἔλθοι, ὡς, ἡμᾶς τὰ ἔσχατα αἰκισάμενος, πᾶσιν ώποις φόβον παράσχῃ τοῦ στρατεῦσαί ποτε ἐφ᾽ ὀν; Ἀλλ᾽ ὅπως τοι μὴ ἐπ᾽ ἐκείνῳ γενησόμεθα, πάν- οιητέον. (19) Ἐγὼ μὲν οὖν, ἔςτε μὲν αἱ σπονδαὶ ', οὔποτε ἐπαυόμην ἡμᾶς μὲν οἰκτείρων, βασιλέα αὶ τοὺς σὺν αὐτῷ μακαρίζων, διαθεώμενος αὐτῶν μὲν χώραν καὶ οἵαν ἔχοιεν, ὡς δὲ ἄφθονα τὰ ἐπι- ια, ὅσους δὲ θεράποντας, ὅσα δὲ κτήνη, χρυσὸν ἐσθῆτα δέ· (20) τὰ δ᾽ αὖ τῶν στρατιωτῶν ὁπότε μοίμην, ὅτι τῶν μὲν ἀγαθῶν πάντων οὐδενὸς ἡμῖν ίη, εἰ μὴ πριαίμεθα, ὅτου δὲ ὠνησόμεθα, ᾔδειν ὀλίγους ἔχοντας, ἄλλως δέ πως πορίζεσθαι τὰ ἐπι- ια, ἢ ὠνουμένους, ὅρκους ἤδη κατέχοντας ἡμᾶς· ἰ οὖν λογιζόμενος, ἐνίοτε τὰς σπονδὰς μᾶλλον ἐφο- μην, ἢ νῦν τὸν πόλεμον. (21) Ἐπεὶ μέντοι ἐκεῖνοι ταν τὰς σπονδάς, λελύσθαι μοι δοκεῖ καὶ ἡ ἐκείνων ς, καὶ ἡ ἡμετέρα ὑποψία. Ἐν μέσῳ γὰρ ἤδη κεῖται τα τὰ ἀγαθά, ἆθλα, ὁπότεροι ἂν ἡμῶν ἄνδρες ίνονες ὦσιν· ἀγωνοθέται δ᾽ οἱ θεοί εἰσιν, οἳ σὺν ν, ὡς τὸ εἰκός, ἔσονται. (22) Οὗτοι μὲν γὰρ αὐτοὺς ορκήκασιν· ἡμεῖς δέ, πολλὰ ὁρῶντες ἀγαθά, στεῤῥῶς ῶν ἀπειχόμεθα, διὰ τοὺς τῶν θεῶν ὅρκους· ὥςτε ναί μοι δοκεῖ, ἰέναι ἐπὶ τὸν ἀγῶνα πολὺ σὺν φρονή- ι μείζονι, ἢ τούτοις. (23) Ἔτι δὲ ἔχομεν σώματα ώτερα τούτων καὶ ψῦχη καὶ θάλπη καὶ πόνους φέ- · ἔχομεν δὲ καὶ ψυχὰς σὺν τοῖς θεοῖς ἀμείνονας· οἱ ἄνδρες καὶ τρωτοὶ καὶ θνητοὶ μᾶλλον ἡμῶν, ἢν οἱ ἰ, ὥςπερ τοπρόσθεν, νίκην ἡμῖν διδῶσιν. (24) Ἀλλ᾽ ς γὰρ καὶ ἄλλοι ταῦτα ἐνθυμοῦνται, πρὸς τῶν θεῶν, ἀναμένωμεν, ἄλλους ἐφ᾽ ἡμᾶς ἐλθεῖν, παρακαλοῦν- ἐπὶ τὰ κάλλιστα ἔργα, ἀλλ᾽ ἡμεῖς ἄρξωμεν τοῦ ἐξορ- ται καὶ τοὺς ἄλλους ἐπὶ τὴν ἀρετήν. Φάνητε τῶν λο- ῶν ἄριστοι, καὶ τῶν στρατηγῶν ἀξιοστρατηγότεροι.) Κἀγὼ δέ, εἰ μὲν ὑμεῖς ἐθέλετε ἐξορμᾶν ἐπὶ ταῦτα, σθαι ὑμῖν βούλομαι, εἰ δὲ ὑμεῖς τάττετέ με ἡγεῖσθαι, ἐν προφασίζομαι τὴν ἡλικίαν, ἀλλὰ καὶ ἀκμάζειν ῦμαι, ἐρύκειν ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ τὰ κακά.

(26) Ὁ μὲν ταῦτα ἔλεξεν, οἱ δὲ λοχαγοί, ἀκού-

...υανε, μέγα φρονήσα
λευε παραδιδόναι τὰ ὅπλα.
παραδόντες, ἀλλ' ἐξωπλισμέν
μεν αὐτῷ, τί οὐκ ἐποίησε πρέ
δὰς αἰτῶν, καὶ παρέχων τὰ
ἔτυχεν; (29) Ἐπεὶ δ' αὖ οἱ
ὥςπερ δὴ καὶ σὺ κελεύεις, εἰς
ἦλθον, πιστεύσαντες ταῖς σ
παιόμενοι, κεντούμενοι, ὑβριζ
οἱ τλήμονες δύνανται; καὶ μάλ
τον. Ἃ σὺ πάντα εἰδώς, τοὺς
τας φλυαρεῖν φῄς, πείθειν δὲ
(30) Ἐμοὶ δέ, ὦ ἄνδρες, δοκεῖ
μήτε προςίεσθαι εἰς ταὐτὸ ἡμῖν
τὴν λοχαγίαν, σκεύη ἀναθέντας
Οὗτος γὰρ καὶ τὴν πατρίδα κατ
Ἑλλάδα, ὅτι Ἕλλην ὢν τοιοῦτ
(31) Ἐντεῦθεν ὑπολαβὼν
εἶπεν· Ἀλλὰ τούτῳ γε οὔτε τῆς Β
οὔτε τῆς Ἑλλάδος παντάπασιν·
ὥςπερ Λυδόν, ἀμφότερα τὰ ὦ
εἶχεν οὕτως. (32) Τοῦτον ...

οἱ, ὁρῶσι τὰ παρόντα ἔδοξε καὶ αὐτοῖς συνελθεῖν, ὑμᾶς παρακαλέσαι, ὅπως βουλευσαίμεθα, εἴ τι δυμεθα, ἀγαθόν. Λέξον δ', ἔφη, καὶ σύ, ὦ Ξενον, ὅπερ καὶ πρὸς ἡμᾶς.

(35) Ἐκ τούτου λέγει τάδε Ξενοφῶν· Ἀλλὰ ταῦμὲν δὴ πάντες ἐπιστάμεθα, ὅτι βασιλεὺς καὶ Τισσαρνης, οὓς μὲν ἐδυνήθησαν, συνειλήφασιν ἡμῶν· ς δ' ἄλλοις δῆλον ὅτι ἐπιβουλεύουσιν, ὡς, ἢν δύνται, ἀπολέσωσιν. Ἡμῖν δέ γ' οἶμαι πάντα ποιητέα, μήποτ' ἐπὶ τοῖς βαρβάροις γενώμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον, δυνώμεθα, ἐκεῖνοι ἐφ' ἡμῖν. (36) Εὖ τοίνυν ἐπίστατε, ὅτι ὑμεῖς, τοσοῦτοι ὄντες, ὅσοι νῦν συνεληλύθατε, γιστον ἔχετε καιρόν. Οἱ γὰρ στρατιῶται οὗτοι πάντες ὸς ὑμᾶς ἀποβλέπουσι· κἂν μὲν ὑμᾶς ὁρῶσιν ἀθυμοῦνς, πάντες κακοὶ ἔσονται· ἢν δὲ ὑμεῖς αὐτοί τε πασκευαζόμενοι φανεροὶ ἦτε ἐπὶ τοὺς πολεμίους, καὶ ὺς ἄλλους παρακαλῆτε, εὖ ἴστε, ὅτι ἕψονται ὑμῖν, ὶ πειράσονται μιμεῖσθαι. (37) Ἴσως δέ τοι καὶ δίιόν ἐστιν ὑμᾶς διαφέρειν τι τούτων. Ὑμεῖς γάρ ἐστε ρατηγοί, ὑμεῖς ταξίαρχοι καὶ λοχαγοί· καὶ ὅτε εἰρήνη, ὑμεῖς καὶ χρήμασι καὶ τιμαῖς τούτων ἐπλεονεκτεῖτε· ὶ νῦν τοίνυν, ἐπεὶ πόλεμός ἐστιν, ἀξιοῦν δεῖ ὑμᾶς τοὺς ἀμείνους τε τοῦ πλήθους εἶναι, καὶ προβουλεύειν ύτων καὶ προπονεῖν, ἤν που δέῃ. (38) Καὶ νῦν πρῶν μὲν οἶμαι ἂν ὑμᾶς μέγα ὀνῆσαι τὸ στράτευμα, εἰ ιμεληθείητε, ὅπως ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων ὡς τάχιστα ρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ κατασταθῶσιν. Ἄνευ γὰρ ἀρχόνν οὐδὲν ἂν οὔτε καλόν, οὔτε ἀγαθὸν γένοιτο, ὡς μὲν νελόντι εἰπεῖν, οὐδαμοῦ· ἐν δὲ δὴ τοῖς πολεμικοῖς, ιντάπασιν. Ἡ μὲν γὰρ εὐταξία σώζειν δοκεῖ, ἡ δὲ αταα πολλοὺς ἤδη ἀπολώλεκεν. (39) Ἐπειδὰν δὲ καταστήσθε τοὺς ἄρχοντας, ὅσους δεῖ, ἢν καὶ τοὺς ἄλλους ρατιώτας συλλέγητε καὶ παραθαῤῥύνητε, οἶμαι, ὑμᾶς ινυ ἂν ἐν καιρῷ ποιῆσαι. (40) Νῦν μὲν γὰρ ἴσως καὶ ιεῖς αἰσθάνεσθε, ὡς ἀθύμως μὲν ἦλθον ἐπὶ τὰ ὅπλα, ύμως δὲ πρὸς τὰς φυλακάς· ὥςτε, οὕτω γε ἐχόντων, κ οἶδα, ὅ τι ἄν τις χρήσαιτο αὐτοῖς, εἴτε νυκτὸς δέοι, εἴτε καὶ ἡμέρας. (41) Ἢν δέ τις αὐτῶν τρέψῃ τὰς ώμας, ὡς μὴ τοῦτο μόνον ἐννοῶνται, τί πείσονται,

που ἐν τοῖς πολεμικοῖς, οὗτοί πω
ὡς ἐπιτοπολὺ ἀποθνήσκουσιν· ὁπό
τον ἐγνώκασι πᾶσι κοινὸν εἶναι καὶ ἀ
περὶ δὲ τοῦ καλῶς ἀποθνήσκειν ἀ
ὁρῶ μᾶλλόν πως εἰς τὸ γῆρας ἀφικ
ἂν ζῶσιν, εὐδαιμονέστερον διάγοντ
δεῖ νῦν καταμαθόντας, ἐν τοιού
αὐτούς τε ἄνδρας ἀγαθοὺς εἶναι,
ρακαλεῖν. Ὁ μὲν ταῦτ' εἰπών, ἐπα

(45) Μετὰ τοῦτον δ' εἶπε Χε
σθεν μέν, ὦ Ξενοφῶν, τοσοῦτον
ὅσον ἤκουον Ἀθηναῖον εἶναι· νῦν
οἷς λέγεις τε καὶ πράττεις, καὶ βο
στους εἶναι τοιούτους· κοινὸν γ
(46) Καὶ νῦν, ἔφη, μὴ μέλλωμ
ἀπελθόντες ἤδη αἱρεῖσθε οἱ δεόμει
μενοι ἥκετε εἰς τὸ μέσον τοῦ στ
αἱρεθέντας ἄγετε· ἔπειτα ἐκεῖ συγ
στρατιώτας· παρέστω δ' ἡμῖν, ἔ
κήρυξ. (47) Καὶ ἅμα ταῦτα εἰπὼ
λοιτο, ἀλλὰ περαίνοιτο τὰ δέοντε
σαν ἄρχοντες, ἀντὶ μὲν Κλεάρχου
...

CAP. II.

exorto, cum alii in concione verba faciunt, tum rimis Xenophon, qui, fortibus majorum factis nmemoratis, milites ad virtutem hortatur, eosque d sperandum quidque agendum sit, docet.

δὲ ἥρηντο, ἡμέρα τε σχεδὸν ὑπέφαινε, καὶ εἰς
ν ἧκον οἱ ἄρχοντες, ἔδοξεν αὐτοῖς, προφύλακας
ήσαντας, συγκαλεῖν τοὺς στρατιώτας. Ἐπεὶ δὲ
ἄλλοι στρατιῶται συνῆλθον, ἀνέστη πρῶτον μὲν
φος ὁ Λακεδαιμόνιος, καὶ ἔλεξεν ὧδε· (2) Ὦ
στρατιῶται, χαλεπὰ μὲν τὰ παρόντα, ὁπότε ἀν-
τρατηγῶν τοιούτων στερόμεθα καὶ λοχαγῶν καὶ
ιτῶν· πρὸς δ' ἔτι καὶ οἱ ἀμφὶ Ἀριαῖον, οἱ πρό-
ύμμαχοι ὄντες, προδεδώκασιν ἡμᾶς. (3) Ὅμως
κ τῶν παρόντων ἄνδρας ἀγαθούς τε ἐλθεῖν, καὶ
σθαι, ἀλλὰ πειρᾶσθαι, ὅπως, ἢν μὲν δυνώμεθα,
νικῶντες σωζώμεθα· εἰ δὲ μή, ἀλλὰ καλῶς γε
σκωμεν, ὑποχείριοι δὲ μήποτε γενώμεθα ζῶντες
λεμίοις. Οἶμαι γὰρ ἂν ἡμᾶς τοιαῦτα παθεῖν, οἷα
θροὺς οἱ θεοὶ ποιήσειαν.
) Ἐπὶ τούτῳ Κλεάνωρ Ὀρχομένιος ἀνέστη, καὶ
ὧδε· Ἀλλ' ὁρᾶτε μέν, ὦ ἄνδρες, τὴν βασιλέως
ιν καὶ ἀσέβειαν· ὁρᾶτε δὲ τὴν Τισσαφέρνους
ν, ὅστις λέγων, ὡς γείτων τε εἴη τῆς Ἑλλάδος,
ὶ πλείστου ἂν ποιήσαιτο σῶσαι ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ
αὐτὸς ὀμόσας ἡμῖν, αὐτὸς δεξιὰς δούς, αὐτὸς
ήσας, συνέλαβε τοὺς στρατηγούς, καὶ οὐδὲ Δία
ᾐδέσθη, ἀλλά, Κλεάρχῳ καὶ ὁμοτράπεζος γενό-
αὐτοῖς τούτοις ἐξαπατήσας τοὺς ἄνδρας ἀπολώ-
(5) Ἀριαῖος δέ, ὃν ἡμεῖς ἠθέλομεν βασιλέα κα-
ιι, καὶ ἐδώκαμεν καὶ ἐλάβομεν πιστά, μὴ προ-
ἀλλήλους, καὶ οὗτος, οὔτε τοὺς θεοὺς δείσας,
ρον τὸν τεθνηκότα αἰδεσθείς, τιμώμενος μά-
ὑπὸ Κύρου ζῶντος, νῦν πρὸς τοὺς ἐκείνου ἐ-
υς ἀποστάς, ἡμᾶς τοὺς Κύρου φίλους κακῶς ποιεῖν
ιι. (6) Ἀλλὰ τούτους μὲν οἱ θεοὶ ἀποτίσαιντο·

... λόγου δὲ ἤρχετο ὧδε· (8
ἐπιορκίαν τε καὶ ἀπιστίαν λέγει
οἶμαι, καὶ ὑμεῖς. Εἰ μὲν οὖν
τοῖς διὰ φιλίας ἰέναι, ἀνάγκη
ἔχειν, ὁρῶντας τοὺς στρατηγού
ἑαυτοὺς ἐνεχείρισαν, οἷα πεπόνθ
μεθα σὺν τοῖς ὅπλοις, ὧν τε πι
ναι αὐτοῖς, καὶ τὸ λοιπὸν διὰ
ἰέναι, σὺν τοῖς θεοῖς πολλαὶ ἡμ
σωτηρίας. (9) Τοῦτο δὲ λέγοντο
ἀκούσαντες δὲ οἱ στρατιῶται,
εκύνησαν τὸν θεόν· καὶ Ξενοφι
ἄνδρες, ἐπεὶ περὶ σωτηρίας ἡμῶ
Διὸς τοῦ Σωτῆρος ἐφάνη, εὔξασ
σειν σωτήρια, ὅπου ἂν πρῶτον
κώμεθα· συνεπεύξασθαι δὲ καὶ τ
κατὰ δύναμιν. Καὶ ὅτῳ δοκεῖ τα
τὴν χεῖρα. Καὶ ἀνέτειναν ἅπαντε
καὶ ἐπαιάνισαν. Ἐπεὶ δὲ τὰ τῶν
χετο πάλιν ὧδε·

(10) Ἐτύγχανον λέγων, ὅτι
πίδες ἡμῖν εἶεν σωτηρίας. Πρῶ
ἐμπεδοῦμεν τοὺς τῶν θεῶν ὅρκου
κήκασί τε, καὶ τὰς σπονδὰς καὶ
Οὕτω δ' ...

θεοῖς καὶ ἐκ πάνυ δεινῶν οἱ ἀγαθοί· ἐλθόντων μὲν Περσῶν καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς παμπληθεῖ στόλῳ, ὡς ιούντων τὰς Ἀθήνας, ὑποστῆναι αὐτοῖς Ἀθηναῖοι ήσαντες, ἐνίκησαν αὐτούς. (12) Καὶ εὐξάμενοι ἰρτέμιδι, ὁπόσους ἂν κατακάνοιεν τῶν πολεμίων, ύτας χιμαίρας καταθύσειν τῇ θεῷ, ἐπεὶ οὐκ εἶχον ὶς εὑρεῖν, ἔδοξεν αὐτοῖς κατ' ἐνιαυτὸν πεντακοσίας ' καὶ ἔτι καὶ νῦν ἀποθύουσιν. (13) Ἔπειτα ὅτε ης ὕστερον ἀγείρας τὴν ἀναρίθμητον στρατιὰν ἦλ- ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τότε ἐνίκων οἱ ἡμέτεροι πρό- τοὺς τούτων προγόνους, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ ιτταν. Ὧν ἔστι μὲν τεκμήρια ὁρᾶν τὰ τρόπαια, μέ- ν δὲ μαρτύριον ἡ ἐλευθερία τῶν πόλεων, ἐν αἷς ἐγένεσθε καὶ ἐτράφητε· οὐδένα γὰρ ἄνθρωπον ότην, ἀλλὰ τοὺς θεοὺς προσκυνεῖτε. Τοιούτων μέν προγόνων. (14) Οὐ μὲν δὴ τοῦτό γε ἐρῶ, ὡς ὑμεῖς ισχύνετε αὐτούς· ἀλλ' οὔπω πολλαὶ ἡμέραι, ἀφ' τιταξάμενοι τούτοις τοῖς ἐκείνων ἐκγόνοις, πολλα- ίους ὑμῶν αὐτῶν ἐνικᾶτε σὺν τοῖς θεοῖς. (15) Καὶ μὲν δὴ περὶ τῆς Κύρου βασιλείας ἄνδρες ἦτε ἀγα- νῦν δ', ὁπότε περὶ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὁ ἐστι, πολὺ δήπου ὑμᾶς προσήκει καὶ ἀμείνονας ιροθυμοτέρους εἶναι. (16) Ἀλλὰ μὴν καὶ θαῤῥα- ρους νῦν πρέπει εἶναι πρὸς τοὺς πολεμίους. Τότε ὰρ ἄπειροι ὄντες αὐτῶν, τό τε πλῆθος ἄμετρον τες, ὅμως ἐτολμήσατε σὺν τῷ πατρίῳ φρονήματι εἰς αὐτούς· νῦν δ', ὁπότε καὶ πεῖραν ἤδη ἔχετε ν, ὅτι θέλουσι καὶ πολλαπλάσιοι ὄντες μὴ δέχεσθαι τί ὑμῖν ἔτι προσήκει τούτους φοβεῖσθαι; (17) Μη- ντοι τοῦτο μεῖον δόξητε ἔχειν, εἰ οἱ Κυρεῖοι, πρό- σὺν ὑμῖν ταττόμενοι, νῦν ἀφεστήκασιν· ἔτι γὰρ κακίονές εἰσι τῶν ὑφ' ἡμῶν ἡττημένων· ἔφευγον πρὸς ἐκείνους, καταλιπόντες ὑμᾶς. Τοὺς δὲ ἐθέ- ς φυγῆς ἄρχειν, πολὺ κρεῖττον σὺν τοῖς πολεμίοις μένους, ἢ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ τάξει, ὁρᾶν. (18) Εἰ ς αὖ ὑμῶν ἀθυμεῖ, ὅτι ἡμῖν μὲν οὐκ εἰσὶν ἱππεῖς, ὲ πολεμίοις πολλοὶ πάρεισιν, ἐνθυμήθητε, ὅτι οἱ ι ἱππεῖς οὐδὲν ἄλλο, ἢ μύριοι ἄνθρωποι εἰσίν· ιὲν γὰρ ἵππου ἐν μάχῃ οὐδεὶς πώποτε οὔτε δηχθεὶς

.... ἀσφαλέστερόν ἐστι
μὲν μάχας θαῤῥεῖτε, ὅτι
ἡγήσεται, οὐδὲ βασιλεὺς ι
σθε, σκέψασθε, πότερον
μόνα ἔχειν, ὃς ἐπιβουλεύοι
ὧν ἡμεῖς ἄνδρας λαβόντες ἡ
ται, ὅτι, ἤν τι περὶ ἡμᾶς ι
τῶν ψυχὰς καὶ τὰ σώματα
ἐπιτήδεια πότερον ὠνεῖσθαι
ἧς οὗτοι παρεῖχον, μικρὰ μι
τοῦτο ἔτι ἔχοντας, ἢ αὐτοὺς
μεν, μέτρῳ χρωμένους, ὁπ
(22) Εἰ δὲ ταῦτα μὲν γιγνώσ
τοὺς δὲ ποταμοὺς ἄπορον νο
ἡγεῖσθε ἐξαπατηθῆναι διαβά
τοῦτο καὶ μωρότατον πεποιή
τες μὲν γὰρ οἱ ποταμοί, εἰ κ
ροι ὦσι, προϊοῦσι πρὸς τὰς
οὐδὲ τὸ γόνυ βρέχοντες. (2
διοίσουσιν, ἡγεμὼν τε μηδεὶ
γε ἀθυμητέον. Ἐπιστάμεθα
ἡμῶν φαίημεν βελτίους εἶναι,
τῇ βασιλέως χώρᾳ πολλάς τε
νας πόλεις οἰκοῦσιν· ἐπιστάμ
Λυκάονας δὲ ...

ὐτοῖς, καὶ εἰ σὺν τεθρίπποις βούλοιντο ἀπιέναι. Καὶ μὲν γ' ἂν οἶδ' ὅτι τρισάσμενος ταῦτα ἐποίει, εἰ ἑώρα ἡμᾶς μένειν παρασκευαζομένους. (25) Ἀλλὰ γὰρ δέδοικα, μή, ἂν ἅπαξ μάθωμεν ἀργοὶ ζῆν, καὶ ἐν ἀφθόνοις βιοτεύειν, καὶ Μήδων δὲ καὶ Περσῶν καλαῖς καὶ μεγάλαις γυναιξὶ καὶ παρθένοις ὁμιλεῖν, μή, ὥσπερ οἱ λωτοφάγοι, ἐπιλαθώμεθα τῆς οἴκαδε ὁδοῦ. (26) Δοκεῖ οὖν μοι εἰκὸς καὶ δίκαιον εἶναι, πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ πρὸς τοὺς οἰκείους πειρᾶσθαι ἀφικνεῖσθαι, καὶ ἐπιδεῖξαι τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι ἑκόντες πένονται, ἐξὸν αὐτοῖς, τοὺς νῦν οἴκοι ἀκλήρους πολιτεύοντας, ἐνθάδε κομισαμένους, πλουσίους ὁρᾶν. Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες, πάντα ταῦτα τἀγαθὰ δηλονότι τῶν κρατούντων ἐστί. (27) Τοῦτο δὲ δεῖ λέγειν, πῶς ἂν πορευοίμεθά τε ὡς ἀσφαλέστατα, καὶ εἰ μάχεσθαι δέοι, ὡς κράτιστα μαχοίμεθα. Πρῶτα μὲν τοίνυν, ἔφη, δοκεῖ μοι κατακαῦσαι τὰς ἁμάξας, ἃς ἔχομεν· ἵνα μὴ τὰ ζεύγη ἡμῶν στρατηγῇ, ἀλλὰ πορευώμεθα, ὅποι ἂν τῇ στρατιᾷ συμφέρῃ· ἔπειτα καὶ τὰς σκηνὰς συγκατακαῦσαι. Αὗται γὰρ αὖ ὄχλον μὲν παρέχουσιν ἄγειν, συνωφελοῦσι δὲ οὐδὲν οὔτε εἰς τὸ μάχεσθαι, οὔτ' εἰς τὸ τὰ ἐπιτήδεια ἔχειν. (28) Ἔτι δὲ καὶ τῶν ἄλλων σκευῶν τὰ περιττὰ ἀπαλλάξωμεν, πλὴν ὅσα πολέμου ἕνεκεν ἢ σίτων ἢ ποτῶν ἔχομεν· ἵν' ὡς πλεῖστοι μὲν ἡμῶν ἐν τοῖς ὅπλοις ὦσιν, ὡς ἐλάχιστοι δὲ σκευοφορῶσι. Κρατουμένων μὲν γὰρ ἐπίστασθε ὅτι πάντα ἀλλότρια· ἢν δὲ κρατῶμεν, καὶ τοὺς πολεμίους δεῖ σκευοφόρους ἡμετέρους νομίζειν. (29) Λοιπόν μοι εἰπεῖν, ὅπερ καὶ μέγιστον νομίζω εἶναι. Ὁρᾶτε γὰρ καὶ τοὺς πολεμίους, ὅτι οὐ πρόσθεν ἐξενεγκεῖν ἐτόλμησαν πρὸς ἡμᾶς πόλεμον, πρὶν τοὺς στρατηγοὺς ἡμῶν συνέλαβον, νομίζοντες, ὄντων μὲν τῶν ἀρχόντων, καὶ ἡμῶν πειθομένων, ἱκανοὺς εἶναι ἡμᾶς περιγενέσθαι τῷ πολέμῳ· λαβόντες δὲ τοὺς ἄρχοντας, ἀναρχίᾳ ἂν καὶ ἀταξίᾳ ἐνόμιζον ἡμᾶς ἀπολέσθαι. (30) Δεῖ οὖν πολὺ μὲν τοὺς ἄρχοντας ἐπιμελεστέρους γενέσθαι τοὺς νῦν τῶν πρόσθεν, πολὺ δὲ τοὺς ἀρχομένους εὐτακτοτέρους καὶ πειθομένους μᾶλλον τοῖς ἄρχουσι νῦν ἢ πρόσθεν. (31) Ἢν δέ τις ἀπειθῇ, ἢν ψηφίσησθε τὸν ἀεὶ ὑμῶν ἐντυγχάνοντα σὺν τῷ ἄρχοντι κολάζειν, οὕ-

τινος αλλου δεῖ πρὸς τούτοις,
αὐτίκα ἐξέσται ποιεῖν· ἃ δὲ νῦν εἰ
γιστα ψηφίσασθαι ἄριστον εἶναι·
ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα. Ἀνέτειναν
στὰς δὲ πάλιν εἶπε Ξενοφῶν· Ὦ
προςδεῖν δοκεῖ μοι. Δῆλον ὅτι
ὅπου ἕξομεν τὰ ἐπιτήδεια. Ἀκο
λάς, οὐ πλεῖον εἴκοσι σταδίων ἀπ
οὖν θαυμάζοιμι, εἰ οἱ πολέμιοι,
τοὺς μὲν παριόντας διώκουσί τε
νωνται, τοὺς δὲ διώκοντας φεύγοι
ἀπιοῦσιν ἐπακολουθοῖεν. (36) Ἰ
ἡμῖν πορεύεσθαι πλαίσιον ποιησαμ
τὰ σκευοφόρα καὶ ὁ πολὺς ὄχλος
οὖν νῦν ἀποδειχθείη, τίνα χρὴ ἡγ
καὶ τὰ πρόσθεν κοσμεῖν, καὶ τίνας
τέρων εἶναι, καὶ τίνας ὀπισθοφυλα
πολέμιοι ἔλθοιεν, βουλεύεσθαι ἡμῖ
ἂν εὐθὺς τοῖς τεταγμένοις. (37)
βέλτιον ὁρᾷ, ἄλλως ἐχέτω· εἰ δὲ
ἡγείσθω, ἐπειδὴ καὶ Λακεδαιμόνι
ρῶν ἑκατέρων δύο τῶν πρεσβυτά

εἶναι· οὐ γάρ ἐστιν ἄλλως τούτου τυχεῖν· ὅςτις τε ἐπιθυμεῖ, πειράσθω νικᾶν· τῶν μὲν γὰρ νικώντων, :ατακαίνειν, τῶν δὲ ἡττωμένων, τὸ ἀποθνήσκειν. Καὶ εἴ τίς γε χρημάτων ἐπιθυμεῖ, κρατεῖν πειρά- τῶν γὰρ νικώντων ἐστὶ καὶ τὰ ἑαυτῶν σώζειν, καὶ ῶν ἡττωμένων λαμβάνειν.

CAP. III.

ithridates, qui se cum Tissapherne conjunxerat, Graecis se cum suis itineris comitem offert. Qui eum a Tissapherne subornatum esse intelligentes, nullos in posterum legatos a rege accipere statuunt. Tum, superato Zabato flumine, a funditoribus et equitibus Persarum, Mithridate duce, vexati, sibi quoque funditorum equitumque turma opus esse intelligunt.

ιτων λεχθέντων ἀνέστησαν, καὶ ἀπελθόντες κατέ- ιν τὰς ἁμάξας καὶ τὰς σκηνάς· τῶν δὲ περιττῶν, υ μὲν δέοιτό τις, μετεδίδοσαν ἀλλήλοις, τὰ δὲ ἄλλα τὸ πῦρ ἐῤῥίπτουν. Ταῦτα ποιήσαντες ἠριστοποιοῦν- Ἀριστοποιουμένων δὲ αὐτῶν ἔρχεται Μιθριδάτης ἱππεῦσιν ὡς τριάκοντα, καὶ καλεσάμενος τοὺς στρα- οὺς εἰς ἐπήκοον, λέγει ὧδε. (2) Ἐγώ, ὦ ἄνδρες Ἑλ- ες, καὶ Κύρῳ πιστὸς ἦν, ὡς ὑμεῖς ἐπίστασθε, καὶ ὑμῖν εὔνους· καὶ ἐνθάδε εἰμὶ σὺν πολλῷ φόβῳ διά- . Εἰ οὖν ὁρῴην ὑμᾶς σωτήριόν τι βουλευομένους, οιμι ἂν πρὸς ὑμᾶς, καὶ τοὺς θεράποντας πάντας ιν. Λέξατε οὖν, ἔφη, πρός με, τί ἐν νῷ ἔχετε, ὡς ὶς φίλον τε καὶ εὔνουν, καὶ βουλόμενον κοινῇ σὺν ὑμῖν στόλον ποιεῖσθαι. (3) Βουλευομένοις τοῖς στρατη- ς ἔδοξεν ἀποκρίνασθαι τάδε, καὶ ἔλεγε Χειρίσοφος· ῖν δοκεῖ, ἢν μέν τις ἐᾷ ἡμᾶς ἀπιέναι οἴκαδε, διαπο- εσθαι τὴν χώραν ὡς ἂν δυνώμεθα ἀσινέστατα· ἢν δέ ἡμᾶς τῆς ὁδοῦ ἀποκωλύῃ, διαπολεμεῖν τούτῳ, ὡς δυνώμεθα κράτιστα. (4) Ἐκ τούτου ἐπειρᾶτο Μι- ιδάτης διδάσκειν, ὡς ἄπορον εἴη βασιλέως ἄκοντος

(8) Μετὰ ταῦτα ἀριστηο
Ζάβατον ποταμόν, ἐπορεύοντο
καὶ τὸν ὄχλον ἐν μέσῳ ἔχοντες
θότων αὐτῶν, ἐπιφαίνεται π
πέας ἔχων ὡς διακοσίους, καὶ
ὡς τετρακοσίους, μάλα ἐλας
προσῄει μέν, ὡς φίλος ὤν, τ
Ἐπεὶ δὲ ἐγγὺς ἐγένοντο, ἐξαπί
καὶ ἱππεῖς καὶ πεζοί, οἱ δ' ἐσ
Οἱ δ' ὀπισθοφύλακες τῶν Ἑλλ
ἀντεποίουν δὲ οὐδέν· οἵ τε γὰ
Περσῶν ἐτόξευον, καὶ ἅμα ψι
κατεκέκλειντο· οἵ τε ἀκοντιστα
ὡς ἐξικνεῖσθαι τῶν σφενδονη
νοφῶντι ἐδόκει διωκτέον εἶναι
τῶν καὶ τῶν πελταστῶν οἳ ἐτ
λακοῦντες· διώκοντες δὲ οὐδὲ
λεμίων. (9) Οὔτε γὰρ ἱππεῖς
οἱ πεζοὶ τοὺς πεζοὺς ἐκ πολλοῦ
ταλαμβάνειν ἐν ὀλίγῳ χωρίῳ·
ἀπὸ τοῦ ἄλλου στρατεύματος
βαροι ἱππεῖς καὶ φεύγοντες ἅμ

το, καὶ αὐτὸ τὸ ἔργον αὐτοῖς μαρτυροίη. Ἀλλ' ἔφη, ἠναγκάσθην διώκειν, ἐπεὶ ἑώρων ἡμᾶς ἐν τῷ ν κακῶς μὲν πάσχοντας, ἀντιποιεῖν δὲ οὐδὲν δυνά-ς. (13) Ἐπειδὴ δὲ ἐδιώκομεν, ἀληθῆ, ἔφη, ὑμεῖς ε· κακῶς μὲν γὰρ οὐδὲν ποιεῖν μᾶλλον ἐδυνάμεθα πολεμίους, ἀνεχωροῦμεν δὲ πάνυ χαλεπῶς. (14) οὖν θεοῖς χάρις, ὅτι οὐ σὺν πολλῇ ῥώμῃ, ἀλλὰ ὀλίγοις ἦλθον· ὥςτε βλάψαι μὲν μὴ μεγάλα, δη-ι δέ, ὧν δεόμεθα. (15) Νῦν γὰρ οἱ μὲν πολέμιοι ουσι καὶ σφενδονῶσιν, ὅσον οὔτε οἱ Κρῆτες ἀντι-ειν δύνανται, οὔτε οἱ ἐκ χειρὸς βάλλοντες ἐξικνεῖ-· ὅταν δὲ αὐτοὺς διώκωμεν, πολὺ μὲν οὐχ οἷόν τε ον ἀπὸ τοῦ στρατεύματος διώκειν, ὀλίγον δέ· ἔνθα, εἰ ταχὺς εἴη, πεζὸς πεζὸν ἂν διώκων καταλάβοι ἐκ υ ῥύματος. (16) Ἡμεῖς μὲν οὖν εἰ μέλλομεν τούτους ιν, ὥςτε μὴ δύνασθαι βλάπτειν ἡμᾶς πορευομέ-, σφενδονητῶν τε τὴν ταχίστην δεῖ καὶ ἱππέων. ύω δ' εἶναι ἐν τῷ στρατεύματι ἡμῶν Ῥοδίους, ὧν πολλοὺς φασὶν ἐπίστασθαι σφενδονᾶν, καὶ τὸ βέ-αὐτῶν καὶ διπλάσιον φέρεσθαι τῶν Περσικῶν σφεν-ῶν. (17) Ἐκεῖναι γὰρ διὰ τὸ χειροπληθέσι τοῖς λί-σφενδονᾶν ἐπὶ βραχὺ ἐξικνοῦνται· οἱ δέ γε Ῥόδιοι ταῖς μολυβδίσιν ἐπίστανται χρῆσθαι. (18) Ἢν οὖν ῶν ἐπισκεψώμεθα τίνες πέπανται σφενδόνας, καὶ ων τῷ μὲν αὐτῶν ἀργύριον δῶμεν, τῷ δὲ ἄλλας πλέ-ἐθέλοντι ἄλλο ἀργύριον τελῶμεν, καὶ τῷ σφενδονᾶν ταγμένῳ ἐθέλοντι ἄλλην τινὰ ἀτέλειαν εὑρίσκωμεν, ; τινὲς φανοῦνται ἱκανοὶ ἡμᾶς ὠφελεῖν. (19) Ὁρῶ δὲ ἵππους ὄντας ἐν τῷ στρατεύματι, τοὺς μέν τινας ' ἐμοί, τοὺς δὲ τῷ Κλεάρχῳ καταλελειμμένους· πολ-; δὲ καὶ ἄλλους αἰχμαλώτους σκευοφοροῦντας. Ἂν τούτους πάντας ἐκλέξαντες, σκευοφόρα μὲν ἀντιδῶ-, τοὺς δὲ ἵππους εἰς ἱππέας κατασκευάσωμεν, ἴσως οὗτοί τι τοὺς φεύγοντας ἀνιάσουσιν. (20) Ἔδοξε ταῦτα· καὶ ταύτης τῆς νυκτὸς σφενδονῆται μὲν εἰς δια-ίους ἐγένοντο, ἵπποι δὲ καὶ ἱππεῖς ἐδοκιμάσθησαν τῇ ερείᾳ εἰς πεντήκοντα, καὶ στολάδες καὶ θώρακες οἷς ἐπορίσθησαν· καὶ ἵππαρχος δὲ ἐπεστάθη Λύκιος Πολυστράτου, Ἀθηναῖος.

Μείναντες δὲ ταύτην τὴν ἡμέραν
πρωϊαίτερον ἀναστάντες· χαράδρα
βῆναι, ἐφ' ᾗ ἐφοβοῦντο μὴ ἐπιθοῖ
σιν οἱ πολέμιοι. (2) Διαβεβηκόσι
ὁ Μιθριδάτης πάλιν, ἔχων ἱππέα
καὶ σφενδονήτας εἰς τετρακισχιλί
ᾔτησε Τισσαφέρνην, καὶ ἔλαβεν, ἱ
τους λάβῃ, παραδώσειν αὐτῷ τοὺς
νήσας, ὅτι ἐν τῇ ἔμπροσθεν προ
ἔπαθε μὲν οὐδέν, πολλὰ δὲ κακὰ
Ἐπεὶ δὲ οἱ Ἕλληνες διαβεβηκότε
δρας ὅσον ὀκτὼ σταδίους, διέβαιν
ἔχων τὴν δύναμιν. Παρήγγελτο δ
οὓς ἔδει διώκειν, καὶ τῶν ὁπλιτῶ
εἴρητο θαῤῥοῦσι διώκειν, ὡς ἐφει
μεως. (4) Ἐπεὶ δὲ ὁ Μιθριδάτης
σφενδόναι καὶ τοξεύματα ἐξικνοῦντ
λησι τῇ σάλπιγγι, καὶ εὐθὺς ἔθεο
καὶ οἱ ἱππεῖς ἤλαυνον· οἱ δὲ οὐκ ἐ
ἐπὶ τὴν χαράδραν. (5) Ἐν ταύτῃ
βάροις τῶν τε πεζῶν ἀπέθανον πολ

δὲ κύκλου ἡ περίοδος δύο παρασάγγαι· ᾠκοδόμητο
πλίνθοις κεραμίαις· κρηπὶς δὲ ὑπῆν λιθίνη, τὸ ὕψος
ισι ποδῶν. (8) Ταύτην βασιλεὺς ὁ Περσῶν, ὅτε πα-
Μήδων ἐλάμβανον τὴν ἀρχὴν Πέρσαι, πολιορκῶν,
ενὶ τρόπῳ ἐδύνατο ἑλεῖν· ἥλιος δὲ νεφέλην προκαλύ-
ς, ἠφάνισε, μέχρις οἱ ἄνθρωποι ἐξέλιπον, καὶ οὕτως
ω. (9) Παρ' αὐτὴν τὴν πόλιν ἦν πυραμὶς λιθίνη, τὸ
ν εὖρος ἑνὸς πλέθρου, τὸ δὲ ὕψος δύο πλέθρων. Ἐπὶ
ύτης πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἦσαν, ἐκ τῶν πλησίον
μῶν ἀποπεφευγότες.

(10) Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν σταθμὸν ἕνα παρα-
γγας ἓξ πρὸς τεῖχος ἔρημον, μέγα, πρὸς τῇ πόλει κεί-
νον· ὄνομα δ' ἦν τῇ πόλει Μέσπιλα· Μῆδοι δ' αὐτήν
τε ᾤκουν. Ἦν δὲ ἡ μὲν κρηπὶς λίθου ξεστοῦ κογχυ-
ιου, τὸ εὖρος πεντήκοντα ποδῶν, καὶ τὸ ὕψος πεν-
κοντα. (11) Ἐπὶ δὲ ταύτῃ ἐπῳκοδόμητο πλίνθινον
χος, τὸ μὲν εὖρος πεντήκοντα ποδῶν, τὸ δὲ ὕψος
κτόν· τοῦ δὲ κύκλου ἡ περίοδος ἓξ παρασάγγαι. Ἐν-
ῦθα ἐλέγετο Μηδία γυνὴ βασιλέως καταφυγεῖν, ὅτε
ώλεσαν τὴν ἀρχὴν ὑπὸ Περσῶν Μῆδοι. (12) Ταύτην
τὴν πόλιν πολιορκῶν ὁ Περσῶν βασιλεὺς οὐκ ἐδύνατο
τε χρόνῳ ἑλεῖν, οὔτε βίᾳ· Ζεὺς δ' ἐμβροντήτους ποιεῖ
ὺς ἐνοικοῦντας, καὶ οὕτως ἑάλω.

(13) Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμὸν ἕνα πα-
σάγγας τέτταρας. Εἰς τοῦτον δὲ τὸν σταθμὸν Τισ-
φέρνης ἐπεφάνη, οὕς τε αὐτὸς ἦλθεν ἱππέας ἔχων,
ι τὴν Ὀρόντου δύναμιν, τοῦ τὴν βασιλέως θυγατέρα
οντος, καὶ οὓς Κῦρος ἔχων ἀνέβη βαρβάρους, καὶ οὓς
βασιλέως ἀδελφὸς ἔχων βασιλεῖ ἐβοήθει, καὶ πρὸς
ύτοις, ὅσους βασιλεὺς ἔδωκεν αὐτῷ· ὥστε τὸ στράτευ-
ι πάμπολυ ἐφάνη. (14) Ἐπεὶ δὲ ἐγγὺς ἐγένετο, τὰς
ν τῶν τάξεων εἶχεν ὄπισθεν καταστήσας, τὰς δὲ εἰς
ι πλάγια παραγαγών, ἐμβάλλειν μὲν οὐκ ἐτόλμησεν,
δ' ἐβούλετο διακινδυνεύειν· σφενδονᾶν δὲ παρήγγειλε
ι τοξεύειν. (15) Ἐπεὶ δὲ διαταχθέντες οἱ Ῥόδιοι
φενδόνησαν, καὶ οἱ Σκύθαι τοξόται ἐτόξευσαν, καὶ
δεὶς ἡμάρτανεν ἀνδρός· οὐδὲ γάρ, εἰ πάνυ προθυμοῖ-
, ῥᾴδιον ἦν· καὶ ὁ Τισσαφέρνης μάλα ταχέως ἔξω βε-
ῶν ἀπεχώρει, καὶ [αἱ] ἄλλαι τάξεις ἀπεχώρησαν. (16)

λὰ ἐν ταῖς κώμαις καὶ μόλυβδος· ὥς
σφενδόνας.

(18) Καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ,
δεύοντο οἱ Ἕλληνες κώμαις ἐπιτυχό
βάρβαροι, μεῖον ἔχοντες ἐν τῇ τότε ἀ
ἐπιοῦσαν ἡμέραν ἔμειναν οἱ Ἕλληνες
ἦν γὰρ πολὺς σῖτος ἐν ταῖς κώμαις
ἐπορεύοντο διὰ τοῦ πεδίου, καὶ Τισ
κροβολιζόμενος. (19) Ἔνθα δὴ οἱ
ὅτι πλαίσιον ἰσόπλευρον πονηρὰ τάξις
μένων. Ἀνάγκη γάρ ἐστιν, ἢν μὲν σ
τοῦ πλαισίου, ἢ ὁδοῦ στενοτέρας οὔσ
καζόντων ἢ γεφύρας, ἐκθλίβεσθαι
πορεύεσθαι πονήρως, ἅμα μὲν πιεζομ
ταραττομένους· ὥστε δυσχρήστους ἀ
κτους ὄντας. (20) Ὅταν δ' αὖ διάσχ
γκη διασπᾶσθαι τοὺς τότε ἐκθλιβομέ
γνεσθαι τὸ μέσον τῶν κεράτων, καὶ ἀ
πάσχοντας, τῶν πολεμίων ἑπομένων
γέφυραν διαβαίνειν ἢ ἄλλην τινὰ δ
ἕκαστος, βουλόμενος φθάσαι πρῶτος

:ἶναι τὸ μέσον. (23) Εἰ δὲ καὶ διαβαίνειν τινὰ
βασιν ἢ γέφυραν, οὐκ ἐταράττοντο, ἀλλ' ἐν τῷ
: λοχαγοὶ διέβαινον· καὶ εἴ που δέοι τι τῆς φά-
ἐπιπαρῆσαν οὗτοι. Τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐπορεύθη-
ιθμοὺς τέτταρας.
4) Ἡνίκα δὲ τὸν πέμπτον ἐπορεύοντο σταθμόν,
ασίλειόν τι, καὶ περὶ αὐτὸ κώμας πολλάς· τήν τε
ιὸς τὸ χωρίον τοῦτο διὰ γηλόφων ὑψηλῶν γιγνο-
οἳ καθῆκον ἀπὸ τοῦ ὄρους, ὑφ' ᾧ ἦν κώμη. Καὶ
ν τοὺς γηλόφους ἄσμενοι οἱ Ἕλληνες, ὡς εἰκός,
λεμίων ὄντων ἱππέων. (25) Ἐπεὶ δὲ πορευόμενοι
πεδίου ἀνέβησαν ἐπὶ τὸν πρῶτον γήλοφον, καὶ
νον, ὡς ἐπὶ τὸν ἕτερον ἀναβαῖεν, ἐνταῦθα ἐπι-
ιι οἱ βάρβαροι, καὶ ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ εἰς τὸ πρανὲς
ν, ἐσφενδόνων, ἐτόξευον ὑπὸ μαστίγων· (26) καὶ
; κατετίτρωσκον, καὶ ἐκράτησαν τῶν Ἑλλήνων
ων, καὶ κατέκλειςαν αὐτοὺς εἴσω τῶν ὅπλων·
ιντάπασι ταύτην τὴν ἡμέραν ἄχρηστοι ἦσαν, ἐν
ο ὄντες, καὶ οἱ σφενδονῆται καὶ οἱ τοξόται. (27)
ὲ πιεζόμενοι οἱ Ἕλληνες ἐπεχείρησαν διώκειν,
ιὲν ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀφικνοῦνται, ὁπλῖται ὄντες· οἱ
ιιοι ταχὺ ἀπεπήδων. (28) Πάλιν δέ, ὁπότε ἀπί-
ὸς τὸ ἄλλο στράτευμα, ταὐτὰ ἔπασχον· καὶ ἐπὶ
τέρου γηλόφου ταὐτὰ ἐγίγνετο· ὥςτε ἀπὸ τοῦ
γηλόφου ἔδοξεν αὐτοῖς μὴ κινεῖν τοὺς στρατιώ-
λὴν ἀπὸ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς τοῦ πλαισίου ἀνήγα-
.ταστὰς πρὸς τὸ ὄρος. (29) Ἐπεὶ δ' οὗτοι ἐγέ-
ὑπὲρ τῶν ἑπομένων πολεμίων, οὐκέτι ἐπετίθεντο
μιοι τοῖς καταβαίνουσι, δεδοικότες, μὴ ἀποτμη-
ν, καὶ ἀμφοτέρωθεν αὐτῶν γένοιντο οἱ πολέμιοι.
ὕτω τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας πορευόμενοι, οἱ μὲν
κατὰ τοὺς γηλόφους, οἱ δὲ κατὰ τὸ ὄρος ἐπιπα-
, ἀφίκοντο εἰς τὰς κώμας, καὶ ἰατροὺς κατέστη-
τῶ· πολλοὶ γὰρ ἦσαν οἱ τετρωμένοι.
1) Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς, καὶ τῶν τε-
ων ἕνεκα, καὶ ἅμα ἐπιτήδεια πολλὰ εἶχον, ἄλευ-
ιν καὶ κριθὰς ἵπποις συμβεβλημένας πολλάς. Ταῦ-
υνενηγμένα ἦν τῷ σατραπεύοντι τῆς χώρας. Τε-
ᾳ ἡμέρᾳ καταβαίνουσιν εἰς τὸ πεδίον. (32) Ἐπεὶ

..., ωφαλέστερόν ἐστιν, ἢ
μὲν μάχας θαῤῥεῖτε, ὅτι δ' ι
ἡγήσεται, οὐδὲ βασιλεὺς ἀγορὰ
σθε, σκέψασθε, πότερον κρεῖτ
μόνα ἔχειν, ὃς ἐπιβουλεύων ἡμῖν
ὧν ἡμεῖς ἄνδρας λαβόντες ἡγεῖσθ
ται, ὅτι, ἤν τι περὶ ἡμᾶς ἁμαρτ
τῶν ψυχὰς καὶ τὰ σώματα ἅμα
ἐπιτήδεια πότερον ὠνεῖσθαι κρεί
ἧς οὗτοι παρεῖχον, μικρὰ μέτρα τ
τοῦτο ἔτι ἔχοντας, ἢ αὐτοὺς λαμβ
μεν, μέτρῳ χρωμένους, ὁπόσῳ
(22) Εἰ δὲ ταῦτα μὲν γιγνώσκετε,
τοὺς δὲ ποταμοὺς ἄπορον νομίζετ
ἡγεῖσθε ἐξαπατηθῆναι διαβάντες,
τοῦτο καὶ μωρότατον πεποιήκασιν
τες μὲν γὰρ οἱ ποταμοί, εἰ καὶ πρ
ροι ὦσι, προϊοῦσι πρὸς τὰς πηγὰ
οὐδὲ τὸ γόνυ βρέχοντες. (23) Εἰ
διοίσουσιν, ἡγεμὼν τε μηδεὶς φα
γε ἀθυμητέον. Ἐπιστάμεθα γὰρ
ἡμῶν φαίημεν βελτίους ...
τῇ Βασ...

αὐτοῖς, καὶ εἰ σὺν τεθρίπποις βούλοιντο ἀπιέναι. Καὶ ἡμῖν γ' ἂν οἶδ' ὅτι τρισάσμενος ταῦτα ἐποίει, εἰ ἑώρα ἡμᾶς μένειν παρασκευαζομένους. (25) Ἀλλὰ γὰρ δέδοικα, μή, ἂν ἅπαξ μάθωμεν ἀργοὶ ζῆν, καὶ ἐν ἀφθόνοις βιοτεύειν, καὶ Μήδων δὲ καὶ Περσῶν καλαῖς καὶ μεγάλαις γυναιξὶ καὶ παρθένοις ὁμιλεῖν, μή, ὥςπερ οἱ λωτοφάγοι, ἐπιλαθώμεθα τῆς οἴκαδε ὁδοῦ. (26) Δοκεῖ οὖν μοι εἰκὸς καὶ δίκαιον εἶναι, πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ πρὸς τοὺς οἰκείους πειρᾶσθαι ἀφικνεῖσθαι, καὶ ἐπιδεῖξαι τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι ἑκόντες πένονται, ἐξὸν αὐτοῖς, τοὺς νῦν οἴκοι ἀκλήρους πολιτεύοντας, ἐνθάδε κομισαμένους, πλουσίους ὁρᾶν. Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες, πάντα ταῦτα τἀγαθὰ δηλονότι τῶν κρατούντων ἐστί. (27) Τοῦτο δὲ δεῖ λέγειν, πῶς ἂν πορευοίμεθά τε ὡς ἀσφαλέστατα, καὶ εἰ μάχεσθαι δέοι, ὡς κράτιστα μαχοίμεθα. Πρῶτα μὲν τοίνυν, ἔφη, δοκεῖ μοι κατακαῦσαι τὰς ἁμάξας, ἃς ἔχομεν· ἵνα μὴ τὰ ζεύγη ἡμῶν στρατηγῇ, ἀλλὰ πορευώμεθα, ὅποι ἂν τῇ στρατιᾷ συμφέρῃ· ἔπειτα καὶ τὰς σκηνὰς συγκατακαῦσαι. Αὗται γὰρ αὖ ὄχλον μὲν παρέχουσιν ἄγειν, συνωφελοῦσι δὲ οὐδὲν οὔτε εἰς τὸ μάχεσθαι, οὔτ' εἰς τὸ τὰ ἐπιτήδεια ἔχειν. (28) Ἔτι δὲ καὶ τῶν ἄλλων σκευῶν τὰ περιττὰ ἀπαλλάξωμεν, πλὴν ὅσα πολέμου ἕνεκεν ἢ σίτων ἢ ποτῶν ἔχομεν· ἵν' ὡς πλεῖστοι μὲν ἡμῶν ἐν τοῖς ὅπλοις ὦσιν, ὡς ἐλάχιστοι δὲ σκευοφορῶσι. Κρατουμένων μὲν γὰρ ἐπίστασθε ὅτι πάντα ἀλλότρια· ἢν δὲ κρατῶμεν, καὶ τοὺς πολεμίους δεῖ σκευοφόρους ἡμετέρους νομίζειν. (29) Λοιπόν μοι εἰπεῖν, ὅπερ καὶ μέγιστον νομίζω εἶναι. Ὁρᾶτε γὰρ καὶ τοὺς πολεμίους, ὅτι οὐ πρόσθεν ἐξενεγκεῖν ἐτόλμησαν πρὸς ἡμᾶς πόλεμον, πρὶν τοὺς στρατηγοὺς ἡμῶν συνέλαβον, νομίζοντες, ὄντων μὲν τῶν ἀρχόντων, καὶ ἡμῶν πειθομένων, ἱκανοὺς εἶναι ἡμᾶς περιγενέσθαι τῷ πολέμῳ· λαβόντες δὲ τοὺς ἄρχοντας, ἀναρχίᾳ ἂν καὶ ἀταξίᾳ ἐνόμιζον ἡμᾶς ἀπολέσθαι. (30) Δεῖ οὖν πολὺ μὲν τοὺς ἄρχοντας ἐπιμελεστέρους γενέσθαι τοὺς νῦν τῶν πρόσθεν, πολὺ δὲ τοὺς ἀρχομένους εὐτακτοτέρους καὶ πειθομένους μᾶλλον τοῖς ἄρχουσι νῦν ἢ καὶ πρόσθεν. (31) Ἢν δέ τις ἀπειθῇ, ἢν ψηφίσησθε τὸν ἀεὶ ὑμῶν ἐντυγχάνοντα σὺν τῷ ἄρχοντι κολάζειν, οὕ-

(33) Μετὰ ταῦτα Χειρί
τινος ἄλλου δεῖ πρὸς τούτοι
αὐτίκα ἔξεσται ποιεῖν· ἃ δὲ νῦ
χιστα ψηφίσασθαι ἄριστον εἶ
ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα. Ἀνέτει
στὰς δὲ πάλιν εἶπε Ξενοφῶν·
προσδεῖν δοκεῖ μοι. Δῆλον ὅ
ὅπου ἕξομεν τὰ ἐπιτήδεια. Ἀ
λάς, οὐ πλεῖον εἴκοσι σταδίων ἀ
οὖν θαυμάζοιμι, εἰ οἱ πολέμιοι
τοὺς μὲν παριόντας διώκουσί τι
γωνται, τοὺς δὲ διώκοντας φεύγ
ἀπιοῦσιν ἐπακολουθοῖεν. (36)
ἡμῖν πορεύεσθαι πλαίσιον ποιησα
τὰ σκευοφόρα καὶ ὁ πολὺς ὄχλος
οὖν νῦν ἀποδειχθείη, τίνα χρὴ ἡ
καὶ τὰ πρόσθεν κοσμεῖν, καὶ τίνας
τέρων εἶναι, καὶ τίνας ὀπισθοφυλ
πολέμιοι ἔλθοιεν, βουλεύεσθαι ἡμ
ἂν εὐθὺς τοῖς τεταγμένοις. (37)
βέλτιον ὁρᾷ, ἄλλως ἐχέτω· εἰ δέ
ἡγείσθω, ἐπειδὴ καὶ Λακεδ

εἶναι· οὐ γάρ ἐστιν ἄλλως τούτου τυχεῖν· ὅστις τε ἐπιθυμεῖ, πειράσθω νικᾶν· τῶν μὲν γὰρ νικώντων, ατακαίνειν, τῶν δὲ ἡττωμένων, τὸ ἀποθνήσκειν.

Καὶ εἴ τίς γε χρημάτων ἐπιθυμεῖ, κρατεῖν πειρά- · τῶν γὰρ νικώντων ἐστὶ καὶ τὰ ἑαυτῶν σώζειν, καὶ ῶν ἡττωμένων λαμβάνειν.

CAP. III.

ithridates, qui se cum Tissapherne conjunxerat, Graecis se cum suis itineris comitem offert. Qui eum a Tissapherne subornatum esse intelligentes, nullos in posterum legatos a rege accipere statuunt. Tum, superato Zabato flumine, a funditoribus et equitibus Persarum, Mithridate duce, vexati, sibi quoque funditorum equitumque turma opus esse intelligunt.

των λεχθέντων ἀνέστησαν, καὶ ἀπελθόντες κατέν τὰς ἁμάξας καὶ τὰς σκηνάς· τῶν δὲ περιττῶν, ο μὲν δέοιτό τις, μετεδίδοσαν ἀλλήλοις, τὰ δὲ ἄλλα τὸ πῦρ ἐῤῥίπτουν. Ταῦτα ποιήσαντες ἠριστοποιοῦν- Ἀριστοποιουμένων δὲ αὐτῶν ἔρχεται Μιθριδάτης ἱππεῦσιν ὡς τριάκοντα, καὶ καλεσάμενος τοὺς στραοὺς εἰς ἐπήκοον, λέγει ὧδε. (2) Ἐγώ, ὦ ἄνδρες Ἕλες, καὶ Κύρῳ πιστὸς ἦν, ὡς ὑμεῖς ἐπίστασθε, καὶ ὑμῖν εὔνους· καὶ ἐνθάδε εἰμὶ σὺν πολλῷ φόβῳ διά-. Εἰ οὖν ὁρῴην ὑμᾶς σωτήριόν τι βουλευομένους, οιμι ἂν πρὸς ὑμᾶς, καὶ τοὺς θεράποντας πάντας ν. Λέξατε οὖν, ἔφη, πρός με, τί ἐν νῷ ἔχετε, ὡς ς φίλον τε καὶ εὔνουν, καὶ βουλόμενον κοινῇ σὺν ὑμῖν στόλον ποιεῖσθαι. (3) Βουλευομένοις τοῖς στρατη-; ἔδοξεν ἀποκρίνασθαι τάδε, καὶ ἔλεγε Χειρίσοφος· ῖν δοκεῖ, ἢν μέν τις ἐᾷ ἡμᾶς ἀπιέναι οἴκαδε, διαποεσθαι τὴν χώραν ὡς ἂν δυνώμεθα ἀσινέστατα· ἢν δέ ἡμᾶς τῆς ὁδοῦ ἀποκωλύῃ, διαπολεμεῖν τούτῳ, ὡς δυνώμεθα κράτιστα. (4) Ἐκ τούτου ἐπειρᾶτο Μιιδάτης διδάσκειν, ὡς ἄπορον εἴη βασιλέως ἄκοντος

νθρώποις ὡς εἴκοσι.

(6) Μετὰ ταῦτα ἀριστήσαντες, καὶ
ιάβατον ποταμὸν, ἐπορεύοντο τεταγμένοι
αὶ τὸν ὄχλον ἐν μέσῳ ἔχοντες. Οὐ πολὺ
όντων αὐτῶν, ἐπιφαίνεται πάλιν ὁ Μιθ
έας ἔχων ὡς διακοσίους, καὶ τοξότας κα
ὁς τετρακοσίους, μάλα ἐλαφροὺς καὶ ε
ροςήει μὲν, ὡς φίλος ὢν, πρὸς τοὺς Ἕ
Ἐπεὶ δὲ ἐγγὺς ἐγένοντο, ἐξαπίνης οἱ μὲν ο
αὶ ἱππεῖς καὶ πεζοὶ, οἱ δ' ἐσφενδόνων κ
Οἱ δ' ὀπισθοφύλακες τῶν Ἑλλήνων ἔπασ
ντεποίουν δὲ οὐδέν· οἵ τε γὰρ Κρῆτες
Περσῶν ἐτόξευον, καὶ ἅμα ψιλοὶ ὄντες εἰ
ατεκέκλειντο· οἵ τε ἀκοντισταὶ βραχύτερ
ὡς ἐξικνεῖσθαι τῶν σφενδονητῶν. (8)
νοφῶντι ἐδόκει διωκτέον εἶναι· καὶ ἐδίωκο
ῶν καὶ τῶν πελταστῶν οἳ ἔτυχον σὺν α
λακοῦντες· διώκοντες δὲ οὐδένα κατελάμ
λεμίων. (9) Οὔτε γὰρ ἱππεῖς ἦσαν τοῖς
οἱ πεζοὶ τοὺς πεζοὺς ἐκ πολλοῦ φεύγοντα
ταλαμβάνειν ἐν ὀλίγῳ χωρίῳ· πολὺ γὰρ
ἀπὸ τοῦ ἄλλου στρατεύματος διώκειν. (1

το, καὶ αὐτὸ τὸ ἔργον αὐτοῖς μαρτυροίη. Ἀλλ' ἔφη, ἠναγκάσθην διώκειν, ἐπεὶ ἑώρων ἡμᾶς ἐν τῷ ν κακῶς μὲν πάσχοντας, ἀντιποιεῖν δὲ οὐδὲν δυνα-ς. (13) Ἐπειδὴ δὲ ἐδιώκομεν, ἀληθῆ, ἔφη, ὑμεῖς ε' κακῶς μὲν γὰρ οὐδὲν ποιεῖν μᾶλλον ἐδυνάμεθα πολεμίους, ἀνεχωροῦμεν δὲ πάνυ χαλεπῶς. (14) οὖν θεοῖς χάρις, ὅτι οὐ σὺν πολλῇ ῥώμῃ, ἀλλὰ λίγοις ἦλθον· ὥςτε βλάψαι μὲν μὴ μεγάλα, δη-ι δέ, ὧν δεόμεθα. (15) Νῦν γὰρ οἱ μὲν πολέμιοι ύουσι καὶ σφενδονῶσιν, ὅσον οὔτε οἱ Κρῆτες ἀντι-ύειν δύνανται, οὔτε οἱ ἐκ χειρὸς βάλλοντες ἐξικνεῖ-ι· ὅταν δὲ αὐτοὺς διώκωμεν, πολὺ μὲν οὐχ οἷόν τε ον ἀπὸ τοῦ στρατεύματος διώκειν, ὀλίγον δέ· ἔνθα, εἰ ταχὺς εἴη, πεζὸς πεζὸν ἂν διώκων καταλάβοι ἐκ υ ῥύματος. (16) Ἡμεῖς μὲν οὖν εἰ μέλλομεν τούτους ειν, ὥςτε μὴ δύνασθαι βλάπτειν ἡμᾶς πορευομέ-, σφενδονητῶν τε τὴν ταχίστην δεῖ καὶ ἱππέων. ύω δ' εἶναι ἐν τῷ στρατεύματι ἡμῶν Ῥοδίους, ὧν πολλοὺς φασὶν ἐπίστασθαι σφενδονᾶν, καὶ τὸ βέ-αὐτῶν καὶ διπλάσιον φέρεσθαι τῶν Περσικῶν σφεν-ῶν. (17) Ἐκεῖναι γὰρ διὰ τὸ χειροπληθέσι τοῖς λί-σφενδονᾶν ἐπὶ βραχὺ ἐξικνοῦνται· οἱ δέ γε Ῥόδιοι ταῖς μολυβδίσιν ἐπίστανται χρῆσθαι. (18) Ἦν οὖν ῶν ἐπισκεψώμεθα τίνες πέπανται σφενδόνας, καὶ των τῷ μὲν αὐτῶν ἀργύριον δῶμεν, τῷ δὲ ἄλλας πλέ-ἐθέλοντι ἄλλο ἀργύριον τελῶμεν, καὶ τῷ σφενδονᾶν ταγμένῳ ἐθέλοντι ἄλλην τινὰ ἀτέλειαν εὑρίσκωμεν, ς τινὲς φανοῦνται ἱκανοὶ ἡμᾶς ὠφελεῖν. (19) Ὁρῶ δὲ ἵππους ὄντας ἐν τῷ στρατεύματι, τοὺς μέν τινας ' ἐμοί, τοὺς δὲ τῷ Κλεάρχῳ καταλελειμμένους· πολ-ς δὲ καὶ ἄλλους αἰχμαλώτους σκευοφοροῦντας. Ἂν τούτους πάντας ἐκλέξαντες, σκευοφόρα μὲν ἀντιδῶ-, τοὺς δὲ ἵππους εἰς ἱππέας κατασκευάσωμεν, ἴσως οὗτοί τι τοὺς φεύγοντας ἀνιάσουσιν. (20) Ἔδοξε τα· καὶ ταύτης τῆς νυκτὸς σφενδονῆται μὲν εἰς δια-ίους ἐγένοντο, ἵπποι δὲ καὶ ἱππεῖς ἐδοκιμάσθησαν τῇ ερατα εἰς πεντήκοντα, καὶ στολάδες καὶ θώρακες οῖς ἐπορίσθησαν· καὶ ἵππαρχος δὲ ἐπεστάθη Λύκιος Πολυστράτου, Ἀθηναῖος.

...ιναντες δὲ ταύτην τὴν ἡμέραν, τῇ ἀ...
πρωϊαίτερον ἀναστάντες· χαράδραν γὰρ ...
βῆναι, ἐφ' ᾗ ἐφοβοῦντο μὴ ἐπιθοῖντο αὐ...
σιν οἱ πολέμιοι. (2) Διαβεβηκόσι δὲ αὐτ...
ὁ Μιθριδάτης πάλιν, ἔχων ἱππέας χιλίο...
καὶ σφενδονήτας εἰς τετρακισχιλίους· ...
ῄτησε Τισσαφέρνην, καὶ ἔλαβεν, ὑποσχό...
τους λάβῃ, παραδώσειν αὐτῷ τοὺς Ἕλλη...
νήσας, ὅτι ἐν τῇ ἔμπροσθεν προσβολῇ
ἔπαθε μὲν οὐδέν, πολλὰ δὲ κακὰ ἐνόμισε
Ἐπεὶ δὲ οἱ Ἕλληνες διαβεβηκότες ἀπεῖχ...
δρας ὅσον ὀκτὼ σταδίους, διέβαινε καὶ ὁ
ἔχων τὴν δύναμιν. Παρήγγελτο δέ, τῶν
οὓς ἔδει διώκειν, καὶ τῶν ὁπλιτῶν, καὶ
εἴρητο θαῤῥοῦσι διώκειν, ὡς ἐφεψομένης
μεως. (4) Ἐπεὶ δὲ ὁ Μιθριδάτης κατειλή...
σφενδόναι καὶ τοξεύματα ἐξικνοῦντο, ἐσήμ...
λησι τῇ σάλπιγγι, καὶ εὐθὺς ἔθεον ὁμόσε
καὶ οἱ ἱππεῖς ἤλαυνον· οἱ δὲ οὐκ ἐδέξαντο,
...πὶ τὴν χαράδραν. (5) Ἐν ταύτῃ τῇ διώ...
...λάροις τῶν τε πεζῶν ἀπέθανον πολλοί, καὶ
...ν τῇ χαράδρᾳ ζωοὶ ἐλήφθησαν...

ὲ κύκλου ἡ περίοδος δύο παρασάγγαι· ᾠκοδόμητο ἰνθοις κεραμίαις· κρηπὶς δὲ ὑπῆν λιθίνη, τὸ ὕψος ποδῶν. (8) Ταύτην βασιλεὺς ὁ Περσῶν, ὅτε παῆδων ἐλάμβανον τὴν ἀρχὴν Πέρσαι, πολιορκῶν, ὶ τρόπῳ ἐδύνατο ἑλεῖν· ἥλιος δὲ νεφέλην προκαλύηφάνισε, μέχρις οἱ ἄνθρωποι ἐξέλιπον, καὶ οὕτως (9) Παρ᾽ αὐτὴν τὴν πόλιν ἦν πυραμὶς λιθίνη, τὸ ὖρος ἑνὸς πλέθρου, τὸ δὲ ὕψος δύο πλέθρων. Ἐπὶ ῃς πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἦσαν, ἐκ τῶν πλησίον ν ἀποπεφευγότες.

(10) Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν σταθμὸν ἕνα παραις ἓξ πρὸς τεῖχος ἔρημον, μέγα, πρὸς τῇ πόλει κεί·· ὄνομα δ᾽ ἦν τῇ πόλει Μέσπιλα· Μῆδοι δ᾽ αὐτὴν ᾤκουν. Ἦν δὲ ἡ μὲν κρηπὶς λίθου ξεστοῦ κογχυυ, τὸ εὖρος πεντήκοντα ποδῶν, καὶ τὸ ὕψος πεντα. (11) Ἐπὶ δὲ ταύτῃ ἐπῳκοδόμητο πλίνθινον ;. τὸ μὲν εὖρος πεντήκοντα ποδῶν,. τὸ δὲ ὕψος ν· τοῦ δὲ κύκλου ἡ περίοδος ἓξ παρασάγγαι. Ἐνα ἐλέγετο Μηδία γυνὴ βασιλέως καταφυγεῖν, ὅτε εσαν τὴν ἀρχὴν ὑπὸ Περσῶν Μῆδοι. (12) Ταύτην ν πόλιν πολιορκῶν ὁ Περσῶν βασιλεὺς οὐκ ἐδύνατο χρόνῳ ἑλεῖν, οὔτε βίᾳ· Ζεὺς δ᾽ ἐμβροντήτους ποιεῖ ἐνοικοῦντας, καὶ οὕτως ἑάλω.

(13) Ἐντεῦθεν δ᾽ ἐπορεύθησαν σταθμὸν ἕνα παγγας τέτταρας. Εἰς τοῦτον δὲ [τὸν σταθμὸν Τισρνης ἐπεφάνη, οὕς τε αὐτὸς ἦλθεν ἱππέας ἔχων, ὴν Ὀρόντου δύναμιν, τοῦ τὴν βασιλέως θυγατέρα ος, καὶ οὓς Κῦρος ἔχων ἀνέβη βαρβάρους, καὶ οὓς σιλέως ἀδελφὸς ἔχων βασιλεῖ ἐβοήθει, καὶ πρὸς ιις, ὅσους βασιλεὺς ἔδωκεν αὐτῷ· ὥςτε τὸ στράτευάμπολυ ἐφάνη. (14) Ἐπεὶ δὲ ἐγγὺς ἐγένετο, τὰς τῶν τάξεων εἶχεν ὄπισθεν καταστήσας, τὰς δὲ εἰς λάγια παραγαγών, ἐμβάλλειν μὲν οὐκ ἐτόλμησεν, ἐβούλετο διακινδυνεύειν· σφενδονᾶν δὲ παρήγγειλε τοξεύειν. (15) Ἐπεὶ δὲ διαταχθέντες οἱ Ῥόδιοι νδόνησαν, καὶ οἱ Σκύθαι τοξόται ἐτόξευσαν, καὶ ς ἡμάρτανεν ἀνδρός· οὐδὲ γάρ, εἰ πάνυ προθυμοῖῥάδιον ἦν· καὶ ὁ Τισσαφέρνης μάλα ταχέως ἔξω βεἀπεχώρει, καὶ [αἱ] ἄλλαι τάξεις ἀπεχώρησαν. (16)

... .. ταῖς κώμαις καὶ μολυβδὸς·
σφενδόνας.

(18) Καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ
δεύοντο οἱ Ἕλληνες κώμαις ἐπιτι
βάρβαροι, μεῖον ἔχοντες ἐν τῇ τότε
ἐπιοῦσαν ἡμέραν ἔμειναν οἱ Ἕλλην
ἦν γὰρ πολὺς σῖτος ἐν ταῖς κώμα
ἐπορεύοντο διὰ τοῦ πεδίου, καὶ Τι
κροβολιζόμενος. (19) Ἔνθα δὴ ε
ὅτι πλαίσιον ἰσόπλευρον πονηρὰ τάξ
μένων. Ἀνάγκη γάρ ἐστιν, ἢν μὲν
τοῦ πλαισίου, ἢ ὁδοῦ στενοτέρας οὔ
καζόντων ἢ γεφύρας, ἐκθλίβεσθα
πορεύεσθαι πονήρως, ἅμα μὲν πιεζο
ταραττομένους· ὥστε δυσχρήστους
κτους ὄντας. (20) Ὅταν δ' αὖ διάσ
γκη διασπᾶσθαι τοὺς τότε ἐκθλιβομε
γνεσθαι τὸ μέσον τῶν κεράτων, καὶ
πάσχοντας, τῶν πολεμίων ἑπομένω
γέφυραν διαβαίνειν ἢ ἄλλην τινὰ
ἕκαστος, βουλόμενος φθάσαι πρῶτος
ἐνταῦθα τοῖς πολεμίοις. (21) Ἐπεὶ
...

εἶναι τὸ μέσον. (23) Εἰ δὲ καὶ διαβαίνειν τινὰ
ἄβασιν ἢ γέφυραν, οὐκ ἐταράττοντο, ἀλλ' ἐν τῷ
οἱ λοχαγοὶ διέβαινον· καὶ εἴ που δέοι τι τῆς φά-
ς, ἐπιπαρῆσαν οὗτοι. Τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐπορεύθη-
ταθμοὺς τέτταρας.
24) Ἡνίκα δὲ τὸν πέμπτον ἐπορεύοντο σταθμόν,
βασίλειόν τι, καὶ περὶ αὐτὸ κώμας πολλάς· τήν τε
τρὸς τὸ χωρίον τοῦτο διὰ γηλόφων ὑψηλῶν γιγνο-
, οἳ καθῆκον ἀπὸ τοῦ ὄρους, ὑφ' ᾧ ἦν κώμη. Καὶ
ιὲν τοὺς γηλόφους ἄσμενοι οἱ Ἕλληνες, ὡς εἰκός,
ολεμίων ὄντων ἱππέων. (25) Ἐπεὶ δὲ πορευόμενοι
ι πεδίου ἀνέβησαν ἐπὶ τὸν πρῶτον γήλοφον, καὶ
αινον, ὡς ἐπὶ τὸν ἕτερον ἀναβαῖεν, ἐνταῦθα ἐπι-
ται οἱ βάρβαροι, καὶ ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ εἰς τὸ πρανὲς
ον, ἐσφενδόνων, ἐτόξευον ὑπὸ μαστίγων· (26) καὶ
ὺς κατετίτρωσκον, καὶ ἐκράτησαν τῶν Ἑλλήνων
των, καὶ κατέκλεισαν αὐτοὺς εἴσω τῶν ὅπλων·
παντάπασι ταύτην τὴν ἡμέραν ἄχρηστοι ἦσαν, ἐν
λῳ ὄντες, καὶ οἱ σφενδονῆται καὶ οἱ τοξόται. (27)
δὲ πιεζόμενοι οἱ Ἕλληνες ἐπεχείρησαν διώκειν,
μὲν ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀφικνοῦνται, ὁπλῖται ὄντες· οἱ
λέμιοι ταχὺ ἀπεπήδων. (28) Πάλιν δέ, ὁπότε ἀπί-
ρὸς τὸ ἄλλο στράτευμα, ταὐτὰ ἔπασχον· καὶ ἐπὶ
ευτέρου γηλόφου ταὐτὰ ἐγίγνετο· ὥστε ἀπὸ τοῦ
υ γηλόφου ἔδοξεν αὐτοῖς μὴ κινεῖν τοὺς στρατιώ-
πλὴν ἀπὸ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς τοῦ πλαισίου ἀνήγα-
ελταστὰς πρὸς τὸ ὄρος. (29) Ἐπεὶ δ' οὗτοι ἐγέ-
ὑπὲρ τῶν ἑπομένων πολεμίων, οὐκέτι ἐπετίθεντο
λέμιοι τοῖς καταβαίνουσι, δεδοικότες, μὴ ἀποτμη-
αν, καὶ ἀμφοτέρωθεν αὐτῶν γένοιντο οἱ πολέμιοι.
Οὕτω τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας πορευόμενοι, οἱ μὲν
ῷ κατὰ τοὺς γηλόφους, οἱ δὲ κατὰ τὸ ὄρος ἐπιπα-
ες, ἀφίκοντο εἰς τὰς κώμας, καὶ ἰατροὺς κατέστη-
κτώ· πολλοὶ γὰρ ἦσαν οἱ τετρωμένοι.
(31) Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς, καὶ τῶν τε-
ένων ἕνεκα, καὶ ἅμα ἐπιτήδεια πολλὰ εἶχον, ἄλευ-
ῖνον καὶ κριθὰς ἵπποις συμβεβλημένας πολλάς. Ταῦ-
συνενηγμένα ἦν τῷ σατραπεύοντι τῆς χώρας. Τε-
ῃ δ' ἡμέρᾳ καταβαίνουσιν εἰς τὸ πεδίον. (32) Ἐπεὶ

μῶντας ἀλέξασθαι, ἢ πορευομένοι
μίοις μάχεσθαι. (34) Ἡνίκα δ' ἤ
ἀπιέναι τοῖς πολεμίοις· οὔ ποτε γὰρ
δεύοντο οἱ βάρβαροι τοῦ Ἑλληνικο
φοβούμενοι, μὴ τῆς νυκτὸς οἱ Ἕ
τοῖς. (35) Πονηρὸν γὰρ νυκτός ἐσ
κόν. Οἵ τε γὰρ ἵπποι αὐτοῖς δέδ
πολὺ πεποδισμένοι εἰσί, τοῦ μὴ φεύ
ησαν· ἐάν τέ τις θόρυβος γίγνηται,
πον Πέρσῃ ἀνδρί, καὶ χαλινῶσαι δι
τα ἀναβῆναι ἐπὶ τὸν ἵππον. Ταῦ
νύκτωρ καὶ θορύβου ὄντος ποιεῖν.
ἀπεσκήνουν τῶν Ἑλλήνων.

(36) Ἐπεὶ δὲ ἐγίγνωσκον αὐτ
λομένους ἀπιέναι καὶ διαγγελλομένοι
λησι συσκευάσασθαι, ἀκουόντων τ
χρόνον μέν τινα ἐπέσχον τῆς πορεία
δὴ δὲ ὀψὲ ἐγίγνετο, ἀπῄεσαν· οὐ γ
αὐτοῖς νυκτὸς πορεύεσθαι καὶ κατά
τόπεδον. (37) Ἐπειδὴ δὲ σαφῶς
οἱ Ἕλληνες, ἐπορεύοντο καὶ αὐτοὶ
διῆλθον ὅσον ἑξήκοντα σταδίους· κ
μεταξὺ τῶν στρατευμάτων, ὥστε τῇ
νησαν οἱ πολέμιοι, οὐδὲ τῇ τρίτῃ· τ

τιφαινόμενον γὰρ ἑώρα Τισσαφέρνην, καὶ τὸ στράτευ-
α πᾶν· αὐτὸς δὲ προςελάσας ἠρώτα· Τί καλεῖς; Ὁ δὲ
ἐγει αὐτῷ· Ἔξεστιν ὁρᾶν· προκατείληπται γὰρ ἡμῖν ὁ
τὲρ τῆς καταβάσεως λόφος, καὶ οὐκ ἔστι παρελθεῖν, εἰ
ὴ τούτους ἀποκόψομεν. Ἀλλὰ τί οὐκ ἦγες τοὺς πελ-
κστάς; (40) Ὁ δὲ λέγει, ὅτι οὐκ ἐδόκει αὐτῷ ἔρημα
κταλιπεῖν τὰ ὄπισθεν, ἐπιφαινομένων τῶν πολεμίων.
ἀλλὰ μὴν ὥρα γ', ἔφη, βουλεύεσθαι, πῶς τις τοὺς ἄν-
ρας ἀπελᾷ ἀπὸ τοῦ λόφου. (41) Ἐνταῦθα Ξενοφῶν
ρᾷ τοῦ ὄρους τὴν κορυφὴν ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ στρατεύμα-
ς οὖσαν, καὶ ἀπὸ ταύτης ἔφοδον ἐπὶ τὸν λόφον, ἔνθα
ναν οἱ πολέμιοι· καὶ λέγει· Κράτιστον, ὦ Χειρίσοφε,
ιῖν ἵεσθαι ὡς τάχιστα ἐπὶ τὸ ἄκρον· ἐὰν γὰρ τοῦτο
ἔβωμεν, οὐ δυνήσονται μένειν οἱ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ. Ἀλλ',
βούλει, μένε ἐπὶ τῷ στρατεύματι· ἐγὼ δὲ ἐθέλω πο-
ὑεσθαι· εἰ δὲ χρήζεις, πορεύου ἐπὶ τὸ ὄρος, ἐγὼ δὲ
νῶ αὐτοῦ. (42) Ἀλλὰ δίδωμί σοι, ἔφη ὁ Χειρίσοφος,
ότερον βούλει, ἑλέσθαι. Εἰπὼν ὁ Ξενοφῶν, ὅτι νεώ-
ρός ἐστιν, αἱρεῖται πορεύεσθαι· κελεύει δέ οἱ συμπέμ-
ι ἀπὸ τοῦ στόματος ἄνδρας· μακρὰν γὰρ ἦν, ἀπὸ τῆς
ρᾶς λαβεῖν. (43) Καὶ ὁ Χειρίσοφος συμπέμπει τοὺς
ὸ τοῦ στόματος πελταστάς· ἔλαβε δὲ τοὺς κατὰ μέσον
ῦ πλαισίου. Συνέπεσθαι δ' ἐκέλευσεν αὐτῷ καὶ τοὺς
ιακοσίους, οὓς αὐτὸς εἶχε τῶν ἐπιλέκτων ἐπὶ τῷ στό-
τι τοῦ πλαισίου.

(44) Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο ὡς ἐδύναντο τάχιστα.
δ' ἐπὶ τοῦ λόφου πολέμιοι, ὡς ἐνόησαν αὐτῶν τὴν
ρείαν ἐπὶ τὸ ἄκρον, εὐθὺς καὶ αὐτοὶ ὥρμησαν ἁμιλ-
σθαι ἐπὶ τὸ ἄκρον. (45) Καὶ ἐνταῦθα πολλὴ μὲν
αυγὴ ἦν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατεύματος, διακελευομέ-
ν τοῖς ἑαυτῶν· πολλὴ δὲ κραυγὴ τῶν ἀμφὶ Τισσαφέρ-
ν, τοῖς ἑαυτῶν διακελευομένων. (46) Ξενοφῶν δὲ
ιρελαύνων ἐπὶ τοῦ ἵππου, παρεκελεύετο· Ἄνδρες, νῦν
ὶ τὴν Ἑλλάδα νομίζετε ἁμιλλᾶσθαι, νῦν πρὸς τοὺς
ῦδας καὶ τὰς γυναῖκας, νῦν ὀλίγον πονήσαντες χρό-
ν, ἀμαχεὶ τὴν λοιπὴν πορευσόμεθα. (47) Σωτηρίδας
ὁ Σικυώνιος εἶπεν· Οὐκ ἐξ ἴσου, ὦ Ξενοφῶν, ἐσμέν·
μὲν γὰρ ἐφ' ἵππου ὀχῇ, ἐγὼ δὲ χαλεπῶς κάμνω τὴν
πίδα φέρων. (48) Καὶ ὃς, ἀκούσας ταῦτα, καταπη-

ἐπὶ τοῦ ἵππου ἦγεν· ἐπεὶ δὲ ἄβατα ἡ
ἵππον, ἔσπευδε πεζῇ. Καὶ φθάνουσι
νόμενοι τοὺς πολεμίους.

CAP. V.

Graecis in aperta camporum egre accendunt. Illi praealto Tigridis arduis clausi, quum idonea illius t appareat, per Carduchorum mon tuunt.

Ἔνθα δὴ οἱ μὲν βάρβαροι στραφέντε
στος ἐδύνατο· οἱ δ' Ἕλληνες εἶχον τὸ
φὶ Τισσαφέρνην καὶ Ἀριαῖον ἀποτρα
δὸν ᾤχοντο· οἱ δὲ ἀμφὶ Χειρίσοφον,
πεδίον, ἐστρατοπεδεύσαντο ἐν κώμῃ μ
θῶν. Ἦσαν δὲ καὶ ἄλλαι κῶμαι πολ
λῶν ἀγαθῶν, ἐν τούτῳ τῷ πεδίῳ, π
ποταμόν. (2) Ἡνίκα δ' ἦν δείλη, ἐξ
ται οἱ πολέμιοι ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ τῶν

[οἱ Ἕλληνες] ἔλεγεν· (5) Ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, ὄντας, τὴν χώραν ἤδη ἡμετέραν εἶναι· ἃ γάρ, ὅτε ἐνδοντο, διεπράττοντο, μὴ καίειν τὴν βασιλέως χώ-, νῦν αὐτοὶ καίουσιν ὡς ἀλλοτρίαν. Ἀλλὰ ἐάν που αλίπωσί γε αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια, ὄψονται καὶ ἡμᾶς ιῦθα πορευομένους. (6) Ἀλλ', ὦ Χειρίσοφε, ἔφη, εἶ μοι βοηθεῖν ἐπὶ τοὺς καίοντας, ὡς ὑπὲρ τῆς ἡμε-ας. Ὁ δὲ Χειρίσοφος εἶπεν· Οὔκουν ἔμοιγε δοκεῖ· ὰ καὶ ἡμεῖς, ἔφη, καίωμεν, καὶ οὕτω θᾶττον παύ-ται.

(7) Ἐπεὶ δ' ἐπὶ τὰς σκηνὰς ἀπῆλθον, οἱ μὲν ἄλλοι ὶ τὰ ἐπιτήδεια ἦσαν, στρατηγοὶ δὲ καὶ λοχαγοὶ συν-ῆον. Καὶ ἐνταῦθα πολλὴ ἀπορία ἦν. Ἔνθεν μὲν ὄρη ἦν ὑπερύψηλα, ἔνθεν δὲ ὁ ποταμὸς τοσοῦτος τὸ ῆος, ὡς μηδὲ τὰ δόρατα ὑπερέχειν πειρωμένοις τοῦ ῆους. (8) Ἀπορουμένοις δὲ αὐτοῖς προςελθών τις ρ Ῥόδιος, εἶπεν· Ἐγὼ θέλω ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες, δια-άσαι κατὰ τετρακιςχιλίους ὁπλίτας, ἤν μοι, ὧν δέο-, ὑπηρετήσητε, καὶ τάλαντον μισθὸν πορίσητε. (9) ωτώμενος δέ, ὅτου δέοιτο· Ἀσκῶν, ἔφη, διςχι-ν δεήσομαι· πολλὰ δὲ ὁρῶ ταῦτα πρόβατα, καὶ αἶ-, καὶ βοῦς, καὶ ὄνους, ἃ ἀποδαρέντα καὶ φυσηθέν-ῥᾳδίως ἂν παρέχοι τὴν διάβασιν. (10) Δεήσομαι δὲ τῶν δεσμῶν, οἷς χρῆσθε περὶ τὰ ὑποζύγια. Τούτοις ἔφη, ζεύξας τοὺς ἀσκοὺς πρὸς ἀλλήλους, ὁρμίσας στον ἀσκὸν λίθους ἀρτήσας, καὶ ἀφεὶς ὥςπερ ἀγκύ-;, εἰς τὸ ὕδωρ δὲ ἀγαγών, καὶ ἀμφοτέρωθεν δήσας, βαλῶ ὕλην, καὶ γῆν ἐπιφορήσω. (11) Ὅτι μὲν οὖν καταδύσεσθε, αὐτίκα μάλα εἴσεσθε· ὁ γὰρ ἀσκὸς δύο ῥας ἕξει τοῦ μὴ καταδῦναι· ὥςτε δὲ μὴ ὀλισθάνειν, λη καὶ ἡ γῆ σχήσει.

(12) Ἀκούσασι ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς τὸ μὲν ἐν-ημα χαρίεν ἐδόκει εἶναι, τὸ δὲ ἔργον ἀδύνατον· ἦσαν οἱ κωλύσοντες πέραν πολλοὶ ἱππεῖς, οἳ εὐθὺς τοῖς ύτοις οὐδὲν ἂν ἐπέτρεπον τούτων ποιεῖν. (13) Ἐν-ῦθα τὴν μὲν ὑστεραίαν ἐπανεχώρουν εἰς τοὔμπαλιν ἢ ὶς Βαβυλῶνα, εἰς τὰς ἀκαύστους κώμας, κατακαύ-ντες ἔνθεν ἐξῄεσαν· ὥςτε οἱ πολέμιοι οὐ προςήλαυ-, ἀλλὰ ἐθεῶντο, καὶ οἷοι ἦσαν θαυμάζειν, ὅποι ποτὲ

...ανα φέροι, ἔνθα ...
σιλεύς· ἡ δὲ διαβάντι τὸν ... θερ
Λυδίαν καὶ Ἰωνίαν φέροι· ἡ
ἄρκτον τετραμμένη ὅτι εἰς Κ
τους δ' ἔφασαν οἰκεῖν ἀνὰ τ
ναι, καὶ βασιλέως οὐκ ἀκούειν
εἰς αὐτοὺς βασιλικὴν στρατιάν
των δὲ οὐδένα ἀπονοστῆσαι δ
μέντοι πρὸς τὸν σατράπην τὸ
καὶ ἐπιμίγνυσθαι σφῶν τε πρ
πρὸς αὐτούς.

(17) Ἀκούσαντες δὲ ταῦτ
σαν χωρὶς τοὺς ἑκασταχόσε φά
δῆλον ποιήσαντες, ὅποι πορεύεσ
τοῖς στρατηγοῖς ἀναγκαῖον εἶναι,
δούχους ἐμβάλλειν· τούτους γὰρ
Ἀρμενίαν ἥξειν, ἧς Ὀρόντας ἦ
μονος. Ἐντεῦθεν δὲ εὔπορον ἔφασ
λοι πορεύεσθαι. (18) Ἐπὶ τούτοις
νίκα καὶ δοκοίη τῆς ὥρας, τὴν π
γὰρ ὑπερβολὴν τῶν ὀρέων ἐδεδοίκε
φθείη· καὶ παρήγγειλαν, ἐπειδὴ δει
ασμένους πάντας ἀναπαύεσθαι, κ
τις παραγγείλῃ.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Δ.

CAP. I.

Graeci per saltus Carduchorum incedentes, cum ab hostibus a tergo insequentibus, tum nive vexantur; quare ut agmen expeditius habeant, plurima jumenta et captivos omnes pone se relinquunt. Montibus autem a Carduchis obsessis, via per amfractum ostenditur, ad quam armis defendendam fortissimi Graecorum sponte sese offerunt.

ΟΣΑ μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει ἐγένετο μέχρι τῆς μάχης, καὶ ὅσα μετὰ τὴν μάχην ἐν ταῖς σπονδαῖς, ἃς βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν Κύρῳ ἀναβάντες Ἕλληνες ἐσπείσαντο, καὶ ὅσα, παραβάντος τὰς σπονδὰς βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους, ἐπολεμήθη πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἐπακολουθοῦντος τοῦ Περσῶν στρατεύματος, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται. (2) Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο, ἔνθα ὁ μὲν Τίγρης ποταμὸς παντάπασιν ἄπορος ἦν διὰ τὸ βάθος καὶ μέγεθος, πάροδος δὲ οὐκ ἦν, ἀλλὰ τὰ Καρδούχια ὄρη ἀπότομα ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ ἐκρέματο, ἐδόκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς, διὰ τῶν ὀρέων πορευτέον εἶναι. (3) Ἤκουον γὰρ τῶν ἁλισκομένων, ὅτι, εἰ διέλθοιεν τὰ Καρδούχια ὄρη, ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ, ἣν μὲν βούλωνται, διαβήσονται· ἣν δὲ μὴ βούλωνται, περιΐασι. Καὶ τοῦ Εὐφράτου τε τὰς πηγὰς ἐλέγετο οὐ πρόσω τοῦ Τίγρητος εἶναι· καὶ ἔστιν οὕτω στενόν. (4) Τὴν δ' εἰς τοὺς Καρδούχους ἐμβολὴν ὧδε

᾿Εκβάτανα φέροι, ἔνθα θερίζειν καὶ ι
σιλεύς· ἡ δὲ διαβάντι τὸν ποταμὸν
Λυδίαν καὶ Ἰωνίαν φέροι· ἡ δὲ διὰ τ
ἄρκτον τετραμμένη ὅτι εἰς Καρδούχο
τους δ' ἔφασαν οἰκεῖν ἀνὰ τὰ ὄρη,
ναι, καὶ βασιλέως οὐκ ἀκούειν· ἀλλὰ
εἰς αὐτοὺς βασιλικὴν στρατιὰν, δώδ
των δὲ οὐδένα ἀπονοστῆσαι διὰ τὴν
μέντοι πρὸς τὸν σατράπην τὸν ἐν τῷ
καὶ ἐπιμίγνυσθαι σφῶν τε πρὸς ἐκε
πρὸς αὐτούς.

(17) ᾿Ακούσαντες δὲ ταῦτα οἱ
σαν χωρὶς τοὺς ἑκασταχόσε φάσκον
δῆλον ποιήσαντες, ὅποι πορεύεσθαι
τοῖς στρατηγοῖς ἀναγκαῖον εἶναι, διὰ
δούχους ἐμβάλλειν· τούτους γὰρ διε
᾿Αρμενίαν ἥξειν, ἧς ᾿Ορόντας ἦρχε
μονος. ᾿Εντεῦθεν δὲ εὔπορον ἔφασαν
λοι πορεύεσθαι. (18)᾿Επὶ τούτοις ἐθ
νίκα καὶ δοκοίη τῆς ὥρας, τὴν πο
γὰρ ὑπερβολὴν τῶν ὀρέων ἐδεδοίκεσα
φθείη· καὶ παρήγγειλαν, ἐπειδὴ δειπ
ασμένους πάντας ἀναπαύεσθαι, κα
τις παραγγείλῃ.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Δ.

CAP. I.

ɪeci per saltus Carduchorum incedentes, cum ab ɪostibus a tergo insequentibus, tum nive vexantur; ɪuare ut agmen expeditius habeant, plurima jumenta t captivos omnes pone se relinquunt. Montibus au-em a Carduchis obsessis, via per amfractum osten-ditur, ad quam armis defendendam fortissimi Grae-orum sponte sese offerunt.

1 μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει ἐγένετο μέχρι τῆς μά- καὶ ὅσα μετὰ τὴν μάχην ἐν ταῖς σπονδαῖς, ἃς :ὺς καὶ οἱ σὺν Κύρῳ ἀναβάντες Ἕλληνες ἐσπείσαν- αὶ ὅσα, παραβάντος τὰς σπονδὰς βασιλέως καὶ φέρνους, ἐπολεμήθη πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἐπα- ɪοῦντος τοῦ Περσῶν στρατεύματος, ἐν τῷ πρό- ιόγῳ δεδήλωται. (2) Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο, ἔνθα ὁ γρης ποταμὸς παντάπασιν ἄπορος ἦν διὰ τὸ βάθος γεθος, πάροδος δὲ οὐκ ἦν, ἀλλὰ τὰ Καρδούχια :ότομα ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ ἐκρέματο, ἐδόκει ῖς στρατηγοῖς, διὰ τῶν ὀρέων πορευτέον εἶναι. κουον γὰρ τῶν ἁλισκομένων, ὅτι, εἰ διέλθοιεν τὰ ύχια ὄρη, ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ɔῦ, ἣν μὲν βούλωνται, διαβήσονται· ἣν δὲ μὴ νται, περιΐασι. Καὶ τοῦ Εὐφράτου τε τὰς πηγὰς ι οὐ πρόσω τοῦ Τίγρητος εἶναι· καὶ ἔστιν οὕτω . (4) Τὴν δ᾽ εἰς τοὺς Καρδούχους ἐμβολὴν ὧδε

ρίσοφος μὲν ἡγεῖτο του ...
αὐτὸν καὶ τοὺς γυμνῆτας πάντας· Ξενοι
ὀπισθοφύλαξιν ὁπλίταις εἵπετο, οὐδένα
οὐδεὶς γὰρ ἐδόκει κίνδυνος εἶναι, μή τις
των ἐκ τοῦ ὄπισθεν ἐπίσποιτο. (7) Καὶ ἐ
ἀναβαίνει Χειρίσοφος, πρίν τινα αἰσθέ
μίων· ἔπειτα δὲ ὑφηγεῖτο· ἐφείπετο δὲ
λον τοῦ στρατεύματος εἰς τὰς κώμας τὸ
τε καὶ μυχοῖς τῶν ὀρέων.

(8) Ἔνθα δὴ οἱ μὲν Καρδοῦχοι,
οἰκίας, ἔχοντες καὶ γυναῖκας, καὶ παῖδ
τὰ ὄρη· τὰ δ' ἐπιτήδεια πολλὰ ἦν λαμ
καὶ χαλκώμασι παμπόλλοις κατεσκευα
ὧν οὐδὲν ἔφερον οἱ Ἕλληνες· οὐδὲ τοὺς
κον, ὑποφειδόμενοι, εἴ πως [ἂν] ἐθελή
χοι διϊέναι αὐτοὺς ὡς διὰ .ιλίας τῆ
βασιλεῖ πολέμιοι ἦσαν. (9) Τὰ μέντ
τις ἐπιτυγχάνοι, ἐλάμβανον· ἀνάγκ
Καρδοῦχοι οὔτε καλούντων ὑπήκουον,
λικὸν οὐδὲν ἐποίουν. (10) Ὅτε δὲ
Ἑλλήνων κατέβαινον εἰς τὰς κώμας
σκοταῖοι, διὰ γὰρ τὸ στενὴν εἶναι τ
... ἐγίγνετο κα

; καὶ λοχαγοῖς τῶν Ἑλλήνων ἔδοξε, τῶν τε ὑποζυ-
ν τὰ ἀναγκαῖα καὶ τὰ δυνατώτατα πορεύεσθαι ἔχον-
, καταλιπόντας τὰ ἄλλα, καὶ ὁπόσα ἦν νεωστὶ αἰχ-
ιωτα ἀνδράποδα ἐν τῇ στρατιᾷ, πάντα ἀφιέναι.
ι) Σχολαίαν γὰρ ἐποίουν τὴν πορείαν πολλὰ ὄντα
ὑποζύγια καὶ τὰ αἰχμάλωτα· καὶ πολλοὶ δὴ αὐτῶν,
ἐπὶ τούτοις ὄντες, ἀπόμαχοι ἦσαν· διπλάσιά τε τὰ
τήδεια ἔδει πορίζεσθαι καὶ φέρεσθαι, πολλῶν τῶν
θρώπων ὄντων. Δόξαν δὲ ταῦτα, ἐκήρυξαν οὕτω
ιεῖν.

(14) Ἐπειδὴ δὲ ἀριστήσαντες ἐπορεύοντο, ὑπο-
ἀντες ἐν στενῷ οἱ στρατηγοί, εἴ τι εὑρίσκοιεν τῶν
ημένων μὴ ἀφειμένον, ἀφῃροῦντο· οἱ δ' ἐπείθοντο,
ἦν εἴ τίς τι ἔκλεψεν, οἷον ἢ παιδὸς ἐπιθυμήσας ἢ
ναικὸς τῶν εὐπρεπῶν. Καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν
τως ἐπορεύθησαν, τὰ μέν τι μαχόμενοι, τὰ δὲ καὶ
απαυόμενοι. (15) Εἰς δὲ τὴν ὑστεραίαν χειμὼν γίγνε-
ι πολύς, ἀναγκαῖον δ' ἦν πορεύεσθαι· οὐ γὰρ ἦν ἱκα-
τὰ ἐπιτήδεια. Καὶ ἡγεῖτο μὲν Χειρίσοφος, ὠπισθο-
λάκει δὲ Ξενοφῶν. (16) Καὶ οἱ πολέμιοι ἰσχυρῶς ἐπε-
θεντο, καί, στενῶν ὄντων τῶν χωρίων, ἐγγὺς προς-
τες ἐτόξευον καὶ ἐσφενδόνων· ὥςτε ἠναγκάζοντο οἱ
λληνες ἐπιδιώκοντες καὶ πάλιν ἀναχάζοντες σχολῇ πο-
εσθαι· καὶ θαμινὰ παρήγγειλεν ὁ Ξενοφῶν ὑπομέ-
ν, ὅτε οἱ πολέμιοι ἰσχυρῶς ἐπικέοιντο. (17) Ἔνθα
Χειρίσοφος ἄλλοτε μέν, ὅτε παρεγγυῷτο, ὑπέμενε,
τε δὲ οὐχ ὑπέμενεν, ἀλλ' ἦγε ταχέως, καὶ παρηγγύα
σθαι· ὥςτε δῆλον ἦν, ὅτι πρᾶγμά τι εἴη· σχολὴ δὲ
ἦν ἰδεῖν παρελθόντι τὸ αἴτιον τῆς σπουδῆς· ὥςτε ἡ
ρεία ὁμοία φυγῇ ἐγίγνετο τοῖς ὀπισθοφύλαξι. (18) Καὶ
αῦθα ἀποθνήσκει ἀνὴρ ἀγαθὸς Λακωνικὸς Κλεώνυ-
, τοξευθεὶς διὰ τῆς ἀσπίδος καὶ τῆς στολάδος εἰς τὰς
υράς, καὶ Βασίας Ἀρκάς, διαμπερὲς εἰς τὴν κεφα-
. (19) Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἐπὶ σταθμόν, εὐθὺς ὥςπερ
ν ὁ Ξενοφῶν ἐλθὼν πρὸς τὸν Χειρίσοφον, ᾐτιᾶτο
όν, ὅτι οὐχ ὑπέμεινεν, ἀλλ' ἠναγκάζοντο φεύγοντες
μάχεσθαι. Καὶ νῦν δύο καλώ τε κἀγαθὼ ἄνδρε
νάτην, καὶ οὔτε ἀνελέσθαι, οὔτε θάψαι αὐτὼ ἐδυ-
εθα. (20) Ἀποκρίνεται πρὸς ταῦτα ὁ Χειρίσοφος·

δὲ ἡγεμόνες, οὓς ἔχομεν, οὐ φα...
(22) Ὁ δὲ Ξενοφῶν λέγει· Ἀλλ' ἐγὼ
Ἐπεὶ γὰρ ἡμῖν πράγματα παρεῖχοι
ὅπερ ἡμᾶς καὶ ἀναπνεῦσαι ἐποίησε,
τινὰς αὐτῶν, καὶ ζῶντας προὐθυμήθ
τοῦ τούτου ἕνεκεν, ὅπως ἡγεμόσιν εἰδό
σαίμεθα.

(23) Καὶ εὐθὺς ἀγαγόντες τοὺς ἀ
χον διαλαβόντες, εἴ τινα εἰδεῖεν ἄλλην
ράν. Ὁ μὲν οὖν ἕτερος οὐκ ἔφη, καὶ
βων προσαγομένων· ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν
ὁρῶντος τοῦ ἑτέρου κατεσφάγη. (24)
ξεν, ὅτι οὗτος μὲν διὰ ταῦτα οὐ φαίη
τυγχάνει θυγάτηρ ἐκεῖ παρ' ἀνδρὶ ἐκδ
ἔφη ἡγήσεσθαι δυνατὴν καὶ ὑποζυγίοι
(25) Ἐρωτώμενος δ', εἰ εἴη τι ἐν αὐ
ρίον, ἔφη, εἶναι ἄκρον, ὃ εἰ μή τ
ἀδύνατον ἔσεσθαι παρελθεῖν. (26
συγκαλέσαντας λοχαγοὺς καὶ πελταστ
λέγειν τε τὰ παρόντα, καὶ ἐρωτᾶν,
ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐθέλοι γενέσθαι,
λοντὴς πορεύεσθαι. (27) Ὑφίσταντ

CAP. II.

tinere per montes exercitus a Carduchis vexatur, :i saxa in succedentes provolvunt, telisque eosdem odo a tergo, modo a fronte adoriuntur; in quibus ·oeliis quantumvis levibus, nonnulli Graecorum ·cumbunt.

ἰν μὲν δείλη ἤδη, οἱ δ᾽ ἐκέλευον αὐτοὺς ἐμφα- πορεύεσθαι· καὶ τὸν ἡγεμόνα δήσαντες παρα- ιν αὐτοῖς· καὶ συντίθενται, τὴν μὲν νύκτα, ἢν ι τὸ ἄκρον, τὸ χωρίον φυλάττειν· ἅμα δὲ τῇ τῇ σάλπιγγι σημαίνειν· καὶ τοὺς μὲν ἄνω ὄντας τὶ τοὺς κατέχοντας τὴν φανερὰν ἔκβασιν· αὐτοὶ βοηθήσειν ἐκβαίνοντες ὡς ἂν δύνωνται τάχιστα. ιῦτα συνθέμενοι, οἱ μὲν ἐπορεύοντο, πλῆθος ὡς οι· καὶ ὕδωρ πολὺ ἦν ἐξ οὐρανοῦ· Ξενοφῶν δέ, :οὺς ὀπισθοφύλακας, ἡγεῖτο πρὸς τὴν φανερὰν ν, ὅπως ταύτῃ τῇ ὁδῷ οἱ πολέμιοι προσέχοιεν τὸν καὶ ὡς μάλιστα λάθοιεν οἱ περιϊόντες. (3) Ἐπεὶ ιν ἐπὶ χαράδρᾳ οἱ ὀπισθοφύλακες, ἣν ἔδει δια- ; πρὸς τὸ ὄρθιον ἐκβαίνειν, τηνικαῦτα ἐκυλίνδουν ιβαροι ὁλοιτρόχους ἁμαξιαίους, καὶ μείζους καὶ ις [λίθους], οἳ φερόμενοι πρὸς τὰς πέτρας παιόν- σφενδονῶντο· καὶ παντάπασιν οὐδὲ πελάσαι οἷόν ῇ ὁδῷ. (4) Ἔνιοι δὲ τῶν λοχαγῶν, εἰ μὴ ταύτῃ το, ἄλλῃ ἐπειρῶντο· καὶ ταῦτα ἐποίουν μέχρι ἐγένετο. Ἐπεὶ δὲ ᾤοντο ἀφανεῖς εἶναι ἀπιόντες, :πῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον· ἐτύγχανον δὲ καὶ ἀνά- ὄντες αὐτῶν οἱ ὀπισθοφυλακήσαντες. Οἱ μέντοι οι, φοβούμενοι δηλονότι, οὐδὲν ἐπαύσαντο δι᾽ ῆς νυκτὸς κυλινδοῦντες τοὺς λίθους· τεκμήρασθαι :ῷ ψόφῳ. (5) Οἱ δέ, ἔχοντες τὸν ἡγεμόνα, κύκλῳ ντες, καταλαμβάνουσι τοὺς φύλακας ἀμφὶ πῦρ ένους· καὶ τοὺς μὲν κατακανόντες, τοὺς δὲ κατα- ντες, αὐτοὶ ἐνταῦθα ἔμενον, ὡς κατέχοντες τὸ (6) Οἱ δ᾽ οὐ κατεῖχον, ἀλλὰ μαστὸς ἦν ὑπὲρ , παρ᾽ ὃν ἦν ἡ στενὴ αὕτη ὁδός, ἐφ᾽ ᾗ ἐκάθηντο

πόντες τὴν ὁδόν, φεύγοντες ὀλίγ
νοι γὰρ ἦσαν. (8) Οἱ δ' ἀμφὶ Χει
τῆς σάλπιγγος, εὐθὺς ἵεντο ἄνι
ὁδόν· ἄλλοι δὲ τῶν στρατηγῶν κα
ρεύοντο, ᾗ ἔτυχον ἕκαστοι ὄντες
ἐδύναντο, ἀνίμων ἀλλήλους τοῖς δ
πρῶτοι συνέμιξαν τοῖς προκαταλαβ
νοφῶν δέ, ἔχων τῶν ὀπισθοφυλάκ
ρεύετο, ᾗπερ οἱ τὸν ἡγεμόνα ἔχοι
ἦν τοῖς ὑποζυγίοις· τοὺς δ' ἡμίσεις
γίων ἔταξε. (10) Πορευόμενοι δ'
ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ, κατειλημμένῳ ὑπ
ἢ ἀποκόψαι ἦν ἀνάγκη, ἢ διεζεῦχ
Ἑλλήνων. Καὶ αὐτοὶ μὲν ἂν ἐπορεύ
λοι· τὰ δ' ὑποζύγια οὐκ ἦν ἄλλ
(11) Ἔνθα δὴ παρακελευσάμενοι
λουσι πρὸς τὸν λόφον ὀρθίοις τοῖ
ἀλλὰ καταλιπόντες ἄφοδον τοῖς πολ
φεύγειν. (12) Καὶ τέως μὲν αὐτοὺς
ἐδύναντο ἕκαστος, οἱ βάρβαροι ἐι
ἐγγὺς δ' οὐ προσίεντο, ἀλλὰ φυγῇ
Καὶ τοῦτόν τε παρεληλύθεισαν οἱ Ἑ
ὁρῶντες ἔμπροσθεν λόφον κατεχόμεν
ἐδόκει πορεύεσθαι. (13) Ἐννοήσας

τερον λόφον, καὶ τῷ αὐτῷ τρόπῳ καὶ τοῦτον αἱροῦσιν. (14) Ἔτι δ' αὐτοῖς τρίτος μαστὸς λοιπὸς ἦν πολὺ ὀρθιώτατος, ὁ ὑπὲρ τῆς ἐπὶ τῷ πυρὶ καταληφθείσης φυλακῆς τῆς νυκτὸς ὑπὸ τῶν προελθόντων. (15) Ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἦγον οἱ Ἕλληνες, λείπουσιν οἱ βάρβαροι ἀμαχητεὶ τὸν μαστόν· ὥςτε θαυμαστὸν γενέσθαι πᾶσι, καὶ ὑπώπτευον, δείσαντας αὐτούς, μὴ κυκλωθέντες πολιορκοῖντο, ἀπολιπεῖν. Οἱ δὲ ἄρα ἀπὸ τοῦ ἄκρου καθορῶντες τὰ ὄπισθεν γιγνόμενα, πάντες ἐπὶ τοὺς ὀπισθοφύλακας ἐχώρουν.

(16) Καὶ Ξενοφῶν μὲν σὺν τοῖς νεωτάτοις ἀνέβαινεν ἐπὶ τὸ ἄκρον, τοὺς δ' ἄλλους ἐκέλευσεν ὑπάγειν, ὅπως οἱ τελευταῖοι λόχοι προςμίξειαν· καὶ προελθόντας κατὰ τὴν ὁδὸν ἐν τῷ ὁμαλῷ θέσθαι τὰ ὅπλα εἶπεν. (17) Καὶ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἦλθεν Ἀρχαγόρας ὁ Ἀργεῖος πεφευγὼς καὶ λέγει, ὡς ἀπεκόπησαν ἀπὸ τοῦ πρώτου λόφου, καὶ ὅτι τεθνᾶσι Κηφισόδωρος καὶ Ἀμφικράτης, καὶ ἄλλοι, ὅσοι μὴ ἀλλόμενοι κατὰ τῆς πέτρας πρὸς τοὺς ὀπισθοφύλακας ἀφίκοντο. (18) Ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι οἱ βάρβαροι, ἧκον ἐπ' ἀντίπορον λόφον τῷ μαστῷ· καὶ ὁ Ξενοφῶν διελέγετο αὐτοῖς δι' ἑρμηνέως περὶ σπονδῶν, καὶ τοὺς νεκροὺς ἀπῄτει. (19) Οἱ δ' ἔφασαν ἀποδώσειν, ἐφ' ᾧ μὴ καίειν τὰς κώμας. Συνωμολόγει ταῦτα ὁ Ξενοφῶν. Ἐν ᾧ δὲ τὸ μὲν ἄλλο στράτευμα παρῄει, οἱ δὲ ταῦτα διελέγοντο, πάντες, οἱ ἐκ τούτου τοῦ τόπου συνεῤῥύησαν, ἐνταῦθα ἵσταντο οἱ πολέμιοι. (20) Καὶ ἐπεὶ ἤρξαντο καταβαίνειν ἀπὸ τοῦ μαστοῦ πρὸς τοὺς ἄλλους, ἔνθα τὰ ὅπλα ἔκειντο, ἵεντο δὴ οἱ πολέμιοι πολλῷ πλήθει καὶ θορύβῳ· καὶ ἐπεὶ ἐγένοντο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ μαστοῦ, ἀφ' οὗ Ξενοφῶν κατέβαινεν, ἐκυλίνδουν πέτρας· καὶ ἑνὸς μὲν κατέαξαν τὸ σκέλος, Ξενοφῶντα δὲ ὁ ὑπασπιστὴς ἔχων τὴν ἀσπίδα ἀπέλιπεν· (21) Εὐρύλοχος δὲ Λουσιεὺς Ἀρκὰς προςέδραμεν αὐτῷ ὁπλίτης, καὶ πρὸ ἀμφοῖν προβεβλημένος ἀπεχώρει, καὶ οἱ ἄλλοι πρὸς τοὺς συντεταγμένους ἀπῆλθον.

(22) Ἐκ δὲ τούτου πᾶν ὁμοῦ ἐγένετο τὸ Ἑλληνικόν, καὶ ἐσκήνησαν αὐτοῦ ἐν πολλαῖς καὶ καλαῖς οἰκίαις, καὶ ἐπιτηδείοις δαψιλέσι· καὶ γὰρ οἶνος πολὺς ἦν, ὃν ἐν λάκκοις κονιατοῖς εἶχον. (23) Ξενοφῶν δὲ καὶ

)) Ὁπότε μὲν οὖν τοὺς ...
ισθεν ἐκβαίνων πρὸς τὰ ὄρη, ἔλυε τὴν ἀπόφ
ρόδου τοῖς πρώτοις, ἀνωτέρω πειρώμενος
ν κωλυόντων· (26) ὁπότε δὲ τοῖς ὄπισθεν ἐ
ιρίσοφος ἐκβαίνων, καὶ πειρώμενος ἀνωτέ
αι τῶν κωλυόντων, ἔλυε τὴν ἀπόφραξιν τῆ
ς ὄπισθεν. Καὶ ἀεὶ οὕτως ἐβοήθουν ἀλλή
υρῶς ἀλλήλων ἐπεμέλοντο. (27) Ἦν δὲ ὅπο
ς τοῖς ἀναβᾶσι πολλὰ πράγματα παρεῖχον
πάλιν καταβαίνουσιν· ἐλαφροὶ γὰρ ἦσαν,
γύθεν φεύγοντες ἀποφεύγειν· οὐδὲν γὰρ ἄλ
ξα καὶ σφενδόνας. (28) Ἄριστοι δὲ τοξότ
χον δὲ τόξα ἐγγὺς τριπήχη, τὰ δὲ τοξεύματ
πήχη· εἷλκον δὲ τὰς νευράς, ὁπότε τοξεύο
κάτω τοῦ τόξου τῷ ἀριστερῷ ποδὶ προς
ὰ δὲ τοξεύματα ἐχώρει διὰ τῶν ἀσπίδων κ
ωράκων· ἐχρῶντο δὲ αὐτοῖς οἱ Ἕλληνες, ἐπ
οντίοις, ἐναγκυλῶντες. Ἐν τούτοις τοῖς
ρῆτες χρησιμώτατοι ἐγένοντο· ἦρχε δὲ αὐ
κλῆς Κρής.

CAP. III.

ιος ὡς δίπλεθρον, ὃς ὁρίζει τὴν Ἀρμενίαν καὶ τὴν
ν Καρδούχων χώραν· καὶ οἱ Ἕλληνες ἐνταῦθα ἀνε-
ύσαντο ἄσμενοι ἰδόντες πεδίον· ἀπεῖχε δὲ τῶν ὀρέων
ιοταμὸς ὡς ἓξ ἢ ἑπτὰ στάδια τῶν Καρδούχων. (2)
τε μὲν οὖν ηὐλίσθησαν μάλα ἡδέως, καὶ τὰ ἐπιτήδεια
ντες, καὶ πολλὰ τῶν παρεληλυθότων πόνων μνημο-
οντες. Ἑπτὰ γὰρ ἡμέρας, ὅσαςπερ ἐπορεύθησαν διὰ
ν Καρδούχων, πάσας μαχόμενοι διετέλεσαν, καὶ ἔπα-
ν κακά, ὅσα οὐδὲ τὰ σύμπαντα ὑπὸ βασιλέως καὶ
τσαφέρνους. Ὡς οὖν ἀπηλλαγμένοι τούτων, ἡδέως
ιμήθησαν.

(3) Ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ ὁρῶσιν ἱππέας που πέραν
ι ποταμοῦ ἐξωπλισμένους, ὡς κωλύσοντας διαβαί-
ν· πεζοὺς δ᾽ ἐπὶ ταῖς ὄχθαις παρατεταγμένους ἄνω
ν ἱππέων, ὡς κωλύσοντας εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἐκβαί-
ν. (4) Ἦσαν δὲ οὗτοι Ὀρόντου καὶ Ἀρτούχου, Ἀρ-
ιοι καὶ Μαρδόνιοι καὶ Χαλδαῖοι μισθοφόροι. Ἐλέ-
το δὲ οἱ Χαλδαῖοι ἐλεύθεροι καὶ ἄλκιμοι εἶναι· ὅπλα
εἶχον γέῤῥα μακρὰ καὶ λόγχας. (5) Αἱ δὲ ὄχθαι αὗ-
, ἐφ᾽ ὧν παρατεταγμένοι οὗτοι ἦσαν, τρία ἢ τέτταρα
θρα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπεῖχον· ὁδὸς δὲ μία ἡ ὁρω-
η ἦν ἄγουσα ἄνω, ὥςπερ χειροποίητος· ταύτῃ ἐπει-
ντο διαβαίνειν οἱ Ἕλληνες. (6) Ἐπεὶ δὲ πειρωμένοις
τε ὕδωρ ὑπὲρ τῶν μαστῶν ἐφαίνετο, καὶ τραχὺς ἦν
οταμὸς μεγάλοις λίθοις καὶ ὀλισθηροῖς, καὶ οὔτε ἐν
ὕδατι τὰ ὅπλα ἦν ἔχειν· εἰ δὲ μή, ἥρπαζεν ὁ ποτα-
;· ἐπὶ τε τῆς κεφαλῆς τὰ ὅπλα εἴ τις φέροι, γυμνοὶ
νοντο πρὸς τὰ τοξεύματα καὶ τὰ ἄλλα βέλη· ἀνεχώ-
ιαν οὖν, καὶ αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύσαντο παρὰ τὸν πο-
ιόν.

(7) Ἔνθα δὲ αὐτοὶ τὴν πρόσθεν νύκτα ἦσαν, ἐπὶ
ὄρους ἑώρων τοὺς Καρδούχους πολλοὺς συνειλεγ-
ους ἐν τοῖς ὅπλοις. Ἐνταῦθα δὴ πολλὴ ἀθυμία ἦν
Ἕλλησιν, ὁρῶσι μὲν τοῦ ποταμοῦ τὴν δυςπορίαν,
σι δὲ τοὺς διαβαίνειν κωλύσοντας, ὁρῶσι δὲ τοῖς
ϑαίνουσιν ἐπικεισομένους τοὺς Καρδούχους ὄπισθεν.
Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα ἔμενον
πολλῇ ἀπορίᾳ ὄντες. Ξενοφῶν δὲ ὄναρ εἶδεν· ἔδοξεν
πέδαις δεδέσθαι, αὗται δὲ αὐτῷ αὐτόματοι περιῤῥυῆ-

φῶντι προςέτρεχον δύο νεανίσκω
ὅτι ἐξείη αὐτῷ καὶ ἀριστῶντι καὶ δ
καί, εἰ καθεύδοι, ἐπεγείραντα εἰπε
πρὸς τὸν πόλεμον. (11) Καὶ τότ
νοιεν φρύγανα συλλέγοντες ὡς ἐπὶ
δοιεν ἐν τῷ πέραν ἐν πέτραις κι
τὸν ποταμὸν γέροντά τε καὶ γυν
ὥςπερ μαρσίπους ἱματίων κατατιθ
τρώδει. (12) Ἰδοῦσι δέ σφισι δόξο
βαίνειν· οὐδὲ γὰρ τοῖς πολεμίοις
ναι κατὰ τοῦτο. Ἐκδύντες δὲ ἔφι
γειρίδια γυμνά, ὡς νευσούμενοι δι
δέ, πρόσθεν διαβαίνειν, πρὶν β
διαβάντες, καὶ λαβόντες τὰ ἱμάτι

(13) Εὐθὺς οὖν ὁ Ξενοφῶν ι
τοῖς νεανίσκοις ἐγχεῖν ἐκέλευσε,
νασι θεοῖς τά τε ὀνείρατα καὶ τὸ
ἀγαθὰ ἐπιτελέσαι. Σπείσας δὲ ει
σκους παρὰ τὸν Χειρίσοφον· καὶ δι
Ἀκούσας δὲ καὶ ὁ Χειρίσοφος σ
σαντες δέ, τοῖς μὲν ἄλλοις παρήγγ
αὐτοὶ δέ, συγκαλέσαντες τοὺς στ
το, ὅπως ἂν κάλλιστα διαβαῖεν, κ
νικῷεν καὶ ὑπὸ τῶν ὄπισθεν μη

(17) Πορευομένων δ᾽ αὐτῶν ἀντιπαρῄεσαν αἱ τάξεις τῶν ἱππέων. Ἐπειδὴ δ᾽ ἦσαν κατὰ τὴν διάβασιν καὶ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, ἔθεντο τὰ ὅπλα, καὶ αὐτὸς πρῶτος Χειρίσοφος στεφανωσάμενος καὶ ἀποδὺς ἐλάμβανε τὰ ὅπλα, καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι παρήγγελλε· καὶ τοὺς λοχαγοὺς ἐκέλευεν ἄγειν τοὺς λόχους ὀρθίους, τοὺς μὲν ἐν ἀριστερᾷ, τοὺς δὲ ἐν δεξιᾷ ἑαυτοῦ. (18) Καὶ οἱ μὲν μάντεις ἐσφαγιάζοντο εἰς τὸν ποταμόν· οἱ δὲ πολέμιοι ἐτόξευόν τε καὶ ἐσφενδόνων· ἀλλ᾽ οὔπω ἐξικνοῦντο. (19) Ἐπεὶ δὲ καλὰ ἦν τὰ σφάγια, ἐπαιάνιζον πάντες οἱ στρατιῶται καὶ ἀνηλάλαζον, συνωλόλυζον δὲ καὶ αἱ γυναῖκες ἅπασαι. Πολλαὶ γὰρ ἦσαν ἑταῖραι ἐν τῷ στρατεύματι.

(20) Καὶ Χειρίσοφος μὲν ἐνέβαινε καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· ὁ δὲ Ξενοφῶν, λαβὼν τῶν ὀπισθοφυλάκων τοὺς εὐζωνοτάτους, ἔθει ἀνὰ κράτος πάλιν ἐπὶ τὸν πόρον τὸν κατὰ τὴν ἔκβασιν τὴν εἰς τὰ τῶν Ἀρμενίων ὄρη· προςποιούμενος ταύτῃ διαβὰς ἀποκλείσειν τοὺς παρὰ τὸν ποταμὸν ἱππέας. (21) Οἱ δὲ πολέμιοι, ὁρῶντες μὲν τοὺς ἀμφὶ Χειρίσοφον εὐπετῶς τὸ ὕδωρ διαπερῶντας, ὁρῶντες δὲ τοὺς ἀμφὶ Ξενοφῶντα θέοντας εἰς τοὔμπαλιν, δείσαντες, μὴ ἀποκλεισθείησαν, φεύγουσιν ἀνὰ κράτος ὡς πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἔκβασιν ἄνω. Ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ἐγένοντο, ἔτειναν ἄνω πρὸς τὸ ὄρος. (22) Λύκιος δέ, ὁ τὴν τάξιν ἔχων τῶν ἱππέων, καὶ Αἰσχίνης, ὁ τὴν τάξιν ἔχων τῶν πελταστῶν τῶν ἀμφὶ Χειρίσοφον, ἐπεὶ ἑώρων ἀνὰ κράτος φεύγοντας, εἵποντο· οἱ δὲ στρατιῶται ἐβόων μὴ ἀπολείπεσθαι, ἀλλὰ συνεκβαίνειν ἐπὶ τὸ ὄρος. (23) Χειρίσοφος δ᾽ αὖ, ἐπεὶ διέβη, τοὺς μὲν ἱππέας οὐκ ἐδίωκεν, εὐθὺς δὲ κατὰ τὰς προςηκούσας ὄχθας ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἐξέβαινεν ἐπὶ τοὺς ἄνω πολεμίους. Οἱ δὲ ἄνω, ὁρῶντες μὲν τοὺς ἑαυτῶν ἱππέας φεύγοντας, ὁρῶντες δὲ ὁπλίτας ἐπιόντας σφίσιν, ἐκλείπουσι τὰ ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ ἄκρα.

(24) Ξενοφῶν δέ, ἐπεὶ τὰ πέραν ἑώρα καλῶς γιγνόμενα, ἀπεχώρει τὴν ταχίστην πρὸς τὸ διαβαῖνον στράτευμα· καὶ γὰρ οἱ Καρδοῦχοι φανεροὶ ἤδη ἦσαν εἰς τὸ πεδίον καταβαίνοντες, ὡς ἐπιθησόμενοι τοῖς τελευταίοις. (25) Καὶ Χειρίσοφος μὲν τὰ ἄνω κατεῖχε, Λύκιος

καὶ τοὺς ἐνωμοτάρχας πρὸς τῶν Καρδού
ραγοὺς δὲ καταστήσασθαι πρὸς τοῦ ποταμ
(27) Οἱ δὲ Καρδοῦχοι, ὡς ἑώρων τ
λακας τοῦ ὄχλου ψιλουμένους, καὶ ὀλίγοι
μένους, θᾶττον δὴ ἐπῄεσαν, ᾠδάς τινας
Χειρίσοφος, ἐπεὶ τὰ παρ' αὐτῷ ἀσφαλῶς
παρὰ Ξενοφῶντα τοὺς πελταστὰς καὶ σφ
τοξότας, καὶ κελεύει ποιεῖν, ὅ τι ἂν παρ
Ἰδὼν δὲ αὐτοὺς καταβαίνοντας ὁ Ξενοφῶν
γελον κελεύει αὐτοῦ μεῖναι ἐπὶ τοῦ ποταμο
τας· ὅταν δ' ἄρξωνται αὐτοὶ διαβαίνειν,
θεν καὶ ἔνθεν σφῶν ἐμβαίνειν ὡς διαβησο
κυλισμένους τοὺς ἀκοντιστάς, καὶ ἐπιβεβλ
τοξότας· μὴ πρόσω δὲ τοῦ ποταμοῦ προβ
Τοῖς δὲ παρ' ἑαυτῷ παρήγγειλεν, ἐπειδὰν
κνῆται, καὶ ἀσπὶς ψοφῇ, παιανίσαντας θεῖ
πολεμίους· ἐπειδὰν δὲ ἀναστρέψωσιν οἱ πο
τοῦ ποταμοῦ ὁ σαλπιγκτὴς σημήνῃ τὸ πολ
στρέψαντας ἐπὶ δόρυ ἡγεῖσθαι μὲν τοὺς οὐ
δὲ πάντας ὅτι τάχιστα, καὶ διαβαίνειν, ᾗ
τάξιν εἶχεν, ὡς μὴ ἐμποδίζειν ἀλλήλους· ὅ
στος ἔσοιτο, ὃς ἂν πρῶτος ἐν τῷ πέραν γέν

ιγκτής· καὶ οἱ μὲν πολέμιοι ἔφευγον πολὺ ἔτι θᾶττοί δ' Ἕλληνες τὰ ἐναντία στρέψαντες, ἔφευγον διὰ ποταμοῦ ὅτι τάχιστα. (33) Τῶν δὲ πολεμίων οἱ μὲν αἰσθόμενοι, πάλιν ἔδραμον ἐπὶ τὸν ποταμόν, καὶ ὑοντες ὀλίγους ἔτρωσαν· οἱ δὲ πολλοί, καὶ πέραν ιν τῶν Ἑλλήνων, ἔτι φανεροὶ ἦσαν φεύγοντες. (34) ὲ ὑπαντήσαντες ἀνδριζόμενοι, καὶ προσωτέρω τοῦ οῦ προϊόντες, ὕστερον τῶν μετὰ Ξενοφῶντος διέιν πάλιν· καὶ ἐτρώθησάν τινες καὶ τούτων.

CAP. IV.

igride haud procul a fontibus superato, Teribazus satrapa occidentalis Armeniae, inducias petit, sed nihilominus Graecos cum multis copiis persequitur.

ιὶ δὲ διέβησαν ἀμφὶ μέσον ἡμέρας, συνταξάμενοι ιεύθησαν διὰ τῆς Ἀρμενίας πεδίον ἅπαν καὶ λείους ιφους, οὐ μεῖον ἢ πέντε παρασάγγας· οὐ γὰρ ἦσαν ς τοῦ ποταμοῦ κῶμαι, διὰ τοὺς πολέμους τοὺς πρὸς ; Καρδούχους. (2) Εἰς δὲ ἣν ἀφίκοντο κώμην, μεη τε ἦν, καὶ βασίλειόν τε εἶχε τῷ σατράπῃ, καὶ ἐπὶ πλείσταις οἰκίαις τύρσεις ἐπῆσαν· ἐπιτήδεια δ' ἦν ιλῆ. (3) Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς δύο ασάγγας δέκα, μέχρις ὑπερῆλθον τὰς πηγὰς τοῦ ρητος ποταμοῦ. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς ς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Τηλεβόαν ποτα-. Οὗτος δ' ἦν μέγας μὲν οὔ, καλὸς δέ· κῶμαι δὲ λαὶ περὶ τὸν ποταμὸν ἦσαν. (4) Ὁ δὲ τόπος οὗτος ιενία ἐκαλεῖτο ἡ πρὸς ἑσπέραν. Ὕπαρχος δ' αὐτῆς Τηρίβαζος, ὁ καὶ βασιλεῖ φίλος γενόμενος· καὶ ὁπόαρείη, οὐδεὶς ἄλλος βασιλέα ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνέβαλ- (5) Οὗτος προσήλασεν ἱππέας ἔχων, καὶ προπέμψας ηνέα, εἶπεν, ὅτι βούλοιτο διαλεχθῆναι τοῖς ἄρχουσι. ς δὲ στρατηγοῖς ἔδοξεν ἀκοῦσαι· καὶ προσελθόντες ἐπήκοον, ἠρώτων, τί θέλοι. (6) Ὁ δὲ ἔλεγεν, ὅτι ίσασθαι βούλοιτο ἐφ' ᾧ μήτ' αὐτὸς τοὺς Ἕλληνας ιεῖν, μήτ' ἐκείνους καίειν τὰς οἰκίας, λαμβάνειν τε

πεδευομένων δ' αὐτῶν γίγνεται της
καὶ ἕωθεν ἔδοξε διασκηνῆσαι τὰς τό
τηγοὺς κατὰ τὰς κώμας· οὐ γὰρ ἑώ
καὶ ἀσφαλὲς ἐδόκει εἶναι διὰ τὸ πλῆ
Ἐνταῦθα εἶχον πάντα τὰ ἐπιτήδεια
ἱερεῖα, σῖτον, οἴνους παλαιοὺς ε
ὄσπρια παντοδαπά. Τῶν δὲ ἀποι
ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἔλεγον, ὅτι κ
καὶ νύκτωρ πολλὰ πυρὰ φαίνοιτο. (
στρατηγοῖς οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι διασ
γαγεῖν τὸ στράτευμα πάλιν. Ἐντε
γὰρ ἐδόκει διαιθριάζειν. (11) Νυκ
ἐνταῦθα, ἐπιπίπτει χιὼν ἄπλετος,
τὰ ὅπλα καὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ
ὑποζύγια συνεπέδησεν ἡ χιών· καὶ
στασθαι· κατακειμένων γὰρ ἀλεειν
πτωκυῖα, ὅτῳ μὴ παραρρυείη. (1
ἐτόλμησε γυμνὸς ὢν ἀναστὰς σχίζε
στάς τις καὶ ἄλλος ἐκείνου ἀφελό
τούτου καὶ οἱ ἄλλοι ἀναστάντες πῦ
(13) πολὺ γὰρ ἐνταῦθα εὑρίσκετο
ἀντ' ἐλαίου, σύειον καὶ σησάμινον
τῶν πικρῶν, καὶ τερεβίνθινον. Ἐ
καὶ μύρον εὑρίσκετο.

ρ ἐδόκει καὶ πρότερον πολλὰ ἤδη ἀληθεῦσαι τοιαῦτα, ὄντα τε ὡς ὄντα, καὶ τὰ μὴ ὄντα ὡς οὐκ ὄντα. (16) ορευθεὶς δέ, τὰ μὲν πυρὰ οὐκ ἔφη ἰδεῖν, ἄνδρα δὲ ιλλαβὼν ἧκεν ἄγων, ἔχοντα τόξον Περσικόν, καὶ φαρέτραν, καὶ σάγαριν, οἵανπερ καὶ αἱ Ἀμαζόνες ἔχουσιν. 7) Ἐρωτώμενος δὲ [τὸ] ποδαπὸς εἴη, Πέρσης μὲν η εἶναι, πορεύεσθαι δὲ ἀπὸ τοῦ Τηριβάζου στρατεύτος, ὅπως ἐπιτήδεια λάβοι. Οἱ δ' ἠρώτων αὐτόν, ὶ στράτευμα ὁπόσον τε εἴη, καὶ ἐπὶ τίνι συνειλεγμέν. (18) Ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι Τηρίβαζος εἴη ἔχων τήν τε ὑτοῦ δύναμιν, καὶ μισθοφόρους Χάλυβας καὶ Ταόχους· παρεσκευάσθαι δὲ αὐτὸν ἔφη, ὡς ἐπὶ τῇ ὑπερολῇ τοῦ ὄρους ἐν τοῖς στενοῖς, ᾗπερ μοναχῇ εἴη πορεία, ταῦθα ἐπιθησόμενον τοῖς Ἕλλησιν.

(19) Ἀκούσασι τοῖς στρατηγοῖς ταῦτα ἔδοξε τὸ τράτευμα συναγαγεῖν· καὶ εὐθύς, καταλιπόντες φύλας καὶ στρατηγὸν ἐπὶ τοῖς μένουσι Σοφαίνετον Στυμάλιον, ἐπορεύοντο, ἔχοντες ἡγεμόνα τὸν ἁλόντα ἄνρωπον. (20) Ἐπειδὴ δὲ ὑπερέβαλον τὰ ὄρη, οἱ πελισταὶ προϊόντες καὶ κατιδόντες τὸ στρατόπεδον, οὐκ ειναν τοὺς ὁπλίτας, ἀλλ' ἀνακραγόντες ἔθεον ἐπὶ τὸ τρατόπεδον [τὸ τῶν βαρβάρων]. (21) Οἱ δὲ βάρβαροι, ούσαντες τὸν θόρυβον, οὐχ ὑπέμειναν, ἀλλ' ἔφευν· ὅμως δὲ ἀπέθανόν τινες τῶν βαρβάρων· καὶ ἵπι ἡλωσαν ὡς εἴκοσι, καὶ ἡ σκηνὴ ἡ Τηριβάζου ἑάλω, ὶ ἐν αὐτῇ κλῖναι ἀργυρόποδες, καὶ ἐκπώματα, καὶ οἱ τοκόποι καὶ οἱ οἰνοχόοι φάσκοντες εἶναι. (22) Ἐπεὶ ἐπύθοντο ταῦτα οἱ τῶν ὁπλιτῶν στρατηγοί, ἐδόκει τοῖς ἀπιέναι τὴν ταχίστην ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, μή ἐπίθεσις γένοιτο τοῖς καταλελειμμένοις. Καὶ εὐθὺς ακαλεσάμενοι τῇ σάλπιγγι ἀπῄεσαν, καὶ ἀφίκοντο αὐμερὸν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.

veniunt.

Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐδόκει πορευτέον εἶν
χιστα, πρὶν ἢ συλλεγῆναι τὸ στράτευ
ταλαβεῖν τὰ στενά. Συσκευασάμενοι δ
οντο διὰ χιόνος πολλῆς, ἡγεμόνας ἔχο
αὐθημερὸν ὑπερβαλόντες τὸ ἄκρον, ἐ
τίθεσθαι Τηρίβαζος, κατεστρατοπεδ
τεῦθεν ἐπορεύθησαν σταθμοὺς ἐρήμοι
γας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Εὐφράτην
βαινον αὐτὸν βρεχόμενοι πρὸς τὸν ὀμ
δὲ αὐτοῦ αἱ πηγαὶ οὐ πρόσω εἶναι. (
ρεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς καὶ πεδίοι
παρασάγγας πεντεκαίδεκα. Ὁ δὲ τρίτο
καὶ ἄνεμος Βοῤῥᾶς ἐναντίος ἔπνει,
καίων πάντα, καὶ πηγνὺς τοὺς ἀνθρ
δὴ τῶν μάντεών τις εἶπε σφαγιάζεσθ
σφαγιάζεται· καὶ πᾶσι δὴ περιφανῶς
λεπὸν τοῦ πνεύματος. Ἦν δὲ τῆς χιό
γυιά· ὥστε καὶ τῶν ὑποζυγίων καὶ τῶν
λὰ ἀπώλετο, καὶ τῶν στρατιωτῶν ὡ

ισαν. Ξενοφῶν δὲ ὀπισθοφυλακῶν, καὶ καταλαμ-
ιν τοὺς πίπτοντας τῶν ἀνθρώπων, ἠγνόει, ὅ τι τὸ
ος εἴη. (8) Ἐπειδὴ δὲ εἶπέ τις αὐτῷ τῶν ἐμπείρων,
ταφῶς βουλιμιῶσι, καὶ ἐάν τι φάγωσιν, ἀναστή-
αι, περιϊὼν ἐπὶ τὰ ὑποζύγια, εἴ πού τι ὁρώη βρω-
διεδίδου, καὶ διέπεμπε διδόντας τοὺς δυναμένους
κτρέχειν τοῖς βουλιμιῶσιν. Ἐπειδὴ δέ τι ἐμφάγοιεν,
ταντο καὶ ἐπορεύοντο. (9) Πορευομένων δέ, Χειρί-
ος μὲν ἀμφὶ κνέφας πρὸς κώμην ἀφικνεῖται, καὶ
ιφορούσας ἐκ τῆς κώμης γυναῖκας καὶ κόρας πρὸς
ερήνῃ καταλαμβάνει ἔμπροσθεν τοῦ ἐρύματος. (10)
αι ἠρώτων αὐτούς, τίνες εἶεν. Ὁ δὲ ἑρμηνεὺς εἶπε
σιστί, ὅτι παρὰ βασιλέως πορεύοιντο πρὸς τὸν σα-
πην. Αἱ δὲ ἀπεκρίναντο, ὅτι οὐκ ἐνταῦθα εἴη, ἀλλ'
γοι ὅσον παρασάγγην. Οἱ δ', ἐπεὶ ὀψὲ ἦν, πρὸς
κωμάρχην συνεισέρχονται εἰς τὸ ἔρυμα σὺν ταῖς ὑ-
φόροις. (11) Χειρίσοφος μὲν οὖν καὶ ὅσοι ἐδυνή-
σαν τοῦ στρατεύματος ἐνταῦθα ἐστρατοπεδεύσαντο·
δ' ἄλλων στρατιωτῶν οἱ μὴ δυνάμενοι διατελέσαι
ὁδόν, ἐνυκτέρευσαν ἄσιτοι καὶ ἄνευ πυρός· καὶ ἐν-
θά τινες ἀπώλοντο τῶν στρατιωτῶν. (12) Ἐφείπον-
δὲ τῶν πολεμίων συνειλεγμένοι τινές, καὶ τὰ μὴ δυ-
ενα τῶν ὑποζυγίων ἥρπαζον, καὶ ἀλλήλοις ἐμάχοντο
ὶ αὐτῶν. Ἐλείποντο δὲ καὶ τῶν στρατιωτῶν οἵ τε
φθαρμένοι ὑπὸ τῆς χιόνος τοὺς ὀφθαλμούς, οἵ τε
τοῦ ψύχους τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν ἀποσεση-
ες. (13) Ἦν δὲ τοῖς μὲν ὀφθαλμοῖς ἐπικούρημα τῆς
νος, εἴ τις μέλαν τι ἔχων πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν πο-
οῖτο· τῶν δὲ ποδῶν, εἴ τις κινοῖτο, καὶ μηδέποτε
χίαν ἔχοι, καὶ εἰ τὴν νύκτα ὑπολύοιτο. (14) Ὅσοι
ὑποδεδεμένοι ἐκοιμῶντο, εἰςεδύοντο εἰς τοὺς πόδας
ιμάντες, καὶ τὰ ὑποδήματα περιεπήγνυντο· καὶ γὰρ
ν, ἐπειδὴ ἀπέλιπε τὰ ἀρχαῖα ὑποδήματα, καρβάτι-
αὐτοῖς, πεποιημέναι ἐκ τῶν νεοδάρτων βοῶν. (15)
· τὰς τοιαύτας οὖν ἀνάγκας ὑπελείποντό τινες τῶν
ατιωτῶν· καὶ ἰδόντες μέλαν τι χωρίον, διὰ τὸ ἐκλε-
τέναι αὐτόθι τὴν χιόνα, εἴκαζον τετηκέναι. Καὶ ἐτε-
ει διὰ κρήνην τινά, ἣ πλησίον ἦν ἀτμίζουσα ἐν νάπῃ·
αὖθα ἐκτραπόμενοι ἐκάθηντο, καὶ οὐκ ἔφασαν πο-

βῳ, ἀμφὶ ὧν εἶχον διαφερόμενοι.
ὀπισθοφύλακες ἐξαναστάντες, ἅ
μον εἰς τοὺς πολεμίους· οἱ δὲ κ
τες ὅσον ἐδύναντο μέγιστον, τὰ
ρατα ἔκρουσαν. Οἱ δὲ πολέμιοι δε
κατὰ τῆς χιόνος εἰς τὴν νάπην,
ἐφθέγξατο.

(19) Καὶ Ξενοφῶν μὲν καὶ
τες τοῖς ἀσθενοῦσιν, ὅτι τῇ ὑσ
αὐτούς, πορευόμενοι, πρὶν τέτ
ἐντυγχάνουσιν ἐν τῇ ὁδῷ ἀναπαι
τοῖς στρατιώταις ἐγκεκαλυμμένοις
δεμία καθειστήκει· καὶ ἀνίστασο
ἔλεγον, ὅτι οἱ ἔμπροσθεν οὐχ ὑπο
καὶ παραπροπέμπων τῶν πελταστ
ἐκέλευε σκέψασθαι, τί εἴη τὸ κω
λον, ὅτι ὅλον οὕτως ἀναπαύοιτ
Ἐνταῦθα καὶ οἱ περὶ Ξενοφῶν
ἄνευ πυρὸς καὶ ἄδειπνοι, φυλακά
ταστησάμενοι. Ἐπειδὴ δὲ πρὸς ἡμ
πέμψας πρὸς τοὺς ἀσθενοῦντας
στήσαντας ἐκέλευσεν ἀναγκάζειν
τούτῳ Χειρίσοφος πέμπει τῶν ἐ

4) Ἔνθα δὴ Πολυκράτης Ἀθηναῖος, λοχαγός, ἐκέ-
ἀφιέναι αὐτόν· καὶ λαβὼν τοὺς εὐζώνους, θέων
ν κώμην, ἣν εἰλήχει Ξενοφῶν, καταλαμβάνει
ἔνδον τοὺς κωμήτας καὶ τὸν κωμάρχην· καὶ
εἰς δασμὸν βασιλεῖ τρεφομένους, ἑπτακαίδεκα·
ν θυγατέρα τοῦ κωμάρχου, ἐννάτην ἡμέραν γε-
νην· ὁ δὲ ἀνὴρ αὐτῆς λαγὼς ᾤχετο θηράσων,
ἥλω ἐν ταῖς κώμαις. (25) Αἱ δ' οἰκίαι ἦσαν κά-
, τὸ μὲν στόμα ὥςπερ φρέατος, κάτω δ' εὐρεῖαι·
ςοδοι τοῖς μὲν ὑποζυγίοις ὀρυκταί, οἱ δὲ ἄνθρω-
κλίμακας κατέβαινον. Ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις ἦσαν
ὗϊες, βόες, ὄρνιθες, καὶ τὰ ἔκγονα τούτων· τὰ
η πάντα χιλῷ ἔνδον ἐτρέφετο. (26) Ἦσαν δὲ
οὶ καὶ κριθαὶ καὶ ὄσπρια καὶ οἶνος κρίθινος ἐν
τιν· ἐνῆσαν δὲ καὶ αὐταὶ αἱ κριθαὶ ἰσοχειλεῖς·
αμοι ἐνέκειντο, οἱ μὲν μείζους, οἱ δὲ ἐλάττους,
οὐκ ἔχοντες. (27) Τούτους δ' ἔδει, ὁπότε τις
λαβόντα εἰς τὸ στόμα μύζειν· καὶ πάνυ ἄκρα-
εἰ μή τις ὕδωρ ἐπιχέοι· καὶ μάλα ἡδὺ πόμα
όντι ἦν.
) Ὁ δὲ Ξενοφῶν τὸν μὲν ἄρχοντα τῆς κώμης
σύνδειπνον ἐποιήσατο, καὶ θαῤῥεῖν ἐκέλευεν
λέγων, ὅτι οὔτε τῶν τέκνων στερήσοιτο, τήν
ν αὐτοῦ ἀντεμπλήσαντες τῶν ἐπιτηδείων ἀπίασιν,
θόν τι τῷ στρατεύματι ἐξηγησάμενος φαίνηται,
ἐν ἄλλῳ ἔθνει γένωνται. (29) Ὁ δὲ ταῦτα ὑπι-
, καὶ φιλοφρονούμενος οἶνον ἔφρασεν ἔνθα ἦν
ουγμένος. Ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα διασκηνή-
οὕτως ἐκοιμήθησαν ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις πάντες
ιῶται, ἐν φυλακῇ ἔχοντες τὸν κωμάρχην καὶ τὰ
ὐτοῦ ὁμοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς. (30) Τῇ δ' ἐπιούσῃ
Ξενοφῶν, λαβὼν τὸν κωμάρχην, πρὸς τὸν Χει-
ἐπορεύετο· ὅπου δὲ παρίοι κώμην, ἐτρέπετο
ὺς ἐν ταῖς κώμαις, καὶ κατελάμβανε πανταχοῦ
ένους καὶ εὐθυμουμένους, καὶ οὐδαμόθεν ἀφίε-
ρὶν παραθεῖναι αὐτοῖς ἄριστον· (31) οὐκ ἦν δ'
παρετίθεσαν ἐπὶ τὴν αὐτὴν τράπεζαν κρέα ἄρ-
ιφεια, χοίρεια, μόσχεια, ὀρνίθεια, σὺν πολ-
τοις, τοῖς μὲν πυρίνοις, τοῖς δὲ κριθίνοις.

παιδας σὺν ταῖς βαρβαρικαῖς στο
ἐδείκνυσαν ὥςπερ ἐνεοῖς ὅ τι δέοι
ἀλλήλους ἐφιλοφρονήσαντο Χειρί
κοινῇ δὴ ἀνηρώτων τὸν κωμάρχην
ἑρμηνέως, τίς εἴη ἡ χώρα. Ὁ δ'
Καὶ πάλιν ἠρώτων, τίνι οἱ ἵπποι τ
γεν, ὅτι βασιλεῖ δασμός· τὴν δὲ π
ναι Χάλυβας, καὶ τὴν ὁδὸν ἔφραζ
αὐτὸν τότε μὲν ᾤχετο ἄγων ὁ Ξει
τοῦ οἰκέτας, καὶ ἵππον, ὃν εἰλήφει
σι τῷ κωμάρχῃ ἀναθρέψαντι κατο
αὐτὸν ἱερὸν εἶναι τοῦ Ἡλίου, δε
ἐκεκάκωτο γὰρ ὑπὸ τῆς πορείας·
λαμβάνει, καὶ τῶν ἄλλων στρατηγ
κεν ἑκάστῳ πῶλον. (36) Ἦσαν δ
ονες μὲν τῶν Περσικῶν, θυμοειδέσ
ταῦθα δὴ καὶ διδάσκει ὁ κωμάρχη
τῶν ἵππων καὶ τῶν ὑποζυγίων σακ
διὰ τῆς χιόνος ἄγωσιν· ἄνευ γὰρ τ
οντο μέχρι τῆς γαστρός.

CAP. VI.

A duce viae relicti Graeci post i

ρχῃ, πλὴν τοῦ υἱοῦ [τοῦ] ἄρτι ἡβάσκοντος. Τοῦτον δ' τισθένει Ἀμφιπολίτῃ παραδίδωσι φυλάττειν, ὅπως, καλῶς ἡγήσαιτο, ἔχων καὶ τοῦτον ἀπίοι. Καὶ εἰς τὴν κίαν αὐτοῦ εἰςεφόρησαν ὡς ἐδύναντο πλεῖστα, καὶ ἀναύξαντες ἐπορεύοντο. (2) Ἡγεῖτο δ' αὐτοῖς ὁ κωμάρ-ς λελυμένος διὰ χιόνος· καὶ ἤδη τ' ἦν ἐν τῷ τρίτῳ αθμῷ, καὶ ὁ Χειρίσοφος αὐτῷ ἐχαλεπάνθη, ὅτι οὐκ ; κώμας ἦγεν. Ὁ δ' ἔλεγεν, ὅτι οὐκ εἶεν ἐν τῷ τόπῳ ύτῳ. Ὁ δὲ Χειρίσοφος αὐτὸν ἔπαισε μέν, ἔδησε δ' ί. (3) Ἀπὸ δὲ τούτου ἐκεῖνος τῆς νυκτὸς ἀποδρὰς ᾤχε-, καταλιπὼν τὸν υἱόν. Τοῦτό γε δὴ Χειρισόφῳ καὶ ενοφῶντι μόνον διάφορον ἐν τῇ πορείᾳ ἐγένετο, ἡ τοῦ εμόνος κάκωσις καὶ ἀμέλεια. Ἐπισθένης δὲ ἠράσθη τοῦ παιδός, καὶ οἴκαδε κομίσας πιστοτάτῳ ἐχρῆτο.

(4) Μετὰ τοῦτο σταθμοὺς ἑπτὰ ἐπορεύθησαν, ἀνὰ ντε παρασάγγας τῆς ἡμέρας, παρὰ τὸν Φᾶσιν ποταν, εὖρος ὡς πλεθριαῖον. (5) Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν αθμοὺς δύο, παρασάγγας δέκα· ἐπὶ δὲ τῇ εἰς τὸ πεον ὑπερβολῇ ἀπήντησαν αὐτοῖς Χάλυβες καὶ Τάοχοι ὶ Φασιανοί. (6) Χειρίσοφος δέ, ἐπεὶ κατεῖδε τοὺς πομίους ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ, ἐπαύσατο πορευόμενος, ἀπέον ὡς πεντήκοντα σταδίους, ἵνα μὴ κατὰ κέρας ἄγων ησιάσῃ τοῖς πολεμίοις· παρήγγειλε δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ράγειν τοὺς λόχους, ὅπως ἐπὶ φάλαγγος γένοιτο τὸ ράτευμα. (7) Ἐπεὶ δὲ ἦλθον οἱ ὀπισθοφύλακες, συνάλεσε τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγούς, καὶ ἔλεξεν ὧδε·

Οἱ μὲν πολέμιοι, ὡς ὁρᾶτε, κατέχουσι τὰς ὑπερλὰς τοῦ ὄρους· ὥρα δὲ βουλεύεσθαι, ὅπως ὡς κάλστα ἀγωνιούμεθα. (8) Ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ παραγγέλιν μὲν ἀριστοποιεῖσθαι τοῖς στρατιώταις, ἡμᾶς δὲ υλεύεσθαι, εἴτε τήμερον εἴτε αὔριον δοκεῖ ὑπερβάλλειν ὄρος. (9) Ἐμοὶ δέ γε, ἔφη ὁ Κλεάνωρ, δοκεῖ, ἐπὰν ς τάχιστα ἀριστήσωμεν, ἐξοπλισαμένους ὡς τάχιστα ναι ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. Εἰ γὰρ διατρίψομεν τὴν τήμερον μέραν, οἵ τε νῦν ὁρῶντες ἡμᾶς πολέμιοι θαρσαλεώτεοι ἔσονται, καὶ ἄλλους εἰκὸς τούτων θαῤῥούντων πλείς προςγενέσθαι.

(10) Μετὰ τοῦτον Ξενοφῶν εἶπεν· Ἐγὼ δ' οὕτω γνώσκω· Εἰ μὲν ἀνάγκη ἐστὶ μάχεσθαι, τοῦτο δεῖ

λον, ἢ πρὸς ἰσχυρὰ χωρία καὶ ἄνδρι
νους μάχεσθαι. (12) Πολὺ γὰρ ῥᾷοι
ἰέναι, ἢ ὁμαλόν, ἔνθεν καὶ ἔνθεν πολ
νύκτωρ ἀμαχεὶ [ὡς] μᾶλλον ἂν τὰ πρὸ
ἢ μεθ' ἡμέραν μαχόμενος· καὶ ἡ τρ
ἀμαχεὶ ἰοῦσιν εὐμενεστέρα ἢ ἡ ὁμαλὴ
λομένοις. (13) Κλέψαι δὲ οὐκ ἀδύνατι
ἐξὸν μὲν νυκτὸς ἰέναι, ὡς μὴ ὁρᾶσθα
θεῖν τοσοῦτον, ὡς μὴ αἴσθησιν παρέχ
ἄν μοι, ταύτῃ προσποιούμενοι προσβα
ἂν τῷ ἄλλῳ ὄρει χρῆσθαι· μένοιεν γ
ἀθρόοι οἱ πολέμιοι. (14) Ἀτὰρ τί ἐγὼ
βάλλομαι; Ὑμᾶς γὰρ ἔγωγε, ὦ Χι
τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅσοι ἐστὲ τῶν ὁ
παίδων κλέπτειν μελετᾶν· καὶ οὐκ αἰσ
καλὸν κλέπτειν, ὅσα μὴ κωλύει νόμος.
ὡς κράτιστα κλέπτητε καὶ πειρᾶσθε λαν
ἄρα ὑμῖν ἐστιν, ἐὰν ληφθῆτε κλέπτοντε
Νῦν οὖν μάλα σοι καιρός ἐστιν ἐπιδε
δείαν, καὶ φυλάξασθαι μέντοι, μὴ λη
τες τοῦ ὄρους, ὡς μὴ πολλὰς πληγὰς λ

(16) Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη ὁ Χειρί
ὑμᾶς ἀκούω τοὺς Ἀθηναίους δεινοὺς

ωπῶν ἔλαβόν τινας ἐνεδρεύσαντες· καὶ τούτων πυν-
νομαι, ὅτι οὐκ ἄβατόν ἐστι τὸ ὄρος, ἀλλὰ νέμεται
αἰξὶ καὶ βουσίν· ὥςτε, ἤνπερ ἅπαξ λάβωμέν τι τοῦ
ιυς, βατὰ καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἔσται. (18) Ἐλπίζω
τοι, οὐδὲ τοὺς πολεμίους μενεῖν ἔτι, ἐπειδὰν ἴδωσιν
ᾶς ἐν τῷ ὁμοίῳ ἐπὶ τῶν ἄκρων· οὐδὲ γὰρ νῦν ἐθέλου-
καταβαίνειν εἰς τὸ ἴσον ἡμῖν. (19) Ὁ δὲ Χειρίσοφος
ε· Καὶ τί δεῖ σὲ ἰέναι, καὶ λείπειν τὴν ὀπισθοφυλα-
ιν; ἀλλ' ἄλλους πέμψον, ἐὰν μή τινες ἐθελούσιοι
ίνωνται. (20) Ἐκ τούτου Ἀριστώνυμος Μεθυδριεὺς
ἔεται ὁπλίτας ἔχων, καὶ Ἀριστέας Χῖος γυμνῆτας,
Νικόμαχος Οἰταῖος γυμνῆτας· καὶ σύνθημα ἐποιή-
ντο, ὁπότε ἔχοιεν τὰ ἄκρα, πυρὰ καίειν πολλά. (21)
ῦτα συνθέμενοι ἠρίστων, ἐκ δὲ τοῦ ἀρίστου προήγα-
ὁ Χειρίσοφος τὸ στράτευμα πᾶν ὡς δέκα στάδια
ὸς τοὺς πολεμίους, ὅπως ὡς μάλιστα δοκοίη ταύτῃ
οςάξειν.

(22) Ἐπειδὴ δὲ ἐδείπνησαν, καὶ νὺξ ἐγένετο, οἱ
ν ταχθέντες ᾤχοντο, καὶ καταλαμβάνουσι τὸ ὄρος·
δὲ ἄλλοι αὐτοῦ ἀνεπαύοντο. Οἱ δὲ πολέμιοι, ὡς
θοντο ἐχόμενον τὸ ὄρος, ἐγρηγόρεσαν, καὶ ἔκαιον
ρὰ πολλὰ διὰ νυκτός. (23) Ἐπειδὴ δὲ ἡμέρα ἐγέ-
το, Χειρίσοφος μὲν θυσάμενος ἦγε κατὰ τὴν ὁδόν·
δὲ τὸ ὄρος καταλαβόντες κατὰ τὰ ἄκρα ἐπῄεσαν. (24)
ῶν δ' αὖ πολεμίων τὸ μὲν πολὺ ἔμενεν ἐπὶ τῇ ὑπερ-
λῇ τοῦ ὄρους, μέρος δ' αὐτῶν ἀπήντα τοῖς κατὰ τὰ
ρα. Πρὶν δὲ ὁμοῦ εἶναι τοὺς πολλοὺς ἀλλήλοις, συμ-
ννουσιν οἱ κατὰ τὰ ἄκρα, καὶ νικῶσιν οἱ Ἕλληνες
ὶ διώκουσιν. (25) Ἐν τούτῳ δὲ καὶ οἱ ἐκ τοῦ πεδίου
μὲν πελτασταὶ τῶν Ἑλλήνων δρόμῳ ἔθεον πρὸς τοὺς
ρατεταγμένους, Χειρίσοφος δὲ βάδην ταχὺ ἐφείπετο
ν τοῖς ὁπλίταις. (26) Οἱ δὲ πολέμιοι οἱ ἐν τῇ ὁδῷ,
ιδὴ τὸ ἄνω ἑώρων ἡττώμενον, φεύγουσι· καὶ ἀπέ-
νον μὲν οἱ πολλοὶ αὐτῶν, γέρρα δὲ πάμπολλα ἐλή-
η· ἃ οἱ Ἕλληνες ταῖς μαχαίραις κόπτοντες ἀχρεῖα
ίουν. (27) Ὡς δ' ἀνέβησαν, θύσαντες καὶ τρόπαιον
σάμενοι, κατέβησαν εἰς τὸ πεδίον, καὶ εἰς κώμας
λῶν [καὶ] ἀγαθῶν γεμούσας ἦλθον.

Εκ δὲ τούτων ἐπορεύθησαν εἰς Τα
πέντε παρασάγγας τριάκοντα· καὶ τὰ
χωρία γὰρ ᾤκουν ἰσχυρὰ οἱ Τάοχοι, ἐ
τήδεια πάντα εἶχον ἀνακεκομισμένοι.
κοντο εἰς χωρίον, ὃ πόλιν μὲν οὐκ ε
συνεληλυθότες δ᾽ ἦσαν αὐτόσε καὶ ἄ
καὶ κτήνη πολλά, Χειρίσοφος μὲν πρὸ
λεν εὐθὺς ἥκων· ἐπεὶ δὲ ἡ πρώτη τάξ
προσῄει, καὶ αὖθις ἄλλη· οὐ γὰρ
στῆναι, ἀλλὰ ποταμὸς ἦν κύκλῳ. (3
φῶν ἦλθε σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξι ,
ὁπλίταις, ἐνταῦθα δὴ λέγει Χειρ
ἥκεις· τὸ γὰρ χωρίον αἱρετέον· τῇ γ
τὰ ἐπιτήδεια, εἰ μὴ ληψόμεθα τὸ χ
(4) Ἐνταῦθα δὴ κοινῇ ἐβουλε
νοφῶντος ἐρωτῶντος, τί τὸ κωλῦον
ὁ Χειρίσοφος· Ἀλλὰ μία αὕτη ἐστὶ
ὅταν δέ τις ταύτῃ πειρᾶται παριέναι
ὑπὲρ ταύτης τῆς ὑπερεχούσης πέτρ
λασθῇ, οὕτω διατίθεται. Ἅμα δ᾽

δεῖ, ὅταν λωφήσωσιν οἱ λίθοι, παραδραμεῖν. (7) "
λλ' εὐθέως, ἔφη ὁ Χειρίσοφος, ἐπειδὰν ἀρξώμεθα " " "
τὸ δασὺ παριέναι, φέρονται οἱ λίθοι πολλοί. Αὐτὸ " "
, ἔφη, τὸ δέον εἴη· θᾶττον γὰρ [ἀληθῶς] ἀναλώ- " "
σουσι τοὺς λίθους. Ἀλλὰ πορευώμεθα, ἔνθεν ἡμῖν
ικρόν [ὕστερον] τι παραδραμεῖν ἔσται, ἢν δυνώμεθα·
αὶ ἀπελθεῖν ῥᾴδιον, ἢν βουλώμεθα. "

(8) Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν αὶ Καλλίμαχος Παῤῥάσιος, λοχαγός· τούτου γὰρ γεμονία ἦν τῶν ὀπισθοφυλάκων λοχαγῶν ἐκείνῃ τῇ μέρᾳ· οἱ δὲ ἄλλοι λοχαγοὶ ἔμενον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ. Μετὰ οῦτο οὖν ἀπῆλθον ὑπὸ τὰ δένδρα ἄνθρωποι ὡς ἑβδο-ήκοντα, οὐκ ἀθρόοι, ἀλλὰ καθ' ἕνα, ἕκαστος φυλατ-όμενος ὡς ἐδύνατο. (9) Ἀγασίας δὲ ὁ Στυμφάλιος καὶ Ἀριστώνυμος Μεθυδριεύς, καὶ οὗτοι τῶν ὀπισθοφυλά-ων λοχαγοὶ ὄντες, καὶ ἄλλοι δέ, ἐφέστασαν ἔξω τῶν δένδρων· οὐ γὰρ ἦν ἀσφαλὲς ἐν τοῖς δένδροις ἑστάναι πλεῖον, ἢ τὸν ἕνα λόχον. (10) Ἔνθα δὴ καὶ Καλλίμα-ος μηχανᾶταί τι· προέτρεχεν ἀπὸ τοῦ δένδρου, ὑφ' ᾧ ἦν αὐτός, δύο ἢ τρία βήματα· ἐπεὶ δὲ οἱ λίθοι φέροιντο, ἀνεχάζετο εὐπετῶς· ἐφ' ἑκάστης δὲ προδρομῆς πλέον ἢ δέκα ἅμαξαι πετρῶν ἀνηλίσκοντο. (11) Ὁ δὲ Ἀγασίας, ὡς ὁρᾷ τὸν Καλλίμαχον, ἃ ἐποίει, καὶ τὸ στράτευμα πᾶν θεώμενον, δείσας, μὴ οὐ πρῶτος παραδράμοι εἰς τὸ χωρίον, οὔτε τὸν Ἀριστώνυμον πλησίον ὄντα παρα-καλέσας, οὔτε Εὐρύλοχον τὸν Λουσιέα, ἑταίρους ὄντας, οὔτ' ἄλλον οὐδένα, χωρεῖ αὐτός, καὶ παρέρχεται πάν-τας. (12) Ὁ δὲ Καλλίμαχος, ὡς ἑώρα αὐτὸν παριόντα, ἐπιλαμβάνεται αὐτοῦ τῆς ἴτυος· ἐν δὲ τούτῳ παρέθει αὐτοὺς Ἀριστώνυμος Μεθυδριεύς, καὶ μετὰ τοῦτον Εὐρύλοχος Λουσιεύς· πάντες γὰρ οὗτοι ἀντεποιοῦντο ἀρετῆς, καὶ διηγωνίζοντο πρὸς ἀλλήλους· καὶ οὕτως ἐρίζοντες αἱροῦσι τὸ χωρίον. Ὡς γὰρ ἅπαξ εἰσέδραμον, οὐδεὶς ἔτι πέτρος ἄνωθεν ἠνέχθη. (13) Ἐνταῦθα δὴ δεινὸν ἦν θέαμα, αἱ γὰρ γυναῖκες, ῥίπτουσαι τὰ παιδία, εἶτα καὶ ἑαυτὰς ἐπικατεῤῥίπτουν· καὶ οἱ ἄνδρες ὡσαύ-τως. Ἔνθα δὴ καὶ Αἰνέας ὁ Στυμφάλιος, λοχαγός, ἰδών τινα θέοντα ὡς ῥίψοντα ἑαυτόν, στολὴν ἔχοντα καλήν, ἐπιλαμβάνεται ὡς αὐτὸν κωλύσων. (14) Ὁ δ' αὐτὸν

σπάρτια πυκνὰ ἐστραμμέ
κνημῖδας καὶ κράνη, καὶ παρ
ὅσον ξυήλην Λακωνικήν, ᾧ
δύναιντο· καὶ ἀποτέμνοντες ἂ
ἐπορεύοντο· καὶ ᾖδον, καὶ ἐχόρ
ὄψεσθαι αὐτοὺς ἔμελλον· εἶχον
καίδεκα πηχῶν, μίαν λόγχην ἔχο
ἐν τοῖς πολίσμασιν· ἐπεὶ δὲ π
εἵποντο ἀεὶ μαχόμενοι· ᾤκουν δ
τὰ ἐπιτήδεια ἐν τούτοις ἀνακεκο
μηδὲν λαμβάνειν αὐτόθεν τοὺς Ἑ
φησαν τοῖς κτήνεσιν, ἃ ἐκ τῶν
Ἐκ τούτου οἱ Ἕλληνες ἀφίκοντο
ταμόν, εὖρος τεττάρων πλέθρων.
σαν διὰ Σκυθινῶν σταθμοὺς τ
εἴκοσι, διὰ πεδίου εἰς κώμας· ἐν
τρεῖς, καὶ ἐπεσιτίσαντο.

(19) Ἐντεῦθεν δὲ ἦλθον σταθ
ρασάγγας εἴκοσι, πρὸς πόλιν μεγ
οἰκουμένην· ἐκαλεῖτο δὲ Γυμνίας.
χώρας ἄρχων τοῖς Ἕλλησιν ἡγεμόνα
τῆς ἑαυτῶν πολεμίας χώρας ἐπάγοι α
δ' ἐκεῖνος, λέγει, ὅτι ἄξει αὐτοὺς
[πέντε ἡμερῶν] ὄψονται θάλατταν·
ἐπηγγέλλετο

Ἀκούσας δὲ ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες, ᾠή-
ν καὶ ἔμπροσθεν ἄλλους ἐπιτίθεσθαι πολεμίους·
ο γὰρ καὶ ὄπισθεν οἱ ἐκ τῆς καιομένης χώρας·
ὑτῶν οἱ ὀπισθοφύλακες ἀπέκτεινάν τέ τινας καὶ
ησαν, ἐνέδραν ποιησάμενοι· καὶ γέῤῥα ἔλαβον δα-
βοῶν ὠμοβόϊνα ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν.
23) Ἐπειδὴ δὲ βοὴ πλείων τε ἐγίγνετο καὶ ἐγγύ-
, καὶ οἱ ἀεὶ ἐπιόντες ἔθεον δρόμῳ ἐπὶ τοὺς ἀεὶ
ας, καὶ πολλῷ μείζων ἐγίγνετο ἡ βοή, ὅσῳ δὴ
ς ἐγίγνοντο, ἐδόκει δὴ μεῖζόν τι εἶναι τῷ Ξενο-
. (24) Καὶ ἀναβὰς ἐφ᾽ ἵππον, καὶ Λύκιον καὶ
ππέας ἀναλαβὼν, παρεβοήθει· καὶ τάχα δὴ ἀκού-
οώντων τῶν στρατιωτῶν, θάλαττα, θάλαττα, καὶ
γυώντων. Ἔνθα δὴ ἔθεον ἅπαντες καὶ οἱ ὀπισθο-
ες, καὶ τὰ ὑποζύγια ἠλαύνετο καὶ οἱ ἵπποι. (25)
δὲ ἀφίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, ἐνταῦθα δὴ πε-
λλον ἀλλήλους, καὶ στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς, δα-
τες. Καὶ ἐξαπίνης, ὅτου δὴ παρεγγυήσαντος, οἱ
ιῶται φέρουσι λίθους, καὶ ποιοῦσι κολωνὸν μέγαν.
Ενταῦθα ἀνετίθεσαν πλῆθος δερμάτων ὠμοβοΐνων,
ακτηρίας, καὶ τὰ αἰχμάλωτα γέῤῥα, καὶ ὁ ἡγεμὼν
τε κατέτεμνε τὰ γέῤῥα, καὶ τοῖς ἄλλοις διεκελεύετο.
Μετὰ ταῦτα τὸν ἡγεμόνα ἀποπέμπουσιν οἱ Ἕλλη-
δῶρα δόντες ἀπὸ κοινοῦ, ἵππον, καὶ φιάλην ἀρ-
, καὶ σκευὴν Περσικὴν καὶ δαρεικοὺς δέκα· ᾔτει ?
άλιστα τοὺς δακτυλίους, καὶ ἔλαβε πολλοὺς παρὰ
τρατιωτῶν. Κώμην δὲ δείξας αὐτοῖς, οὗ σκηνή-
, καὶ τὴν ὁδόν, ἣν πορεύσονται εἰς Μάκρωνας,
σπέρα ἐγένετο, ᾤχετο τῆς νυκτὸς ἀπιών.

Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν οἱ Ἕλλη
σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας δέκα.
ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν ποταμὸν, ὃς ὥρ
κρώνων χώραν καὶ τὴν τῶν Σκυθ
ὑπερδέξιον χωρίον οἷον χαλεπώτατο
ἄλλον ποταμόν, εἰς ὃν ἐνέβαλλεν ὁ
διαβῆναι. Ἦν δὲ οὗτος δασὺς δέν
πυκνοῖς δέ. Ταῦτα, ἐπεὶ προσῆλθο
πτον, σπεύδοντες ὡς τάχιστα ἐκ τ
(3) Οἱ δὲ Μάκρωνες, ἔχοντες γέῤ
τριχίνους χιτῶνας, καταντιπέρας τ
τεταγμένοι ἦσαν, καὶ ἀλλήλοις διεκ
εἰς τὸν ποταμὸν ἐῤῥίπτουν· ἐξικνο
οὐδ' ἔβλαπτον οὐδένα.

(4) Ἔνθα δὴ προσέρχεται τῷ
ταστῶν τις ἀνήρ, Ἀθήνησι φάσ
λέγων, ὅτι γιγνώσκοι τὴν φωνὴν τ
οἶμαι, ἔφη, ἐμὴν ταύτην τὴν πα
μή τι κωλύει, ἐθέλω αὐτοῖς διαλ
οὐδὲν κωλύει, ἔφη· ἀλλὰ διαλέγου,
αὐτῶν, τίνες εἰσίν. Οἱ δ' εἶπον,
Μάκρωνες. Ἐρώτα τοίνυν, ἔφη,

δασιν οἱ Μάκρωνες βαρβαρικὴν λόγχην τοῖς Ἕλλησιν,
ἱ δὲ Ἕλληνες ἐκείνοις Ἑλληνικήν· ταῦτα γὰρ ἔφασαν
ιστὰ εἶναι· θεοὺς δ᾽ ἐπεμαρτύραντο ἀμφότεροι.

(8) Μετὰ δὲ τὰ πιστὰ εὐθὺς οἱ Μάκρωνες τὰ δέν-
ρα συνεξέκοπτον, τήν τε ὁδὸν ὡδοποίουν, ὡς διαβι-
άσοντες, ἐν μέσοις ἀναμεμιγμένοι τοῖς Ἕλλησιν· καὶ
γοράν, οἵαν ἐδύναντο, παρεῖχον· καὶ παρήγαγον τρισὶν
μέραις, ἔςτε ἐπὶ τὰ τῶν Κόλχων ὅρια κατέστησαν τοὺς
Ἕλληνας. (9) Ἐνταῦθα ἦν ὄρος μέγα, προςβατὸν δέ·
αὶ ἐπὶ τούτου οἱ Κόλχοι παρατεταγμένοι ἦσαν. Καὶ τὸ
ὲν πρῶτον οἱ Ἕλληνες ἀντιπαρετάξαντο κατὰ φάλαγγα,
ς οὕτως ἄξοντες πρὸς τὸ ὄρος· ἔπειτα δὲ ἔδοξε τοῖς
τρατηγοῖς συλλεγεῖσι βουλεύσασθαι, ὅπως ὡς κάλλιστα
γωνιοῦνται. (10) Ἔλεξεν οὖν Ξενοφῶν, ὅτι δοκεῖ,
ταύσαντας τὴν φάλαγγα, λόχους ὀρθίους ποιῆσαι· ἡ
ιὲν γὰρ φάλαγξ διασπασθήσεται εὐθύς· τῇ μὲν γὰρ
νοδον, τῇ δὲ εὔοδον εὑρήσομεν τὸ ὄρος· καὶ εὐθὺς
οῦτο ἀθυμίαν ποιήσει, ὅταν τεταγμένοι εἰς φάλαγγα
αύτην διεσπασμένην ὁρῶσιν. (11) Ἔπειτα δέ, ἢν μὲν
πὶ πολλοὺς τεταγμένοι προςάγωμεν, περιττεύσουσιν
μῶν οἱ πολέμιοι, καὶ τοῖς περιττοῖς χρήσονται ὅ τι
ν βούλωνται· ἐὰν δ᾽ ἐπὶ ὀλίγων τεταγμένοι ἴωμεν,
ὐδὲν ἂν εἴη θαυμαστόν, εἰ διακοπείη ἡμῶν ἡ φάλαγξ
πὸ ἀθρόων πη καὶ βελῶν καὶ ἀνθρώπων [πολλῶν] συμ-
πεσόντων· εἰ δέ πη τοῦτο ἔσται, τῇ ὅλῃ φάλαγγι κακὸν
σται. (12) Ἀλλά μοι δοκεῖ, ὀρθίους τοὺς λόχους ποιη-
αμένους, τοσοῦτον χωρίον κατασχεῖν διαλιπόντας τοῖς
όχοις, ὅσον ἔξω τοὺς ἐσχάτους λόχους γενέσθαι τῶν
ολεμίων κεράτων· καὶ οὕτως ἐσόμεθα τῆς τε τῶν πολε-
ίων φάλαγγος ἔξω οἱ ἔσχατοι λόχοι, καὶ ὀρθίους ἄγον-
ες οἱ κράτιστοι ἡμῶν πρῶτοι προςίασιν, ῇ τε ἂν εὔοδον
, ταύτῃ ἕκαστος ἄξει ὁ λόχος. (13) Καὶ εἴς τε τὸ δια-
ειπον οὐ ῥᾴδιον ἔσται τοῖς πολεμίοις εἰςελθεῖν, ἔνθεν
αὶ ἔνθεν λόχων ὄντων, διακόψαι τε οὐ ῥᾴδιον ἔσται
όχον ὄρθιον προςιόντα. Ἐάν τέ τις πιέζηται τῶν λόχων,
πλησίον βοηθήσει· ἤν τε εἷς πη δυνηθῇ τῶν λόχων
ἰ τὸ ἄκρον ἀναβῆναι, οὐδεὶς μηκέτι μείνῃ τῶν πο-
μίων. (14) Ταῦτα ἔδοξε, καὶ ἐποίουν ὀρθίους τοὺς
χους. Ξενοφῶν δὲ ἀπιὼν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον ἀπὸ τοῦ

ἐποίησα
ἔξω, τοὺς δὲ τοῦ δεξιοῦ, ι
ἑξακοσίους ἑκάστους. (16)
στρατηγοὶ εὔχεσθαι· εὐξάμε
ρεύοντο. Καὶ Χειρίσοφος μ
αὐτοῖς πελτασταὶ ἔξω γενόμ
λαγγος ἐπορεύοντο· (17) οἱ
τούς, ἀντιπορεύονται· καὶ ο
ἐπὶ τὸ εὐώνυμον διεσπάσθησ
φάλαγγος ἐν τῷ μέσῳ κενὸν
αὐτοὺς διαχάζοντας οἱ κατὰ
ὧν ἦρχεν Αἰσχίνης ὁ Ἀκαρ
ἀνὰ κράτος ἔθεον· καὶ οὗτο
βαίνουσι· συνεφείπετο δὲ αὐτ
τικόν, ὧν ἦρχε Κλεάνωρ ὁ
πολέμιοι, ὡς ἤρξαντο θεῖν
φυγῇ ἄλλος ἄλλῃ ἐτράπετο. (
ἐστρατοπεδεύοντο ἐν πολλαῖς
πολλὰ ἐχούσαις. (20) Καὶ τὰ
καὶ ἐθαύμασαν· τὰ δὲ σμήν
τῶν κηρίων ὅσοι ἔφαγον τ
ἄφρονές τε ἐγίγνοντο, καὶ ἤ
αὐτοῖς, καὶ ὀρθὸς οὐδεὶς ἐδ
μὲν ὀλίγον ἐδηδοκότες, σφόδρ
δὲ πολύ.

ιν Ἑλληνίδα, οἰκουμένην, ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ,
ωπέων ἀποικίαν, ἐν τῇ Κόλχων χώρᾳ. Ἐνταῦθα
ιναν ἡμέρας ἀμφὶ τὰς τριάκοντα, ἐν ταῖς τῶν Κόλ-
ν κώμαις· καὶ ἐντεῦθεν ὁρμώμενοι ἐλῄζοντο τὴν
λχίδα. (23) Ἀγορὰν δὲ παρεῖχον [ἐν] τῷ στρατοπέδῳ
απεζούντιοι; καὶ ἐδέξαντό τε τοὺς Ἕλληνας καὶ ξένια
σαν; βοῦς καὶ ἄλφιτα καὶ οἶνον. (24) Συνδιεπράτ-
ντο δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν πλησίον Κόλχων; τῶν ἐν τῷ
δίῳ μάλιστα οἰκούντων· καὶ ξένια καὶ παρ᾽ ἐκείνων
θον [τὸ] πλέον, βόες. (25) Μετὰ δὲ τοῦτο τὴν θυ-
εν; ἣν εὔξαντο, παρεσκευάζοντο· ἦλθον δὲ αὐτοῖς
ενοὶ βόες ἀποθῦσαι τῷ Διῒ τῷ Σωτῆρι καὶ τῷ Ἡρα-
εῖ ἡγεμόσυνα· καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ θεοῖς, ἃ εὔξαντο.
ποίησαν δὲ καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἐν τῷ ὄρει, ἔνθαπερ
κήνουν· εἵλοντο δὲ Δρακόντιον Σπαρτιάτην, (ὃς ἔφυγε
ῖς ἔτι ὢν οἴκοθεν, παῖδα ἄκων κατακτανὼν; ξυήλῃ
τάξας), δρόμου τε ἐπιμεληθῆναι καὶ τοῦ ἀγῶνος προ-
ατῆσαι.

(26) Ἐπειδὴ δὲ ἡ θυσία ἐγένετο, τὰ δέρματα πα-
δοσαν τῷ Δρακοντίῳ, καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον; ὅπου
ν δρόμον πεποιηκὼς εἴη. Ὁ δὲ δείξας; ὅπου παρε-
ηκότες ἐτύγχανον, Οὗτος ὁ λόφος, ἔφη, κάλλιστος
έχειν, ὅπου ἂν τις βούληται. Πῶς οὖν; ἔφασαν;
νήσονται παλαίειν ἐν σκληρῷ καὶ δασεῖ οὕτως; Ὁ δὲ
πε· Μᾶλλόν τι ἀνιάσεται ὁ καταπεσών. (27) Ἠγωνί-
ντο δὲ παῖδες μὲν στάδιον τῶν αἰχμαλώτων οἱ πλεῖ-
τοι, δόλιχον δὲ Κρῆτες πλείους ἢ ἑξήκοντα ἔθεον·
άλην δέ, καὶ πυγμήν, καὶ παγκράτιον ἕτεροι· καὶ καλὴ
έα ἐγένετο· πολλοὶ γὰρ κατέβησαν, καί, ἅτε θεωμέ-
ων τῶν ἑταίρων, πολλὴ φιλονεικία ἐγίγνετο. (28)
ἔθεον δὲ καὶ ἵπποι· καὶ ἔδει αὐτούς, κατὰ τοῦ πρα-
οῦς ἐλάσαντας, ἐν τῇ θαλάττῃ ἀναστρέψαντας πάλιν
νω πρὸς τὸν βωμὸν ἄγειν. Καὶ κάτω μὲν οἱ πολλοὶ
κυλινδοῦντο· ἄνω δὲ πρὸς τὸ ἰσχυρῶς ὄρθιον μόλις
άδην ἐπορεύοντο οἱ ἵπποι. Ἔνθα πολλὴ κραυγὴ καὶ
λως καὶ παρακέλευσις ἐγίγνετο αὐτῶν.

'Εκ δὲ τούτων ἐπορεύθησαν εἰ
πέντε παρασάγγας τριάκοντα· κ
χωρία γὰρ ᾤκουν ἰσχυρὰ οἱ Τάο
τήδεια πάντα εἶχον ἀνακεκομισμ
κοντο εἰς χωρίον, ὃ πόλιν μὲν
συνεληλυθότες δ' ἦσαν αὐτόσε
καὶ κτήνη πολλά, Χειρίσοφος μὲ
λεν εὐθὺς ἥκων· ἐπεὶ δὲ ἡ πρώτ
προςῄει, καὶ αὖθις ἄλλη· οὐ
στῆναι, ἀλλὰ ποταμὸς ἦν κύκλῳ
φῶν ἦλθε σὺν τοῖς ὀπισθοφύλ
ὁπλίταις, ἐνταῦθα δὴ λέγει
ἥκεις· τὸ γὰρ χωρίον αἱρετέον·
τὰ ἐπιτήδεια, εἰ μὴ ληψόμεθα τ
(4) 'Ενταῦθα δὴ κοινῇ ἐβο
νοφῶντος ἐρωτῶντος, τί τὸ κωλ
ὁ Χειρίσοφος· Ἀλλὰ μία αὕτη ἐ
ὅταν δέ τις ταύτῃ πειρᾶται παριέ
ὑπὲρ ταύτης τῆς ὑπερεχούσης π
ληφθῇ, οὕτω διατίθεται. Ἅμα
τριμμένους ἀνθρώπους καὶ σκέλ

', ὅταν λωφήσωσιν οἱ λίθοι, παραδραμεῖν. (7) "
εὐθέως, ἔφη ὁ Χειρίσοφος, ἐπειδὰν ἀρξώμεθα
]δασὺ παριέναι, φέρονται οἱ λίθοι πολλοί. Αὐτὸ
ἔφη, τὸ δέον εἴη· θᾶττον γὰρ [ἀληθῶς] ἀναλώ-
ι τοὺς λίθους. Ἀλλὰ πορευώμεθα, ἔνθεν ἡμῖν
ἰν [ὕστερον] τι παραδραμεῖν ἔσται, ἢν δυνώμεθα·
ἀπελθεῖν ῥᾴδιον, ἢν βουλώμεθα.

(8) Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν
Καλλίμαχος Παῤῥάσιος, λοχαγός· τούτου γὰρ
ονία ἦν τῶν ὀπισθοφυλάκων λοχαγῶν ἐκείνῃ τῇ
ια· οἱ δὲ ἄλλοι λοχαγοὶ ἔμενον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ. Μετὰ
ο οὖν ἀπῆλθον ὑπὸ τὰ δένδρα ἄνθρωποι ὡς ἑβδο-
οντα, οὐκ ἀθρόοι, ἀλλὰ καθ' ἕνα, ἕκαστος φυλατ-
ενος ὡς ἐδύνατο. (9) Ἀγασίας δὲ ὁ Στυμφάλιος καὶ
στώνυμος Μεθυδριεύς, καὶ οὗτοι τῶν ὀπισθοφυλά-
λοχαγοὶ ὄντες, καὶ ἄλλοι δέ, ἐφέστασαν ἔξω τῶν
δρων· οὐ γὰρ ἦν ἀσφαλὲς ἐν τοῖς δένδροις ἑστάναι
ῖον, ἢ τὸν ἕνα λόχον. (10) Ἔνθα δὴ καὶ Καλλίμα-
μηχανᾶταί τι· προέτρεχεν ἀπὸ τοῦ δένδρου, ὑφ' ᾧ
αὐτός, δύο ἢ τρία βήματα· ἐπεὶ δὲ οἱ λίθοι φέροιντο,
χάζετο εὐπετῶς· ἐφ' ἑκάστης δὲ προδρομῆς πλέον ἢ
α ἅμαξαι πετρῶν ἀνηλίσκοντο. (11) Ὁ δὲ Ἀγασίας,
ὁρᾷ τὸν Καλλίμαχον, ἃ ἐποίει, καὶ τὸ στράτευμα
ν θεώμενον, δείσας, μὴ οὐ πρῶτος παραδράμοι εἰς
χωρίον, οὔτε τὸν Ἀριστώνυμον πλησίον ὄντα παρα-
έσας, οὔτε Εὐρύλοχον τὸν Λουσιέα, ἑταίρους ὄντας,
ἄλλον οὐδένα, χωρεῖ αὐτός, καὶ παρέρχεται πάν-
. (12) Ὁ δὲ Καλλίμαχος, ὡς ἑώρα αὐτὸν παριόντα,
λαμβάνεται αὐτοῦ τῆς ἴτυος· ἐν δὲ τούτῳ παρέθει
ους Ἀριστώνυμος Μεθυδριεύς, καὶ μετὰ τοῦτον
ύλοχος Λουσιεύς· πάντες γὰρ οὗτοι ἀντεποιοῦντο
τῆς, καὶ διηγωνίζοντο πρὸς ἀλλήλους· καὶ οὕτως
οντες αἱροῦσι τὸ χωρίον. Ὡς γὰρ ἅπαξ εἰςέδραμον,
εὶς ἔτι πέτρος ἄνωθεν ἠνέχθη. (13) Ἐνταῦθα δὴ
ὸν ἦν θέαμα, αἱ γὰρ γυναῖκες, ῥίπτουσαι τὰ παιδία,
καὶ ἑαυτὰς ἐπικατεῤῥίπτουν· καὶ οἱ ἄνδρες ὡςαύ-
. Ἔνθα δὴ καὶ Αἰνέας ὁ Στυμφάλιος, λοχαγός, ἰδὼν
θέοντα ὡς ῥίψοντα ἑαυτόν, στολὴν ἔχοντα καλήν,
λαμβάνεται ὡς αὐτὸν κωλύσων. (14) Ὁ δ' αὐτὸν

γων σπαρτα πυκνὰ ἐστραμμέ
κνημῖδας καὶ κράνη, καὶ παι
ὅσον ξυήλην Λακωνικήν, ᾧ
δύναιντο· καὶ ἀποτέμνοντες ἂ
ἐπορεύοντο· καὶ ᾖδον, καὶ ἐχό
ὄψεσθαι αὐτοὺς ἔμελλον· εἶχο
καίδεκα πηχῶν, μίαν λόγχην ἔχ
ἐκ τοῖς πολίσμασιν· ἐπεὶ δὲ γ
εἵποντο ἀεὶ μαχόμενοι· ᾤκουν
τὰ ἐπιτήδεια ἐν τούτοις ἀνακει
μηδὲν λαμβάνειν αὐτόθεν τοὺς Ἕ
φησαν τοῖς κτήνεσιν, ἃ ἐκ τῶι
Ἐκ τούτου οἱ Ἕλληνες ἀφίκοντ
ταμόν, εὖρος τεττάρων πλέθρωι
σαν διὰ Σκυθινῶν σταθμοὺς
εἴκοσι, διὰ πεδίου εἰς κώμας·
τρεῖς, καὶ ἐπεσιτίσαντο.

(19) Ἐντεῦθεν δὲ ἦλθον στι
ρασάγγας εἴκοσι, πρὸς πόλιν μ
οἰκουμένην· ἐκαλεῖτο δὲ Γυμνία
χώρας ἄρχων τοῖς Ἕλλησιν ἡγεμι
τῆς ἑαυτῶν πολεμίας χώρας ἐπάγο
δ' ἐκεῖνος, λέγει, ὅτι ἄξει αὐτο
[πέντε ἡμερῶν] ὄψονται θάλατταν

22) Ἀκούσας δὲ ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες, ᾠήθησαν καὶ ἔμπροσθεν ἄλλους ἐπιτίθεσθαι πολεμίους· ἵποντο γὰρ καὶ ὄπισθεν οἱ ἐκ τῆς καιομένης χώρας· αὶ αὐτῶν οἱ ὀπισθοφύλακες ἀπέκτεινάν τέ τινας καὶ ζώγρησαν, ἐνέδραν ποιησάμενοι· καὶ γέῤῥα ἔλαβον δαέων βοῶν ὠμοβόϊνα ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν.

(23) Ἐπειδὴ δὲ βοὴ πλείων τε ἐγίγνετο καὶ ἐγγύερον, καὶ οἱ ἀεὶ ἐπιόντες ἔθεον δρόμῳ ἐπὶ τοὺς ἀεὶ οῶντας, καὶ πολλῷ μείζων ἐγίγνετο ἡ βοή, ὅσῳ δὴ λείους ἐγίγνοντο, ἐδόκει δὴ μεῖζόν τι εἶναι τῷ Ξενοῶντι. (24) Καὶ ἀναβὰς ἐφ' ἵππον, καὶ Λύκιον καὶ οὺς ἱππέας ἀναλαβών, παρεβοήθει· καὶ τάχα δὴ ἀκούυσι βοώντων τῶν στρατιωτῶν, Θάλαττα, θάλαττα, καὶ ταρεγγυώντων. Ἔνθα δὴ ἔθεον ἅπαντες καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες, καὶ τὰ ὑποζύγια ἠλαύνετο καὶ οἱ ἵπποι. (25) Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, ἐνταῦθα δὴ περιέβαλλον ἀλλήλους, καὶ στρατηγοὺς καὶ λοχαγούς, δακρύοντες. Καὶ ἐξαπίνης, ὅτου δὴ παρεγγυήσαντος, οἱ στρατιῶται φέρουσι λίθους, καὶ ποιοῦσι κολωνὸν μέγαν. (26) Ἐνταῦθα ἀνετίθεσαν πλῆθος δερμάτων ὠμοβοΐνων, καὶ βακτηρίας, καὶ τὰ αἰχμάλωτα γέῤῥα, καὶ ὁ ἡγεμὼν αὐτός τε κατέτεμνε τὰ γέῤῥα, καὶ τοῖς ἄλλοις διεκελεύετο. (27) Μετὰ ταῦτα τὸν ἡγεμόνα ἀποπέμπουσιν οἱ Ἕλληνες, δῶρα δόντες ἀπὸ κοινοῦ, ἵππον, καὶ φιάλην ἀργυρᾶν, καὶ σκευὴν Περσικὴν καὶ δαρεικοὺς δέκα· ᾔτει δὲ μάλιστα τοὺς δακτυλίους, καὶ ἔλαβε πολλοὺς παρὰ τῶν στρατιωτῶν. Κώμην δὲ δείξας αὐτοῖς, οὗ σκηνήσουσι, καὶ τὴν ὁδόν, ἣν πορεύσονται εἰς Μάκρωνας, ἐπεὶ ἑσπέρα ἐγένετο, ᾤχετο τῆς νυκτὸς ἀπιών.

ουσι τε γυναικες, και μαλα ευφυει

Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν οἱ Ἕλλη
σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας δέκα.
ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν ποταμὸν, ὃς ὥρ
κρώνων χώραν καὶ τὴν τῶν Σκυθ
ὑπερδέξιον χωρίον οἷον χαλεπώτατο
ἄλλον ποταμὸν, εἰς ὃν ἐνέβαλλεν ὁ
διαβῆναι. Ἦν δὲ οὗτος δασὺς δένι
πυκνοῖς δέ. Ταῦτα, ἐπεὶ προςῆλθο
πτον, σπεύδοντες ὡς τάχιστα ἐκ τ
(3) Οἱ δὲ Μάκρωνες, ἔχοντες γέῤ
τριχίνους χιτῶνας, καταντιπέρας τ
τεταγμένοι ἦσαν, καὶ ἀλλήλοις διεκ
εἰς τὸν ποταμὸν ἐῤῥίπτουν· ἐξικνο
οὐδ' ἔβλαπτον οὐδένα.

(4) Ἔνθα δὴ προςέρχεται τῷ Ξ
ταστῶν τις ἀνὴρ, Ἀθήνησι φάσ
λέγων, ὅτι γιγνώσκοι τὴν φωνὴν τ
οἶμαι, ἔφη, ἐμὴν ταύτην τὴν πα
μή τι κωλύει, ἐθέλω αὐτοῖς διαλ
οὐδὲν κωλύει, ἔφη· ἀλλὰ διαλέγου,
αὐτῶν, τίνες εἰσίν. Οἱ δ' εἶπον,
Μάκρωνες. Ἐρώτα τοίνυν, ἔφη,

ασιν οἱ Μάκρωνες βαρβαρικὴν λόγχην τοῖς Ἕλλησιν, δὲ Ἕλληνες ἐκείνοις Ἑλληνικήν· ταῦτα γὰρ ἔφασαν στὰ εἶναι· θεοὺς δ' ἐπεμαρτύραντο ἀμφότεροι.

(8) Μετὰ δὲ τὰ πιστὰ εὐθὺς οἱ Μάκρωνες τὰ δέν- α συνεξέκοπτον, τήν τε ὁδὸν ὡδοποίουν, ὡς διαβι- :σοντες, ἐν μέσοις ἀναμεμιγμένοι τοῖς Ἕλλησιν· καὶ ορὰν, οἵαν ἐδύναντο, παρεῖχον· καὶ παρήγαγον τρισὶν ιέραις, ἔςτε ἐπὶ τὰ τῶν Κόλχων ὅρια κατέστησαν τοὺς λληνας. (9) Ἐνταῦθα ἦν ὄρος μέγα, προςβατὸν δέ· :l ἐπὶ τούτου οἱ Κόλχοι παρατεταγμένοι ἦσαν. Καὶ τὸ ἐν πρῶτον οἱ Ἕλληνες ἀντιπαρετάξαντο κατὰ φάλαγγα, ; οὕτως ἄξοντες πρὸς τὸ ὄρος· ἔπειτα δὲ ἔδοξε τοῖς ρατηγοῖς συλλεγεῖσι βουλεύσασθαι, ὅπως ὡς κάλλιστα ᾽ωνιοῦνται. (10) Ἔλεξεν οὖν Ξενοφῶν, ὅτι δοκεῖ, κύσαντας τὴν φάλαγγα, λόχους ὀρθίους ποιῆσαι· ἡ ἐν γὰρ φάλαγξ διασπασθήσεται εὐθύς· τῇ μὲν γὰρ ᾽οδον, τῇ δὲ εὔοδον εὑρήσομεν τὸ ὄρος· καὶ εὐθὺς ιῦτο ἀθυμίαν ποιήσει, ὅταν τεταγμένοι εἰς φάλαγγα ιύτην διεσπασμένην ὁρῶσιν. (11) Ἔπειτα δέ, ἣν μὲν εἰ πολλοὺς τεταγμένοι προςάγωμεν, περιττεύσουσιν ιῶν οἱ πολέμιοι, καὶ τοῖς περιττοῖς χρήσονται ὅ τι ν βούλωνται· ἐὰν δ' ἐπὶ ὀλίγων τεταγμένοι ἴωμεν, ὐδὲν ἂν εἴη θαυμαστόν, εἰ διακοπείη ἡμῶν ἡ φάλαγξ τὸ ἀθρόων πη καὶ βελῶν καὶ ἀνθρώπων [πολλῶν] συμ- εσόντων· εἰ δέ πη τοῦτο ἔσται, τῇ ὅλῃ φάλαγγι κακὸν ται. (12) Ἀλλά μοι δοκεῖ, ὀρθίους τοὺς λόχους ποιη- ιμένους, τοσοῦτον χωρίον κατασχεῖν διαλιπόντας τοῖς όχοις, ὅσον ἔξω τοὺς ἐσχάτους λόχους γενέσθαι τῶν ολεμίων κεράτων· καὶ οὕτως ἐσόμεθα τῆς τε τῶν πολε- ίων φάλαγγος ἔξω οἱ ἔσχατοι λόχοι, καὶ ὀρθίους ἄγον- ς οἱ κράτιστοι ἡμῶν πρῶτοι προςίασιν, ᾗ τε ἂν εὔοδον , ταύτῃ ἕκαστος ἄξει ὁ λόχος. (13) Καὶ εἴς τε τὸ δια- ῖπον οὐ ῥᾴδιον ἔσται τοῖς πολεμίοις εἰςελθεῖν, ἔνθεν :l ἔνθεν λόχων ὄντων, διακόψαι τε οὐ ῥᾴδιον ἔσται χον ὄρθιον προςιόντα. Ἐάν τέ τις πιέζηται τῶν λόχων, πλησίον βοηθήσει· ἤν τε εἴς πη δυνηθῇ τῶν λόχων ἰ τὸ ἄκρον ἀναβῆναι, οὐδεὶς μηκέτι μείνῃ τῶν πο- ιίων. (14) Ταῦτα ἔδοξε, καὶ ἐποίουν ὀρθίους τοὺς χους. Ξενοφῶν δὲ ἀπιὼν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον ἀπὸ τοῦ

χουν εἰς τοὺς ἑ
τοὺς τοξότας τριχῇ ἐποι
ἔξω, τοὺς δὲ τοῦ δεξιοῦ
ἑξακοσίους ἑκάστους. (1
στρατηγοὶ εὔχεσθαι· εὐξ
ρεύοντο. Καὶ Χειρίσοφο
αὐτοῖς πελτασταὶ ἔξω γε
λαγγος ἐπορεύοντο· (17)
τούς, ἀντιπορεύονται· κα
ἐπὶ τὸ εὐώνυμον διεσπάσθ
φάλαγγος ἐν τῷ μέσῳ κενὸ
αὐτοὺς διαχάζοντας οἱ κα
ὧν ἦρχεν Αἰσχίνης ὁ Ἀκ
ἀνὰ κράτος ἔθεον· καὶ οὗ
βαίνουσι· συνεφείπετο δὲ αι
τικόν, ὧν ἦρχε Κλεάνωρ
πολέμιοι, ὡς ἤρξαντο θεῖ
φυγῇ ἄλλος ἄλλῃ ἐτράπετο.
ἐστρατοπεδεύοντο ἐν πολλαῖ
πολλὰ ἐχούσαις. (20) Καὶ τὰ
καὶ ἐθαύμασαν· τὰ δὲ σμή
τῶν κηρίων ὅσοι ἔφαγον τ
ἄφρονές τε ἐγίγνοντο, καὶ ἤ
αὐτοῖς, καὶ ὀρθὸς οὐδεὶς ἐδ
μὲν ὀλίγον ἐδ

ιν Ἑλληνίδα, οἰκουμένην, ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ,
ωπέων ἀποικίαν, ἐν τῇ Κόλχων χώρᾳ. Ἐνταῦθα
ιναν ἡμέρας ἀμφὶ τὰς τριάκοντα, ἐν ταῖς τῶν Κόλ-
ν κώμαις· καὶ ἐντεῦθεν ὁρμώμενοι ἐληΐζοντο τὴν
λχίδα. (23) Ἀγορὰν δὲ παρεῖχον [ἐν] τῷ στρατοπέδῳ
απεζούντιοι, καὶ ἐδέξαντό τε τοὺς Ἕλληνας καὶ ξένια
σαν, βοῦς καὶ ἄλφιτα καὶ οἶνον. (24) Συνδιεπράτ-
το δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν πλησίον Κόλχων, τῶν ἐν τῷ
ίῳ μάλιστα οἰκούντων· καὶ ξένια καὶ παρ᾽ ἐκείνων
ον [τὸ] πλέον, βόες. (25) Μετὰ δὲ τοῦτο τὴν θυ-
ν, ἣν εὔξαντο, παρεσκευάζοντο· ἦλθον δὲ αὐτοῖς
νοὶ βόες ἀποθῦσαι τῷ Διῒ τῷ Σωτῆρι καὶ τῷ Ἡρα-
ῖ ἡγεμόσυνα· καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ θεοῖς, ἃ εὔξαντο.
οίησαν δὲ καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἐν τῷ ὄρει, ἔνθαπερ
ήνουν· εἵλοντο δὲ Δρακόντιον Σπαρτιάτην, (ὃς ἔφυγε
ς ἔτι ὢν οἴκοθεν, παῖδα ἄκων κατακτανών, ξυήλῃ
άξας), δρόμου τε ἐπιμεληθῆναι καὶ τοῦ ἀγῶνος προ-
τῆσαι.

(26) Ἐπειδὴ δὲ ἡ θυσία ἐγένετο, τὰ δέρματα πα-
οσαν τῷ Δρακοντίῳ, καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον, ὅπου
δρόμον πεποιηκὼς εἴη. Ὁ δὲ δείξας, ὅπου παρε-
κότες ἐτύγχανον, Οὗτος ὁ λόφος, ἔφη, κάλλιστος
χειν, ὅπου ἂν τις βούληται. Πῶς οὖν, ἔφασαν,
ήσονται παλαίειν ἐν σκληρῷ καὶ δασεῖ οὕτως; Ὁ δὲ
ε· Μᾶλλόν τι ἀνιάσεται ὁ καταπεσών. (27) Ἠγωνί-
το δὲ παῖδες μὲν στάδιον τῶν αἰχμαλώτων οἱ πλεῖ-
ι, δόλιχον δὲ Κρῆτες πλείους ἢ ἑξήκοντα ἔθεον·
λην δέ, καὶ πυγμήν, καὶ παγκράτιον ἕτεροι· καὶ καλὴ
ι ἐγένετο· πολλοὶ γὰρ κατέβησαν, καί, ἅτε θεωμέ-
ν τῶν ἑταίρων, πολλὴ φιλονεικία ἐγίγνετο. (28)
θεον δὲ καὶ ἵπποι· καὶ ἔδει αὐτούς, κατὰ τοῦ πρα-
ῦς ἐλάσαντας, ἐν τῇ θαλάττῃ ἀναστρέψαντας πάλιν
υ πρὸς τὸν βωμὸν ἄγειν. Καὶ κάτω μὲν οἱ πολλοὶ
λινδοῦντο· ἄνω δὲ πρὸς τὸ ἰσχυρῶς ὄρθιον μόλις
ῆην ἐπορεύοντο οἱ ἵπποι. Ἔνθα πολλὴ κραυγὴ καὶ
ως καὶ παρακέλευσις ἐγίγνετο αὐτῶν.

C A P.

Quum Graeci constituissent
reverti, Chirisophus ad na
Quod dum fit, Xenophon c
consulit, tum vias munienda
prohiberentur. Ibi Dexippus
ipsi commissa aufugit.

Ὅ̓ΣΑ μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει
ξαν οἱ Ἕλληνες, καὶ ὅσα ἐν τ
θάλατταν τὴν ἐν τῷ Εὐξείνῳ Π
πεζοῦντα πόλιν Ἑλληνίδα ἀφίκ
ἃ εὔξαντο σωτήρια θύσειν, ἐ
γῆν ἀφίκοιντο, ἐν τῷ πρόσθεν λ
δὲ τούτου συνελθόντες ἐβουλ
πορείας· ἀνέστη δὲ πρῶτος
ἔλεξεν ὧδε· Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἐ
ἤδη συσκευαζόμενος, καὶ βαδίζ
ὅπλα φέρων, καὶ ἐν τάξει ἰών,
καὶ μαχόμενος· ἐπιθυμῶ δὲ ἤ
τῶν πόνων, ἐπεὶ θάλατταν ἔ

μεῖς δ᾽, ἐπείπερ πλεῖν βούλεσθε, περιμένετε, ἔστ᾽ ἂν γὼ ἔλθω· ἥξω δὲ ταχέως. Ἀκούσαντες ταῦτα οἱ στρατιῶται ἥσθησάν τε καὶ ἐψηφίσαντο, πλεῖν αὐτὸν ὡς τάχιστα.

(5) Μετὰ τοῦτον Ξενοφῶν ἀνέστη, καὶ ἔλεξεν ὧδε· Χειρίσοφος μὲν δὴ ἐπὶ πλοῖα στέλλεται, ἡμεῖς δὲ ἀναμενοῦμεν. Ὅσα οὖν μοι δοκεῖ καιρὸς εἶναι ποιεῖν ἐν τῇ μονῇ, ταῦτα ἐρῶ. (6) Πρῶτον μὲν τὰ ἐπιτήδεια δεῖ πορίζεσθαι ἐκ τῆς πολεμίας· οὔτε γὰρ ἀγορά ἐστιν ἱκανή, οὔτε ὅτου ὠνησόμεθα πάρεστιν, εἰ μὴ ὀλίγοις τισίν· ἡ δὲ χώρα πολεμία· κίνδυνος οὖν, πολλοὺς ἀπόλλυσθαι, ἢν ἀμελῶς τε καὶ ἀφυλάκτως πορεύησθε ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια. (7) Ἀλλά μοι δοκεῖ σὺν προνομαῖς λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἄλλως δὲ μὴ πλανᾶσθαι, ὡς σώζησθε· ἡμᾶς δὲ τούτων ἐπιμελεῖσθαι. Ἔδοξε ταῦτα. (8) Ἔτι τοίνυν ἀκούσατε καὶ τάδε· Ἐπὶ λείαν γὰρ ὑμῶν ἐκπορεύσονταί τινες. Οἴομαι οὖν βέλτιον εἶναι, ἡμῖν εἰπεῖν τὸν μέλλοντα ἐξιέναι, φράζειν δὲ καὶ ὅποι, ἵνα καὶ τὸ πλῆθος εἰδῶμεν τῶν ἐξιόντων καὶ τῶν μενόντων, καὶ συμπαρασκευάζωμεν, ἐάν τι δέῃ· καὶ βοηθῆσαί τισιν ἂν καιρὸς ᾖ, εἰδῶμεν, ὅποι δεήσει βοηθεῖν· καὶ ἄν τις τῶν ἀπειροτέρων ἐγχειρῇ τι ποιεῖν, συμβουλεύωμεν, πειρώμενοι εἰδέναι τὴν δύναμιν, ἐφ᾽ οὓς ἂν ἴωσιν. Ἔδοξε καὶ ταῦτα. (9) Ἐννοεῖτε δὴ καὶ τόδ᾽, ἔφη· Σχολὴ τοῖς πολεμίοις λῄζεσθαι· καὶ δικαίως ἡμῖν ἐπιβουλεύουσιν· ἔχομεν γὰρ τὰ ἐκείνων· ὑπερκάθηνται δ᾽ ἡμῶν. Φύλακας δή μοι δοκεῖ δεῖν περὶ τὸ στρατόπεδον εἶναι· ἐὰν οὖν κατὰ μέρος μερισθέντες φυλάττωμεν καὶ σκοπῶμεν, ἧττον δύναιντ᾽ ἂν ἡμᾶς θηρᾶν οἱ πολέμιοι. (10) Ἔτι τοίνυν τάδε ὁρᾶτε· Εἰ μὲν ἠπιστάμεθα σαφῶς, ὅτι ἥξει πλοῖα Χειρίσοφος ἄγων ἱκανά, οὐδὲν ἂν ἔδει, ὧν μέλλω λέγειν· νῦν δ᾽, ἐπεὶ τοῦτ᾽ ἄδηλον, δοκεῖ μοι πειρᾶσθαι πλοῖα συμπαρασκευάζειν καὶ αὐτόθεν. Ἢν μὲν γὰρ ἔλθῃ, ὑπαρχόντων ἐνθάδε, ἐν ἀφθονωτέροις πλευσούμεθα· ἐὰν δὲ μὴ ἄγῃ, τοῖς ἐνθάδε χρησόμεθα. (11) Ἐγὼ δ᾽ ὁρῶ πλοῖα πολλάκις παραπλέοντα· εἰ οὖν αἰτησάμενοι παρὰ Τραπεζουντίων μακρὰ πλοῖα, κατάγοιμεν καὶ φυλάττοιμεν αὐτά, τὰ πηδάλια παραλυόμενοι, ἕως ἂν ἱκανὰ τὰ ἄξοντα γένηται, ἴσως ἂν οὐκ ἀπορήσαιμεν

πείσονται γὰρ καὶ διὰ τὸ φο
λεσθαι ἡμῶν ἀπαλλαγῆναι.
(14) Ἐνταῦθα δὴ ἀνέκρ
ρεῖν. Ὁ δέ, ὡς ἔγνω τὴν ἀφ
φισε μὲν οὐδέν, τὰς δὲ πόλε
τὰς ὁδούς· λέγων, ὅτι θᾶττο
ροι γένωνται αἱ ὁδοί. (15) Ἐ
ρον παρὰ τῶν Τραπεζουντίων
Λακωνικὸν περίοικον. Οὗτος,
πλοῖα, ἀποδρὰς ᾤχετο ἔξω τοῦ
Οὗτος μὲν οὖν δίκαια ἔπαθεν
παρὰ Σεύθῃ πολυπραγμονῶν
δρου τοῦ Λακωνικοῦ. (16) Ἠ
ρον, ᾗ ἐπεστάθη Πολυκράτη
λαμβάνοι πλοῖα κατῆγεν ἐπὶ τ
μὲν ἀγώγιμα, εἴ τι ἦγον, ἐξα
θίστασαν, ὅπως σῶα εἴη· τ
εἰς παραγωγήν. (17) Ἐν ᾧ
ἐξῄεσαν οἱ Ἕλληνες· καὶ οἱ μὲ
οὔ. Κλεαίνετος δ᾽ ἐξαγαγὼν
λόχον πρὸς χωρίον χαλεπόν, αὐ
πολλοὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

CAP. II.

Ob commeatum in vicinis regionibus deficientem, Xenophon, Trapezuntiis ducibus, cum dimidio exercitu proficiscitur in Drilas, populum Ponti bellicosissimum; locoque munito, in quem illi cum omnibus rebus suis confugerant, vi expugnato flammisque combusto, salvus cum praeda in castra revertitur.

Ἐπεὶ δὲ τὰ ἐπιτήδεια οὐκέτι ἦν λαμβάνειν, ὥςτε ἀπαυθημερίζειν ἐπὶ τὸ στράτευμα, ἐκ τούτου λαβὼν ὁ Ξενοφῶν ἡγεμόνας τῶν Τραπεζουντίων, ἐξάγει εἰς Δρίλας τὸ ἥμισυ τοῦ στρατεύματος, τὸ δὲ ἥμισυ φυλάττειν κατέλιπε τὸ στρατόπεδον· οἱ γὰρ Κόλχοι, ἅτε ἐκπεπτωκότες ἐκ τῶν οἰκιῶν, πολλοὶ ἦσαν ἀθρόοι, καὶ ὑπερεκάθηντο ἐπὶ τῶν ἄκρων. (2) Οἱ δὲ Τραπεζούντιοι, ὁπόθεν μὲν τὰ ἐπιτήδεια ῥᾴδιον ἦν λαβεῖν, οὐκ ἦγον· φίλοι γὰρ αὐτοῖς ἦσαν· εἰς τοὺς Δρίλας δὲ προθύμως ἦγον, ὑφ᾽ ὧν κακῶς ἔπασχον, εἰς χωρία τε ὀρεινὰ καὶ δύςβατα, καὶ ἀνθρώπους πολεμικωτάτους τῶν ἐν τῷ Πόντῳ.

(3) Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐν τῇ ἄνω χώρᾳ οἱ Ἕλληνες, ὁποῖα τῶν χωρίων τοῖς Δρίλαις ἁλώσιμα ἐδόκει εἶναι, ἐμπιπράντες ἀπῄεσαν· καὶ οὐδὲν ἦν λαβεῖν, εἰ μὴ ὗς ἢ βοῦς, ἢ ἄλλο τι κτῆνος τὸ πῦρ διαπεφευγός. Ἓν δ᾽ ἦν χωρίον, [ὃ] μητρόπολις αὐτῶν [ἐκαλεῖτο]· εἰς τοῦτο πάντες συνεῤῥυήκεσαν· περὶ δὲ τοῦτο ἦν χαράδρα ἰσχυρῶς βαθεῖα, καὶ πρόςοδοι χαλεπαὶ πρὸς τὸ χωρίον. (4) Οἱ δὲ πελτασταί, προδραμόντες στάδια πέντε ἢ ἓξ τῶν ὁπλιτῶν, διαβάντες τὴν χαράδραν, ὁρῶντες πρόβατα πολλὰ καὶ ἄλλα χρήματα, προςέβαλλον πρὸς τὸ χωρίον. Συνείποντο δὲ καὶ δορυφόροι πολλοί, οἱ ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐξωρμημένοι· ὥςτε ἐγένοντο οἱ διαβάντες πλείους, ἢ εἰς δισχιλίους ἀνθρώπους. (5) Ἐπεὶ δὲ μαχόμενοι οὐκ ἐδύναντο λαβεῖν τὸ χωρίον, καὶ γὰρ τάφρος ἦν περὶ αὐτὸ εὐρεῖα ἀναβεβλημένη, καὶ σκόλοπες ἐπὶ τῆς ἀναβολῆς, καὶ τύρσεις πυκναὶ ξύλιναι πεποιημέναι, ἀπιέναι δὴ ἐπεχείρουν· οἱ δὲ ἐπέκειντο αὐτοῖς. (6) Ὡς δ᾽ οὐκ

πείσονται γὰρ καὶ διὰ τὸ φο
λεσθαι ἡμῶν ἀπαλλαγῆναι.
(14) Ἐνταῦθα δὴ ἀνέκρ
ρεῖν. Ὁ δέ, ὡς ἔγνω τὴν ἀρ
φισε μὲν οὐδέν, τὰς δὲ πόλε
τὰς ὁδούς· λέγων, ὅτι θᾶττο
ροι γένωνται αἱ ὁδοί. (15) Ἔ
ρον παρὰ τῶν Τραπεζουντίων
Λακωνικὸν περίοικον. Οὗτος,
πλοῖα, ἀποδρὰς ᾤχετο ἔξω τοῦ
Οὗτος μὲν οὖν δίκαια ἔπαθε
παρὰ Σεύθῃ πολυπραγμονῶν
δρου τοῦ Λακωνικοῦ. (16) Ἔ
ρον, ᾗ ἐπεστάθη Πολυκράτ
λαμβάνοι πλοῖα, κατῆγεν ἐπὶ τ
μὲν ἀγώγιμα, εἴ τι ἦγον, ἐξ
θίστασαν, ὅπως σῶα εἴη· τ
εἰς παραγωγήν. (17) Ἐν ᾧ
ἐξῄεσαν οἱ Ἕλληνες· καὶ οἱ μ
οὔ. Κλεαίνετος δ᾽ ἐξαγαγὼν
λόχον πρὸς χωρίον χαλεπόν, α
πολλοὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

CAP. II.

Ob commeatum in vicinis regionibus deficientem, Xenophon, Trapezuntiis ducibus, cum dimidio exercitu proficiscitur in Drilas, populum Ponti bellicosissimum; locoque munito, in quem illi cum omnibus rebus suis confugerant, vi expugnato flammisque combusto, salvus cum praeda in castra revertitur.

Ἐπεὶ δὲ τὰ ἐπιτήδεια οὐκέτι ἦν λαμβάνειν, ὥςτε ἀπαυ-
ημερίζειν ἐπὶ τὸ στράτευμα, ἐκ τούτου λαβὼν ὁ Ξενο-
ῶν ἡγεμόνας τῶν Τραπεζουντίων, ἐξάγει εἰς Δρίλας
ἥμισυ τοῦ στρατεύματος, τὸ δὲ ἥμισυ φυλάττειν κα-
λιπε τὸ στρατόπεδον· οἱ γὰρ Κόλχοι, ἅτε ἐκπεπτω-
ότες ἐκ τῶν οἰκιῶν, πολλοὶ ἦσαν ἀθρόοι, καὶ ὑπερε-
θηντο ἐπὶ τῶν ἄκρων. (2) Οἱ δὲ Τραπεζούντιοι,
όθεν μὲν τὰ ἐπιτήδεια ῥᾴδιον ἦν λαβεῖν, οὐκ ἦγον·
οι γὰρ αὐτοῖς ἦσαν· εἰς τοὺς Δρίλας δὲ προθύμως
ον, ὑφ' ὧν κακῶς ἔπασχον, εἰς χωρία τε ὀρεινὰ καὶ
ςβατα, καὶ ἀνθρώπους πολεμικωτάτους τῶν ἐν τῷ
όντῳ.

(3) Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐν τῇ ἄνω χώρᾳ οἱ Ἕλληνες,
οῖα τῶν χωρίων τοῖς Δρίλαις ἁλώσιμα ἐδόκει εἶναι,
ιπράντες ἀπῄεσαν· καὶ οὐδὲν ἦν λαβεῖν, εἰ μὴ ὗς
ὶ βοῦς, ἢ ἄλλο τι κτῆνος τὸ πῦρ διαπεφευγός. Ἓν δ'
χωρίον, [ὃ] μητρόπολις αὐτῶν [ἐκαλεῖτο]· εἰς τοῦτο
άντες συνεῤῥυήκεσαν· περὶ δὲ τοῦτο ἦν χαράδρα ἰσχυ-
ῶς βαθεῖα, καὶ πρόσοδοι χαλεπαὶ πρὸς τὸ χωρίον. (4)
ὶ δὲ πελτασταί, προδραμόντες στάδια πέντε ἢ ἓξ τῶν
λιτῶν, διαβάντες τὴν χαράδραν, ὁρῶντες πρόβατα
ἀλλὰ καὶ ἄλλα χρήματα, προςέβαλλον πρὸς τὸ χωρίον.
νείποντο δὲ καὶ δορυφόροι πολλοί, οἱ ἐπὶ τὰ ἐπιτή-
ια ἐξωρμημένοι· ὥςτε ἐγένοντο οἱ διαβάντες πλείους,
εἰς δισχιλίους ἀνθρώπους. (5) Ἐπεὶ δὲ μαχόμενοι οὐκ
ύναντο λαβεῖν τὸ χωρίον, καὶ γὰρ τάφρος ἦν περὶ
τὸ εὐρεῖα ἀναβεβλημένη, καὶ σκόλοπες ἐπὶ τῆς ἀνα-
λῆς, καὶ τύρσεις πυκναὶ ξύλιναι πεποιημέναι, ἀπιέναι
η ἐπεχείρουν· οἱ δὲ ἐπέκειντο αὐτοῖς. (6) Ὡς δ' οὐκ

ὅπλα· αὐτὸς δὲ διαβὰς σὺν
πότερον εἴη κρεῖττον ἀπάγειν
καὶ τοὺς ὁπλίτας διαβιβάζειν,
(9) Καὶ ἐδόκει τὸ μὲν ἀπάγειν
ρῶν, ἑλεῖν δ' ἂν ᾤοντο καὶ οἱ λο
νοφῶν συνεχώρησε, τοῖς ἱεροῖς
ἀποδεδειγμένοι ἦσαν, ὅτι μάχ
καλὸν τῆς ἐξόδου. (10) Καὶ
διαβιβάσοντας τοὺς ὁπλίτας,
σας ἅπαντας τοὺς πελταστάς,
ζεσθαι. (11) Ἐπεὶ δ' ἧκον οἱ
χον ἕκαστον ποιῆσαι τῶν λοχαγ
ἀγωνιεῖσθαι· ἦσαν γάρ οἱ λοχα
πάντα τὸν χρόνον ἀλλήλοις πε
οῦντο. (12) Καὶ οἱ μὲν [λοχαγ
τοῖς πελτασταῖς πᾶσι παρήγγελ
ὡς, ὁπόταν σημήνῃ, ἀκοντίζειν
τας ἐπιβεβλῆσθαι ἐπὶ ταῖς νευρ
τοξεύειν δεήσον· καὶ τοὺς γυμν
τὰς διφθέρας· καὶ τοὺς ἐπιτηδε
μεληθῆναι. (13) Ἐπεὶ δὲ πάν
λοχαγοὶ καὶ ὑπολοχαγοὶ καὶ οἱ
ρους εἶναι πάντες παρατεταγμέ
μὲν δὴ συνεώρων·

γνεύς, καταθέμενοι τὰ ὅπλα, ἐν χιτῶνι μόνον ἀνέ-
', καὶ ἄλλος ἄλλον εἷλκε, καὶ ἄλλος ἀναβεβήκει,
ιώκει τὸ χωρίον, ὡς ἐδόκει. (16) Καὶ οἱ μὲν πελ-
ιὶ καὶ οἱ ψιλοὶ εἰςδραμόντες ἥρπαζον, ὅ τι ἕκαστος
το· ὁ δὲ Ξενοφῶν, στὰς κατὰ τὰς πύλας, ὁπόσους
το κατεκώλυε τῶν ὁπλιτῶν ἔξω· πολέμιοι γὰρ ἄλλοι
οντο ἐπ' ἄκραις τισὶν ἰσχυροῖς. (17) Οὐ πολλοῦ δὲ
ν μεταξὺ γενομένου, κραυγή τ' ἐγίγνετο ἔνδον, καὶ
ον, οἱ μὲν καὶ ἔχοντες, ἃ ἔλαβον, τάχα δέ τις καὶ
ιμένος· καὶ πολὺς ἦν ὠθισμὸς ἀμφὶ τὰ θύρετρα.
ἐρωτώμενοι οἱ ἐκπίπτοντες, ἔλεγον, ὅτι ἄκρα τις
ἔνδον, καὶ οἱ πολέμιοι πολλοί, οἳ παίουσιν ἐκδε-
ηκότες τοὺς [ἔνδον] ἀνθρώπους.

(18) Ἐνταῦθα ἀνειπεῖν ἐκέλευσε Τολμίδην τὸν κή-
, ἰέναι εἴσω τὸν βουλόμενόν τι λαμβάνειν. Καὶ
πολλοὶ εἴσω, καὶ νικῶσι τοὺς ἐκπίπτοντας οἱ εἴσω
μενοι, καὶ κατακλείουσι τοὺς πολεμίους πάλιν εἰς
κραν. (19) Καὶ τὰ μὲν ἔξω τῆς ἄκρας πάντα διηρ-
η, καὶ ἐξεκομίσαντο οἱ Ἕλληνες· οἱ δ' ὁπλῖται
ο τὰ ὅπλα, οἱ μὲν περὶ τὸ σταύρωμα, οἱ δὲ κατὰ
δὸν τὴν ἐπὶ τὴν ἄκραν φέρουσαν. (20) Ὁ δὲ Ξε-
ν καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐσκόπουν, εἰ οἷόν τ' εἴη τὴν ἄκραν
ν· ἦν γὰρ οὕτω σωτηρία ἀσφαλής· ἄλλως δὲ πάνυ
ιὸν ἐδόκει εἶναι ἀπελθεῖν· σκοπουμένοις δ' αὐτοῖς
παντάπασιν ἀνάλωτον εἶναι τὸ χωρίον. (21) Ἐν-
α παρεσκευάζοντο τὴν ἄφοδον, καὶ τοὺς μὲν σταυ-
ἕκαστοι τοὺς καθ' αὑτοὺς διῄρουν, καὶ τοὺς ἀχρεί-
αὶ φορτία ἔχοντας ἐξεπέμποντο καὶ τῶν ὁπλιτῶν
ῆθος· κατέλιπον δὲ οἱ λοχαγοί, οἷς ἕκαστος ἐπί-
ν.

22) Ἐπεὶ δὲ ἤρξαντο ἀποχωρεῖν, ἐπεξέθεον ἔνδο-
πολλοί, γέῤῥα καὶ λόγχας ἔχοντες, καὶ κνημῖδας,
ράνη Παφλαγονικά· καὶ ἄλλοι ἐπὶ τὰς οἰκίας ἀνέ-
ν τὰς ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς εἰς τὴν ἄκραν φερούσης
(23) ὥςτ' οὐδὲ διώκειν ἀσφαλὲς ἦν [αὐτοὺς] κατὰ
ύλας, τὰς εἰς τὴν ἄκραν φερούσας· καὶ γὰρ ξύλα
λα ἐπεῤῥίπτουν ἄνωθεν, ὥςτε χαλεπὸν ἦν καὶ μέ-
καὶ ἀπιέναι· καὶ ἡ νὺξ φοβερὰ ἦν ἐπιοῦσα. (24)
ομένων δ' αὐτῶν καὶ ἀπορουμένων, θεῶν τις αὐ-

...ουν, καὶ δι
ἐξόδῳ τε καὶ καταβάσει
ξύλα, ὅσοι ἐτύγχανον
σον ἑαυτῶν καὶ τῶν πο
ἀνῆψαν· ἀνῆπτον δὲ
οἰκίας, ὅπως οἱ πολέμιο
μόλις ἀπῆλθον ἀπὸ τοῖ
καὶ τῶν πολεμίων ποιησα
πόλις καὶ αἱ οἰκίαι καὶ
καὶ τἄλλα πάντα, πλὴν
(28) Τῇ δ' ὑστεραίᾳ
τὰ ἐπιτήδεια. Ἐπεὶ δὲ τὴ
Τραπεζοῦντα, πρανὴς γὰ
ἐποιήσαντο· (29) καὶ ἀνή
νομα τοῦτο ἔχων, τῶν Κρη
ἔμενεν ἐν λασίῳ χωρίῳ, καὶ
λανθάνειν πειρᾶσθαι· αἱ
ἄλλη διεφαίνοντο, χαλκαῖ
λέμιοι, ταῦτα ὁρῶντες, ἐφ
ἡ δὲ στρατιὰ ἐν τούτῳ κατέ
νὸν ἤδη ὑπεληλυθέναι τῷ Μ
κράτος· καὶ ὃς ἐξαναστὰς φε
Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι Κρῆτες (
δρόμῳ) ἐκπεσόντες ἐκ τῆς ὁδο
κυλινδούμενοι ἐσώθ...

CAP. III.

Frumento deficiente, Graeci, Chirisophi reditu non exspectato, imbellem turbam navibus, quae praesto sunt, Cerasuntem mittunt, eoque ipsi pedestri contendunt itinere. Ibi exercitu lustrato, pecuniam ex praeda vendita confectam, dividunt; decimamque ejus partem, votis solvendis destinatam, praetoribus committunt. Tum Xenophon narrat, quomodo ipse, post reditum in Graeciam, suam partem templo Dianae, in agro Scilluntio exstructo, festisque diebus institutis impenderit.

Ἐπεὶ δὲ οὔτε ὁ Χειρίσοφος ἧκεν, οὔτε πλοῖα ἱκανὰ ἦν, οὔτε τὰ ἐπιτήδεια ἦν λαμβάνειν ἔτι, ἐδόκει ἀπιτέον εἶναι. Καὶ ἐς μὲν τὰ πλοῖα τούς τε ἀσθενοῦντας ἐνεβίβασαν, καὶ τοὺς ὑπὲρ τετταράκοντα ἔτη, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τῶν σκευῶν ὅσα μὴ ἀνάγκη ἦν ἔχειν· καὶ Φιλήσιον καὶ Σοφαίνετον, τοὺς πρεσβυτάτους τῶν στρατηγῶν, εἰςβιβάσαντες, τούτων ἐκέλευον ἐπιμελεῖσθαι· οἱ δὲ ἄλλοι ἐπορεύοντο· ἡ δὲ ὁδὸς ὁδοποιουμένη ἦν. (2) Καὶ ἀφικνοῦνται πορευόμενοι εἰς Κερασοῦντα τριταῖοι, πόλιν Ἑλληνίδα, ἐπὶ τῇ θαλάττῃ, Σινωπέων ἄποικον, ἐν τῇ Κολχίδι χώρᾳ. (3) Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας δέκα· καὶ ἐξέτασις ἐν τοῖς ὅπλοις ἐγίγνετο καὶ ἀριθμός, καὶ ἐγένοντο ὀκτακιςχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι. Οὗτοι ἐσώθησαν ἐκ τῶν ἀμφὶ τοὺς μυρίους· οἱ δὲ ἄλλοι ἀπώλοντο ὑπό τε τῶν πολεμίων καὶ τῆς χιόνος, καὶ εἴ τις νόσῳ.

(4) Ἐνταῦθα καὶ διαλαμβάνουσι τὸ ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων γενόμενον ἀργύριον· καὶ τὴν δεκάτην, ἣν τῷ Ἀπόλλωνι ἐξεῖλον καὶ τῇ Ἐφεσίᾳ Ἀρτέμιδι, διέλαβον οἱ στρατηγοί, τὸ μέρος ἕκαστος, φυλάττειν τοῖς θεοῖς· ἀντὶ δὲ Χειρισόφου Νέων ὁ Ἀσιναῖος ἔλαβε. (5) Ξενοφῶν οὖν τὸ μὲν τοῦ Ἀπόλλωνος ἀνάθημα ποιησάμενος, ἀνατίθησιν εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς τῶν Ἀθηναίων θησαυρόν, καὶ ἐπέγραψε τό τε αὐτοῦ ὄνομα καὶ τὸ Προξένου, ὃς σὺν Κλεάρχῳ ἀπέθανε· ξένος γὰρ ἦν αὐτῷ. (6) Τὸ δὲ

τῶν Λακεδαιμονίων οἰκισθέντι παρ
ἀφικνεῖται Μεγάβυζος εἰς Ὀλυμπία
ἀποδίδωσι τὴν παρακαταθήκην αὐτῷ.
βών, χωρίον ὠνεῖται τῇ θεῷ, ὅπου
Ἔτυχε δὲ διὰ μέσου ῥέων τοῦ χωρίου
Καὶ ἐν Ἐφέσῳ δὲ παρὰ τὸν τῆς Ἀρ
νοῦς ποταμὸς παραῤῥεῖ, καὶ ἰχθύες
ἔνεισι καὶ κόγχαι· ἐν δὲ τῷ ἐν Σκιλλοῦ
ραι πάντων, ὁπόσα ἐστὶν ἀγρευόμενα
ησε δὲ καὶ ναὸν καὶ βωμὸν ἀπὸ τοῦ ἱε
τολοιπὸν ἀεὶ δεκατεύων τὰ ἐκ τοῦ ἀγ
ἐποίει τῇ θεῷ· καὶ πάντες οἱ πολῖται
[ὁμοῦ] ἄνδρες καὶ γυναῖκες, μετεῖχο
ρεῖχε δὲ ἡ θεὸς τοῖς σκηνοῦσιν ἄλφιτ
τραγήματα, καὶ τῶν θυομένων ἀπ
λάχος, καὶ τῶν θηρευομένων δέ. (10
ἐποιοῦντο εἰς τὴν ἑορτὴν οἵ τε Ξενοφῶ
τῶν ἄλλων πολιτῶν· οἱ δὲ βουλόμενο
θήρων· καὶ ἡλίσκετο τὰ μὲν ἐξ αὐτοῦ
τὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς Φολόης, σύες καὶ δο
(11) Ἔστι δὲ ὁ τόπος, ᾗ ἐκ Λακεδ
πίαν πορεύονται, ὡς εἴκοσι στάδιοι ἀπ
Διὸς ἱεροῦ. Ἔνι δ' ἐν τῷ ἱερῷ τόπῳ
ἄλση καὶ ὄρη δένδρων μεστά, ἱκανὰ

ΡΟΣ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ. ΤΟΝ ΔΕ ΕΧΟΝΤΑ Ι ΚΑΡΠΟΥΜΕΝΟΝ, ΤΗΝ ΜΕΝ ΔΕΚΑΤΗΝ ΤΑΘΥΕΙΝ ΕΚΑΣΤΟΥ ΕΤΟΥΣ, ΕΚ ΔΕ ΤΟΥ ΡΙΤΤΟΥ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΕΠΙΣΚΕΥΑΖΕΙΝ· ΕΑΝ ΤΙΣ ΜΗ ΠΟΙΗΙ ΤΑΥΤΑ, ΤΗΙ ΘΕΩΙ ΜΕ-ΣΕΙ.

CAP. IV.

Mosynoecorum finibus exclusi, foedere juncto cum parte hujus populi ceteris infesta, munitissimum hostium castellum diripiunt, totamque regionem victore exercitu peragrant. Barbari illius populi mores describuntur.

*Κερασοῦντος δὲ κατὰ θάλατταν μὲν ἐκομίζοντο ρ καὶ πρόσθεν, οἱ δ' ἄλλοι κατὰ γῆν ἐπορεύοντο. Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ τοῖς Μοσσυνοίκων ὁρίοις, πέμ-σιν εἰς αὐτοὺς Τιμησίθεον τὸν Τραπεζούντιον, πρό-ν ὄντα τῶν Μοσσυνοίκων, ἐρωτῶντες, πότερον ὡς φιλίας, ἢ ὡς διὰ πολεμίας πορεύσονται τῆς χώρας. ' εἶπον, ὅτι οὐ *διοίσειεν· ἐπίστευον γὰρ τοῖς χω-ς. (3) Ἐντεῦθεν λέγει ὁ Τιμησίθεος, ὅτι πολέμιοί ν αὐτοῖς οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα· καὶ ἐδόκει καλέσαι ἐκεί-;, εἰ βούλοιντο συμμαχίαν ποιήσασθαι· καὶ πεμφθεὶς ιμησίθεος, ἧκεν ἄγων τοὺς ἄρχοντας. (4) Ἐπεὶ δὲ κοντο, συνῆλθον οἵ τε τῶν Μοσσυνοίκων ἄρχοντες οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων· καὶ ἔλεγε μὲν Ξενο-ν, ἡρμήνευε δὲ Τιμησίθεος.*

(5) Ὦ ἄνδρες Μοσσύνοικοι, ἡμεῖς διασωθῆναι βου-εθα εἰς τὴν Ἑλλάδα πεζῇ· πλοῖα γὰρ οὐκ ἔχομεν· ύουσι δὲ οὗτοι ἡμᾶς, οὓς ἀκούομεν ὑμῖν πολεμίους ι. (6) Εἰ οὖν βούλεσθε, ἔξεστιν ὑμῖν ἡμᾶς λαβεῖν ιμάχους, καὶ τιμωρήσασθαι, εἴ τι πώποθ' ὑμᾶς οι ἠδίκησαν, καὶ τολοιπὸν ὑμῶν ὑπηκόους εἶναι τού-ς. (7) Εἰ δὲ ἡμᾶς ἀφήσετε, σκέψασθε, πόθεν αὖθις τοσαύτην δύναμιν λάβοιτε σύμμαχον. (8) Πρὸς ταῦ-

πέμψαι ναῦς δὲ καὶ ἄνδρας, οἵτι-
τε καὶ τὴν ὁδὸν ἡγήσονται.
(11) Ἐπὶ τούτοις πιστὰ ἐ
ῴχοντο· καὶ ἧκον τῇ ὑστεραίᾳ ἄ
μονόξυλα, καὶ ἐν ἑκάστῳ τρεῖς ἄι
ἐκβάντες, εἰς τάξιν ἔθεντο τὰ ὅ
(12) Καὶ οἱ μέν, λαβόντες τὰ πὶ
δὲ μένοντες ἐξετάξαντο ὧδε· Ἐσ
λιστα, ὥςπερ οἱ χοροί, ἀντιστοιχ
τες γέῤῥα πάντες λευκῶν βοῶν δα
πετάλῳ· ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ παλτὸν ὡ
μὲν λόγχην ἔχον, ὄπισθεν δὲ αὐτ
δές. (13) Χιτωνίσκους δὲ ἐνεδεδ
πάχος ὡς λινοῦ στρωματοδέσμου
κράνη σκύτινα, οἷά περ τὰ Παφ
ἔχοντα κατὰ μέσον ἐγγυτάτω τια
σαγάρεις σιδηρᾶς. (14) Ἐντεῦθεν
οἱ δ' ἄλλοι πάντες ᾄδοντες ἐπορε
διελθόντες διὰ τῶν τάξεων καὶ διὰ
λήνων ἐπορεύοντο εὐθὺς πρὸς τοὺ
ρίον, ὃ ἐδόκει ἐπιμαχώτατον εἶ
τοῦτο πρὸ τῆς πόλεως, τῆς μητ

ν συναναβάντων Ἑλλήνων τινάς, καὶ ἐδίωκον, μέ-
ς οὗ εἶδον τοὺς Ἕλληνας βοηθοῦντας· (17) εἶτα δὲ
ιτραπόμενοι ᾤχοντο· καὶ ἀποτεμόντες τὰς κεφαλὰς
ν νεκρῶν, ἐπεδείκνυσαν τοῖς τε Ἕλλησι καὶ τοῖς ἑαυ-
ν πολεμίοις· καὶ ἅμα ἐχόρευον, νόμῳ τινὶ ᾄδοντες.
) Οἱ δ' Ἕλληνες μάλα ἤχθοντο, ὅτι τούς τε πολε-
υς ἐπεποιήκεσαν θρασυτέρους, καὶ ὅτι οἱ ἐξελθόντες
λήνες σὺν αὐτοῖς ἐπεφεύγεσαν, μάλ' ὄντες συχνοί·
ὔπω πρόσθεν ἐπεποιήκεσαν ἐν τῇ στρατείᾳ. (19) Ξε-
ῶν δέ, συγκαλέσας τοὺς Ἕλληνας, εἶπεν· "Ἄνδρες
ατιῶται, μηδὲν ἀθυμήσητε ἕνεκα τῶν γεγενημένων·
ε γὰρ ὅτι καὶ ἀγαθὸν οὐ μεῖον τοῦ κακοῦ γεγένηται.
) Πρῶτον μὲν γὰρ ἐπίστασθε, ὅτι οἱ μέλλοντες ἡμῖν
ήσεσθαι τῷ ὄντι πολέμιοί εἰσιν, οἷςπερ καὶ ἡμᾶς ἀνάγ-
· ἔπειτα δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων οἱ ἀμελήσαντες τῆς σὺν
ῖν τάξεως, καὶ ἱκανοὶ ἡγησάμενοι εἶναι σὺν τοῖς βαρ-
ροις ταὐτὰ πράττειν, ἅπερ σὺν ἡμῖν, δίκην δεδώκα-
· ὥςτε αὖθις ἧττον τῆς ἡμετέρας τάξεως ἀπολείψον-
ι. (21) Ἀλλ' ὑμᾶς δεῖ παρασκευάζεσθαι, ὅπως καὶ
ς φίλοις οὖσι τῶν βαρβάρων δόξετε κρείττους αὐτῶν
αι, καὶ τοῖς πολεμίοις δηλώσετε, ὅτι οὐχ ὁμοίοις ἀν-
άσι μαχοῦνται νῦν τε καὶ ὅτε τοῖς ἀτάκτοις ἐμάχοντο."

(22) Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν οὕτως ἔμειναν·
δ' ὑστεραίᾳ θύσαντες, ἐπεὶ ἐκαλλιέρησαν, ἀριστή-
ντες, ὀρθίους τοὺς λόχους ποιησάμενοι, καὶ τοὺς
ρβάρους ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κατὰ ταὐτὰ ταξάμενοι ἐπο-
ύοντο, τοὺς τοξότας μεταξὺ τῶν λόχων [ὀρθίων ὄν-
ν] ἔχοντες, ὑπολειπομένους δὲ μικρὸν τοῦ στόματος
ν ὁπλιτῶν. (23) Ἦσαν γὰρ τῶν πολεμίων, οἱ εὔζωνοι
ατατρέχοντες τοῖς λίθοις ἔβαλλον. Τούτους οὖν ἀνέ-
ελλον οἱ τοξόται καὶ οἱ πελτασταί· οἱ δ' ἄλλοι βάδην
ορεύοντο, πρῶτον μὲν ἐπὶ τὸ χωρίον, ἀφ' οὗ τῇ προ-
ραίᾳ οἱ βάρβαροι ἐτράπησαν, καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς. Ἐν-
ῦθα γὰρ οἱ πολέμιοι ἦσαν ἀντιτεταγμένοι. (24) Τοὺς
ν οὖν πελταστὰς ἐδέξαντο οἱ βάρβαροι, καὶ ἐμάχοντο·
εὶ δ' ἐγγὺς ἦσαν οἱ ὁπλῖται, ἐτράποντο. Καὶ οἱ μὲν
λτασταὶ εὐθὺς εἵποντο, διώκοντες ἄνω πρὸς τὴν μη-
ρόπολιν· οἱ δὲ ὁπλῖται ἐν τάξει εἵποντο. (25) Ἐπεὶ δ'
ω ἦσαν πρὸς ταῖς τῆς μητροπόλεως οἰκίαις, ἐνταῦθα

αὐτοῦ μένοντα καὶ φυλάττοντα,
οὐδὲ οἱ ἐν τῷ πρότερον αἱρεθέ
σὺν τοῖς μοσύνοις κατεκαύθησαν.
διαρπάζοντες τὸ χωρίον, εὕρισ
οἰκίαις ἄρτων νενημένων πατρίο
σαν οἱ Μοσύνοικοι· τὸν δὲ νέο
ἀποκείμενον· ἦσαν δὲ ζειαὶ αἱ π
φίνων τεμάχη ἐν ἀμφορεῦσιν εὐ
καὶ στέαρ ἐν τεύχεσι τῶν δελφίνι
σύνοικοι, καθάπερ οἱ Ἕλληνες
δ᾽ ἐπὶ τῶν ἀνωγαίων ἦν πολλὰ
διαφυὴν οὐδεμίαν. Τούτῳ καὶ
ἕψοντες καὶ ἄρτους ὀπτῶντες.
ἄκρατος μέν, ὀξὺς ἐφαίνετο εἶ
τος· κερασθεὶς δέ, εὐώδης τε κα

(30) Οἱ μὲν δὴ Ἕλληνες
ἐπορεύοντο εἰς τὸ πρόσω, παρ
συμμαχήσασι τῶν Μοσυνοίκων.
παρῄεσαν χωρία τῶν σὺν τοῖς
εὐπροσοδώτατα οἱ μὲν ἔλειπον,
ἐχώρουν. (31) Τὰ δὲ πλεῖστα
ἀπεῖχον αἱ πόλεις ἀπ᾽ ἀλλήλων
δὲ πλεῖον, αἱ δὲ μεῖον· ἀναβοώ
κουον εἰς τὴν ἑτέραν ἐκ τῆς

ηνες, ἐμφανῶς συγγίγνεσθαι· νόμος γὰρ ἦν σφίσιν ς. Λευκοὶ δὲ πάντες οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες. (34) τους ἔλεγον οἱ στρατευσάμενοι βαρβαρωτάτους διελ-, καὶ πλεῖστον τῶν Ἑλληνικῶν νόμων κεχωρισμέ-. Ἔν τε γὰρ ὄχλῳ ὄντες, ἐποίουν, ἅπερ ἂν ἄνθρω- ἐν ἐρημίᾳ ποιήσειαν, ἄλλως δὲ οὐκ ἂν τολμῷεν· ι τε ὄντες ὅμοια ἔπραττον, ἅπερ ἂν μετ' ἄλλων ;· διελέγοντό τε ἑαυτοῖς, καὶ ἐγέλων ἐφ' ἑαυτοῖς, ὀρχοῦντο ἐφιστάμενοι, ὅπου τύχοιεν, ὥςπερ ἄλλοις εικνύμενοι.

CAP. V.

halybum et Tibarenorum agris peragratis, Graeci perveniunt ad Cotyora urbem, coloniam Sinopensium, ubi, populo commeatum non praebente, per quinque et quadraginta dies praedas ex agris agunt. Sinopensium legatis de hac re conquerentibus, minis etiam additis, Xenophon ita respondet, ut et animos et sermonem mutent.

ι ταύτης τῆς χώρας οἱ Ἕλληνες, διά τε τῆς πολε- καὶ τῆς φιλίας, ἐπορεύθησαν ὀκτὼ σταθμούς· ἀφικνοῦνται εἰς Χάλυβας. Οὗτοι ὀλίγοι ἦσαν καὶ κοοι τῶν Μοσσυνοίκων· καὶ ὁ βίος ἦν τοῖς πλείστοις ῶν ἀπὸ σιδηρείας. Ἐντεῦθεν ἀφικνοῦνται εἰς Τιβα- ιύς. (2) Ἡ δὲ τῶν Τιβαρηνῶν χώρα πολὺ ἦν πεδι- έρα, καὶ χωρία εἶχεν ἐπὶ θαλάττῃ ἧττον ἐρυμνά. οἱ στρατηγοὶ ἔχρῃζον πρὸς τὰ χωρία προςβάλλειν, τὴν στρατιὰν ὀνηθῆναί τι· καὶ τὰ ξένια, ἃ ἧκε παρὰ Τιβαρηνῶν, οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλ' ἐπιμεῖναι κελεύ- τες, ἔςτε βουλεύσαιντο, ἐθύοντο. (3) Καὶ πολλὰ ιθυσάντων, τέλος ἀπεδείξαντο οἱ μάντεις πάντες ιην, ὅτι οὐδαμῇ προςίεντο οἱ θεοὶ τὸν πόλεμον. εῦθεν δὴ τὰ ξένια ἐδέξαντο, καὶ ὡς διὰ φιλίας πο- μενοι δύο ἡμέρας, ἀφίκοντο εἰς Κοτύωρα, πόλιν

(5) Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας
Ἐν δὲ ταύταις πρῶτον μὲν τοῖς
πὰς ἐποίησαν κατὰ ἔθνος ἕκασ
ἀγῶνας γυμνικούς. (6) Τὰ δ' ἐ
μὲν ἐκ τῆς Παφλαγονίας, τὰ δ'
τυωριτῶν· οὐ γὰρ παρεῖχον ἀγο
τοὺς ἀσθενοῦντας ἐδέχοντο.

(7) Ἐν δὲ τούτῳ ἔρχοντα
φοβούμενοι περὶ τῶν Κοτυωρι
γὰρ ἐκείνων, καὶ φόρους ἐκεῖν
χώρας, ὅτι ἤκουον δῃουμένην·
τόπεδον, ἔλεγον· προηγόρει
νομιζόμενος εἶναι λέγειν· (8) Ἀ
στρατιῶται, ἡ τῶν Σινωπέων
ὑμᾶς, ὅτι ἐνικᾶτε Ἕλληνες ὄντε
καὶ συνησθησομένους, ὅτι διὰ
ὡς ἡμεῖς ἀκούομεν, πραγμάτ
(9) Ἀξιοῦμεν δέ, Ἕλληνες ὄντ
ὄντων Ἑλλήνων ἀγαθὸν μέν τι
δέν· οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ὑμᾶς οὐδὲν
κῶς ποιοῦντες. (10) Κοτυωρῖτ
τεροι ἄποικοι· καὶ τὴν χώραν
ραδεδώκαμεν, βαρβάρους ἀφελ
ἡμῖν φέρουσιν οὗτοι τεταγμένο

(13) Πρὸς ταῦτα ἀναστὰς Ξενοφῶν ὑπὲρ τῶν
ρατιωτῶν εἶπεν· “Ἡμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες Σινωπεῖς, ἥκο-
ν ἀγαπῶντες, ὅτι τὰ σώματα διεσωσάμεθα καὶ τὰ
λα· οὐ γὰρ ἡμῖν ἦν δυνατόν, ἅμα τε χρήματα ἄγειν
ὶ φέρειν, καὶ τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι. (14) Καὶ νῦν,
ειδὴ εἰς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις ἤλθομεν, ἐν Τραπε-
ῦντι μέν, παρεῖχον γὰρ ἡμῖν ἀγοράν, ὠνούμενοι εἴχο-
ν τὰ ἐπιτήδεια, καὶ ἀνθ' ὧν ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ
ια ἔδωκαν τῇ στρατιᾷ, ἀντετιμῶμεν αὐτούς· καὶ μὴν
τις αὐτοῖς φίλος ἦν τῶν βαρβάρων, τούτων ἀπειχό-
θα· τοὺς δὲ πολεμίους αὐτῶν, ἐφ' οὓς αὐτοὶ ἡγοῖντο,
κὸν ἐποιοῦμεν, ὅσον ἐδυνάμεθα. (15) Ἐρωτᾶτε δὲ
τούς, ὁποίων τινῶν ἡμῶν ἔτυχον· πάρεισι γὰρ ἐνθάδε,
ς ἡμῖν ἡγεμόνας διὰ φιλίαν ἡ πόλις συνέπεμψεν. (16)
ποι δ' ἂν ἐλθόντες ἀγορὰν μὴ ἔχωμεν, ἄν τε εἰς βάρ-
ρον γῆν, ἄν τε εἰς Ἑλληνίδα, οὐχ ὕβρει ἀλλ' ἀνάγκῃ
μβάνομεν τὰ ἐπιτήδεια. (17) Καὶ Καρδούχους καὶ
αλδαίους καὶ Ταόχους, καίπερ βασιλέως οὐχ ὑπηκόους
τας, ὅμως καὶ μάλα φοβεροὺς ὄντας πολεμίους ἐκτη-
μεθα, διὰ τὸ ἀνάγκην εἶναι λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια,
ει ἀγορὰν οὐ παρεῖχον. (18) Μάκρωνας δέ, καίπερ
ρβάρους ὄντας, ἐπεὶ ἀγοράν, οἵαν ἐδύναντο, παρεῖ-
ν, φίλους τε ἐνομίζομεν εἶναι, καὶ βίᾳ οὐδὲν ἐλαμ-
νομεν τῶν ἐκείνων. (19) Κοτυωρίτας δέ, οὓς ὑμετέ-
υς φατὲ εἶναι, εἴ τι αὐτῶν εἰλήφαμεν, αὐτοὶ αἴτιοι
σιν· οὐ γὰρ ὡς φίλοι προσεφέροντο ἡμῖν, ἀλλὰ κλεί-
ντες τὰς πύλας, οὔτ' εἴσω ἐδέχοντο, οὔτ' ἔξω ἀγορὰν
εμπον· ᾐτιῶντο δὲ τὸν παρ' ὑμῶν ἁρμοστὴν τούτων
τιον εἶναι. (20) Ὃ δὲ λέγεις, βίᾳ παρελθόντας σκη-
ῦν, ἡμεῖς ἠξιοῦμεν τοὺς κάμνοντας εἰς τὰς στέγας δέ-
σθαι· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀνέῳγον τὰς πύλας, ᾗ ἡμᾶς ἐδέ-
το αὐτὸ τὸ χωρίον, ταύτῃ εἰσελθόντες, ἄλλο μὲν οὐ-
ν βίαιον ἐποιήσαμεν· σκηνοῦσι δ' ἐν ταῖς στέγαις οἱ
μνοντες, τὰ ἑαυτῶν δαπανῶντες· καὶ τὰς πύλας
ρουροῦμεν, ὅπως μὴ ἐπὶ τῷ ὑμετέρῳ ἁρμοστῇ ὦσιν οἱ
μνοντες ἡμῶν, ἀλλ' ἐφ' ἡμῖν ᾖ κομίσασθαι, ὅταν
ουλώμεθα. (21) Οἱ δ' ἄλλοι, ὡς ὁρᾶτε, σκηνοῦμεν
παίθριοι ἐν τῇ τάξει, παρεσκευασμένοι, ἂν μέν τις εὖ
οιῇ, ἀντευποιεῖν· ἂν δὲ κακῶς, ἀλέξασθαι. (22) Ἃ δὲ

(24) Ἐκ τούτου μάλα μὲν δῆλ
βεις τῷ Ἑκατωνύμῳ χαλεπαίνοντ
Παρελθὼν δ' αὐτῶν ἄλλος, εἶπι
ποιησόμενοι ἥκοιεν, ἀλλ' ἐπιδεῖξον
Καὶ ξενίοις, ἢν μὲν ἔλθητε πρὸς τ
ἐκεῖ δεξόμεθα· νῦν δὲ τοὺς ἐνθάδε
ἃ δύνανται· ὁρῶμεν γὰρ πάντα ἀλ
(25) Ἐκ τούτου ξένιά τε ἔπεμπον οἱ
στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐξένιζον τ
πρέσβεις· καὶ πρὸς ἀλλήλους πολλ
διελέγοντο, τά τε ἄλλα καὶ περὶ
ἐπυνθάνοντο, καὶ ὧν ἑκάτεροι ἐδέοι

CAP. VI.

Consilio inito, maritimo itinere dom
si Sinopenses satis navium usque
beant. Xenophon de urbe in Po
consilium, cui quum ob calumnias
set, alii nonnulli, pecuniae acci
idem denuo consilium capiunt.

Ταύτα ...

ἐδόκουν ἱκανοὶ εἶναι πλοῖα παρασχεῖν ἀρκοῦντα τῇ
ρατιᾷ. (2) Καλέσαντες οὖν τοὺς πρέσβεις συνεβου-
ὕοντο, καὶ ἠξίουν, Ἕλληνας ὄντας Ἕλλησι τούτῳ
ῶτον καλῶς δέχεσθαι, τῷ εὔνους τε εἶναι καὶ τὰ βέλ-
ιτα συμβουλεύειν.
(3) Ἀναστὰς δὲ Ἑκατώνυμος, πρῶτον μὲν ἀπε-
γήσατο, περὶ οὗ εἶπεν, ὡς τὸν Παφλαγόνα φίλον
ιήσοιντο, ὅτι οὐχ ὡς τοῖς Ἕλλησι πολεμησόντων
ῶν εἴποι, ἀλλ᾽ ὅτι, ἐξὸν τοῖς βαρβάροις φίλους εἶ-
ι, τοὺς Ἕλληνας αἱρήσονται. Ἐπεὶ δὲ συμβουλεύειν
ἔλευον, ἐπευξάμενος ὧδε εἶπεν· (4) Εἰ μὲν συμβου-
ύοιμι, ἃ βέλτιστά μοι δοκεῖ εἶναι, πολλά μοι κἀγαθὰ
νοιτο· εἰ δὲ μή, τἀναντία· αὕτη γὰρ ἡ ἱερὰ συμβου-
λεγομένη εἶναι δοκεῖ μοι παρεῖναι· νῦν γὰρ δή, ἂν
ν εὖ συμβουλεύσας φανῶ, πολλοὶ ἔσεσθε οἱ ἐπαινοῦν-
; με· ἂν δὲ κακῶς, πολλοὶ ἔσεσθε οἱ καταρώμενοι.
) Πράγματα μὲν οὖν οἶδ᾽ ὅτι πολὺ πλείω ἕξομεν, ἐὰν
τὰ θάλατταν κομίζησθε· ἡμᾶς γὰρ δεήσει τὰ πλοῖα
ρίζειν· ἢν δὲ κατὰ γῆς στέλλησθε, ὑμᾶς δεήσει τοὺς
χομένους εἶναι. (6) Ὅμως δὲ λεκτέα, ἃ γιγνώσκω·
πειρος γάρ εἰμι καὶ τῆς χώρας τῶν Παφλαγόνων, καὶ
ς δυνάμεως· ἔχει γὰρ ἡ χώρα ἀμφότερα, καὶ πεδία
λλιστα καὶ ὄρη ὑψηλότατα. (7) Καὶ πρῶτον μὲν οἶδα
θύς, ᾗ τὴν εἰςβολὴν ἀνάγκη ποιεῖσθαι· οὐ γάρ ἐστιν
λῃ, ἢ ᾗ τὰ κέρατα τοῦ ὄρους τῆς ὁδοῦ καθ᾽ ἑκάτερά
τιν ὑψηλά· ἃ κρατεῖν κατέχοντες καὶ πάνυ ὀλίγοι δύ-
ιντ᾽ ἄν· τούτων δὲ κατεχομένων, οὐδ᾽ ἂν οἱ πάν-
ἄνθρωποι δύναιντο διελθεῖν. Ταῦτα δὲ καὶ δείξαιμι
, εἴ μοί τινα βούλοισθε συμπέμψαι. (8) Ἔπειτα δὲ
α καὶ πεδία ὄντα καὶ ἱππείαν, ἣν αὐτοὶ οἱ βάρβαροι
ιίζουσι κρείττω εἶναι ἁπάσης τῆς βασιλέως ἱππείας.
ὶ νῦν οὗτοι οὐ παρεγένοντο βασιλεῖ καλοῦντι· ἀλλὰ
ι] μεῖζον φρονεῖ ὁ ἄρχων αὐτῶν. (9) Ἢν δὲ καὶ δυνη-
γε τά τε ὄρη κλέψαι, ἢ φθάσαι λαβόντες, καὶ ἐν τῷ
ίῳ κρατῆτε μαχόμενοι τούς τε ἱππέας τούτων καὶ
ῶν μυριάδας πλεῖον ἢ δώδεκα, ἥξετε ἐπὶ ποταμούς,
ῶτον μὲν τὸν Θερμώδοντα, εὖρος τριῶν πλέθρων,
χαλεπὸν οἶμαι διαβαίνειν, ἄλλως τε καὶ πολεμίων
λῶν μὲν ἔμπροσθεν ὄντων, πολλῶν δὲ ὄπισθεν ἑπο-

τῆς Ἡρακλείας δὲ οὔτε πεζῇ,
ρία· πολλὰ γὰρ καὶ πλοῖά ἐστ
(11) Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἔλ
φιλίας ἕνεκα τῆς Κορύλα λέγ
αὐτῷ· οἱ δὲ καὶ ὡς δῶρα ληψ
ταύτην· οἱ δ' ὑπώπτευον κα
μὴ πεζῇ ἰόντες τὴν Σινωπέων
το. Οἱ δ' οὖν Ἕλληνες ἐψηφ
τὴν πορείαν ποιεῖσθαι. (12)
πεν· Ὦ Σινωπεῖς, οἱ μὲν ἄνδ
ὑμεῖς συμβουλεύετε· οὕτω δ'
ἔσεσθαι ἱκανὰ ἀριθμῷ, ὡς ἐ
θάδε, ἡμεῖς δὴ πλέοιμεν ἂν
καταλείψεσθαι, οἱ δὲ πλεύσεσ
εἰς τὰ πλοῖα. (13) Γιγνώσκομεν
κρατῶμεν, δυναίμεθ' ἂν καὶ σ
δεια ἔχειν· εἰ δέ που ἥττους
μεθα, εὔδηλον δή, ὅτι ἐν ἀνδ
(14) Ἀκούσαντες τοῦτα οἱ πρέ
πρέσβεις. Καὶ πέμπουσι Καλλί
στωνα Ἀθηναῖον, καὶ Σαμολᾶ
ᾤχοντο.

(15) Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρ
μὲν πολλοὺς ὁπλίτας τῶν Ἑλλή
πελταστ...

ριοικοῦντας τὸν Πόντον. Καὶ ἐπὶ τούτοις ἐθύετο, πρὶν ι εἰπεῖν τῶν στρατιωτῶν, Σιλανὸν παρακαλέσας, τὸν ύρου μάντιν γενόμενον, τὸν Ἀμβρακιώτην. (17) Ὁ δὲ λανός, δεδιὼς μὴ γένοιτο ταῦτα, καὶ καταμείνειέ που στρατιά, ἐκφέρει εἰς τὸ στράτευμα λόγον, ὅτι Ξενοῶν βούλεται καταμεῖναι τὴν στρατιάν, καὶ πόλιν οἰκίαι, καὶ ἑαυτῷ ὄνομα καὶ δύναμιν περιποιήσασθαι. (18) ὐτὸς δὲ ὁ Σιλανὸς ἐβούλετο ὅτι τάχιστα εἰς τὴν Ἑλάδα ἀφικέσθαι· οὓς γὰρ παρὰ Κύρου ἔλαβε τρισχιλίους αρεικούς, ὅτε τὰς δέκα ἡμέρας ἠλήθευσε θυόμενος Κύῳ, διεσεσώκει. (19) Τῶν δὲ στρατιωτῶν, ἐπεὶ ἤκουαν, τοῖς μὲν ἐδόκει βέλτιστον εἶναι καταμεῖναι, τοῖς ὲ πολλοῖς οὔ. Τιμασίων δὲ ὁ Δαρδανεύς, καὶ Θώραξ Βοιώτιος, πρὸς ἐμπόρους τινὰς παρόντας τῶν Ἡραλεωτῶν καὶ Σινωπέων λέγουσιν, ὅτι, εἰ μὴ ἐκποριοῦσι ῇ στρατιᾷ μισθόν, ὥστε ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια ἐκπλέοντας, τι κινδυνεύσει μεῖναι τοσαύτη δύναμις ἐν τῷ Πόντῳ· ουλεύεται γὰρ Ξενοφῶν, καὶ ἡμᾶς παρακαλεῖ, ἐπειδὰν λθῃ τὰ πλοῖα, τότ' εἰπεῖν ἐξαίφνης τῇ στρατιᾷ· (20) νδρες, νῦν μὲν ὁρῶμεν ἡμᾶς ἀπόρους ὄντας, καὶ ἐν τῷ πόπλῳ ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια, καὶ οἴκαδε ἀπελθόντας ὀνῆαί τι τοὺς οἴκοι. Εἰ δὲ βούλεσθε τῆς κύκλῳ χώρας περὶ ὸν Πόντον οἰκουμένης ἐκλεξάμενοι, ὅπῃ ἂν βούλησθε, ατασχεῖν, καὶ τὸν μὲν θέλοντα, ἀπιέναι οἴκαδε, τὸν δὲ θέλοντα, μένειν αὐτοῦ, πλοῖα δὲ ὑμῖν πάρεστιν, ὥστε, ῃ ἂν βούλησθε, ἐξαίφνης ἂν ἐπιπέσοιτε.

(21) Ἀκούσαντες ταῦτα οἱ ἔμποροι ἀπήγγελλον ταῖς όλεσι· συνέπεμψε δ' αὐτοῖς Τιμασίων ὁ Δαρδανεὺς Ἐρύμαχόν τε τὸν Δαρδανέα, καὶ Θώρακα τὸν Βοιώτιον, ὰ αὐτὰ ταῦτα ἐροῦντας. Σινωπεῖς δὲ καὶ Ἡρακλεῶται αῦτα ἀκούσαντες πέμπουσι πρὸς Τιμασίωνα, καὶ κεεύουσι προστατεῦσαι, λαβόντα χρήματα, ὅπως ἐκπλεύῃ ἡ στρατιά. (22) Ὁ δέ, ἄσμενος ἀκούσας, ἐν συλλόγῳ ῶν στρατιωτῶν ὄντων, λέγει τάδε· Οὐ δεῖ προσέχειν ονῇ, ὦ ἄνδρες, οὐδὲ τῆς Ἑλλάδος οὐδὲν περὶ πλείονος οιεῖσθαι. Ἀκούω δέ τινας θύεσθαι ἐπὶ τούτῳ, οὐδ' ιῖν λέγοντας. (23) Ὑπισχνοῦμαι δὲ ὑμῖν, ἐὰν ἐκπλέηε, ἀπὸ νουμηνίας μισθοφορὰν παρέξειν ὑμῖν Κυζικηνὸν ἑκάστῳ τοῦ μηνός· καὶ ἄξω ὑμᾶς εἰς τὴν Τρῳάδα, ἐν-

εκ τοῦ Πόντου, ἔσεσθαι αὐτ
λὴν καὶ εὐδαίμονα, ὥςτε, τῷ
μὴ βουλομένῳ, ἀπιέναι οἴκ
Ἑλλάδι οὔσης χώρας πολλῆς
βάρων μαστεύειν. (26) Ἔστ
κἀγώ, καθάπερ Τιμασίων,
σθοφοράν. Ταῦτα δ' ἔλεγεν
Ἡρακλεῶται καὶ οἱ Σινωπεῖς
(27) Ὁ δὲ Ξενοφῶν ἐν τούτῳ
σιος καὶ Λύκων, οἱ Ἀχαιοί,
μὲν Ξενοφῶντα πείθειν τε
ὑπὲρ τῆς μονῆς, μὴ κοινούμε
κοινὸν μηδὲν ἀγορεύειν περὶ το
Ξενοφῶν ἀναστῆναι καὶ εἰπεῖν
(28) Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, θύο
δύναμαι, καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπ
τυγχάνω καὶ λέγων καὶ νοῶν κα
ὑμῖν τε κάλλιστα καὶ ἄριστα ἔσ
ἐθυόμην περὶ αὐτοῦ τούτου,
λέγειν εἰς ὑμᾶς καὶ πράττειν πε
μηδ' ἅπτεσθαι τοῦ πράγματος.
μάντις ἀπεκρίνατο, τὸ μὲν μέγισ
ᾔδει γὰρ καὶ ἐμὲ οὐκ ἄπειρον ὄντ
τοῖς ἱεροῖς· ἔλεξε δέ, ὅτι

δὲ μὴ βουλόμενον, ἐπεὶ κτήσαιτο ἱκανά, ὥςτε καὶ ἑαυτοῦ οἰκείους ὠφελῆσαί τι. (31) Ἐπεὶ δ' ὁρῶ καὶ τὰ πλοῖα πέμποντας Ἡρακλεώτας καὶ Σινωπεῖς, ἐκπλεῖν, καὶ μισθὸν ὑπισχνουμένους ὑμῖν ἄνδρας νουμηνίας, καλόν μοι δοκεῖ εἶναι, σωζομένους, ἔνθα όμεθα, μισθὸν τῆς σωτηρίας λαμβάνειν· καὶ αὐτός ναπαύομαι ἐκείνης τῆς διανοίας, καὶ ὁπόσοι πρός ροςήεσαν, λέγοντες, ὡς χρὴ ταῦτα πράττειν, ανα-ασθαι φημὶ χρῆναι. (32) Οὕτω γὰρ γιγνώσκω· μὲν ὄντες πολλοί, ὥςπερ νυνί, δοκεῖτε ἄν μοι ἔντιμοι εἶναι, καὶ ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια· ἐν γὰρ τῷ εῖν ἐστὶ καὶ τὸ λαμβάνειν τὰ τῶν ἡττόνων, διασπα-τες δέ, καὶ κατὰ μικρὰ γενομένης τῆς δυνάμεως, ἂν τροφὴν δύναισθε λαμβάνειν, οὔτε χαίροντες ἂν λάξαιτε. (33) Δοκεῖ οὖν μοι, ἅπερ ὑμῖν, ἐκπορεύ-ι εἰς τὴν Ἑλλάδα· καὶ ἄν τις μείνῃ, ἢ ἀπολιπὼν ληφθῇ, πρὶν ἐν ἀσφαλεῖ εἶναι πᾶν τὸ στράτευμα, εσθαι αὐτὸν ὡς ἀδικοῦντα. Καὶ ὅτῳ δοκεῖ, ἔφη, α, ἀράτω τὴν χεῖρα. Ἀνέτειναν ἅπαντες.

(34) Ὁ δὲ Σιλανὸς ἐβόα, καὶ ἐπεχείρει λέγειν, ὡς ιον εἴη ἀπιέναι τὸν βουλόμενον. Οἱ δὲ στρατιῶται ηνείχοντο, ἀλλ' ἠπείλουν αὐτῷ, εἰ λήψονται ἀποδι-σκοντα, ὅτι τὴν δίκην ἐπιθήσοιεν. (35) Ἐντεῦθεν, ἔγνωσαν οἱ Ἡρακλεῶται, ὅτι ἐκπλεῖν δεδογμένον καὶ Ξενοφῶν αὐτὸς ἐπεψηφικὼς εἴη, τὰ μὲν πλοῖα τουσι, τὰ δὲ χρήματα, ἃ ὑπέσχοντο Τιμασίωνι καὶ ακι, ἐψευσμένοι ἦσαν τῆς μισθοφορᾶς. (36) Ἐν-θα ἐκπεπληγμένοι ἦσαν, καὶ ἐδεδίεσαν τὴν στρατιάν, ὴν μισθοφορὰν ὑπεσχημένοι. Παραλαβόντες οὖν ι καὶ τοὺς ἄλλους στρατηγούς, οἷς ἀνεκεκοίνωντο, όσθεν ἔπραττον, (ἅπαντες δ' ἦσαν, πλὴν Νέωνος Ἀσιναίου, ὃς Χειρισόφῳ ὑπεστρατήγει· Χειρίσοφος ὔπω παρῆν) ἔρχονται πρὸς Ξενοφῶντα, καὶ λέγου-ὅτι μεταμέλοι αὐτοῖς, καὶ δοκοίη κράτιστον εἶναι ν εἰς Φᾶσιν, ἐπεὶ πλοῖα [ἐκεῖ] ἐστι, καὶ κατασχεῖν Φασιανῶν χώραν. (37) Αἰήτου δ' υἱδοῦς ἐτύγχανε ιλεύων αὐτῶν. Ξενοφῶν δ' ἀπεκρίνατο, ὅτι οὐδὲν ἂν των εἴποι εἰς τὴν στρατιάν· ὑμεῖς δὲ συλλέξαντες, εἰ βούλεσθε, λέγετε. Ἐνταῦθα ἀποδείκνυται Τι-

otis purgat, simulque concio
militum quorundam facinus de
ris expiandi causa exercitus lu

Οἱ δὲ στρατιῶται ἀνεπύθοντο ταῦτ
Νέων λέγει, ὡς Ξενοφῶν, ἀναπ
στρατηγούς, διανοεῖται ἄγειν ἐξαπα
τας πάλιν εἰς Φᾶσιν. (2) Ἀκούσα
χαλεπῶς ἔφερον· καὶ σύλλογοι ἐγίγν
νίσταντο· καὶ μάλα φοβεροὶ ἦσαν
καὶ τοὺς τῶν Κόλχων κήρυκας ἐποίησ
μους· ὅσοι γὰρ μὴ εἰς τὴν θάλατταν
σθησαν. (3) Ἐπεὶ δὲ ᾐσθάνετο ὁ Ξεν
τάχιστα συναγαγεῖν αὐτῶν ἀγοράν,
γῆναι αὐτομάτους· καὶ ἐκέλευσε
ἀγοράν. (4) Οἱ δ', ἐπεὶ τοῦ κήρυκ
μον καὶ μάλα ἑτοίμως. Ἐνταῦθ
στρατηγῶν οὐ κατηγόρει, ὅτι ἦλθ
δὲ ὧδε·

(5) Ἀκούω τινὰ διαβάλλειν, ὦ
ἄρα ἐξαπατήσας ὑμᾶς μέλλω ἄγειν
οὖν μου, πρὸς θεῶν· καὶ ἐὰν μὲν ἐ
οὐ χρή με ἐνθένδε ἀπελθεῖν, πρὶν

εν; (7) Ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτό γε ἐπίστασθε, ὅτι ὁ
ας μὲν ἔξω τοῦ Πόντου εἰς τὴν Ἑλλάδα φέρει, Νό-
δὲ εἴσω εἰς Φᾶσιν· καὶ λέγετε, ὅταν ὁ Βοῤῥᾶς πνέῃ,
αλοὶ πλοῖ εἰσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τοῦτο οὖν ἔστιν
τις ἂν ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι, ὥςτ᾽ ἐμβαίνειν, ὁπόταν
ος πνέῃ; (8) Ἀλλὰ γὰρ [ὑμᾶς], ὁπόταν γαλήνη ᾖ,
βῶ. Οὐκοῦν ἐγὼ μὲν ἐν ἑνὶ πλοίῳ πλευσοῦμαι, ὑμεῖς
ουλάχιστον ἐν ἑκατόν. Πῶς ἂν οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ἢ βια-
ιην σὺν ἐμοὶ πλεῖν, μὴ βουλομένους, ἢ ἐξαπατήσας
μι; (9) Ποιῶ δ᾽ ὑμᾶς ἐξαπατηθέντας καὶ καταγοη-
τέντας ὑπ᾽ ἐμοῦ ἥκειν εἰς Φᾶσιν· καὶ δὴ καὶ ἀποβαί-
εν εἰς τὴν χώραν· γνώσεσθε δήπου, ὅτι οὐκ ἐν τῇ
λάδι ἐστέ· καὶ ἐγὼ μὲν ἔσομαι ὁ ἐξηπατηκὼς εἰς
ᾶς], ὑμεῖς δὲ οἱ ἐξηπατημένοι ἐγγὺς μυρίων, ἔχοντες
α. Πῶς ἂν οὖν εἷς ἀνὴρ μᾶλλον δοίη δίκην, ἢ οὕτω
ὶ αὐτοῦ τε καὶ ὑμῶν βουλευόμενος; (10) Ἀλλ᾽ οὗτοί
ν οἱ λόγοι ἀνδρῶν καὶ ἠλιθίων, καὶ ἐμοὶ φθονούν-
ν, ὅτι ἐγὼ ὑφ᾽ ὑμῶν τιμῶμαι. Καίτοι οὐ δικαίως γ᾽
μοι φθονοῖεν. Τίνα γὰρ αὐτῶν ἐγὼ κωλύω ἢ λέγειν,
τίς τι δύναται ἀγαθὸν ἐν ὑμῖν, ἢ μάχεσθαι, εἴ τις
ἐλει, ὑπὲρ ὑμῶν τε καὶ ἑαυτοῦ, ἢ ἐγρηγορέναι περὶ
ὑμετέρας ἀσφαλείας ἐπιμελόμενον; Τί γάρ; ἀρχόν-
ς αἱρουμένων ὑμῶν, ἐγὼ τίνι ἐμποδών εἰμι; Παρίη-
, ἀρχέτω· μόνον ἀγαθόν τι ποιῶν ὑμᾶς φαινέσθω.
1) Ἀλλὰ γὰρ ἐμοὶ μὲν ἀρκεῖ περὶ τούτων τὰ εἰρημένα·
δέ τις ὑμῶν ἢ αὐτὸς ἐξαπατηθῆναι ἂν οἴεται ταῦτα, ἢ
λον ἐξαπατῆσαι ταῦτα, λέγων διδασκέτω. (12) Ὅταν
τούτων ἅλις ἔχητε, μὴ ἀπέλθητε, πρὶν ἂν ἀκούσητε,
ν ὁρῶ ἐν τῇ στρατιᾷ ἀρχόμενον πρᾶγμα· ὃ εἰ ἔπεισι,
ἔσται, οἷον ὑποδείκνυσιν, ὥρα ἡμῖν βουλεύεσθαι
ὶ ἡμῶν αὐτῶν, μὴ κάκιστοί τε καὶ αἴσχιστοι ἄνδρες
νῶμεν καὶ πρὸς θεῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπων καὶ φιλίων
ὶ πολεμίων, καὶ καταφρονηθῶμεν. (13) Ἀκούσαντες
ῦτα οἱ στρατιῶται, ἐθαύμασάν τε, ὅ τι εἴη, καὶ λέ-
ν ἐκέλευον. Ἐκ τούτου ἄρχεται πάλιν· ἐπίστασθέ που,
χωρία ἦν ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς βαρβαρικοῖς φίλια τοῖς
ρασουντίοις, ὅθεν κατιόντες τινὲς καὶ ἱερεῖα ἐπώλουν
ῖν, καὶ ἄλλα, ὧν εἶχον. Δοκοῦσι δέ μοι καὶ ὑμῶν τι-
, εἰς τὸ ἐγγυτάτω χωρίον τούτων ἐλθόντες, ἀγορά-

ωλυμκειων οιχεσθαι έξω του Πόν
μολόγησαν αὐτῷ οἱ ἐκ τοῦ πλοίου
αἰσθάνομαι. (16) Παρακαλέσας
ἦγεν ἐπὶ τὸ χωρίον. Πορευόμενοι
ρα γενομένη, καὶ συστάντες οἱ ἄ
τόπων βάλλοντες καὶ παίοντες,
κτείνουσι καὶ τῶν ἄλλων συχνούς
Κερασοῦντα αὐτῶν ἀποχωροῦσι.
τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἡμεῖς δεῦρο ἐξωρμῶ
ραπλεόντων ἔτι τινὲς ἦσαν ἐν Κε
μένοι. Μετὰ τοῦτο, ὡς οἱ Κερασ
κνοῦνται τῶν ἐκ τοῦ χωρίου τρεῖ
ρων, πρὸς τὸ κοινὸν τὸ ἡμέτερον
Ἐπεὶ δὲ ἡμᾶς οὐ κατέλαβον, πρ
ἔλεγον, ὅτι θαυμάζοιεν, τί ἡμῖν
τούς. ^ Ἐπεὶ μέντοι σφεῖς λέγειν,
κοινοῦ γένοιτο τὸ πρᾶγμα, ἥδεσθαι
πλεῖν δεῦρο, ὡς ἡμῖν λέξαι τὰ γενό
κελεύειν αὐτοὺς θάπτειν λαβόντα
νους. ^ (19) Τῶν δ' ἀποφυγόντων
ἔτι ὄντες ἐν Κερασοῦντι· αἰσθόμε
ὅποι ἴοιεν, αὐτοί τε ἐτόλμησαν βά
τοῖς ἄλλοις παρεκελεύοντο. Καὶ οἱ
τρεῖς ὄντες οἱ πρέσβεις, καταλευσ

ς. (22) Καὶ οἱ μὲν Κερασούντιοι, ὡς ἂν καὶ ἑωραως τὸ παρ' ἑαυτοῖς πρᾶγμα, δείσαντες ἀποχωροῦσι ἐς τὰ πλοῖα. Ἦσαν δέ, νὴ Δία, οἳ καὶ ἡμῶν ἔδεισαν.) Ἔγωγε μὴν ἦλθον πρὸς αὐτούς, καὶ ἠρώτων, ὅ τι τὶ τὸ πρᾶγμα. Τῶν δὲ ἦσαν μέν, οἳ οὐδὲν ᾔδεσαν, ως δὲ λίθους εἶχον ἐν ταῖς χερσίν. Ἐπεὶ δὲ [καὶ] εἰτι τινὶ ἐνέτυχον, λέγει μοι, ὅτι οἱ ἀγορανόμοι δεινὰ ποιοῦσι τὸ στράτευμα. (24) Καὶ ἐν τούτῳ τις ὁρᾷ ἀγορανόμον Ζήλαρχον πρὸς τὴν θάλατταν ἀποχωντα, καὶ ἀνέκραγεν· οἱ δ', ὡς ἤκουσαν, ὥςπερ ἢ ὸς ἀγρίου ἢ ἐλάφου φανέντος, ἵενται ἐπ' αὐτόν. (25) δ' αὖ Κερασούντιοι, ὡς εἶδον ὁρμῶντας καθ' ἑαυύς, νομίσαντες ἐπὶ σφᾶς ἵεσθαι, φεύγουσι δρόμῳ, καὶ πίπτουσιν εἰς τὴν θάλατταν. Συνειςέπεσον δὲ καὶ ἡν αὐτῶν τινες, καὶ ἐπνίγετο, ὅςτις μὴ ἐτύγχανεν ἐπιάμενος νεῖν. (26) Καὶ τούτους τί δοκεῖτε; ἠδίκουν ν οὐδέν, ἔδεισαν δέ, μὴ λύσσα τις ὥςπερ κυσὶν ἡμῖν πεπτώκοι. Εἰ οὖν ταῦτα τοιαῦτα ἔσται, θεάσασθε, α ἡ κατάστασις ἡμῖν ἔσται τῆς στρατιᾶς. (27) Ὑμεῖς ν οἱ πάντες οὐκ ἔσεσθε κύριοι οὔτ' ἀνελέσθαι πόλεμον, ἂν βούλησθε, οὔτε καταλῦσαι· ἰδίᾳ δὲ ὁ βουλόμενος ει στράτευμα, ἐφ' ὅ τι ἂν ἐθέλῃ. Κἄν τινες πρὸς ὑᾶς ἴωσι πρέσβεις, ἢ εἰρήνης δεόμενοι ἢ ἄλλου τινός, κατακτείναντες τούτους οἱ βουλόμενοι, ποιήσουσιν ὑμᾶς ῶν λόγων μὴ ἀκοῦσαι τῶν πρὸς ὑμᾶς ἰόντων. (28) ἔπειτα δέ, οὓς μὲν ἂν ὑμεῖς ἅπαντες ἕλησθε ἄρχοντας, οὐδεμιᾷ χώρᾳ ἔσονται· ὅςτις δ' ἂν ἑαυτὸν ἕληται ρατηγόν, καὶ ἐθέλῃ λέγειν, βάλλε, βάλλε, οὗτος ἔσται ανὸς καὶ ἄρχοντα κατακανεῖν καὶ ἰδιώτην, ὃν ἂν ὑμῶν θέλῃ, ἄκριτον, ἢν ὦσιν οἱ πεισόμενοι αὐτῷ, ὥςπερ καὶ ῦν ἐγένετο. (29) Οἷα δ' ὑμῖν καὶ διαπεπράχασιν οἱ αὐαίρετοι οὗτοι στρατηγοί, σκέψασθε. Ζήλαρχος μὲν ὰρ ὁ ἀγορανόμος, εἰ μὲν ἀδικεῖ ὑμᾶς, οἴχεται ἀποπλέων, ὐ δοὺς ὑμῖν δίκην· εἰ δὲ μὴ ἀδικεῖ, φεύγει ἐκ τοῦ στραεύματος, δείσας, μὴ ἀδίκως ἄκριτος ἀποθάνῃ. (30) ἱ δὲ καταλεύσαντες τοὺς πρέσβεις διεπράξαντο, ὑμῖν όνοις μὲν τῶν Ἑλλήνων εἰς Κερασοῦντα μὴ ἀσφαλὲς ναι, ἐὰν μὴ σὺν ἰσχύϊ, ἀφικνεῖσθαι· τοὺς δὲ νεκρούς, ς πρόσθεν αὐτοὶ οἱ κατακανόντες ἐκέλευον θάπτειν,

ἡδέως, ποιοῦντες ἔργα ἀσε
μαχούμεθα, ἣν ἀλλήλους κα
φιλία τίς ἡμᾶς δέξεται, ἥτι
ἐν ἡμῖν; Ἀγορὰν δὲ τίς ἄξ
γιστα τοιαῦτα ἐξαμαρτάνοντ
πάντων οἰόμεθα τεύξεσθαι
ούτους ὄντας ἐπαινέσειεν; ἡ
νηροὺς ἂν φαίημεν εἶναι το

(34) Ἐκ τούτου ἀνιστά
μὲν τούτων ἄρξαντας δοῦναι
κέτι ἐξεῖναι ἀνομίας ἄρξαι·
αὐτοὺς ἐπὶ θανάτῳ· τοὺς δὲ
τας καταστῆσαι· εἶναι δὲ δίκα
κητο, ἐξ οὗ Κῦρος ἀπέθανε·
ἐποιήσαντο. (35) Παραινοῦν
τῶν μάντεων συμβουλευόντω
στράτευμα. Καὶ ἐγένετο καθα

CAP.

Duces exercitus

Ξανθικλῆς τῆς φυλακῆς τῶν γαυλικῶν χρημάτων τὸ
μα, εἴκοσι μνᾶς. Σοφαίνετος δὲ, ὅτι ἄρχων αἱρε-
κατημέλει, δέκα μνᾶς. Ξενοφῶντος δὲ κατηγόρη-
τινὲς, φάσκοντες παίεσθαι ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ὡς
ζοντος τὴν κατηγορίαν ἐποιοῦντο. (2) Καὶ ὁ Ξενο-
ἀναστὰς ἐκέλευσεν εἰπεῖν τὸν πρῶτον, πρῶτον λέ-
α, ποῦ καὶ ἐπλήγη. Ὁ δὲ ἀποκρίνεται· Ὅπου καὶ
ῥίγει ἀπωλλύμεθα, καὶ χιὼν πλείστη ἦν. (3) Ὁ δ'
Ἀλλὰ μὴν καὶ χειμῶνός γε ὄντος, οἵου λέγεις, σί-
δὲ ἐπιλελοιπότος, οἴνου δὲ μηδ' ὀσφραίνεσθαι πα-
ος, ὑπὸ δὲ πόνων πολλῶν ἀπαγορευόντων, πολε-
δὲ ἑπομένων, εἰ ἐν τοιούτῳ καιρῷ ὕβριζον, ὁμολογῶ
τῶν ὄνων ὑβριστότερος εἶναι· οἷς φασὶν ὑπὸ τῆς
ως κόπον οὐκ ἐγγίγνεσθαι. (4) Ὅμως δὲ καὶ λέξον,
ἐκ τίνος ἐπλήγης. Πότερον ᾔτουν τί σε, καὶ ἐπεί
ἐδίδως, ἔπαιον; ἀλλ' ἀπῄτουν; ἀλλὰ περὶ παιδικῶν
όμενος, ἀλλὰ μεθύων ἐπαρῴνησα; (5) Ἐπεὶ δὲ
ων οὐδὲν ἔφησεν, ἐπήρετο αὐτόν, εἰ ὁπλιτεύοι·
ἔφη· πάλιν, εἰ πελτάζοι· Οὐδὲ τοῦτο ἔφη· ἀλλ'
ιον ἤλαυνον, ταχθεὶς ὑπὸ τῶν συσκήνων, ἐλεύθε-
ὤν. (6) Ἐνταῦθα δὴ ἀναγιγνώσκει τε αὐτόν, καὶ
το· Ἦ σὺ εἶ ὁ τὸν κάμνοντα ἀπάγων; Ναὶ μὰ Δί',
σὺ γὰρ ἠνάγκαζες· τὰ δὲ τῶν ἐμῶν συσκήνων
ῆ διέῤῥιψας. (7) Ἀλλ' ἡ μὲν διάῤῥιψις, ἔφη ὁ Ξε-
ῶν, τοιαύτη τις ἐγένετο· Διέδωκα ἄλλοις ἄγειν, καὶ
ευσα πρὸς ἐμὲ ἀπαγαγεῖν· καὶ ἀπολαβὼν ἅπαντα
ἀπέδωκά σοι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐμοὶ ἀπέδειξας τὸν ἄνδρα.
ν δὲ τὸ πρᾶγμα ἐγένετο, ἀκούσατε, ἔφη· καὶ γάρ
ν·

(8) Ἀνὴρ κατελείπετο, διὰ τὸ μηκέτι δύνασθαι
εσθαι. Καὶ ἐγὼ τὸν μὲν ἄνδρα τοσοῦτον ἐγίγνω-
, ὅτι εἷς ἡμῶν εἴη· ἠνάγκασα δέ σε τοῦτον ἄγειν,
ἡ ἀπόλοιτο· καὶ γάρ, ὡς ἐγὼ οἶμαι, πολέμιοι ἡμῖν
ποντο. Συνέφη τοῦτο ὁ ἄνθρωπος. (9) Οὐκοῦν, ἔφη
ενοφῶν, ἐπεὶ προὔπεμψά σε, καταλαμβάνω αὖθις,
τοῖς ὀπισθοφύλαξι προσιών, βόθρον ὀρύττοντα, ὡς
ρύξοντα τὸν ἄνθρωπον· καὶ ἐπιστὰς ἐπῄνουν σε.
Ἐπεὶ δὲ παρεστηκότων ἡμῶν συνέκαμψε τὸ σκέλος
ήρ, ἀνέκραγον οἱ παρόντες, ὅτι ζῇ ὁ ἀνήρ· σὺ δ'

αὐτὸς ἔλεγεν·

(13) Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, ὁ
δρας πολλοὺς ἕνεκεν ἀταξίας, ἰ
δι' ὑμᾶς, ἐν τάξει τε ἰόντων κα
αὐτοὶ δὲ λιπόντες τὰς τάξει
ἤθελον, καὶ ὑμῶν πλεονεκτεῖ
ἐποιοῦμεν, ἅπαντες ἂν ἀπωλό
μαλακιζόμενόν τινα, καὶ οὐκ ἐθ
προϊέμενον ἑαυτὸν τοῖς πολε
ἐβιασάμην πορεύεσθαι. Ἐν γ
αὐτός ποτε ἀναμένων τινὰς συ
νος συχνὸν χρόνον, κατέμαθο
σκέλη μόγις ἐκτείνας. (15) Ἐν
ἐκ τούτου καὶ ἄλλον, ὁπότε ἴ
κεύοντα, ἤλαυνον· τὸ γὰρ κ
παρεῖχε θερμασίαν τινὰ καὶ ὑγ
καὶ ἡσυχίαν ἔχειν ἑώρων ὑπο
σθαι τὸ αἷμα, καὶ τῷ ἀποσ
δακτύλους· ἅπερ πολλοὺς κ
(16) Ἄλλον δέ γε ἴσως ὑπολε
νην, καὶ κωλύοντα καὶ ὑμᾶς
τοὺς ὄπισθεν πορεύεσθαι, ἐπι
ὑπὸ τῶν πολεμίων παίοιτο. (1
αὐτοῖς σωθεῖσιν, εἴ τι ὑπ' ἐμοῦ

ιῤῥῶ σὺν τοῖς θεοῖς μᾶλλον, ἢ τότε, καὶ θρασύτερός
ιι νῦν, ἢ τότε, καὶ οἶνον πλείω πίνω· ἀλλ' ὅμως οὐ-
ένα παίω· ἐν εὐδίᾳ γὰρ ὁρῶ ὑμᾶς. (20) Ὅταν δὲ χει-
ὼν ᾖ, καὶ θάλαττα μεγάλη ἐπιφέρηται, οὐχ ὁρᾶτε,
:ι καὶ νεύματος μόνου ἕνεκα χαλεπαίνει μὲν πρωρεὺς
ῖς ἐν πρώρᾳ, χαλεπαίνει δὲ κυβερνήτης τοῖς ἐν πρύμ-
ῃ; Ἱκανὰ γὰρ ἐν τῷ τοιούτῳ καὶ μικρὰ ἁμαρτηθέντα,
ὐντα συνεπιτρίψαι. (21) Ὅτι δὲ δικαίως ἔπαιον αὐτούς,
αὶ ὑμεῖς κατεδικάσατε τότε· ἔχοντες γὰρ οὐ ψήφους,
λλ' ὅπλα παρειστήκειτε, καὶ ἐξῆν ὑμῖν ἐπικουρεῖν αὐ-
οῖς, εἰ ἐβούλεσθε. Ἀλλὰ μὰ Δία οὔτε τούτοις ἐπεκου-
εῖτε, οὔτε σὺν ἐμοὶ τὸν ἀτακτοῦντα ἐπαίετε. (22)
Τοιγαροῦν ἐξουσίαν ἐποιήσατε τοῖς κακοῖς αὐτῶν, ὑβρί-
ειν ἐῶντες αὐτούς. Οἶμαι γάρ, εἰ θέλετε σκοπεῖν, τοὺς
ὐτοὺς εὑρήσεσθαι καὶ τότε κακίστους, καὶ νῦν ὑβρι-
τοτάτους. (23) Βοΐσκος γοῦν ὁ πύκτης, ὁ Θετταλός, τότε
ὲν διεμάχετο, ὡς κάμνων, ἀσπίδα μὴ φέρειν· νῦν δ',
ς ἐγὼ ἀκούω, Κοτυωριτῶν πολλοὺς ἤδη ἀποδέδυκεν.
(24) Ἢν οὖν σωφρονῆτε, τούτῳ τἀναντία ποιήσετε, ἢ
οὺς κύνας ποιοῦσι· τοὺς μὲν γὰρ κύνας τοὺς χαλεποὺς
ὰς μὲν ἡμέρας διδέασι, τὰς δὲ νύκτας ἀφιᾶσι· τοῦτον
, ἂν σωφρονῆτε, τὴν νύκτα μὲν δήσετε, τὴν δὲ ἡμέ-
αν ἀφήσετε. (25) Ἀλλὰ γάρ, ἔφη, θαυμάζω, ὅτι, εἰ
ὲν τινι ὑμῶν ἀπηχθόμην, μέμνησθε, καὶ οὐ σιωπᾶτε·
ἰ δέ τῳ ἢ χειμῶνα ἐπεκούρησα, ἢ πολέμιον ἀπήρυξα,
ἀσθενοῦντι ἢ ἀποροῦντι συνεξεπόρισά τι, τούτων οὐ-
εὶς μέμνηται· οὐδ' εἴ τινα καλῶς τι ποιοῦντα ἐπῄνεσα,
ὐδ' εἴ τινα ἄνδρα ἀγαθὸν ὄντα ἐτίμησα, ὡς ἐδυνάμην,
ὐδὲ τούτων μέμνησθε. (26) Ἀλλὰ μὴν καλόν γε καὶ
ίκαιον, καὶ ὅσιον καὶ ἥδιον, τῶν ἀγαθῶν μᾶλλον, ἢ
ῶν κακῶν μεμνῆσθαι.

Ἐκ τούτου μὲν δὴ ἀνίσταντο καὶ ἀνεμίμνησκον·
αὶ περιεγένετο, ὥστε καλῶς ἔχειν.

(13) Ἐγώ, ὦ ἄνδρ
δρας πολλοὺς ἕνεκεν ἀταξ
δι' ὑμᾶς, ἐν τάξει τε ἰόντ
αὐτοὶ δὲ λιπόντες τὰς
ἤθελον, καὶ ὑμῶν πλεοι
ἐποιοῦμεν, ἅπαντες ἂν ἀ
μαλακιζόμενόν τινα, καὶ οι
προϊέμενον ἑαυτὸν τοῖς
ἐβιασάμην πορεύεσθαι. Ἐ
αὐτός ποτε ἀναμένων τινὰς
νος συχνὸν χρόνον, κατέμ
σκέλη μόγις ἐκτείνας. (15)
ἐκ τούτου καὶ ἄλλον, ὁπότ
κεύοντα, ἤλαυνον· τὸ γὰ
παρεῖχε θερμασίαν τινὰ καὶ
καὶ ἡσυχίαν ἔχειν ἑώρων ὑ
σθαι τὸ αἷμα, καὶ τῷ ἀπ
δακτύλους· ἅπερ πολλοὺς
(16) Ἄλλον δέ γε ἴσως ὑπ
νην, καὶ κωλύοντα καὶ ὑ
τοὺς ὄπισθεν πορεύεσθαι,
ὑπὸ τῶν πολεμίων παίοιτο.
αὐτοῖς σωθεῖσιν, εἴ τι ὑπ' ἐ
δίκην λαβεῖν. Εἰ δ' ...

ιῤῥῶ σὺν τοῖς θεοῖς μᾶλλον, ἢ τότε, καὶ θρασύτερός ιι νῦν, ἢ τότε, καὶ οἶνον πλείω πίνω· ἀλλ' ὅμως οὐ-
να παίω· ἐν εὐδίᾳ γὰρ ὁρῶ ὑμᾶς. (20) Ὅταν δὲ χει-
ὼν ᾖ, καὶ θάλαττα μεγάλη ἐπιφέρηται, οὐχ ὁρᾶτε,
ι καὶ νεύματος μόνου ἕνεκα χαλεπαίνει μὲν πρωρεὺς
ῖς ἐν πρώρᾳ, χαλεπαίνει δὲ κυβερνήτης τοῖς ἐν πρύμ-
ῃ; Ἱκανὰ γὰρ ἐν τῷ τοιούτῳ καὶ μικρὰ ἁμαρτηθέντα,
άντα συνεπιτρίψαι. (21) Ὅτι δὲ δικαίως ἔπαιον αὐτούς,
αὶ ὑμεῖς κατεδικάσατε τότε· ἔχοντες γὰρ οὐ ψήφους,
λλ' ὅπλα παρειστήκειτε, καὶ ἐξῆν ὑμῖν ἐπικουρεῖν αὐ-
οῖς, εἰ ἐβούλεσθε. Ἀλλὰ μὰ Δία οὔτε τούτοις ἐπεκου-
εῖτε, οὔτε σὺν ἐμοὶ τὸν ἀτακτοῦντα ἐπαίετε. (22)
οιγαροῦν ἐξουσίαν ἐποιήσατε τοῖς κακοῖς αὐτῶν, ὑβρί-
ειν ἐῶντες αὐτούς. Οἶμαι γάρ, εἰ θέλετε σκοπεῖν, τοὺς
ὐτοὺς εὑρήσεσθαι καὶ τότε κακίστους, καὶ νῦν ὑβρι-
στάτους. (23) Βοΐσκος γοῦν ὁ πύκτης, ὁ Θετταλός, τότε
ὲν διεμάχετο, ὡς κάμνων, ἀσπίδα μὴ φέρειν· νῦν δ',
ς ἐγὼ ἀκούω, Κοτυωριτῶν πολλοὺς ἤδη ἀποδέδυκεν.
(24) Ἢν οὖν σωφρονῆτε, τούτῳ τἀναντία ποιήσετε, ἢ
οὺς κύνας ποιοῦσι· τοὺς μὲν γὰρ κύνας τοὺς χαλεποὺς
ὰς μὲν ἡμέρας διδέασι, τὰς δὲ νύκτας ἀφιᾶσι· τοῦτον
, ἂν σωφρονῆτε, τὴν νύκτα μὲν δήσετε, τὴν δὲ ἡμέ-
αν ἀφήσετε. (25) Ἀλλὰ γάρ, ἔφη, θαυμάζω, ὅτι, εἰ
ἐν τινι ὑμῶν ἀπηχθόμην, μέμνησθε, καὶ οὐ σιωπᾶτε·
δέ τῳ ἢ χειμῶνα ἐπεκούρησα, ἢ πολέμιον ἀπήρυξα,
ἀσθενοῦντι ἢ ἀποροῦντι συνεξεπόρισά τι, τούτων οὐ-
εὶς μέμνηται· οὐδ' εἴ τινα καλῶς τι ποιοῦντα ἐπῄνεσα,
ὐδ' εἴ τινα ἄνδρα ἀγαθὸν ὄντα ἐτίμησα, ὡς ἐδυνάμην,
ὐδὲ τούτων μέμνησθε. (26) Ἀλλὰ μὴν καλόν γε καὶ
ίκαιον, καὶ ὅσιον καὶ ἥδιον, τῶν ἀγαθῶν μᾶλλον, ἢ
ῶν κακῶν μεμνῆσθαι.

Ἐκ τούτου μὲν δὴ ἀνίσταντο καὶ ἀνεμίμνησκον·
αὶ περιεγένετο, ὥστε καλῶς ἔχειν.

CAP.

Paphlagonum legati, inducia rum ducibus epulis excipi exercitus navibus Sinope rebus magis videretur e. committeretur, isque hor tus, hic quidem eum de. imperium Chirisopho trac triremibus redierat.

'Εκ τούτου δὲ ἐν τῇ διατριβ ἔζων, οἱ δὲ καὶ ληϊζόμενοι ἐκ τ πενον δὲ καὶ οἱ Παφλαγόνες ε μένους, καὶ τῆς νυκτὸς δὲ ἐπειρῶντο κακουργεῖν· καὶ πο εἶχον ἐκ τούτων. (2) Ὁ δὲ Κο Παφλαγονίας ἄρχων, πέμπει π βεις, ἔχοντας ἵππους καὶ στολ

ἐδείπνουν, καὶ ἔπινον [ἐν] κερατίνοις ποτηρίοις, οἷς ἐνετύγχανον ἐν τῇ χώρᾳ.

(5) Ἐπεὶ δὲ αἵ σπονδαί τε ἐγένοντο καὶ ἐπαιώνισαν, ἀνέστησαν πρῶτον μὲν Θρᾷκες, καὶ πρὸς αὐλὸν ὠρχοῦντο σὺν τοῖς ὅπλοις, καὶ ἥλλοντο ὑψηλά τε καὶ κούφως, καὶ ταῖς μαχαίραις ἐχρῶντο· τέλος δὲ ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον παίει, ὡς πᾶσι δοκεῖν πεπληγέναι τὸν ἄνδρα, ὁ δ' ἔπεσε τεχνικῶς πως. (6) Καὶ ἀνέκραγον οἱ Παφλαγόνες. Καὶ ὁ μὲν σκυλεύσας τὰ ὅπλα τοῦ ἑτέρου, ἐξῄει ᾄδων τὸν Σιτάλκαν· ἄλλοι δὲ τῶν Θρᾳκῶν τὸν ἕτερον ἐξέφερον ὡς τεθνεῶτα· ἦν δὲ οὐδὲν πεπονθώς. (7) Μετὰ τοῦτο Αἰνιᾶνες καὶ Μάγνητες ἀνέστησαν, οἳ ὠρχοῦντο τὴν καρπαίαν καλουμένην ἐν τοῖς ὅπλοις. (8) Ὁ δὲ τρόπος τῆς ὀρχήσεως ἦν ὅδε· ὁ μὲν παραθέμενος τὰ ὅπλα σπείρει καὶ ζευγηλατεῖ, πυκνὰ μεταστρεφόμενος, ὡς φοβούμενος· λῃστὴς δὲ προσέρχεται· ὁ δ', ἐπειδὰν προΐδηται, ἀπαντᾷ ἁρπάσας τὰ ὅπλα, καὶ μάχεται πρὸ τοῦ ζεύγους· καὶ οὗτοι ταῦτ' ἐποίουν ἐν ῥυθμῷ πρὸς τὸν αὐλόν· καὶ τέλος ὁ λῃστὴς δήσας τὸν ἄνδρα καὶ τὸ ζεῦγος ἀπάγει· ἐνίοτε δὲ καὶ ὁ ζευγηλάτης τὸν λῃστήν· εἶτα παρὰ τοὺς βοῦς ζεύξας, ὀπίσω τὼ χεῖρε δεδεμένον ἐλαύνει.

(9) Μετὰ τοῦτο Μυσὸς εἰςῆλθεν, ἐν ἑκατέρᾳ τῇ χειρὶ ἔχων πέλτην· καὶ τοτὲ μὲν ὡς δύο ἀντιταττομένων μιμούμενος ὠρχεῖτο, τοτὲ δὲ ὡς πρὸς ἕνα ἐχρῆτο ταῖς πέλταις, τοτὲ δὲ ἐδινεῖτο καὶ ἐξεκυβίστα, ἔχων τὰς πέλτας· ὥςτε ὄψιν [ἔχων] καλὴν φαίνεσθαι. (10) Τέλος δὲ τὸ Περσικὸν ὠρχεῖτο, κροτῶν τὰς πέλτας· καὶ ὤκλαζε, καὶ ἐξανίστατο· καὶ ταῦτα πάντα ἐν ῥυθμῷ πρὸς τὸν αὐλὸν ἐποίει. (11) Ἐπὶ δὲ τούτῳ ἐπιόντες οἱ Μαντινεῖς, καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν Ἀρκάδων ἀναστάντες, ἐξοπλισάμενοι ὡς ἐδύναντο κάλλιστα, ᾖσάν τε ἐν ῥυθμῷ, πρὸς τὸν ἐνόπλιον ῥυθμὸν αὐλούμενοι, καὶ ἐπαιώνισαν, καὶ ὠρχήσαντο, ὥςπερ ἐν ταῖς πρὸς τοὺς θεοὺς προσόδοις. Ὁρῶντες δὲ οἱ Παφλαγόνες, δεινὰ ἐποιοῦντο, πάσας τὰς ὀρχήσεις ἐν ὅπλοις εἶναι. (12) Ἐπὶ τούτῳ ὁρῶν ὁ Μυσὸς ἐκπεπληγμένους αὐτούς, πείσας τῶν Ἀρκάδων τινά, πεπαμένον ὀρχηστρίδα, εἰςάγει, σκευάσας ὡς ἐδύνατο κάλλιστα, καὶ ἀσπίδα δοὺς κούφην

μεις ῴχοντο· οἱ δ' Ἑλλην
παρεῖναι, ἀναβάντες ἔπλεο
καλῷ, ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντε
δ' ἄλλῃ ἀφικνοῦνται εἰς
Ἀρμήνην τῆς Σινώπης. Σ
Παφλαγονικῇ, Μιλησίων
πέμπουσι τοῖς Ἕλλησιν, ἀ
λίους, οἴνου δὲ κεράμια χιλ
Χειρίσοφος ἐνταῦθα ἦλθε
στρατιῶται προςεδόκων, ὁ
ἦγε μὲν οὐδέν, ἀπήγγελλε ὁ
Ἀναξίβιος ὁ ναύαρχος καὶ ο
Ἀναξίβιος, εἰ ἀφικνοῖντο ἔξ
αὐτοῖς ἔσεσθαι.

(17) Καὶ ἐν ταύτῃ τῇ
τιῶται ἡμέρας πέντε. Ὡς δὲ
γίγνεσθαι, ἤδη μᾶλλον ἢ πρ
ἂν καὶ ἔχοντές τι οἴκαδε ἀφικ
εἰ ἕνα ἕλοιντο ἄρχοντα, μᾶλ
δύνασθαι τὸν ἕνα χρῆσθαι
καὶ ἡμέρας· καὶ εἴ τι δέοι λα
κρύπτεσθαι· καὶ εἴ τι αὖ δέοι
ρίζειν· οὐ γὰρ ἂν λόγων δεῖ
δόξαν τῷ ἑνὶ περαίνεσθαι ἄν·

εἰς τὴν πόλιν τοὔνομα μεῖζον ἀφίξεσθαι αὐτοῦ· τυχὸν δὲ καὶ ἀγαθοῦ τινος ἂν αἴτιος τῇ στρατιᾷ γενέσθαι.

(21) Τὰ μὲν δὴ τοιαῦτα ἐνθυμήματα ἐπῇρεν αὐτὸν, ἐπιθυμεῖν αὐτοκράτορα γενέσθαι ἄρχοντα. Ὁπότε δ' αὖ ἐνθυμοῖτο, ὅτι ἄδηλον μὲν παντὶ ἀνθρώπῳ, ὅπῃ τὸ μέλλον ἕξει, διὰ τοῦτο δὲ καὶ κίνδυνος εἴη καὶ τὴν προειργασμένην δόξαν ἀποβαλεῖν, ἠπορεῖτο. (22) Διαπορουμένῳ δὲ αὐτῷ διακρῖναι, ἔδοξε κράτιστον εἶναι, τοῖς θεοῖς ἀνακοινῶσαι· καὶ παραστησάμενος δύο ἱερεῖα, ἐθύετο τῷ Διῒ τῷ Βασιλεῖ, ὅςπερ αὐτῷ μαντευτὸς ἦν ἐκ Δελφῶν· καὶ τὸ ὄναρ δὴ ἀπὸ τούτου τοῦ θεοῦ ἐνόμιζεν ἑωρακέναι, ὃ εἶδεν, ὅτε ἤρχετο ἐπὶ τὸ συνεπιμελεῖσθαι τῆς στρατιᾶς καθίστασθαι. (23) Καὶ ὅτε ἐξ Ἐφέσου δὲ ὡρμᾶτο, Κύρῳ συσταθησόμενος, ἀετὸν ἀνεμιμνήσκετο ἑαυτῷ δεξιὸν φθεγγόμενον, καθήμενον μέντοι, ὅνπερ ὁ μάντις προπέμπων αὐτὸν ἔλεγεν, ὅτι μέγας μὲν οἰωνὸς εἴη καὶ οὐκ ἰδιωτικός, καὶ ἔνδοξος, ἐπίπονος μέντοι· καὶ γὰρ τὰ ὄρνεα μάλιστα ἐπιτίθεσθαι τῷ ἀετῷ καθημένῳ· οὐ μέντοι χρηματιστικὸν εἶναι τὸν οἰωνόν· τὸν γὰρ ἀετὸν περιπετόμενον μᾶλλον λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια. (24) Οὕτω δὲ θυομένῳ αὐτῷ διαφανῶς ὁ θεὸς σημαίνει, μήτε προςδεῖσθαι τῆς ἀρχῆς; μήτε, εἰ αἱροῖντο, ἀποδέχεσθαι. Τοῦτο μὲν δὴ οὕτως ἐγένετο. (25) Ἡ δὲ στρατιὰ συνῆλθε, καὶ πάντες ἔλεγον ἕνα αἱρεῖσθαι· καὶ ἐπεὶ τοῦτο ἔδοξε, προεβάλλοντο αὐτόν. Ἐπειδὴ δὲ ἐδόκει δῆλον εἶναι, ὅτι αἱρήσονται αὐτόν, εἴ τις ἐπιψηφίζοι, ἀνέστη, καὶ ἔλεξε τάδε·

(26) Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, ἥδομαι μὲν ὑφ' ὑμῶν τιμώμενος, εἴπερ ἄνθρωπός εἰμι, καὶ χάριν ἔχω, καὶ εὔχομαι, δοῦναί μοι τοὺς θεοὺς αἴτιόν τινος ὑμῖν ἀγαθοῦ γενέσθαι· τὸ μέντοι ἐμὲ προκριθῆναι ὑφ' ὑμῶν ἄρχοντα, Λακεδαιμονίου ἀνδρὸς παρόντος, οὔθ' ὑμῖν οὔτ' ἐμοὶ δοκεῖ συμφέρον εἶναι, ἀλλ' ἧττον ἂν διὰ τοῦτο τυγχάνειν, εἴ τι δέοισθε, παρ' αὐτῶν· ἐμοί τε αὖ οὐ πάνυ τι νομίζω τοῦτο ἀσφαλὲς εἶναι. (27) Ὁρῶ γάρ, ὅτι καὶ τῇ πατρίδι μου οὐ πρόσθεν ἐπαύσαντο πολεμοῦντες, πρὶν ἐποίησαν πᾶσαν τὴν πόλιν ὁμολογεῖν, Λακεδαιμονίους καὶ αὐτῶν ἡγεμόνας εἶναι. (28) Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ὡμολόγησαν, εὐθὺς ἐπαύσαντο πολεμοῦντες,

ο ἐμὲ ἐλήσατε, οὐκ ἂν θαυμάσαιμ
γ' ὑμῖν καὶ ἐμοὶ ἀχθόμενον.
(30) Ἐπεὶ δὲ ταῦτ' ἔλεγε, πολ
λέγοντες, ὡς δέοι αὐτὸν ἄρχειν.
φάλιος εἶπεν, ὅτι γελοῖον εἴη, ε
γιοῦνται Λακεδαιμόνιοι, καὶ ἐὰν
τες μὴ Λακεδαιμόνιον συμποσίαρ
οὔτω γε τοῦτ' ἔχει, ἔφη, οὐδὲ
ὡς ἔοικεν, ὅτι Ἀρκάδες ἐσμέν.
εἰπόντος τοῦ Ἀγασίου, ἀνεθορύβ
(31) Καὶ ὁ Ξενοφῶν, ἐπει
δέον, παρελθὼν εἶπεν· Ἀλλ',
πάνυ εἰδῆτε, ὀμνύω ὑμῖν θεοὺς
μὴν ἐγώ, ἐπεὶ τὴν ὑμετέραν γνώμ
όμην, εἰ βέλτιον εἴη ὑμῖν τε, ἐ
τὴν ἀρχήν, καὶ ἐμοί, ὑποστῆναι
τως ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐσήμηναν, ὥς τ
ναι, ἅτι [ταύτης] τῆς μοναρχίας ἀ
Οὕτω δὴ Χειρίσοφον αἱροῦνται.
ᾑρέθη, παρελθὼν εἶπεν· Ἀλλά,
μὲν ἴστε, ὅτι οὐδ' ἂν ἔγωγε ἐστασία
Ξενοφῶντα μέντοι, ἔφη, ὠνήσατ
καὶ νῦν Δέξιππος ἤδη διέβαλεν α
ὅ τι ἐδύνατο, καὶ μάλα ἐμοῦ αὐ

γεῖν· τὰ δὲ ἄλλα, ἐπειδὰν ἐκεῖσε ἔλθωμεν, βουλευσόμεθα.

CAP. II.

Graeci Heracleam transmittunt; ubi ob iniqua postulata urbe exclusi, tumultuantur. Tum Chirisophi imperio sexto die, post quam illud acceperat, soluto, exercitus in tres partes divisus diversis itineribus proficiscitur.

Ἐντεῦθεν τῇ ὑστεραίᾳ ἀναγόμενοι πνεύματι καλῷ ἔπλεον ἡμέρας δύο παρὰ τὴν γῆν. Καὶ παραπλέοντες ἐθεώρουν τήν τ' Ἰασονίαν ἀκτὴν, ἔνθα ἡ Ἀργὼ λέγεται ὁρμίσασθαι, καὶ τῶν ποταμῶν τὰ στόματα· πρῶτον μὲν τοῦ Θερμώδοντος, ἔπειτα δὲ τοῦ Ἴριος, ἔπειτα δὲ τοῦ Ἅλυος, μετὰ δὲ τοῦτον τοῦ Παρθενίου· τοῦτον δὲ παραπλεύσαντες, ἀφίκοντο εἰς Ἡράκλειαν, πόλιν Ἑλληνίδα, Μεγαρέων ἄποικον, οὖσαν δ' ἐν τῇ Μαριανδυνῶν χώρᾳ. (2) Καὶ ὡρμίσαντο παρὰ τῇ Ἀχερουσιάδι χεῤῥονήσῳ· ἔνθα λέγεται Ἡρακλῆς ἐπὶ τὸν Κέρβερον κύνα καταβῆναι, οὗ νῦν τὰ σημεῖα δεικνύουσι τῆς καταβάσεως, τὸ βάθος πλέον ἢ ἐπὶ δύο στάδια. (3) Ἐνταῦθα τοῖς Ἕλλησιν οἱ Ἡρακλεῶται ξένια πέμπουσιν, ἀλφίτων μεδίμνους τρισχιλίους, καὶ οἴνου κεράμια δισχίλια, καὶ βοῦς εἴκοσι, καὶ ὄϊς ἑκατόν. Ἐνταῦθα διὰ τοῦ πεδίου ῥεῖ ποταμὸς, Λύκος ὄνομα, εὖρος ὡς δύο πλέθρων.

(4) Οἱ δὲ στρατιῶται συλλεγέντες ἐβουλεύοντο, τὴν λοιπὴν πορείαν πότερον κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλατταν χρὴ πορεύεσθαι ἐκ τοῦ Πόντου. Ἀναστὰς δὲ Λύκων Ἀχαιὸς εἶπε· "Θαυμάζω μὲν, ὦ ἄνδρες, τῶν στρατηγῶν, ὅτι οὐ πειρῶνται ἡμῖν ἐκπορίζειν σιτηρέσιον· τὰ μὲν γὰρ ξένια οὐ μὴ γένηται τῇ στρατιᾷ τριῶν ἡμερῶν σῖτα· ὁπόθεν δ' ἐπισιτισάμενοι πορευσόμεθα, οὐκ ἔστιν," ἔφη. "Ἐμοὶ οὖν δοκεῖ, αἰτεῖν τοὺς Ἡρακλεώτας μὴ ἔλαττον ἢ τρισχιλίους Κυζικηνούς." (5) Ἄλλος

πουσι Λύκωνα Ἀχαιόν, καὶ Ἀγασίαν Στυμφάλιον δεδογμένα· τὸν δὲ Λύκω μὴ ποιήσαιεν ταῦτα [πάντ κλεῖσται, βουλεύσεσθαι ἐφ ματα ἐκ τῶν ἀγρῶν συ ἀνεσκεύασαν, καὶ αἱ πύλαι χῶν ὅπλα ἐφαίνετο.

(9) Ἐκ τούτου οἱ ταρ γοὺς ᾐτιῶντο διαφθείρειν οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοί· τῶν Καλλίμαχός τε ὁ Παρ (10) Οἱ δὲ λόγοι ἦσαν αὐ ἕνα Ἀθηναῖον Πελοποννησ δεμίαν δύναμιν παρεχόμενοι μὲν πόνους σφᾶς ἔχειν, τὰ τὴν σωτηρίαν σφῶν κατει κατειργασμένους Ἀρκάδας στράτευμα οὐδὲν εἶναι· (κ ἥμισυ τοῦ ὅλου στρατεύμα (11) εἰ οὖν σωφρονοῖεν οὗτο γοὺς ἑλόμενοι ἑαυτῶν, καθ ρείαν ποιοῖντο, καὶ πειρῷ (12) Ταῦτα ἔδοξε ...

(13) Ξενοφῶν μέντοι ἐβούλετο κοινῇ μετ' αὐτῶν
' πορείαν ποιεῖσθαι, νομίζων, οὕτως ἀσφαλέστερον
αι, ἢ ἰδίᾳ ἕκαστον στέλλεσθαι· ἀλλὰ Νέων ἔπειθεν
τὸν καθ' ἑαυτὸν πορεύεσθαι, ἀκούσας τοῦ Χειρισό-
υ, ὅτι Κλέανδρος ὁ ἐν Βυζαντίῳ ἁρμοστὴς φαίη,
ήρεις ἔχων ἥξειν εἰς Κάλπης λιμένα· (14) ὅπως οὖν
δεὶς μετάσχοι, ἀλλ' αὐτοὶ καὶ οἱ αὐτῶν στρατιῶται
πλεύσειαν ἐπὶ τῶν τριήρων, διὰ ταῦτα συνεβούλευε.
αὶ Χειρίσοφος, ἅμα μὲν ἀθυμῶν τοῖς γεγενημένοις,
α δὲ μισῶν ἐκ τούτου τὸ στράτευμα, ἐπιτρέπει αὐτῷ
ιεῖν, ὅ τι βούλεται. (15) Ξενοφῶν δὲ ἔτι μὲν ἐπεχεί-
σεν ἀπαλλαγεὶς τῆς στρατιᾶς ἐκπλεῦσαι· θυομένῳ δὲ
τῷ τῷ Ἡγεμόνι Ἡρακλεῖ, καὶ κοινουμένῳ, πότερα
ιον καὶ ἄμεινον εἴη στρατεύεσθαι, ἔχοντι τοὺς παρα-
ίναντας τῶν στρατιωτῶν, ἢ ἀπαλλάττεσθαι, ἐσήμη-
ν ὁ θεὸς τοῖς ἱεροῖς, συστρατεύεσθαι. (16) Οὕτω γί-
εται τὸ στράτευμα τριχῇ· Ἀρκάδες μὲν καὶ Ἀχαιοὶ
είους ἢ τετρακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι, ὁπλῖται πάν-
ς· Χειρισόφῳ δὲ ὁπλῖται μὲν εἰς τετρακοσίους καὶ χι-
ους, πελτασταὶ δὲ εἰς ἑπτακοσίους, οἱ Κλεάρχου Θρᾷ-
ς· Ξενοφῶντι δὲ ὁπλῖται μὲν εἰς ἑπτακοσίους καὶ χι-
ους, πελτασταὶ δὲ εἰς τριακοσίους· ἱππικὸν δὲ μόνος
τος εἶχεν, ἀμφὶ τοὺς τετταράκοντα ἱππέας.

(17) Καὶ οἱ μὲν Ἀρκάδες, διαπραξάμενοι πλοῖα
ρὰ τῶν Ἡρακλεωτῶν, πρῶτοι πλέουσιν, ὅπως ἐξαί-
ης ἐπιπεσόντες τοῖς Βιθυνοῖς, λάβοιεν ὅτι πλεῖστα·
ὶ ἀποβαίνουσιν εἰς Κάλπης λιμένα, κατὰ μέσον πως
ς Θρᾴκης. (18) Χειρίσοφος δ' εὐθὺς ἀπὸ τῆς πόλεως
ν Ἡρακλεωτῶν ἀρξάμενος, πεζῇ ἐπορεύετο διὰ τῆς
ρας· ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Θρᾴκην ἐνέβαλλε, παρὰ τὴν θά-
ττεν ἐπορεύετο· καὶ γὰρ ἤδη ἠσθένει· (19) Ξενοφῶν
, πλοῖα λαβών, ἀποβαίνει ἐπὶ τὰ ὅρια τῆς Θρᾴκης καὶ
ς Ἡρακλεώτιδος, καὶ διὰ μεσογαίας ἐπορεύετο.

[Ὃν μὲν οὖν τρόπον ἥ τε Χι
κατελύθη, καὶ τῶν Ἑλλήνων
τοῖς ἐπάνω εἴρηται.] (2) Ἐπρ
δε· Οἱ μὲν Ἀρκάδες, ὡς ἀπ
λιμένα, πορεύονται εἰς τὰς πι
θαλάττης ὡς τριάκοντα. Ἐπε
στος στρατηγὸς τὸ ἑαυτοῦ λι
μείζων [κώμη] ἐδόκει εἶναι, σύ
τηγοί. (3) Συνεβάλοντο δὲ κο
τας ἁλίζεσθαι· καί, ἅτε ἐξα
ποδά τε πολλὰ ἔλαβον, καὶ πρ

(4) Οἱ δὲ Θρᾶκες ἠθροίζι
λοὶ δὲ διέφυγον, πελτασταὶ ὄ
τῶν χειρῶν. Ἐπεὶ δὲ συνελέγη
κρητος λόχῳ, ἑνὸς τῶν Ἀρκά
ἤδη εἰς τὸ συγκείμενον, καὶ πο
τίθενται. (5) Καὶ τέως μὲν ἐ
οἱ Ἕλληνες· ἐπὶ δὲ διαβάσει χα
καὶ αὐτὸν μὲν τὸν Σμίκρητα ἀπο
πάντας· ἄλλου δὲ λόχου τῶν δέκα
δρου, ὀκτὼ μόνους κατέλιπον· κο
θη. (6) Καὶ οἱ ἄλλοι μὲν λοχα
πράγμασιν, οἱ δ' ἄνευ πραγμάτ

αὶ προςελαύνοντες ἠκόντιζον· ὁπότε δ' αὐτοῖς ἐπι- ῥᾳδίως ἀπέφευγον· ἄλλοι δὲ ἄλλῃ ἐπετίθεντο. (8) :ῶν μὲν πολλοὶ ἐτιτρώσκοντο, τῶν δὲ οὐδείς· ὥςτε ῆναι οὐκ ἐδύναντο ἐκ τοῦ χωρίου, ἀλλὰ τελευτῶν- ιὶ ἀπὸ τοῦ ὕδατος εἶργον αὐτοὺς οἱ Θρᾷκες. (9) δ' ἀπορία πολλὴ ἦν, διελέγοντο περὶ σπονδῶν· καὶ :ν ἄλλα ὡμολόγητο αὐτοῖς, ὁμήρους δ' οὐκ ἐδίδο- ἱ Θρᾷκες, αἰτούντων τῶν Ἑλλήνων· ἀλλ' ἐν τούτῳ ». Τὰ μὲν δὴ τῶν Ἀρκάδων οὕτως εἶχε.

(10) Χειρίσοφος δέ, ἀσφαλῶς πορευόμενος παρὰ τταν, ἀφικνεῖται εἰς Κάλπης λιμένα. Ξενοφῶντι ὰ τῆς μεσογαίας πορευομένῳ, οἱ ἱππεῖς προκαταθέον- 'ντυγχάνουσι πρεσβύταις πορευομένοις ποι. Καὶ ῃ ἤχθησαν πρὸς Ξενοφῶντα, ἐρωτᾷ αὐτούς, εἴ που νται ἄλλου στρατεύματος ὄντος Ἑλληνικοῦ. (11) ἔλεγον πάντα τὰ γεγενημένα, καὶ νῦν ὅτι πολιορ- ·αι ἐπὶ λόφου, οἱ δὲ Θρᾷκες πάντες περικεκυκλω- εἶεν αὐτούς. Ἐνταῦθα τοὺς μὲν ἀνθρώπους τού- ἐφύλαττεν ἰσχυρῶς, ὅπως ἡγεμόνες εἶεν, ὅπῃ δέοι· ›ὺς δὲ καταστήσας [δέκα], συνέλεξε τοὺς στρατιώ- καὶ ἔλεξεν·

(12) Ἄνδρες στρατιῶται, τῶν Ἀρκάδων οἱ μὲν ἴσιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπὶ λόφου τινὸς πολιορκοῦνται. ζω δ' ἔγωγε, εἰ καὶ ἐκεῖνοι ἀπολοῦνται, οὐδ' ἡμῖν οὐδεμίαν σωτηρίαν, οὕτω μὲν πολλῶν ὄντων πολε- , οὕτω δὲ τεθαῤῥηκότων. (13) Κράτιστον οὖν ἡμῖν, άχιστα βοηθεῖν τοῖς ἀνδράσιν, ὅπως, εἰ ἔτι εἰσὶ , σὺν ἐκείνοις μαχώμεθα, καὶ μὴ μόνοι λειφθέντες ι καὶ κινδυνεύσωμεν. (14) Νῦν μὲν οὖν στρατοπε- μεθα, προελθόντες, ὅσον ἂν δοκῇ καιρὸς εἶναι εἰς ιπνοποιεῖσθαι· ἕως δ' ἂν πορευώμεθα, Τιμασίων, τοὺς ἱππέας, προελαυνέτω, ἐφορῶν ἡμᾶς, καὶ σκο- υ τὰ ἔμπροσθεν, ὡς μηδὲν ἡμᾶς λάθῃ. (15) Πα- ιψε δὲ καὶ τῶν γυμνήτων ἀνθρώπους εὐζώνους εἰς λάγια καὶ εἰς τὰ ἄκρα, ὅπως, εἴ πού τι ποθὲν κα- ῦεν, σημαίνοιεν· ἐκέλευε δὲ καίειν ἅπαντα, ὅτῳ ἐν- άνοιεν καυσίμῳ. (16) Ἡμεῖς μὲν γὰρ ἀποδραίημεν ὐδαμοῦ ἐνθένδε· πολλὴ μὲν γάρ, ἔφη, εἰς Ἡράκλειαν ν ἀπιέναι, πολλὴ δὲ εἰς Χρυσόπολιν διελθεῖν· οἱ δὲ

μην πορεύεσθαι, ὡς νῦ
κάλλιστον ἔργον ἐργάσ
σαντας. (18) Καὶ ὁ Θ
γαληγορήσαντας, ὡς πλε
λεται· ἡμᾶς δέ, τοὺς ἀ
μοτέρους ἐκείνων κατα
προσέχειν τὸν νοῦν, ὡς
ποιεῖν.

(19) Ταῦτ' εἰπὼν ἡ
μενοι ἐφ' ὅσον καλῶς εἶχ
πελτασταὶ ἐπιπαριόντες
ὅσα καύσιμα ἑώρων· καὶ
πομένῳ ἐντυγχάνοιεν· ὥσ
κει, καὶ τὸ στράτευμα πο
κατεστρατοπεδεύσαντο ἐπ
τῶν πολεμίων πυρὰ ἑώρα
κοντα στάδια, καὶ αὐτο
ἔκαιον. (21) Ἐπεὶ δ' ἐδει
τὰ πυρὰ κατασβεννύναι πο
λακὰς ποιησάμενοι ἐκάθευ
ξάμενοι τοῖς θεοῖς, καὶ συ
ρεύοντο ᾗ ἐδύναντο τάχιστ
ἱππεῖς, ἔχοντες τοὺς ἡγεμό
θον αὐτοὺς ἐπὶ τῷ λόφῳ

τοὺς Ἕλληνας ἔφασαν οἴχεσθαι· ὅπου δέ, οὐκ εἰ-
δεῖν.

(24) Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἀμφὶ Ξενοφῶντα, ἐπεὶ στησαν, συσκευασάμενοι ἐπορεύοντο, βουλόμενοι ὡς ;ιστα συμμῖξαι τοῖς ἄλλοις εἰς Κάλπης λιμένα. Καὶ ιενόμενοι ἑώρων τὸν στίβον τῶν Ἀρκάδων καὶ Ἀχαιῶν ·ὰ τὴν ἐπὶ Κάλπης ὁδόν. Ἐπεὶ δ' ἀφίκοντο εἰς τὸ αὐ-, ἄσμενοί τε εἶδον ἀλλήλους, καὶ ἠσπάζοντο ὥςπερ ·λφούς. (25) Καὶ ἐπυνθάνοντο οἱ Ἀρκάδες τῶν περὶ νοφῶντα, τί τὰ πυρὰ κατασβέσειαν· ἡμεῖς μὲν γάρ, ισαν, ᾠόμεθα, ὑμᾶς τὸ μὲν πρῶτον, ἐπειδὴ τὰ πυρὰ ; ἑωρῶμεν, τῆς νυκτὸς ἥξειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους· καὶ πολέμιοι δέ, ὥς γ' ἡμῖν ἐδόκουν, τοῦτο δείσαντες ἀ-λθον· σχεδὸν γὰρ ἀμφὶ τοῦτον τὸν χρόνον ἀπῄεσαν. 3) Ἐπεὶ δ' οὐκ ἀφίκεσθε, ὁ δὲ χρόνος ἐξῆκεν, ᾠόμεθ', ᾶς, πυθομένους τὰ παρ' ἡμῖν, φοβηθέντας οἴχεσθαι οδράντας ἐπὶ θάλατταν· καὶ ἐδόκει ἡμῖν μὴ ἀπολι-σθαι ὑμῶν. Οὕτως οὖν καὶ ἡμεῖς δεῦρο ἐπορεύθημεν.

C A P. IV.

Describitur portus Calpes. Milites domum redeundi cupidi, castra in maris littore ponunt, timentes, ne praetores loci opportunitate ad urbem ibi condendam abutantur; decerniturque supplicium iis, qui de exercitu distrahendo cogitaturi sint. Tum ob commeatus inopiam pars exercitus, sacris non addicentibus, tamen ad praedandum egreditur, magnaque a Pharnabazo clade affecta, Xenophontis ope in castra reducitur.

Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν αὐτοῦ ηὐλίζοντο ἐπὶ τοῦ γιαλοῦ πρὸς τῷ λιμένι. Τὸ δὲ χωρίον τοῦτο, ὃ καλεῖ-ι Κάλπης λιμήν, ἔστι μὲν ἐν τῇ Θρᾴκῃ τῇ ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ιξαμένη δὲ ἡ Θρᾴκη αὕτη ἐστὶν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ όντου μέχρις Ἡρακλείας, ἐπὶ δεξιὰ εἰς τὸν Πόντον ;πλέοντι. (2) Καὶ τριήρει μέν ἐστιν εἰς Ἡράκλειαν ἐκ

ὕψος, ὅπη ἐλάχιστον, οὐ μ
αὐχήν, ὃ εἰς τὴν γῆν ἀνήκων
τάρων πλέθρων τὸ εὖρος· τ
ρίον, ἱκανὸν μυρίοις ἀνθρώ
ὑπ᾽ αὐτῇ τῇ πέτρᾳ, τὸ πρ
Κρήνη δὲ ἡδέος ὕδατος καὶ ἄ
θαλάττῃ, ὑπὸ τῇ ἐπικρατείᾳ
λὰ μὲν καὶ ἄλλα, πάνυ δὲ πο
ἐπ᾽ αὐτῇ τῇ θαλάττῃ. (5)
εἰς μεσόγαιαν μὲν ἀνήκει, ὅσ
τοῦτο γεῶδες καὶ ἄλιθον· τὸ
ἢ ἐπὶ εἴκοσι σταδίους, δασὺ
καὶ μεγάλοις ξύλοις. (6) Ἡ δ᾽
λή· καὶ κῶμαι ἐν αὐτῇ εἰσι
φέρει γὰρ ἡ γῆ καὶ κριθὰς καὶ
καὶ μελίνας καὶ σήσαμον καὶ
λους πολλὰς καὶ ἡδυοίνους,
ἐλαιῶν. Ἡ μὲν χώρα ἦν τοιαι
(7) Ἐσκήνουν δὲ ἐν τῷ α
εἰς δὲ τὸ πόλισμα ἂν γενόμενο
πεδεύεσθαι· ἀλλὰ ἐδόκει καὶ
βουλῆς εἶναι, βουλομένων τιν
Τῶν γὰρ στρατιωτῶν οἱ πλεῖ
ἐκπεπλευκότες ἐπὶ ταύτην τὴ

(9) Ἐπειδὴ δὲ ὑστεραία ἡμέρα ἐγένετο τῆς εἰς ταὐ-
ῆ συνόδου, ἐπ' ἐξόδῳ ἐθύετο Ξενοφῶν· ἀνάγκη γὰρ ἦν,
ὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐξάγειν· ἐπενόει δὲ καὶ τοὺς νεκροὺς
ἐψαι. Ἐπεὶ δὲ τὰ ἱερὰ ἐγένετο, εἵποντο καὶ οἱ Ἀρκά-
ς, καὶ τοὺς νεκρούς, τοὺς μὲν πλείστους ἔνθαπερ ἔπε-
ν, ἑκάστους ἔθαψαν· (ἤδη γὰρ ἦσαν πεμπταῖοι, καὶ
χ οἷόν τε ἀναιρεῖν ἔτι ἦν)· ἐνίους δὲ τοὺς ἐκ τῶν ὁδῶν
νενεγκόντες, ἔθαψαν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ὡς ἐδύναν-
κάλλιστα· οὓς δὲ μὴ εὕρισκον, κενοτάφιον αὐτοῖς
οίησαν μέγα, [καὶ πυρὰν μεγάλην,] καὶ στεφάνους
ἔθεσαν. (10) Ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἀνεχώρησαν ἐπὶ
στρατόπεδον. Καὶ τότε μὲν δειπνήσαντες ἐκοιμήθη-
ν· τῇ δ' ὑστεραίᾳ συνῆλθον οἱ στρατιῶται πάντες·
νῆγον δὲ αὐτοὺς μάλιστα Ἀγασίας Στυμφάλιος, ὁ λο-
γός, καὶ Ἱερώνυμος Ἠλεῖος, λοχαγός, καὶ ἄλλοι οἱ
εσβύτατοι τῶν Ἀρκάδων· (11) καὶ δόγμα ἐποιήσαν-
, ἐάν τις τοῦ λοιποῦ μνησθῇ δίχα τὸ στράτευμα ποι-
, θανάτῳ αὐτὸν ζημιοῦσθαι· καὶ κατὰ χώραν ἀπιέναι,
ερ πρόσθεν εἶχε τὸ στράτευμα, καὶ ἄρχειν τοὺς πρό-
εν στρατηγούς. Καὶ Χειρίσοφος μὲν ἤδη τετελευτή-
ι, φάρμακον πιών, πυρέττων· τὰ δ' ἐκείνου Νέων ὁ
σιναῖος παρέλαβε.

(12) Μετὰ δὲ ταῦτα ἐξαναστὰς εἶπε Ξενοφῶν· Ὦ
δρες στρατιῶται, τὴν μὲν πορείαν, ὡς ἔοικε, δῆλον
ι πεζῇ ποιητέον· οὐ γὰρ ἔστι πλοῖα· ἀνάγκη δὲ πορεύε-
αι ἤδη· οὐ γὰρ ἔστι μένουσι τὰ ἐπιτήδεια. Ἡμεῖς
ν οὖν, ἔφη, θυσόμεθα· ὑμᾶς δὲ δεῖ παρασκευάζεσθαι
ς μαχουμένους, εἴ ποτε καὶ ἄλλοτε· οἱ γὰρ πολέμιοι
ατεθαῤῥήκασιν. (13) Ἐκ τούτου ἐθύοντο οἱ στρατη-
ί, μάντις δὲ παρῆν Ἀρηξίων Ἀρκάς· ὁ δὲ Σιλανὸς ὁ
μβρακιώτης ἤδη ἀποδεδράκει, πλοῖον μισθωσάμενος,
Ἡρακλείας. Θυομένοις δὲ ἐπὶ τῇ ἀφόδῳ οὐκ ἐγίγνετο
ὶ ἱερά. (14) Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν ἐπαύσαντο.
αἱ τινες ἐτόλμων λέγειν, ὡς ὁ Ξενοφῶν, βουλόμενος
χωρίον οἰκίσαι, πέπεικε τὸν μάντιν λέγειν, ὡς τὰ ἱερὰ
γίγνεται ἐπὶ ἀφόδῳ. (15) Ἐντεῦθεν κηρύξας Ξενο-
ῶν, τῇ αὔριον παρεῖναι ἐπὶ τὴν θυσίαν τὸν βουλόμε-
ν, καὶ μάντις εἴ τις εἴη, παραγγείλας παρεῖναι, ὡς
νθεασόμενον τὰ ἱερά, ἔθυε· καὶ ἐνταῦθα παρῆσαν

(18) Ἀναστάς δέ τις
γίγνεται τὰ ἱερά· ὡς γι
ἥκοντος πλοίου, ἥκου
Βυζαντίου ἁρμοστὴς μι
ρεις. (19) Ἐκ τούτου δ
δὲ τὰ ἐπιτήδεια ἀναγκαῖ
λιν ἐθύετο εἰς τρίς, καὶ
καὶ ἐπὶ σκηνὴν ἰόντες τὴ
ἔχοιεν τὰ ἐπιτήδεια. Ὁ
γνομένων τῶν ἱερῶν.

(20) Καὶ πάλιν τῇ
πᾶσα ἡ στρατιά, διὰ τὸ
τὰ ἱερά· τὰ δὲ θύματα
ἐξῆγον μὲν οὔ, συνεκάλει
φῶν· Ἴσως οἱ πολέμιοι
μάχεσθαι· εἰ οὖν, καταλι
ὡς εἰς μάχην παρεσκευασ
μᾶλλον προχωροίη ἡμῖν.
τιῶται ἀνέκραγον, ὡς οἱ
ἀλλὰ θύεσθαι ὡς τάχιστο
βοῦν δὲ ὑφ᾽ ἁμάξης πρια
Κλεάνορος ἐδεήθη τοῦ Ἀ
τούτῳ εἴη. Ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὣς

(23) Νέων δὲ ἦν μὲν

ἐπειδὴ δὲ ἦσαν ἐν ταῖς κώμαις, καὶ διεσπείροντο ὡς ἐπὶ τὸ λαμβάνειν, ἐπιπίπτουσιν αὐτοῖς οἱ Φαρναβάζου ἱππεῖς πρῶτοι· βεβοηθηκότες γὰρ ἦσαν τοῖς Βιθυνοῖς, βουλόμενοι σὺν τοῖς Βιθυνοῖς, εἰ δύναιντο, ἀποκωλῦσαι τοὺς Ἕλληνας, μὴ ἐλθεῖν εἰς τὴν Φρυγίαν. Οὗτοι οἱ ἱππεῖς ἀποκτείνουσι τῶν Ἑλλήνων οὐ μεῖον [ἢ] πεντακοσίους· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπὶ τὸ ὄρος ἀνέφυγον.

(25) Ἐκ τούτου ἀπαγγέλλει τις ταῦτα τῶν ἀποπεφευγότων εἰς τὸ στρατόπεδον. Καὶ Ξενοφῶν, ἐπειδὴ οὐκ ἐγεγένητο τὰ ἱερὰ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, λαβὼν βοῦν ὑπὸ ἁμάξης, οὐ γὰρ ἦν ἄλλα ἱερεῖα, σφαγιασάμενος ἐβοήθει, καὶ οἱ ἄλλοι οἱ μέχρι πεντήκοντα ἐτῶν πάντες. (26) Καὶ ἀναλαβόντες τοὺς λοιποὺς ἄνδρας, εἰς τὸ στρατόπεδον ἀφικνοῦνται. Καὶ ἤδη μὲν ἀμφὶ ἡλίου δυσμὰς ἦν, καὶ οἱ Ἕλληνες μάλα ἀθύμως ἔχοντες ἐδειπνοποιοῦντο. Καὶ ἐξαπίνης διὰ τῶν λασίων τῶν Βιθυνῶν τινες ἐπιγενόμενοι τοῖς προφύλαξι τοὺς μὲν κατέκανον, τοὺς δὲ ἐδίωξαν μέχρις εἰς τὸ στρατόπεδον. (27) Καὶ κραυγῆς γενομένης, εἰς τὰ ὅπλα πάντες συνέδραμον οἱ Ἕλληνες· καὶ διώκειν μὲν καὶ κινεῖν τὸ στρατόπεδον νυκτὸς οὐκ ἀσφαλὲς ἐδόκει εἶναι· δασέα γὰρ ἦν τὰ χωρία· ἐν δὲ τοῖς ὅπλοις ἐνυκτέρευον, φυλαττόμενοι ἱκανοῖς φύλαξι.

CAP. V.

Periculo admoniti castra muniunt. Quo facto, sacris jam addicentibus, Xenophon exercitum in hostes educit, iisque superatis tropaeoque erecto, cum praeda in castra revertitur.

Τὴν μὲν νύκτα οὕτω διήγαγον· ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ οἱ στρατηγοὶ εἰς τὸ ἐρυμνὸν χωρίον ἡγοῦντο· οἱ δὲ εἵποντο, ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκεύη. Πρὶν δὲ ἀρίστου ὥραν εἶναι, ἀπετάφρευσαν, ᾗ ἡ εἴσοδος ἦν εἰς τὸ χωρίον, καὶ ἀπεσταύρωσαν ἅπαν, καταλιπόντες τρεῖς πύλας. Καὶ πλοῖον ἐξ Ἡρακλείας ἧκεν, ἄλφιτα ἄγον καὶ ἱερεῖα καὶ οἶνον. (2) Πρωῒ δ' ἀναστὰς Ξενοφῶν ἐθύετο ἐπεξόδια, καὶ γίγνεται τὰ ἱερὰ ἐπὶ τοῦ πρώτου ἱερείου. Καὶ ἤδη

.. του στρατο
οἱ στρατιῶται ἀπέλιπον
σθαι, τῶν ἄλλων ἐξιόντ
πέντε καὶ τετταράκοντα
δὲ ἄλλοι ἐπορεύοντο. (5)
διεληλυθέναι, ἐνέτυχον ἡ
κέρατος ποιησάμενοι κατ
κρούς, ἔθαπτον πάντας,
(6) Ἐπειδὴ δὲ τοὺς πρώ
καὶ τὴν οὐρὰν αὖθις ποιησ
ἀτάφων, ἔθαπτον τὸν αὐτ
βανεν ἡ στρατιά. Ἐπεὶ δὲ
κωμῶν, ἔνθα ἔκειντο ἀθ
ἔθαψαν.

(7) Ἤδη δὲ πέρα μεσού
τες τὸ στράτευμα ἔξω τῶν
τήδεια, ὅ τι τὶς ὁρώη ἐντὸ
φνης ὁρῶσι τοὺς πολεμίους
τινὰς ἐκ τοῦ ἐναντίου, τετα
πέας τε πολλοὺς καὶ πεζούς
Ῥαθίνης ἧκον παρὰ Φαρνα
(8) Ἐπεὶ δὲ κατεῖδον τοὺς
σαν ἀπέχοντες αὐτῶν ὅσον
τούτου εὐθὺς Ἀρηξίων, ὁ μ
ζεται, καὶ ἐγένετο

ὁ δὲ ἔξω, τοὺς τελευταίους λόχους καταχωρίσας, ἥπερ ἂν δοκεῖ." (11) Ἐκ τούτου οἱ μὲν ἥσυχοι προῆγον· ὁ δὲ, τρεῖς ελὼν τὰς τελευταίας τάξεις, ἀνὰ διακοσίους ἄνδρας, ν μὲν ἐπὶ τὸ δεξιὸν ἐπέτρεψεν ἐφέπεσθαι, ἀπολιπόνς ὡς πλέθρον· Σαμόλας Ἀχαιὸς ταύτης ἦρχε τῆς τάως· τὴν δ' ἐπὶ τῷ μέσῳ ἐχώρισεν ἕπεσθαι· Πυῤῥίας ρκὰς ταύτης ἦρχε· τὴν δὲ μίαν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ· Φραας Ἀθηναῖος ταύτῃ ἐφειστήκει. (12) Προϊόντες δὲ, εἰ ἐγένοντο οἱ ἡγούμενοι ἐπὶ νάπει μεγάλῳ καὶ δυςπό, ἔστησαν, ἀγνοοῦντες, εἰ διαβατέον εἴη τὸ νάπος· ἰ παρεγγυῶσι στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς παριέναι ἐπὶ ἡγούμενον. (13) Καὶ ὁ Ξενοφῶν, θαυμάσας, ὅ τι τὸ ρον εἴη τὴν πορείαν, καὶ ταχὺ ἀκούων τὴν παρεγγύην, αύνει ᾗ ἐδύνατο τάχιστα. Ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, λέγει φαίνετος, πρεσβύτατος ὢν τῶν στρατηγῶν, ὅτι βους οὐκ ἄξιον εἴη, εἰ διαβατέον ἐστὶ τοιοῦτον ὂν τὸ πος.

(14) Καὶ ὁ Ξενοφῶν σπουδῇ ὑπολαβὼν ἔλεξεν· "Ἀλλ' τε μέν με, ὦ ἄνδρες, οὐδένα πω κίνδυνον προξενήσαν ὑμῖν ἐθελούσιον· οὐ γὰρ δόξης ὁρῶ δεομένους ὑμᾶς ἀνδρειότητα, ἀλλὰ σωτηρίας. (15) Νῦν δὲ οὕτως ει· ἀμαχεὶ μὲν ἐνθένδε οὐκ ἔστιν ἀπελθεῖν· ἢν γὰρ μὴ εῖς ἴωμεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, οὗτοι ἡμῖν, ὅταν ἀπίων, ἕψονται καὶ ἐπιπεσοῦνται. (16) Ὁρᾶτε δὴ, πότεν κρεῖττον ἰέναι ἐπὶ τοὺς ἄνδρας, προβαλλομένους τὰ λα, ἢ μεταβαλλομένους, ὄπισθεν ἡμῶν ἐπιόντας τοὺς λεμίους θεάσασθαι. (17) Ἴστε γε μέντοι, ὅτι τὸ μὲν ιέναι ἀπὸ πολεμίων οὐδενὶ καλῷ ἔοικε· τὸ δὲ ἐφέπεται καὶ τοῖς κακίοσι θάρσος ἐμποιεῖ. Ἐγώ γε οὖν ἥδιον σὺν ἡμίσεσιν ἑποίμην, ἢ σὺν διπλασίοις ἀποχωροίην. αὶ τούτους οἶδ' ὅτι, ἐπιόντων μὲν ἡμῶν, οὐδ' ὑμεῖς πίζετε δέξασθαι ἡμᾶς· ἀπιόντων δὲ, πάντες ἐπιστάθα, ὅτι τολμήσουσιν ἐφέπεσθαι. (18) Τὸ δὲ διαβάνς ὄπισθεν νάπος χαλεπὸν ποιήσασθαι, μέλλοντας μάθαι, ἆρ' οὐχὶ καὶ ἁρπάσαι ἄξιον; Τοῖς μὲν γὰρ ποιίοις ἔγωγε βουλοίμην ἂν εὔπορα πάντα φαίνεσθαι, τε ἀποχωρεῖν· ἡμᾶς δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ χωρίου δεῖ διδάεσθαι, ὅτι οὐκ ἔστι μὴ νικῶσι σωτηρία. (19) Θαυ-

στηκότας μάχεσθαι, ἢ
τε ἱερὰ ἡμῖν καλά, οἵ
κάλλιστα. Ἴωμεν ἐπὶ τ
ἐπεὶ ἡμᾶς πάντας εἶδον
ἂν ἐθέλωσι σκηνῆσαι.

(22) Ἐντεῦθεν οἱ
οὐδεὶς ἀντέλεγε. Καὶ ὃς
ἢ ἕκαστος ἐτύγχανε τοῦ
ἀθρόον ἐδόκει οὕτω πέρ
εἰ κατὰ τὴν γέφυραν, ἢ
(23) Ἐπεὶ δὲ διέβησαν, π
γεν· Ἄνδρες, ἀναμιμνή
τοῖς θεοῖς ὁμόσε ἰόντες νι
οἱ πολεμίους φεύγοντες·
ταῖς θύραις τῆς Ἑλλάδο
Ἡγεμόνι τῷ Ἡρακλεῖ, κα
μαστί. Ἡδύ τοι, ἀνδρεῖοι
ποιήσαντα, μνήμην, ἐν ο

(25) Ταῦτα παρελαύ
ἐπὶ φάλαγγος, καὶ τοὺς πε
μενοι ἐπορεύοντο ἐπὶ τοὺς
τὰ μὲν δόρατα ἐπὶ τὸν δεξιὸ
τῇ σάλπιγγι· ἔπειτα δὲ εἰς
βάδην

I) Ἀλλ' ἐπεὶ ὑπηντίαζεν ἡ φάλαγξ τῶν ὁπλιτῶν ταχὺ
ρενομένη, καὶ ἅμα ἡ σάλπιγξ ἐφθέγξατο, καὶ ἐπαι-
ζον, καὶ μετὰ ταῦτα ἠλάλαζον, καὶ ἅμα τὰ δόρα-
καθίεσαν, ἐνταῦθα οὐκέτι ἐδέξαντο οἱ πολέμιοι,
λ' ἔφευγον. (28) Καὶ Τιμασίων μὲν ἔχων τοὺς ἱπ-
ες ἐφείπετο, καὶ ἀπεκτίννυσαν, ὅσους περ ἐδύναντο,
ὀλίγοι ὄντες. Τῶν δὲ πολεμίων τὸ μὲν εὐώνυμον εὐ-
ς διεσπάρη, καθ' ὃ οἱ Ἕλληνες ἱππεῖς ἦσαν· τὸ δὲ
ιόν, ἅτε οὐ σφόδρα διωκόμενον, ἐπὶ λόφου συνέστη.
9) Ἐπεὶ δὲ εἶδον οἱ Ἕλληνες ὑπομένοντας αὐτούς,
ὀκει ῥᾷστόν τε καὶ ἀκινδυνότατον εἶναι, ἰέναι ἤδη ἐπ'
τούς. Παιανίσαντες οὖν, εὐθὺς ἐπέκειντο· οἱ δὲ
ν ὑπέμειναν. Καὶ ἐνταῦθα οἱ πελτασταὶ ἐδίωκον, μέ-
ι τὸ δεξιὸν αὖ διεσπάρη· ἀπέθανον δ' ὀλίγοι· τὸ γὰρ
τικὸν φόβον παρεῖχε, τὸ τῶν πολεμίων, πολὺ ὄν.
0) Ἐπεὶ δὲ εἶδον οἱ Ἕλληνες τό τε Φαρναβάζου ἱππι-
ν ἔτι συνεστηκός, καὶ τοὺς Βιθυνοὺς ἱππέας πρὸς
ύτους συναθροιζομένους, καὶ ἀπὸ λόφου τινὸς κατα-
ωμένους τὰ γιγνόμενα, ἀπειρήκεσαν μέν, ὅμως δ'
όκει καὶ ἐπὶ τούτους ἰτέον εἶναι οὕτως, ὅπως δύναιντο,
μὴ τεθαῤῥηκότες ἀναπαύσαιντο. Συνταξάμενοι δὴ
ρεύονται. (31) Ἐντεῦθεν οἱ πολέμιοι ἱππεῖς φεύγουσι
τὰ τοῦ πρανοῦς, ὁμοίως ὥςπερ ὑπὸ ἱππέων διωκόμε-
ι· νάπος γὰρ αὐτοὺς ὑπεδέχετο, ὃ οὐκ ᾔδεσαν οἱ Ἑλ-
νες, ἀλλὰ προαπετράποντο διώκοντες· ὀψὲ γὰρ ἦν.
2) Ἐπανελθόντες δέ, ἔνθα [δὴ] ἡ πρώτη συμβολὴ
ένετο, στησάμενοι τρόπαιον, ἀπῄεσαν ἐπὶ θάλατταν
ρὶ ἡλίου δυσμάς· στάδιοι γὰρ ἦσαν ὡς ἑξήκοντα ἐπὶ
στρατόπεδον.

στηκότας μάχεσθαι,
τε ἱερὰ ἡμῖν καλά,
κάλλιστα. Ἴωμεν ἐπὶ
ἐπεὶ ἡμᾶς πάντας εἰδ
ἂν ἐθέλωσι σκηνῆσαι.
(22) Ἐντεῦθεν σ
οὐδεὶς ἀντέλεγε. Καὶ
ᾗ ἕκαστος ἐτύγχανε τ
ἀθρόον ἐδόκει οὕτω
εἰ κατὰ τὴν γέφυραν,
(23) Ἐπεὶ δὲ διέβησαν,
γεν· Ἄνδρες, ἀναμι
τοῖς θεοῖς ὁμόσε ἰόντες
οἱ πολεμίους φεύγοντες
ταῖς θύραις τῆς Ἑλλά
Ἡγεμόνι τῷ Ἡρακλεῖ,
μαστί. Ἡδύ τοι, ἀνδρε
ποιήσαντα, μνήμην, ἐ
(25) Ταῦτα παρελ
ἐπὶ φάλαγγος, καὶ τοὺς
μενοι ἐπορεύοντο ἐπὶ τοῦ
τὰ μὲν δόρατα ἐπὶ τὸν δε
τῇ σάλπιγγι· ἔπειτα δὲ
βάδην, καὶ μηδένα ...

27) Ἀλλ' ἐπεὶ ὑπηντίαζεν ἡ φάλαγξ τῶν ὁπλιτῶν ταχὺ ορευομένη, καὶ ἅμα ἡ σάλπιγξ ἐφθέγξατο, καὶ ἐπαιιζον, καὶ μετὰ ταῦτα ἠλάλαζον, καὶ ἅμα τὰ δόρα- καθίεσαν, ἐνταῦθα οὐκέτι ἐδέξαντο οἱ πολέμιοι, λλ' ἔφευγον. (28) Καὶ Τιμασίων μὲν ἔχων τοὺς ἱπ- ῖας ἐφείπετο, καὶ ἀπεκτίννυσαν, ὅσους περ ἐδύναντο, ς ὀλίγοι ὄντες. Τῶν δὲ πολεμίων τὸ μὲν εὐώνυμον εὐὺς διεσπάρη, καθ' ὃ οἱ Ἕλληνες ἱππεῖς ἦσαν· τὸ δὲ ξιόν, ἅτε οὐ σφόδρα διωκόμενον, ἐπὶ λόφου συνέστη. 29) Ἐπεὶ δὲ εἶδον οἱ Ἕλληνες ὑπομένοντας αὐτούς, όκει ῥᾷστόν τε καὶ ἀκινδυνότατον εἶναι, ἰέναι ἤδη ἐπ' ὐτούς. Παιανίσαντες οὖν, εὐθὺς ἐπέκειντο· οἱ δὲ ὐχ ὑπέμειναν. Καὶ ἐνταῦθα οἱ πελτασταὶ ἐδίωκον, μέρι τὸ δεξιὸν αὖ διεσπάρη· ἀπέθανον δ' ὀλίγοι· τὸ γὰρ ππικὸν φόβον παρεῖχε, τὸ τῶν πολεμίων, πολὺ ὄν. 30) Ἐπεὶ δὲ εἶδον οἱ Ἕλληνες τό τε Φαρναβάζου ἱππιὸν ἔτι συνεστηκός, καὶ τοὺς Βιθυνοὺς ἱππέας πρὸς ούτους συναθροιζομένους, καὶ ἀπὸ λόφου τινὸς καταεωμένους τὰ γιγνόμενα, ἀπειρήκεσαν μέν, ὅμως δ' δόκει καὶ ἐπὶ τούτους ἰτέον εἶναι οὕτως, ὅπως δύναιντο, ς μὴ τεθαῤῥηκότες ἀναπαύσαιντο. Συνταξάμενοι δὴ ορεύονται. (31) Ἐντεῦθεν οἱ πολέμιοι ἱππεῖς φεύγουσι ατὰ τοῦ πρανοῦς, ὁμοίως ὥςπερ ὑπὸ ἱππέων διωκόμενοι· νάπος γὰρ αὐτοὺς ὑπεδέχετο, ὃ οὐκ ᾔδεσαν οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ προαπετράποντο διώκοντες· ὀψὲ γὰρ ἦν. 32) Ἐπανελθόντες δέ, ἔνθα [δὴ] ἡ πρώτη συμβολὴ ένετο, στησάμενοι τρόπαιον, ἀπῄεσαν ἐπὶ θάλατταν ερὶ ἡλίου δυσμάς· στάδιοι γὰρ ἦσαν ὡς ἑξήκοντα ἐπὶ ὸ στρατόπεδον.

ipse Byzantium duxisset.
Graeci cum multa praed

Ἐντεῦθεν οἱ μὲν πολέμιοι ε
ἀπήγοντο καὶ τοὺς οἰκέτας κα
γαντο προσωτάτω· οἱ δὲ Ἑλ
ανδρον, καὶ τὰς τριήρεις, κ
ἐξιόντες δὲ ἑκάστης ἡμέρας σὺ
ἀνδραπόδοις, ἐφέροντο ἀδεῶ
οἶνον, ὄσπρια, μελίνας, σῦ
εἶχεν ἡ χώρα, πλὴν ἐλαίου. (
μένοι τὸ στράτευμα ἀναπαυόμ
καὶ ἐλάμβανον οἱ ἐξιόντες· ὁπ
τευμα, εἴ τις χωρὶς ἀπελθὼν
εἶναι. (3) Ἤδη δὲ ἦν [πολλ
γὰρ ἀγοραὶ πάντοθεν ἀφικνο
πόλεων, καὶ οἱ παραπλέοντες
τες, ὡς οἰκίζοιτο πόλις, καὶ
δὲ καὶ οἱ πολέμιοι [ἤδη], οἳ π
νοφῶντα, ἀκούοντες, ὅτι οὗτο
τῶντες, ὅ τι δέοι ποιοῦντας φι
νυεν αὐτοὺς τοῖς στρατιώταις,
δρος ἀφικνεῖται, δύο τριήρεις

(6) Εὐθὺς δ' ἐκεῖνος ἀπελαύνει τοὺς περιεστῶτας ῶν στρατιωτῶν, καὶ λέγοντας, ὅτι δημόσια ταῦτ' εἴη, αὶ τῷ Κλεάνδρῳ [εὐθὺς] ἐλθὼν λέγει, ὅτι ἁρπάζειν πιχειροῦσιν. Ὁ δὲ κελεύει τὸν ἁρπάζοντα ἄγειν πρὸς ὐτόν. (7) Καὶ ὁ μὲν λαβὼν ἄγει τινά· περιτυχὼν δ' Ἀγασίας ἀφαιρεῖται· καὶ γὰρ ἦν αὐτῷ ὁ ἀγόμενος λοχί-ης. Οἱ δὲ ἄλλοι οἱ παρόντες τῶν στρατιωτῶν ἐπιχει-οῦσι βάλλειν τὸν Δέξιππον, ἀνακαλοῦντες τὸν προδότην. Ἔδεισαν δὲ καὶ τῶν τριηριτῶν πολλοί, καὶ ἔφευγον εἰς ὴν θάλατταν· καὶ Κλέανδρος δ' ἔφευγε. (8) Ξενοφῶν ὲ καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ κατεκώλυόν τε, καὶ τῷ Κλεάν-ρῳ ἔλεγον, ὅτι οὐδὲν εἴη πρᾶγμα, ἀλλὰ τὸ δόγμα εἴη ἴτιον, τὸ τοῦ στρατεύματος, ταῦτα γενέσθαι. (9) Ὁ ὲ Κλέανδρος, ὑπὸ τοῦ Δεξίππου τε ἀνερεθιζόμενος, αὶ αὐτὸς ἀχθεσθεὶς, ὅτι ἐφοβήθη, ἀποπλευσεῖσθαι φη καὶ κηρύξειν, μηδεμίαν πόλιν δέχεσθαι αὐτούς, ς πολεμίους. Ἦρχον δὲ τότε πάντων τῶν Ἑλλήνων οἱ ακεδαιμόνιοι.

(10) Ἐνταῦθα πονηρὸν ἐδόκει τὸ πρᾶγμα [ἐκεῖνο] ναι τοῖς Ἕλλησι, καὶ ἐδέοντο μὴ ποιεῖν ταῦτα. Ὁ δ' ὐκ ἂν ἄλλως ἔφη γενέσθαι, εἰ μή τις ἐκδώσει τὸν ἄρ-ντα βάλλειν καὶ τὸν ἀφελόμενον. (11) Ἦν δέ, ὃν ᾔτει, Ἀγασίας, διὰ τέλους φίλος τῷ Ξενοφῶντι· ἐξ ' καὶ διέβαλεν αὐτὸν ὁ Δέξιππος. Καὶ ἐντεῦθεν, ἐπειδὴ ορία ἦν, συνήγαγον τὸ στράτευμα οἱ ἄρχοντες· καὶ ιοι μὲν αὐτῶν παρ' ὀλίγον ἐποιοῦντο τὸν Κλέανδρον· ῷ δὲ Ξενοφῶντι οὐκ ἐδόκει φαῦλον εἶναι τὸ πρᾶγμα, λλ' ἀναστὰς ἔλεξεν·

(12) Ὦ ἄνδρες στρατιῶται, ἐμοὶ δ' οὐ φαῦλον οκεῖ εἶναι τὸ πρᾶγμα, εἰ ἡμῖν οὕτως ἔχων τὴν γνώ-ην Κλέανδρος ἄπεισιν, ὥσπερ λέγει. Εἰσὶ μὲν γὰρ ἤδη γὺς αἱ Ἑλληνίδες πόλεις· τῆς δ' Ἑλλάδος Λακεδαι-όνιοι προεστήκασιν· ἱκανοὶ δέ εἰσι καὶ εἷς ἕκαστος Λα-δαιμονίων ἐν ταῖς πόλεσιν, ὅ τι βούλονται, διαπράτ-σθαι. (13) Εἰ οὖν οὗτος πρῶτον μὲν ἡμᾶς Βυζαντίου οκλείσει, ἔπειτα δὲ τοῖς ἄλλοις ἁρμοσταῖς παραγγελεῖ, τὰς πόλεις μὴ δέχεσθαι, ὡς ἀπιστοῦντας Λακεδαι-ονίοις καὶ ἀνόμους ὄντας, ἔτι δὲ πρὸς Ἀναξίβιον τὸν ύαρχον οὗτος ὁ λόγος περὶ ἡμῶν ἥξει· χαλεπὸν ἔσται

απολύω καὶ ὑμᾶς τῆς α
Ἀγασίας φήση, ἐμέ τι
καταδικάζω ἐμαυτοῦ, εἰ
βιαίου ἐξάρχω, τῆς ἐσ
ὑφέξω τὴν δίκην. (16) Φ
τιᾶται, ἑαυτὸν χρῆναι
οὕτω γὰρ ἂν ὑμεῖς ἀπολελ
νῦν ἔχει, χαλεπόν, εἰ, οἱ
νου καὶ τιμῆς τεύξεσθαι,
τοῖς ἄλλοις ἐσόμεθα, ἀλλ'
πόλεων."

(17) Μετὰ ταῦτα ἀνι
ὦ ἄνδρες, ὄμνυμι θεοὺς κι
νοφῶντα κελεῦσαι ἀφελέσ
ἄλλον μηδένα· ἰδόντι δέ
τῶν ἐμῶν λοχιτῶν ὑπὸ Δε
ὑμᾶς προδόντα, δεινὸν ἔδ
ὁμολογῶ. (18) Καὶ ὑμεῖς
ἐμαυτόν, ὥσπερ Ξενοφῶν
Κλεάνδρῳ, ὅ τι ἂν βούλ
μήτε πολεμεῖτε Λακεδαιμο
ὅπη θέλει ἕκαστος. Συμπέμ
ἑλόμενοι πρὸς Κλέανδρον,
πω, καὶ λέξουσιν ὑπὲρ ἐ

σεαυτὸν χρῆσθαι, ὅ τι ἂν βούλῃ· εἴτε ἕνα τινά, ἢ δύο, ἢ καὶ πλείους αἰτιᾷ, τούτους ἀξιοῦσι παρασχεῖν σοι ἑαυτοὺς εἰς κρίσιν. Εἴτε οὖν ἡμῶν τινὰ αἰτιᾷ, πάρεσμέν σοι ἡμεῖς· εἴτε δὲ ἄλλον τινὰ [αἰτιᾷ], φράσον· οὐδεὶς γάρ [σοι] ἀπέσται, ὅςτις ἂν ἡμῖν ἐθέλῃ πείθεσθαι. (21) Μετὰ ταῦτα παρελθὼν ὁ Ἀγασίας εἶπεν· Ἐγώ εἰμι, ὦ Κλέανδρε, ὁ ἀφελόμενος Δεξίππου ἄγοντος τοῦτον τὸν ἄνδρα, καὶ παίειν κελεύσας Δέξιππον. (22) Τοῦτον μὲν γὰρ οἶδα ἄνδρα ἀγαθὸν ὄντα· Δέξιππον δὲ αἱρεθέντα οἶδα ὑπὸ τῆς στρατιᾶς ἄρχειν τῆς πεντηκοντόρου, ἧς ᾐτησάμεθα παρὰ Τραπεζουντίων, ἐφ' ᾧ τε πλοῖα συλλέγειν, ὡς σωζοίμεθα· καὶ ἀποδράντα Δέξιππον, καὶ προδόντα τοὺς στρατιώτας, μεθ' ὧν ἐσώθη. (23) Καὶ τούς τε Τραπεζουντίους ἀπεστερήκαμεν τὴν πεντηκόντορον, καὶ κακοὶ δοκοῦμεν εἶναι διὰ τοῦτον· αὐτοί τε, τὸ ἐπὶ τούτῳ, ἀπολώλαμεν [πάντες]. Ἤκουε γάρ, ὥςπερ ἡμεῖς, ὡς ἄπορον εἴη, πεζῇ ἀπιόντας τοὺς ποταμούς τε διαβῆναι, καὶ σωθῆναι εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τοῦτον οὖν τοιοῦτον ὄντα ἀφειλόμην. (24) Εἰ δὲ σὺ ἦγες, ἢ ἄλλος τις τῶν παρὰ σοῦ, καὶ μὴ τῶν παρ' ἡμῶν ἀποδράντων, εὖ ἴσθι, ὅτι οὐδὲν ἂν τούτων ἐποίησα. Νόμιζε δέ, ἂν ἐμὲ νῦν ἀποκτείνῃς, δι' ἄνδρα δειλόν τε καὶ πονηρὸν ἄνδρα ἀγαθὸν ἀποκτενῶν.

(25) Ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέανδρος εἶπεν, ὅτι Δέξιππον μὲν οὐκ ἐπαινοίη, εἰ ταῦτα πεποιηκὼς εἴη· οὐ μέντοι ἔφη νομίζειν, οὐδ' εἰ παμπόνηρος ἦν Δέξιππος, βίαν χρῆναι πάσχειν αὐτόν, ἀλλὰ κριθέντα ὥςπερ καὶ ὑμεῖς νῦν ἀξιοῦτε, τῆς δίκης τυχεῖν. (26) Νῦν μὲν οὖν ἄπιτε, καταλιπόντες τόνδε τὸν ἄνδρα· ὅταν δ' ἐγὼ κελεύσω, πάρεστε πρὸς τὴν κρίσιν. Αἰτιῶμαι δὲ οὔτε τὴν στρατιάν, οὔτε ἄλλον οὐδένα· ἐπεί γε οὗτος αὐτὸς ὁμολογεῖ ἀφελέσθαι τὸν ἄνδρα. (27) Ὁ δ' ἀφαιρεθεὶς εἶπεν· Ἐγώ, ὦ Κλέανδρε, εἰ καὶ οἴει με ἀδικοῦντά τι ἄγεσθαι, οὔτ' ἔπαιον οὐδένα, οὔτ' ἔβαλλον, ἀλλ' εἶπον, ὅτι δημόσια εἴη τὰ πρόβατα· ἦν γὰρ τῶν στρατιωτῶν δόγμα, εἴ τις, ὁπότε ἡ στρατιὰ ἐξίοι, ἰδίᾳ λῄζοιτο, δημόσια εἶναι τὰ ληφθέντα. (28) Ταῦτ' εἶπον· καὶ ἐκ τούτου με λαβὼν οὗτος ἦγεν, ἵνα μὴ φθέγγοιτο μηδείς, ἀλλ' αὐτὸς λαβὼν τὸ μέρος, διασώσειε τοῖς λῃσταῖς

... τῶν ἄλλων
δεῖσθαι Κλεάνδρου κατὰ
ἄνδρε. (31) Ἐλθὼν οὖν,
Κλέανδρε, τοὺς ἄνδρας·
τι ἐβούλου ποιῆσαι καὶ π
ἁπάντων. Νῦν δέ σε αἰτοῦ
τὼ ἄνδρε, καὶ μὴ κατακ
προσθεν χρόνῳ περὶ τὴν
Ταῦτα δέ σου τυχόντες, ὑ
ἐὰν βούλῃ ἡγεῖσθαι αὐτῶν
ἐπιδείξειν σοι, καὶ ὡς κόσμ
ἄρχοντι πειθόμενοι, τοὺς
φοβεῖσθαι. (33) Δέονται δ
μενον καὶ ἄρξαντα ἑαυτῶν
καὶ σφῶν [καὶ] τῶν ἄλλων,
ἀξίαν ἑκάστοις νεῖμαι. (34)
δρος· Ἀλλὰ ναὶ [μὰ] τὼ
ἀποκρινοῦμαι. Καὶ τώ τε ἄνδ
παρέσομαι· καὶ ἐὰν οἱ θεοὶ
μαι εἰς τὴν Ἑλλάδα. Καὶ
εἰσὶν ἢ οὓς ἐγὼ περὶ ὑμῶν ἐ
τευμα ἀφίστατε ἀπὸ Λακεδαι
(35) Ἐκ τούτου οἱ μὲν ἐ
τες τὼ ἄνδρε· Κλέανδρος δὲ
συνῆν Ξενοφῶ...

ς ἔοικε, δέδοται ἐκκομίσαι τοὺς ἄνδρας· ἀλλὰ ποιεῖσθε. Ἡμεῖς δὲ ὑμᾶς, ἐπειδὰν ἐκεῖσε ἥκητε, δεξόμεθα, ὡς ἂν δυνώμεθα κάλλιστα."

(37) Ἐκ τούτου ἔδοξε τοῖς στρατιώταις, δοῦναι τῷ τὰ δημόσια πρόβατα. Ὁ δὲ δεξάμενος, πάλιν τοῖς ἀπέδωκε· καὶ αὐτὸς μὲν ἀπέπλει. Οἱ δὲ στρατῶται, διαθέμενοι τὸν σῖτον, ὃν ἦσαν συγκεκομισμένοι, ὶ τὰ ἄλλα, ἃ εἰλήφεσαν, ἐξεπορεύοντο διὰ τῶν Βιθυῶν. (38) Ἐπεὶ δὲ οὐδενὶ ἐνέτυχον πορευόμενοι τὴν ὀρὴν ὁδόν, ὥστ' ἔχοντές τι εἰς τὴν φιλίαν ἐλθεῖν, ἔδοξεν τοῖς, τοὔμπαλιν ὑποστρέψαντας ἐλθεῖν μίαν ἡμέραν ὶ νύκτα. Τοῦτο δὲ ποιήσαντες, ἔλαβον πολλὰ καὶ ανράποδα καὶ πρόβατα· καὶ ἀφίκοντο ἑκταῖοι εἰς Χρυόπολιν τῆς Χαλκηδονίας, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν ἡμέρας ἑπτὰ φυροπωλοῦντες.

…ρατηγοὺς καὶ λο…
τιάτην, καὶ τῶν ἄλλ…
δεῖσθαι Κλεάνδρου κα…
ἄνδρε. (31) Ἐλθὼν οὖ…
Κλέανδρε, τοὺς ἄνδρας
τι ἐβούλου ποιῆσαι καὶ
ἁπάντων. Νῦν δέ σε αἰτ…
τὼ ἄνδρε, καὶ μὴ καται…
πρόσθεν χρόνῳ περὶ τὴν
Ταῦτα δέ σου τυχόντες, …
ἐὰν βούλῃ ἡγεῖσθαι αὐτῶ…
ἐπιδείξειν σοι, καὶ ὡς κόσμ…
ἄρχοντι πειθόμενοι, τοὺς
φοβεῖσθαι. (33) Δέονται δ…
μενον καὶ ἄρξαντα ἑαυτῶν
καὶ σφῶν [καὶ] τῶν ἄλλων,
ἀξίαν ἑκάστοις νεῖμαι. (34)
δρος· Ἀλλὰ ναὶ [μὰ] τὼ …
ἀποκρινοῦμαι. Καὶ τώ τε ἄνδ…
παρέσομαι· καὶ ἐὰν οἱ θεοὶ π…
μαι εἰς τὴν Ἑλλάδα. Καὶ π…
εἰσὶν ἢ οὓς ἐγὼ περὶ ὑμῶν ἐνι…
τευμα ἀφίστατε ἀπὸ Λακεδαιμ…
(35) Ἐκ τούτου οἱ μὲν ἐπ…
τες τὼ ἄνδ…

ς ἔοικε, δέδοται ἐκκομίσαι τοὺς ἄνδρας· ἀλλὰ ποιεῖσθε. Ἡμεῖς δὲ ὑμᾶς, ἐπειδὰν ἐκεῖσε ἥκητε, δεξόμεθα, ὡς ἂν δυνώμεθα κάλλιστα."

(37) Ἐκ τούτου ἔδοξε τοῖς στρατιώταις, δοῦναι ὑτῷ τὰ δημόσια πρόβατα. Ὁ δὲ δεξάμενος, πάλιν ὑτοῖς ἀπέδωκε· καὶ αὐτὸς μὲν ἀπέπλει. Οἱ δὲ στρατιῶται, διαθέμενοι τὸν σῖτον, ὃν ἦσαν συγκεκομισμένοι, αἱ τὰ ἄλλα, ἃ εἰλήφεσαν, ἐξεπορεύοντο διὰ τῶν Βιθυνῶν. (38) Ἐπεὶ δὲ οὐδενὶ ἐνέτυχον πορευόμενοι τὴν ὀρθὴν ὁδόν, ὥστ' ἔχοντές τι εἰς τὴν φιλίαν ἐλθεῖν, ἔδοξεν ὑτοῖς, τοὔμπαλιν ὑποστρέψαντας ἐλθεῖν μίαν ἡμέραν αἱ νύκτα. Τοῦτο δὲ ποιήσαντες, ἔλαβον πολλὰ καὶ ἀνράποδα καὶ πρόβατα· καὶ ἀφίκοντο ἑκταῖοι εἰς Χρυόπολιν τῆς Χαλκηδονίας, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν ἡμέρας ἑπτὰ ἱφυροπωλοῦντες.

—

C

Anaxibius, classis Sp
bazi gratiam exerc
Byzantium traducit.
exclusi, tumultuant
sedati, Coeradatam
num hominem, qui p
abdicat.

Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀνα
ξαν οἱ Ἕλληνες μέχρι τῆς
ρος ἐτελεύτησεν, ἐν τῇ πο
ἀφίκοντο, καὶ ὅσα ἐκ το
πλέοντες ἐποίουν, μέχρις ἐ
Χρυσοπόλει τῆς Ἀσίας, [π
δεδήλωται.

(2) Ἐκ τούτου δὲ Φ
στράτευμα, μὴ ἐπὶ τὴν
πέμψας πρὸς Ἀναξίβιον τὸν
Βυζαντίῳ ὢν) ἐδεῖτο ...

Ἀναξίβιος ἐκέλευσεν αὐτὸν συνδιαβάντα, ἔπειτα οὕτως ἀπαλλάττεσθαι. Ἔφη οὖν ταῦτα ποιήσειν.

(5) Σεύθης δὲ ὁ Θρᾷξ πέμπει Μηδοσάδην, καὶ κελεύει Ξενοφῶντα συμπροθυμεῖσθαι, ὅπως διαβῇ τὸ στράτευμα, καὶ ἔφη αὐτῷ ταῦτα συμπροθυμηθέντι ὅτι οὐ μεταμελήσει. (6) Ὁ δ' εἶπεν· Ἀλλὰ τὸ μὲν στράτευμα διαβήσεται· τούτου ἕνεκα μηδὲν τελείτω μήτε ἐμοί, μήτε ἄλλῳ μηδενί· ἐπειδὰν δὲ διαβῇ, ἐγὼ μὲν ἀπαλλάξομαι· πρὸς δὲ τοὺς διαμένοντας καὶ ἐπικαιρίους ὄντας προσφερέσθω, ὡς ἂν αὐτῷ δοκῇ ἀσφαλές.

(7) Ἐκ τούτου διαβαίνουσι πάντες εἰς Βυζάντιον οἱ στρατιῶται· καὶ μισθὸν μὲν οὐκ ἐδίδου ὁ Ἀναξίβιος· ἐκήρυξε δέ, λαβόντας τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκεύη τοὺς στρατιώτας ἐξιέναι, ὡς ἀποπέμψων τε ἅμα καὶ ἀριθμὸν ποιήσων. Ἐνταῦθα οἱ στρατιῶται ἤχθοντο, ὅτι οὐκ εἶχον ἀργύριον ἐπισιτίζεσθαι εἰς τὴν πορείαν, καὶ ὀκνηρῶς συνεσκευάζοντο.

(8) Καὶ ὁ Ξενοφῶν, Κλεάνδρῳ τῷ ἁρμοστῇ ξένος γεγενημένος, προσελθὼν ἠσπάζετο αὐτόν, ὡς ἀποπλευσούμενος ἤδη. Ὁ δ' αὐτῷ λέγει· Μὴ ποιήσῃς ταῦτα· εἰ δὲ μή, ἔφη, αἰτίαν ἕξεις· ἐπεὶ καὶ νῦν τινὲς ἤδη σὲ αἰτιῶνται, ὅτι οὐ ταχὺ ἐξέρπει τὸ στράτευμα. (9) Ὁ δ' εἶπεν· Ἀλλ' αἴτιος μὲν ἔγωγε οὐκ εἰμὶ τούτου, οἱ δὲ στρατιῶται αὐτοί, ἐπισιτισμοῦ δεόμενοι, [καὶ οὐκ ἔχοντες], διὰ τοῦτο ἀθυμοῦσι πρὸς τὴν ἔξοδον. (10) Ἀλλ' ὅμως, ἔφη, ἐγώ σοι συμβουλεύω, ἐξελθεῖν μὲν ὡς πορευσόμενον· ἐπειδὰν δ' ἔξω γένηται τὸ στράτευμα, τότε ἀπαλλάττεσθαι. Ταῦτα τοίνυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἐλθόντες πρὸς Ἀναξίβιον διαπραξόμεθα. Οὕτως ἐλθόντες ἔλεγον ταῦτα. (11) Ὁ δ' ἐκέλευσεν οὕτω ποιεῖν, καὶ τὴν ταχίστην ἐξιέναι συνεσκευασμένους, καὶ προςανειπεῖν, ὃς ἂν μὴ παρῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ εἰς τὸν ἀριθμόν, ὅτι αὐτὸς αὑτὸν αἰτιάσεται. (12) Ἐντεῦθεν ἐξῄεσαν οἵ τε στρατηγοὶ πρῶτοι, καὶ οἱ ἄλλοι. Καὶ ἄρδην πάντες πλὴν ὀλίγων ἔξω ἦσαν, καὶ Ἐτεόνικος εἱστήκει παρὰ τὰς πύλας, ὡς, ὁπόταν ἔξω γένωνται πάντες, ἀποκλείσων τὰς πύλας, καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβαλῶν.

(13) Ὁ δὲ Ἀναξίβιος, συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς λοχαγούς, ἔλεγε· Τὰ μὲν ἐπιτήδεια, ἔφη,

κύκλῳ διὰ μέσης τῆς Θρᾴκης.

(15) Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι τα τιῶται ἀναρπάσαντες τὰ ὅπλ πύλας, ὡς πάλιν εἰς τὸ τεῖχο κος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, ὡς εἶδο τας, συγκλείουσι τὰς πύλας, σιν. (16) Οἱ δὲ στρατιῶται ἔλεγον, ὅτι ἀδικώτατα πάσχο πολεμίους· καὶ κατασχίσειν τ ἑκόντες ἀνοίξουσιν. (17) Ἀλλ τὴν θάλατταν, καὶ παρὰ τὴν βαίνουσιν εἰς τὴν πόλιν· ἄλλοι ὄντες τῶν στρατιωτῶν, ὡς ὁ πράγματα, διακόψαντες ταῖς ἀ πεταννύουσι τὰς πύλας· οἱ δ'

(18) Ὁ δὲ Ξενοφῶν, ὡς ε μὴ ἐφ' ἁρπαγὴν τράποιτο τὸ σ κακὰ γένοιτο τῇ πόλει καὶ αὐ ἔθει, καὶ συνειςπίπτει εἴσω τ (19) Οἱ δὲ Βυζάντιοι, ὡς εἶδο πίπτον, φεύγουσιν ἐκ τῆς ἀγο οἱ δὲ οἴκαδε· ὅσοι δ' ἔνδον ἐ δὲ καθεῖλκον τὰς τριήρεις, ὡ ζοιντο· πάντες δὲ ᾤοντο ἀπο

πίπτουσιν αὐτῷ πολλοί, καὶ λέγουσι· Νῦν σοι ἔξε-
, ὦ Ξενοφῶν, ἀνδρὶ γενέσθαι. Ἔχεις πόλιν, ἔχεις
ρεις, ἔχεις χρήματα, ἔχεις ἄνδρας τοσούτους. Νῦν
εἰ βούλοιο, σύ τε [καὶ] ἡμᾶς ὀνήσαις, καὶ ἡμεῖς σὲ
ν ποιήσαιμεν. (22) Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· Ἀλλ' εὖ τε
ε, καὶ ποιήσω ταῦτα· εἰ δὲ τούτων ἐπιθυμεῖτε,
τε τὰ ὅπλα ἐν τάξει ὡς τάχιστα· βουλόμενος αὐτοὺς
ρεμῆσαι· καὶ αὐτός τε παρηγγύα ταῦτα, καὶ τοὺς
υς ἐκέλευσε παρεγγυᾶν, καὶ τίθεσθαι τὰ ὅπλα. (23)
έ, αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν ταττόμενοι, οἵ τε ὁπλῖται ἐν
υ χρόνῳ εἰς ὀκτὼ ἐγένοντο, καὶ οἱ πελτασταὶ ἐπὶ
ἑρας ἑκάτερον παραδεδραμήκεσαν. (24) Τὸ δὲ χω-
οῖον κάλλιστον ἐκτάξασθαί ἐστι, τὸ Θρᾴκιον κα-
ενον, ἔρημον οἰκιῶν καὶ πεδινόν. Ἐπεὶ δὲ ἔκειτο τὰ
, καὶ κατηρεμίσθησαν, συγκαλεῖ Ξενοφῶν τὴν
τιάν, καὶ λέγει τάδε·

(25) Ὅτι μὲν ὀργίζεσθε, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, καὶ
ζετε δεινὰ πάσχειν ἐξαπατώμενοι, οὐ θαυμάζω. Ἐὰν
ῷ θυμῷ χαριζώμεθα, καὶ Λακεδαιμονίους τε τοὺς
ντας τῆς ἐξαπάτης τιμωρησώμεθα, καὶ τὴν πόλιν
οὐδὲν αἰτίαν διαρπάσωμεν, ἐνθυμήθητε, ἃ ἔσται
θεν. (26) Πολέμιοι μὲν ἐσόμεθα ἀποδεδειγμένοι
εδαιμονίοις τε καὶ τοῖς συμμάχοις· οἷος δ' ὁ πόλε-
ἂν γένοιτο, εἰκάζειν δὴ πάρεστιν, ἑωρακότας καὶ
νησθέντας τὰ νῦν δὴ γεγενημένα. (27) Ἡμεῖς γὰρ
Ἀθηναῖοι εἰςήλθομεν εἰς τὸν πόλεμον τὸν πρὸς
Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς συμμάχους, ἔχοντες τριή-
, τὰς μὲν ἐν θαλάττῃ, τὰς δ' ἐν τοῖς νεωρίοις, οὐκ
τους τετρακοσίων, ὑπαρχόντων δὲ πολλῶν χρημά-
ἐν τῇ πόλει, καὶ προσόδου οὔσης κατ' ἐνιαυτὸν ἀπό
ῶν ἐνδήμιων καὶ ἐκ τῆς ὑπερορίας, οὐ μεῖον χιλίων
ντων· ἄρχοντές τε τῶν νήσων ἁπασῶν, καὶ ἔν τε
σίᾳ πόλεις πολλὰς ἔχοντες, καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἄλ-
τε πολλάς, καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ Βυζάντιον, ὅπου νῦν
, ἔχοντες, κατεπολεμήθημεν οὕτως, ὡς πάντες
ἐπίστασθε. (28) Νῦν δὲ δὴ τί ἂν οἰόμεθα παθεῖν,
δαιμονίων μὲν καὶ τῶν Ἀχαιῶν συμμάχων ὑπαρ-
ων, Ἀθηναίων δέ, καὶ ὅσοι ἐκείνοις τότε ἦσαν σύμ-
ι, πάντων προςγεγενημένων, Τισσαφέρνους δέ, καὶ

κευιν εισὶ πάντες, ταῖς
δικαίως· εἰ βάρβαρον
κατασχεῖν, καὶ ταῦτα κ
πρῶτον ἤλθομεν πόλιν
Ἐγὼ μὲν τοίνυν εὔχομαι
γενόμενα, μυρίας ἐμέ γε
Καὶ ὑμῖν δὲ συμβουλεύω
λήνων προεστηκόσι πειθ
τυγχάνειν. Ἐὰν δὲ μὴ
κουμένους τῆς γοῦν Ἑλ
νῦν μοι δοκεῖ, πέμψαντι
οὐδὲν βίαιον ποιήσοντες
ἀλλ᾽ ἢν μὲν δυνώμεθα π
σθαι· εἰ δὲ μή, ἀλλὰ δηλ
τώμενοι, ἀλλὰ πειθόμενοι

(32) Ταῦτα ἔδοξε·
Ἠλεῖον, ἐροῦντα ταῦτα,
Φιλήσιον Ἀχαιόν. Οἱ μὲν

(33) Ἔτι δὲ καθημέν
χεται Κοιρατάδης Θηβαῖο
περιῄει, ἀλλὰ στρατηγιῶν,
πόλις ἢ ἔθνος στρατηγοῦ
ἔλεγεν, ὅτι ἕτοιμος εἴη ἡ
καλούμενον τῆς Θρᾴκης, ἐ

όν τε Κοιρατάδην δέχονται στρατηγόν, καὶ ἔξω τοῦ
ις ἀπῆλθον. Ὁ δὲ Κοιρατάδης συντίθεται αὐτοῖς
ὴν ὑστεραίαν παρέσεσθαι ἐπὶ τὸ στράτευμα, ἔχων
ερεῖα καὶ μάντιν, καὶ σῖτα καὶ ποτὰ τῇ στρατιᾷ.
Ἐπεὶ δ' ἐξῆλθον, ὁ Ἀναξίβιος ἔκλεισε τὰς πύλας,
κήρυξεν, ὅτι, ὅςτις ἂν ἁλῷ ἔνδον ὢν τῶν στρατιω-
πεπράσεται. (37) Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ὁ Κοιρατάδης
χων τὰ ἱερεῖα καὶ τὸν μάντιν ἧκε, καὶ ἄλφιτα φέ-
ς εἵποντο αὐτῷ εἴκοσιν ἄνδρες, καὶ ἄλλοι οἶνον εἴ-
ἄνδρες, καὶ ἐλαιῶν τρεῖς, καὶ σκορόδων εἷς ἀνὴρ·
ἐδύνατο μέγιστον φορτίον, καὶ ἄλλος κρομύων.
α δὲ καταθέμενος ὡς ἐπὶ δάσμευσιν, ἐθύετο.
(38) Ξενοφῶν δέ, μεταπεμψάμενος Κλέανδρον,
νέ οἱ διαπρᾶξαι, ὅπως εἰς τὸ τεῖχός τε εἰςέλθοι,
ποπλεῦσαι ἐκ Βυζαντίου. (39) Ἐλθὼν δὲ Κλέαν-
, „Μάλα μόλις," ἔφη, „διαπραξάμενος ἥκω· λέγειν
Ἀναξίβιον, ὅτι οὐκ ἐπιτήδειον εἴη, τοὺς μὲν στρα-
ις πλησίον εἶναι τοῦ τείχους, Ξενοφῶντα δὲ ἔνδον·
Βυζαντίους δὲ στασιάζειν καὶ πονηροὺς εἶναι πρὸς
λους· ὅμως δὲ εἰςιέναι," ἔφη, „ἐκέλευσεν, εἰ μέλλοι
αυτῷ ἐκπλεῖν." (40) Ὁ μὲν οὖν Ξενοφῶν, ἀσπασά-
; τοὺς στρατιώτας, εἴσω τοῦ τείχους ἀπῄει σὺν Κλε-
ῳ. Ὁ δὲ Κοιρατάδης τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ οὐκ ἐκαλ-
ι, οὐδὲ διεμέτρησεν οὐδὲν τοῖς στρατιώταις· τῇ δ'
αίᾳ τὰ μὲν ἱερεῖα εἱστήκει παρὰ τὸν βωμόν, καὶ
ατάδης ἐστεφανωμένος, ὡς θύσων· προςελθὼν δὲ
σίων ὁ Δαρδανεὺς καὶ Νέων ὁ Ἀσιναῖος καὶ Κλε-
ὁ Ὀρχομένιος ἔλεγον Κοιρατάδῃ, μὴ θύειν, ὡς
γησόμενον τῇ στρατιᾷ, εἰ μὴ δώσει τὰ ἐπιτήδεια.
Ὁ δὲ κελεύει διαμετρεῖσθαι. Ἐπεὶ δὲ πολλῶν ἐνέ-
ὑτῷ, ὥςτε ἡμέρας σῖτον ἑκάστῳ γενέσθαι τῶν στρα-
ῶν, ἀναλαβὼν τὰ ἱερεῖα ἀπῄει, καὶ τὴν στρατηγίαν
ιών.

se ad Seutham Thracem
Graecos ad se invitaverat,
confert, ut conditiones,
rus sit, ab eo cognoscat.

Νέων δὲ ὁ Ἀσιναῖος καὶ Φρι
λήσιος ὁ Ἀχαιὸς καὶ Ξανθικ
σίων ὁ Δαρδανεὺς ἐπέμενον τῇ
τῶν Θρᾳκῶν προελθόντες, τὰ
τοπεδεύοντο. (2) Καὶ οἱ στρ
νωρ μὲν καὶ Φρυνίσκος πρὸς
ἔπειθε γὰρ αὐτούς, καὶ ἔδωκε
ναῖκα. Νέων δὲ εἰς Χεῤῥόνησ
κεδαιμονίοις γένοιντο, παντὸς
τεύματος· Τιμασίων δὲ προὐθ
πάλιν διαβῆναι, οἰόμενος ἂν
στρατιῶται ταὐτὰ ἐβούλοντο.
χρόνου, πολλοὶ τῶν στρατιωτ
δόμενοι κατὰ τοὺς χώρους,
δὲ καὶ διδόντες [τὰ ὅπλα κατὰ
λεις κατεμίγνυντο. (4) Ἀναξί
φθειρόμενον τὸ στράτευμα·
ᾤετο μάλιστα χαρίζεσθαι Φαρ

ίκει, ἀλλὰ καὶ τοὺς κάμνοντας ἐθεράπευεν, οἰκτεί-ν, καὶ ἀναγκάζων οἰκίᾳ δέχεσθαι· Ἀρίσταρχος δ' ἐπεὶ θε τάχιστα, οὐκ ἐλάττους τετρακοσίων ἀπέδοτο. (7) ναξίβιος δέ, παραπλεύσας εἰς Πάριον, πέμπει παρὰ ρνάβαζον κατὰ τὰ συγκείμενα. Ὁ δ' ἐπεὶ ᾔσθετο Ἀ-ταρχόν τε ἥκοντα εἰς Βυζάντιον ἁρμοστήν, καὶ Ἀνα-ιον οὐκέτι ναυαρχοῦντα, Ἀναξιβίου μὲν ἠμέλησε, ὸς Ἀρίσταρχον δὲ διεπράττετο τὰ αὐτὰ περὶ τοῦ Κυ-ου στρατεύματος, ἅπερ καὶ πρὸς Ἀναξίβιον.

(8) Ἐκ τούτου δὴ Ἀναξίβιος, καλέσας Ξενοφῶν-κελεύει πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ πλεῦσαι ἐπὶ τὸ στρά-μα ὡς τάχιστα, καὶ συνέχειν γε αὐτὸ καὶ συναθροί-ν τῶν διεσπαρμένων, ὡς ἂν πλείστους δύνηται, καὶ ραγαγόντα εἰς Πέρινθον, διαβιβάζειν εἰς τὴν Ἀσίαν τάχιστα· καὶ δίδωσιν αὐτῷ τριακόντορον καὶ ἐπιστο-, καὶ ἄνδρα συμπέμπει, κελεύσοντα τοὺς Περινθίους τάχιστα Ξενοφῶντα προπέμψαι τοῖς ἵπποις ἐπὶ τὸ ράτευμα. (9) Καὶ ὁ μὲν Ξενοφῶν διαπλεύσας ἀφι-νεῖται ἐπὶ τὸ στράτευμα· οἱ δὲ στρατιῶται ἐδέξαντο ἡδέως, καὶ εὐθὺς εἵποντο ᾀσμενοι, ὡς διαβησόμενοι ἐκ Θρᾴκης εἰς τὴν Ἀσίαν.

(10) Ὁ δὲ Σεύθης, ἀκούσας ἥκοντα πάλιν Ξενο-ῶντα, πέμψας πρὸς αὐτὸν κατὰ θάλατταν Μηδοσά-ν, ἐδεῖτο τὴν στρατιὰν ἄγειν πρὸς ἑαυτόν· ὑπισχνού-ος αὐτῷ, ὅ τι ᾤετο λέγων πείσειν. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο τῷ, ὅτι οὐδὲν οἷόν τε εἴη τούτων γενέσθαι. (11) Καὶ ιὲν ταῦτα ἀκούσας ᾤχετο. Οἱ δ' Ἕλληνες, ἐπεὶ ἀφί-ντο εἰς Πέρινθον, Νέων μὲν ἀποσπάσας, ἐστρατοπε-ύσατο χωρίς, ἔχων ὡς ὀκτακοσίους ἀνθρώπους· τὸ δ' λο στράτευμα πᾶν ἐν τῷ αὐτῷ παρὰ τὸ τεῖχος τὸ Πε-θίων ἦν.

(12) Μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν μὲν ἔπραττε περὶ πλοί-, ὅπως ὅτι τάχιστα διαβαῖεν εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐν δὲ ύτῳ ἀφικόμενος Ἀρίσταρχος, ὁ ἐκ Βυζαντίου ἁρμο-ής, ἔχων δύο τριήρεις, πεπεισμένος ὑπὸ Φαρναβάζου, ς τε ναυκλήροις ἀπεῖπε μὴ διάγειν, ἐλθών τε ἐπὶ τὸ ράτευμα, εἶπε τοῖς στρατιώταις, μὴ περαιοῦσθαι εἰς ν Ἀσίαν. (13) Ὁ δὲ Ξενοφῶν ἔλεγεν, ὅτι Ἀναξίβιος λευσε, καὶ ἐμὲ πρὸς τοῦτο ἔπεμψεν ἐνθάδε. Πάλιν δ'

μὲν προπέμπεται, αὐτὸς
(15) Καὶ ἀπελθὼν ἐθύετ
ρᾶσθαι πρὸς Σεύθην ἄγ
οὔτε διαβαίνειν ἀσφαλὲς
σοντος· οὔτ' εἰς Χεῤῥόνησ
λετο, καὶ τὸ στράτευμα
σθαι· ἔνθα [δὴ] πείθεσ
στῇ, τῶν δὲ ἐπιτηδείων
τευμα.

(16) Καὶ ὁ μὲν ἀμφὶ
καὶ οἱ λοχαγοὶ ἥκοντες πα
λον, ὅτι νῦν μὲν ἀπιέναι
ἥκειν· ἔνθα καὶ δήλη μᾶλ
(17) Ὁ οὖν Ξενοφῶν, ἐπ
καὶ ἑαυτῷ καὶ τῷ στρατεύμ
ἰέναι, παραλαβὼν Πολυκ
καὶ παρὰ τῶν στρατηγῶν
Νέωνος, ᾧ ἕκαστος ἐπίστει
Σεύθου στράτευμα ἑξήκοντ
γὺς ἦσαν αὐτοῦ, ἐπιτυγχά
μὲν πρῶτον ᾤετο μετακεχωρ
δὲ θορύβου τε ᾔσθετο, καὶ
περὶ Σεύθην, κατέμαθεν,
προκεκαυμένα εἴη τῷ Σεύ

ησαντες ἐδίωκον· καὶ ὀλίγον ὕστερον παρῆσαν πελτα-
-αὶ ὅσον διακόσιοι, καὶ παραλαβόντες Ξενοφῶντα καὶ
-ὺς σὺν αὐτῷ, ἦγον πρὸς Σεύθην. (21) Ὁ δ' ἦν ἐν
-ρσει μάλα φυλαττόμενος, καὶ ἵπποι περὶ αὐτὴν κύκλῳ
κεχαλινωμένοι· διὰ γὰρ τὸν φόβον τὰς μὲν ἡμέρας
-ίλου τοὺς ἵππους, τὰς δὲ νύκτας ἐγκεχαλινωμένοις ἐφυ-
-ττετο. (22) Ἐλέγετο γὰρ καὶ πρόσθεν Τήρης, ὁ τού-
-υ πρόγονος, ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ, πολὺ ἔχων στράτευ-
-α, ὑπὸ τούτων τῶν ἀνδρῶν πολλοὺς ἀπολέσαι, καὶ τὰ
-κευοφόρα ἀφαιρεθῆναι· ἦσαν δ' οὗτοι Θυνοί, πάντων
-γόμενοι εἶναι μάλιστα νυκτὸς πολεμικώτατοι.

(23) Ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἦσαν, ἐκέλευσεν εἰςελθεῖν Ξε-
-φῶντα, ἔχοντα δύο, οὓς βούλοιτο. Ἐπειδὴ δὲ ἔνδον
-σαν, ἠσπάζοντο μὲν πρῶτον ἀλλήλους, καὶ κατὰ τὸν
-ράκιον νόμον κέρατα οἴνου προὔπινον· παρῆν δὲ καὶ
-ηδοσάδης τῷ Σεύθῃ, ὅςπερ ἐπρέσβευεν αὐτῷ πάντοσε.
(24) Ἔπειτα δὲ Ξενοφῶν ἤρχετο λέγειν· Ἔπεμψας πρὸς
-έ, ὦ Σεύθη, εἰς Χαλκηδόνα πρῶτον Μηδοσάδην του-
-νί, δεόμενός μου συμπροθυμηθῆναι διαβῆναι τὸ
-ράτευμα ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ ὑπισχνούμενός μοι, εἰ
-ῦτα πράξαιμι, εὖ ποιήσειν, ὡς ἔφη Μηδοσάδης οὑ-
-σί. (25) Ταῦτα εἰπών, ἐπήρετο τὸν Μηδοσάδην, εἰ
-ηθῆ ταῦτ' εἶπεν. Ὁ δ' ἔφη. Αὖθις ἦλθε Μηδοσάδης
-τος, ἐπεὶ ἐγὼ διέβην πάλιν τὸ στράτευμα ἐκ Παρίου,
-ισχνούμενος, εἰ ἄγοιμι τὸ στράτευμα πρὸς σέ, τἄλ-
-α τέ σε φίλῳ μοι χρήσεσθαι καὶ ἀδελφῷ, καὶ τὰ ἐπὶ
-αλάττῃ μοι χωρία, ὧν σὺ κρατεῖς, ἔσεσθαι παρὰ σοῦ.
(26) Ἐπὶ τούτοις πάλιν ἐπήρετο Μηδοσάδην, εἰ ἔλεγε
-ῦτα. Ὁ δὲ συνέφη καὶ ταῦτα. Ἴθι νῦν, ἔφη, ἀφήγη-
-αι τούτῳ, τί σοι ἀπεκρινάμην ἐν Χαλκηδόνι. (27) Πρῶ-
-ν ἀπεκρίνω, ὅτι τὸ στράτευμα διαβήσοιτο εἰς Βυζάν-
-ον, καὶ οὐδὲν τούτου ἕνεκα δέοι τελεῖν, οὔτε σοί, οὔτ'
-λῳ· αὐτὸς ἐπεὶ διαβαίης, ἀπιέναι ἔφησθα· καὶ ἐγένε-
- οὕτως, ὥςπερ σὺ ἔλεγες. (28) Τί γὰρ ἔλεγον, ἔφη,
-ε κατὰ Σηλυβρίαν ἀφίκου; Οὐκ ἔφησθα οἷόν τ' εἶναι,
-λ' εἰς Πέρινθον ἐλθόντας διαβαίνειν εἰς τὴν Ἀσίαν.
(29) Νῦν τοίνυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, πάρειμι καὶ ἐγὼ καὶ
-τος Φρυνίσκος, εἷς τῶν στρατηγῶν, καὶ Πολυκράτης
-τος, εἷς τῶν λοχαγῶν· καὶ ἔξω εἰσὶν ἀπὸ τῶν στρα-

εἰδέναι, καὶ φίλους εὖν
ἐπεὶ εἰςῆλθον, οὓς ἔδει
θην, ὅ τι δέοιτο χρῆσθ
ὧδε· Μαισάδης ἦν μοι
λανδῖται, καὶ Θυνοί, κα
χώρας, ἐπεὶ τὰ Ὀδρυσῶ
ὁ πατήρ, αὐτὸς μὲν ἀπο
ὀρφανὸς παρὰ Μηδόκῳ,
νεανίσκος ἐγενόμην, οὐκ
τράπεζαν ἀποβλέπων· κ
ἱκέτης, δοῦναί μοι, ὁπόσο
καὶ τοὺς ἐκβαλόντας ἡμᾶς
οίην, καὶ ζώην, μὴ εἰς τ
πων, ὥςπερ κύων. (34) Ἐ
δρας καὶ τοὺς ἵππους, οὓς
γένηται. Καὶ νῦν ἐγὼ ζῶ τ
ἐμαυτοῦ πατρῴαν χώραν.
οἶμαι ἂν σὺν τοῖς θεοῖς ῥ
Ταῦτ᾽ ἐστίν, ἃ ἐγὼ ὑμῶν δ
(35) Τί οὖν ἄν, ἔφη
θοιμεν, τῇ τε στρατιᾷ δ
τοῖς στρατηγοῖς, λέξον,
Ὁ δὲ ὑπέσχετο τῷ μὲν στρ
χαγῷ διμοιρίαν

Θρακίῳ νόμῳ· καὶ Βισάνθην οἴκησιν δώσω, ὅπερ ἐμοὶ κάλλιστον χωρίον ἐστὶ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ. "

CAP. III.

Conditionibus acceptis Graeci, praeter Neonem cum suis, ad Seutham contendunt. Epulae, quibus Seuthes duces exceperat, describuntur. Prima statim nocte impetu in hostiles agros facto, multis mancipiis multoque pecore potiuntur.

Ἀκούσαντες ταῦτα, καὶ δεξιὰς δόντες καὶ λαβόντες, ἀπήλαυνον, καὶ πρὸ ἡμέρας ἐγένοντο ἐπὶ τῷ στρατοπέδῳ, καὶ ἀπήγγειλαν ἕκαστοι τοῖς πέμψασιν. (2) Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, ὁ μὲν Ἀρίσταρχος πάλιν ἐκάλει τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγούς· τοῖς δ' ἔδοξε τὴν μὲν πρὸς Ἀρίσταρχον ὁδὸν ἐᾶσαι, τὸ δὲ στράτευμα συγκαλέσαι. Καὶ συνῆλθον πάντες, πλὴν οἱ Νέωνος· οὗτοι δὲ ἀπεῖχον ὡς δέκα στάδια. (3) Ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἀναστὰς Ξενοφῶν εἶπε τάδε· "Ἄνδρες, διαπλεῖν μέν, ἔνθα βουλόμεθα, Ἀρίσταρχος ὅδε, τριήρεις ἔχων, κωλύει· ὥστ' εἰς πλοῖα οὐκ ἀσφαλὲς ἐμβαίνειν· οὗτος δὲ ὁ αὐτὸς εἰς Χεῤῥόνησον κελεύει βίᾳ διὰ τοῦ ἱεροῦ ὄρους πορεύεσθαι· ἢν δέ, κρατήσαντες τούτου, ἐκεῖσε ἔλθωμεν, οὔτε πωλήσειν ἔτι φησὶν ὑμᾶς, ὥσπερ ἐν Βυζαντίῳ, οὔτε ἐξαπατήσεσθαι ἔτι ὑμᾶς, ἀλλὰ λήψεσθαι μισθὸν [μᾶλλον], οὔτε περιόψεσθαι ἔτι, ὥσπερ νυνί, ἐνδεομένους τῶν ἐπιτηδείων. (4) Οὗτος μὲν ταῦτα λέγει· Σεύθης δέ φησιν, ἂν πρὸς ἐκεῖνον ἴητε, εὖ ποιήσειν ὑμᾶς. Νῦν οὖν σκέψασθε, πότερον ἐνθάδε μένοντες τοῦτο βουλεύσεσθε, ἢ εἰς τὰ ἐπιτήδεια ἐπανελθόντες. (5) Ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ, ἐπεὶ ἐνθάδε οὔτε ἀργύριον ἔχομεν, ὥστε ἀγοράζειν, οὔτε ἄνευ ἀργυρίου ἐῶσι λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἐπανελθόντας εἰς τὰς κώμας, ὅθεν οἱ ἥττους ἐῶσι λαμβάνειν, ἐκεῖ ἔχοντας τὰ ἐπιτήδεια, [καὶ] ἀκούοντας, ὅ τι τις ὑμῶν δεῖται, αἱρεῖσθαι, ὅ τι ἂν ὑμῖν δοκῇ κράτιστον εἶναι. (6) Καὶ ὅτῳ, ἔφη, ταῦτα δοκεῖ, ἀράτω τὴν χεῖρα. Ἀ-

υτων ἀκουόντων εἴποι
Ἐπεὶ δὲ προςῆλθεν, ε
μεθα, ὅπου μέλλει τὸ
ἀκούοντες καὶ σοῦ καὶ
θα, ἃ ἂν κράτιστα δοκῇ
πλεῖστά ἐστιν ἐπιτήδεια
(9) Καὶ ὁ Σεύθης εἶπεν·
θρόας, καὶ πάντα ἔχοι
ἡμῶν ὅσον διελθόντες ἂι
νυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν. (1
τῆς δείλης, συνῆλθον οἱ
τοιάδε· Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, ε
ἐμοί· καὶ ὑπισχνοῦμαι ὑμῖ
νόν, λοχαγοῖς δὲ καὶ στρατ
τούτων, τὸν ἄξιον τιμήσε
καὶ νῦν, ἐκ τῆς χώρας λα
ἁλίσκηται, ἀξιώσω αὐτὰς ἐ
ὑμῖν τὸν μισθὸν ποριζῶ. (
ἀποδιδράσκοντα ἡμεῖς ἱκανο
ειν· ἦν δέ τις ἀνθίστηται, ο
σθαι. (12) Ἐπήρετο Ξενο
της ἀξιώσεις συνέπεσθαί ο
κρίνατο· Οὐδαμῇ πλεῖον ο
λαχῇ.

ῶν· Εἴ τις ἀντιλέγει, λεγέτω· εἰ δὲ μή, ἐπιψηφιζέ- "
ταῦτα. Ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς ἀντέλεγεν, ἐπεψήφισε, καὶ "
;ε ταῦτα. Εὐθὺς δὲ Σεύθῃ εἶπεν, ὅτι συστρατεύσοιν-
ιὐτῷ.

(15) Μετὰ ταῦτα οἱ μὲν ἄλλοι κατὰ τάξεις ἐσκή-
αν· στρατηγοὺς δὲ καὶ λοχαγοὺς ἐπὶ δεῖπνον Σεύ-
; ἐκάλεσε, πλησίον κώμην ἔχων. (16) Ἐπεὶ δ' ἐπὶ
ιαις ἦσαν, ὡς ἐπὶ δεῖπνον παριόντες, ἦν τις Ἡρα-
ίδης Μαρωνείτης· οὗτος προσιὼν ἑνὶ ἑκάστῳ, οὕς-
ις ᾤετο ἔχειν τι δοῦναι Σεύθῃ, πρῶτον μὲν πρὸς
ριανούς τινας, (οἳ παρῆσαν φιλίαν διαπραξόμενοι
ς Μήδοκον, τὸν Ὀδρυσῶν βασιλέα, καὶ δῶρα ἄγον-
αὐτῷ τε καὶ τῇ γυναικὶ), ἔλεγεν, ὅτι Μήδοκος μὲν
ι εἴη δώδεκα ἡμερῶν ἀπὸ θαλάττης ὁδόν· Σεύθης
ἐπειδὴ τὸ στράτευμα τοῦτο εἴληφεν, ἄρχων ἔσοι-
ἐπὶ θαλάττῃ. (17) Γείτων οὖν ὤν, ἱκανώτατος ἔσται "
ς καὶ εὖ καὶ κακῶς ποιεῖν· ἢν οὖν σωφρονῆτε, τούτῳ
ετε, ὅ τι ἄγετε· καὶ ἄμεινον ὑμῖν διακείσεται, ἢ
Μηδόκῳ τῷ πρόσω οἰκοῦντι δῶτε. Τούτους μὲν οὕ- "
; ἔπειθεν. (18) Αὖθις δὲ Τιμασίωνι τῷ Δαρδανεῖ
ςελθών, ἐπεὶ ἤκουεν αὐτῷ εἶναι καὶ ἐκπώματα καὶ
ιδας βαρβαρικάς, ἔλεγεν, ὅτι νομίζοιτο, ὁπότε ἐπὶ
ινον καλέσαι Σεύθης, δωρεῖσθαι αὐτῷ τοὺς κληθέν-
· οὗτος δ' ἢν μέγας ἐνθάδε γένηται, ἱκανὸς ἔσται "
ιαὶ οἴκαδε καταγαγεῖν, καὶ ἐνθάδε πλούσιον ποιῆσαι. "
αῦτα προὐμνᾶτο, ἑκάστῳ προσιών. (19) Προσελθὼν
καὶ Ξενοφῶντι, ἔλεγε· Σὺ καὶ πόλεως μεγίστης εἶ, "
παρὰ Σεύθῃ τὸ σὸν ὄνομα μέγιστόν ἐστι· καὶ ἐν
ε τῇ χώρα ἴσως ἀξιώσεις καὶ τείχη λαμβάνειν, ὥςπερ
ἄλλοι τῶν ὑμετέρων ἔλαβον, καὶ χώραν· ἄξιον οὖν
καὶ μεγαλοπρεπέστατα τιμῆσαι Σεύθην. (20) Εὔνους
σοι ὢν παραινῶ· εὖ οἶδα γάρ, ὅτι ὅσῳ ἂν μείζω
των δωρήσῃ, τοσούτῳ μείζω ὑπὸ τούτου ἀγαθὰ πεί-
Ἀκούων ταῦτα ὁ Ξενοφῶν, ἠπόρει· οὐ γὰρ διαβε- "
ει ἔχων ἐκ Παρίου εἰ μὴ παῖδα καὶ ὅσον ἐφόδιον.

(21) Ἐπεὶ δὲ εἰςῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον τῶν τε Θρα-
· οἱ κράτιστοι τῶν [τότε] παρόντων, καὶ οἱ στρα-
οί, καὶ οἱ λοχαγοὶ τῶν Ἑλλήνων, καὶ εἴ τις πρεσ-
ι παρῆν ἀπὸ πόλεως, τὸ δεῖπνον μὲν ἦν καθημένοις

ωσαύτως, ὅσον ... ει,
(23) Καὶ οἱ ἄλλοι δὲ κατὰ ... γ
τράπεζαι ἔκειντο. Ἀρκὰς δ
γεῖν δεινός, τὸ μὲν διαῤῥιπ
εἰς τὴν χεῖρα ὅσον τριχοίνικ
ἐπὶ τὰ γόνατα, ἐδείπνει. (24
ρον, καὶ πάντες ἐδέχοντο·
αὐτὸν φέρων τὸ κέρας ὁ οἰ
τὸν Ξενοφῶντα οὐκέτι δειπνο
σχολάζει γὰρ ἤδη, ἐγὼ δ' οὐ
θης τὴν φωνήν, ἠρώτα τὸν
οἰνοχόος εἶπεν· ἑλληνίζειν γὰρ
δὴ γέλως ἐγένετο.
(26) Ἐπεὶ δὲ προὐχώρει
Θρᾷξ, ἵππον ἔχων λευκόν· κ
εἶπε· Προπίνω σοι, ὦ Σεύθη
δωροῦμαι, ἐφ' οὗ καὶ διώκων,
καὶ ἀποχωρῶν οὐ μὴ δείσῃς τὸν
παῖδα εἰσαγαγών, οὕτως ἐδωρήσ
λος ἱμάτια τῇ γυναικί. Καὶ Τιμ
σατο φιάλην τε ἀργυρᾶν καὶ τ
(28) Γνήσιππος δέ τις Ἀθηναῖος
χαῖος εἴη νόμος κάλλιστος, τοὺ
τῷ βασιλεῖ τιμῆς ἕνεκα·

τούς· καὶ οὐδένα ἄκοντα, ἀλλὰ πάντας μᾶλλον σοὶ βουλομένους φίλους εἶναι. (31) Καὶ νῦν οὐδέν σε προςαιτοῦντες, ἀλλὰ καὶ προϊέμενοι ν ὑπὲρ σοῦ καὶ προκινδυνεύειν ἐθέλοντες· μεθ' θεοὶ θέλωσι, πολλὴν χώραν τὴν μὲν ἀπολήψη, οὖσαν, τὴν δὲ κτήση· πολλοὺς δὲ ἵππους, δὲ ἄνδρας καὶ γυναῖκας καλὰς κτήση, οὓς οὐ ι δεήσει, ἀλλ' αὐτοὶ φέροντες παρέσονται πρὸς (32) Καὶ ὁ Σεύθης ἀναστὰς συνεξέπιε καὶ κεδάσατο μετ' αὐτοῦ τὸ κέρας. Μετὰ ταῦτα κέρασί τε, οἵοις σημαίνουσιν αὐλοῦντες, καὶ ὠμοβοΐναις, ῥυθμούς τε καὶ οἷον μαγάδι σαλ- (33) Καὶ αὐτὸς Σεύθης ἀναστὰς ἀνέκραγέ τε ν, καὶ ἐξήλατο, ὥςπερ βέλος φυλαττόμενος, ιφρῶς. Εἰςήεσαν δὲ καὶ γελωτοποιοί.) Ὡς δ' ἦν ἥλιος ἐπὶ δυσμαῖς, ἀνέστησαν οἱ , καὶ εἶπον, ὅτι ὥρα ἤδη νυκτοφύλακας κα- , καὶ σύνθημα παραδιδόναι. Καὶ Σεύθην παραγγεῖλαι, ὅπως εἰς τὰ Ἑλληνικὰ στρατό- δεὶς τῶν Θρᾳκῶν εἴςεισι νυκτός· οἵ τε γὰρ πο- Θρᾷκες ὑμῖν, καὶ ἡμῖν οἱ φίλοι. (35) Ὡς δ' συνανέστη ὁ Σεύθης, οὐδέν τι μεθύοντι ἐοι- ξελθὼν δ' εἶπεν, αὐτοὺς τοὺς στρατηγοὺς ἀπο- Ὦ ἄνδρες, οἱ πολέμιοι ἡμῶν οὐκ ἴσασί πω έραν συμμαχίαν· ἢν οὖν ἔλθωμεν ἐπ' αὐτοὺς άξασθαι, ὥςτε μὴ ληφθῆναι, ἢ παρασκευάσα- ςτε ἀμύνασθαι, μάλιστα ἂν λάβοιμεν χρήματα ρώπους. (36) Συνεπῄνουν ταῦτα οἱ στρατηγοί, σθαι ἐκέλευον. Ὁ δ' εἶπε· Παρασκευασάμενοι τε· ἐγὼ δ', ὁπόταν καιρὸς ᾖ, ἥξω παρ' ὑμᾶς· πελταστὰς καὶ ὑμᾶς ἀναλαβὼν, ἡγήσομαι σὺν ῖς. (37) Καὶ ὁ Ξενοφῶν εἶπε· Σκέψαι τοίνυν, κτὸς πορευσόμεθα, εἰ ὁ Ἑλληνικὸς νόμος κάλ- · μεθ' ἡμέραν μὲν γὰρ ἐν ταῖς πορείαις ἡγεῖται κτεύματος, ὁποῖον ἀεὶ πρὸς τὴν χώραν συμφέ- τε ὁπλιτικόν, ἐάν τε πελταστικόν, ἐάν τε ἱππι- κτωρ δὲ νόμος τοῖς Ἕλλησίν ἐστιν ἡγεῖσθαι τὸ ιτον· (38) οὕτω γὰρ ἥκιστα διασπᾶται τὰ στρα- , καὶ ἥκιστα λανθάνουσιν ἀποδιδράσκοντες ἀλ-

εἰπόντες ἀνεπαύοντο.

(40) Ἡνίκα δ' ἦν ἀμφὶ μέσ
θης, ἔχων τοὺς ἱππέας τεθω
πελταστὰς σὺν τοῖς ὅπλοις. Κ
ἡγεμόνας, οἱ μὲν ὁπλῖται ἡγοῦ
εἵποντο, οἱ δὲ ἱππεῖς ὠπισθοφ
ἡμέρα ἦν, ὁ Σεύθης παρήλαυνε
ἐπῄνεσε τὸν Ἑλληνικὸν νόμον·
τωρ αὐτός, καὶ σὺν ὀλίγοις πορευ
σὺν τοῖς ἵπποις ἀπὸ τῶν πεζῶν·
ἀθρόοι πάντες ἅμα τῇ ἡμέρᾳ φ
μὲν περιμένετε αὐτοῦ, καὶ ἀναπα
μενός τι ἥξω. (42) Ταῦτ' εἰπὼν
τινα λαβών. Ἐπεὶ δ' ἀφίκετο εἰ
ψατο ἐν τῇ ὁδῷ, εἰ εἴη ἴχνη ἀνθ
μενα, ἢ ἐναντία. Ἐπεὶ δὲ ἀτριβ
ταχὺ πάλιν, καὶ ἔλεγε· (43) Καὶ
ἐὰν θεὸς θέλῃ· τοὺς γὰρ ἀνθρώπ
τες. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἡγήσομαι τοῖς
ἴδωμεν, μὴ διαφυγὼν σημήνῃ τοῖ
ἕπεσθε· κἂν λειφθῆτε, τῷ στίβ
ὑπερβάντες δὲ τὰ ὄρη ἥξομεν εἰς
καὶ εὐδαίμονας.

(44) Ἡνίκα δὲ ἦν μέσον ἡ

ῦ μόνον δέῃ· οἱ δ' ὁπλῖται θᾶττον δραμοῦνται καὶ
ιον, ἂν καὶ ἐγὼ πεζὸς ἡγῶμαι.

(46) Μετὰ ταῦτα ᾤχετο, καὶ Τιμασίων μετ' αὐ-
ῦ, ἔχων ἱππέας ὡς τετταράκοντα τῶν Ἑλλήνων. Ξε-
ρῶν δὲ παρηγγύησε τοὺς εἰς τριάκοντα ἔτη παριέναι
ὸ τῶν λόχων εὐζώνους. Καὶ αὐτὸς μὲν ἐτρόχαζε τού-
υς ἔχων· Κλεάνωρ δὲ ἡγεῖτο τῶν ἄλλων Ἑλλήνων.
7) Ἐπεὶ δ' ἐν ταῖς κώμαις ἦσαν, Σεύθης, ἔχων ὅσον
ιάκοντα ἱππέας, προσελάσας εἶπε· Τάδε δή, ὦ Ξενο-
ῶν, ἃ σὺ ἔλεγες· ἔχονται οἱ ἄνθρωποι· ἀλλὰ γὰρ οἱ
πεῖς ἔρημοι οἴχονταί μοι, ἄλλος ἄλλῃ διώκων· καὶ δέ-
εκα, μὴ συστάντες ἀθρόοι που κακόν τι ἐργάσωνται
πολέμιοι. Δεῖ δὲ καὶ ἐν ταῖς κώμαις καταμένειν τινὰς
ῶν· μεσταὶ γάρ εἰσιν ἀνθρώπων. (48) Ἀλλ' ἐγὼ
ν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, σὺν οἷς ἔχω, τὰ ἄκρα καταλήψο-
ι· σὺ δὲ Κλεάνορα κέλευε διὰ τοῦ πεδίου παρατεῖναι
ν φάλαγγα παρὰ τὰς κώμας. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐποίη-
ιν, συνηλίσθησαν ἀνδράποδα μὲν ὡς χίλια, βόες δὲ
χίλιοι, καὶ ἄλλα πρόβατα μύρια. Καὶ τότε μὲν αὐτοῦ
λίσθησαν.

CAP. IV.

Seuthes superatorum hostium vicos igne incendit; idem reliquis quoque minatus, nisi de montibus, in quos confugerant, revertantur. Hi autem, de pace se acturos simulantes, noctu Graecos aggrediuntur. A quibus in fugam compulsi, legatos de foedere ineundo ad Seutham mittunt.

ῆ δ' ὑστεραίᾳ κατακαύσας ὁ Σεύθης τὰς κώμας παν-
λῶς, καὶ οὐδεμίαν οἰκίαν λιπών, ὅπως φόβον ἐνθείη
ι τοῖς ἄλλοις, οἷα πείσονται, ἂν μὴ πείθωνται,
ῄει πάλιν. (2) Καὶ τὴν μὲν λείαν ἀπέπεμψε διατί-
εσθαι Ἡρακλείδῃ εἰς Πέρινθον, ὅπως μισθὸς γένοιτο
ῖς στρατιώταις· αὐτὸς δὲ καὶ οἱ Ἕλληνες ἐστρατοπε-
ύοντο ἀνὰ τὸ Θυνῶν πεδίον. Οἱ δ' ἐκλιπόντες, ἔφευ-
ν εἰς τὰ ὄρη.

ἔλεγεν, ὅτι, εἰ μὴ κατα
ται, ὅτι κατακαύσει καὶ
καὶ ἀπολοῦνται τῷ λιμ
γυναῖκες καὶ παῖδες καὶ
ἐν ταῖς ὑπὸ τὸ ὄρος κώμα
θης καταμαθών, ἐκέλευσ
τοὺς νεωτάτους λαβόντα
τες τῆς νυκτὸς ἅμα τῇ ἡ
καὶ οἱ μὲν πλεῖστοι ἐξέφυ
ὅσους δὲ ἔλαβε, κατηκόντ
(7) Ἐπισθένης δὲ ἦ
ὃς ἰδὼν καλὸν παῖδα ἡβά
μέλλοντα ἀποθνήσκειν, πρ
βοηθῆσαι παιδὶ καλῷ. (8
θη δεῖται, μὴ ἀποκτεῖναι
νους διηγεῖται τὸν τρόπον,
το, σκοπῶν οὐδὲν ἄλλο, ἢ
τούτων ἦν ἀνὴρ ἀγαθός.
καὶ ἐθέλοις ἄν, ὦ Ἐπίσθε
Ὁ δὲ εἶπεν, ἀνατείνας τὸν
παῖς, καὶ μέλλει χάριν εἰδέν
τὸν παῖδα, εἰ παίσειεν αὐ
παῖς, ἀλλ' ἱκέτευε μηδὲ ἕτ
δὴ ὁ Ἐπισθ...

ἄλλοι Ἕλληνες ἐν τοῖς ὀρεινοῖς καλουμένοις Θρᾳξὶ σίον κατεσκήνησαν.

(12) Ἐκ τούτου ἡμέραι οὐ πολλαὶ διετρίβοντο, καὶ κ τοῦ ὄρους Θρᾷκες, καταβαίνοντες πρὸς τὸν Σεύ-, περὶ ὁμήρων καὶ σπονδῶν διεπράττοντο. Καὶ Ξε-ῶν ἐλθὼν ἔλεγε τῷ Σεύθῃ, ὅτι ἐν πονηροῖς τόποις νῷεν, καὶ πλησίον εἶεν οἱ πολέμιοι· ἥδιον δ' ἂν ἔξω ίζεσθαι ἔφη ἐν ἐχυροῖς [ἂν] χωρίοις μᾶλλον, ἢ ἐν στεγνοῖς, ὥςτε ἀπολέσθαι. (13) Ὁ δὲ θαῤῥεῖν ἐκέ-, καὶ ἔδειξεν ὁμήρους παρόντας αὐτῷ. Ἐδέοντο δὲ τοῦ Ξενοφῶντος καταβαίνοντές τινες τῶν ἐκ τοῦ ς, συμπρᾶξαι σφίσι τὰς σπονδάς. Ὁ δ' ὡμο-ει, καὶ θαῤῥεῖν ἐκέλευε, καὶ ἠγγυᾶτο μηδὲν αὐ-; κακὸν πείσεσθαι πειθομένους Σεύθῃ. Οἱ δ' ἄρα τα ἔλεγον κατασκοπῆς ἕνεκα.

(14) Ταῦτα μὲν τῆς ἡμέρας ἐγένετο· εἰς δὲ τὴν ῦσαν νύκτα ἐπιτίθενται ἐλθόντες ἐκ τοῦ ὄρους οἱ οί. Καὶ ἡγεμὼν μὲν ἦν ὁ δεσπότης ἑκάστης τῆς οἰ-;· χαλεπὸν γὰρ ἦν ἄλλως τὰς οἰκίας σκότους ὄντος υρίσκειν ἐν ταῖς κώμαις· καὶ γὰρ αἱ οἰκίαι κύκλῳ πε-σταύρωντο μεγάλοις σταυροῖς τῶν προβάτων ἕνεκα.) Ἐπεὶ δ' ἐγένοντο κατὰ τὰς θύρας ἑκάστου τοῦ οἰ-ατος, οἱ μὲν εἰςηκόντιζον, οἱ δὲ τοῖς σκυτάλοις ἔβαλ-, ἃ ἔχειν ἔφασαν, ὡς ἀποκόψοντες τῶν δοράτων τὰς χας· οἱ δὲ ἐνεπίμπρασαν· καὶ Ξενοφῶντα ὀνομαστὶ οῦντες, ἐξιόντα ἐκέλευον ἀποθνήσκειν, ἢ αὐτοῦ ἔφα-· κατακαυθήσεσθαι αὐτόν.

(16) Καὶ ἤδη τε διὰ τοῦ ὀρόφου ἐφαίνετο πῦρ, καὶ εθωρακισμένοι οἱ περὶ Ξενοφῶντα ἔνδον ἦσαν, ἀσπίδας μαχαίρας καὶ κράνη ἔχοντες· καὶ Σιλανὸς Μακέστιος, ὶν [ἤδη ὡς] ὀκτωκαίδεκα ὤν, σημαίνει τῇ σάλπιγγι· εὐθὺς ἐκπηδῶσιν ἐσπασμένοι τὰ ξίφη καὶ οἱ ἐκ τῶν ων σκηνωμάτων. (17) Οἱ δὲ Θρᾷκες φεύγουσιν, ερ δὴ τρόπος ἦν αὐτοῖς, ὄπισθεν περιβαλλόμενοι τὰς τας· καὶ αὐτῶν ὑπεραλλομένων τοὺς σταυροὺς ἐλή-ησάν τινες κρεμασθέντες, ἐνεχομένων τῶν πελτῶν ς σταυροῖς· οἱ δὲ καὶ ἀπέθανον, διαμαρτόντες τῶν δων· οἱ δ' Ἕλληνες ἐδίωκον ἔξω τῆς κώμης. (18) ὶν τε Θυνῶν ὑποστραφέντες τινὲς ἐν τῷ σκότει, τοὺς

ἐδεξιοῦτό τε καὶ ἔλεγεν,
εὑρήσειν.
(20) Ἐκ τούτου ὁ Σ
αὐτῷ παραδοῦναι, καὶ ἐπ
τεύεσθαι· εἰ δὲ μή, αὐτοὶ
παραδίδωσιν ὁ Σεύθης το
δρας, τοὺς κρατίστους,
αὐτὸς ἔρχεται σὺν τῇ δυνα
σίαν δύναμιν ὁ Σεύθης· ἐ
τες, ἃ πράττοι ὁ Σεύθης
τευσόμενοι. (22) Οἱ δὲ Θ
πολλοὺς μὲν ὁπλίτας, πο
δὲ ἱππέας, καταβάντες ἱκέ
ὡμολόγουν ποιήσειν, καὶ
(23) Ὁ δὲ Σεύθης, καλε
κνυεν, ἃ λέγοιεν· καὶ οὐκ
φῶν βούλοιτο τιμωρήσασθα
Ὁ δ' εἶπεν· Ἀλλ' ἔγωγε ἱκ
ἔχειν, εἰ οὗτοι δοῦλοι ἔσοντ
λεύειν μέντοι ἔφη αὐτῷ, τὸ
τοὺς δυνατωτάτους κακόν τ
οἴκοι ἐᾶν. Οἱ μὲν οὖν ταύτῃ

CAP. V.

Hecaclidae, amici Seuthae, fraudibus Graecis stipendium non numeratur integrum; unde simultates et militum ira in Xenophontem. (VI.) Legati a Lacedaemoniorum exercitu, bellum in Asia cum Tissapherne gerente, adveniunt, milites secum abducturi. Quae res dum agitur, quidam Xenophontem, ut cum Seutha colludentem, accusantes, gravissima oratione ab eo refutantur.

ʼπερβάλλουσι δὲ πρὸς τοὺς ὑπὲρ Βυζαντίου Θρᾳ̈κας, ; τὸ Δέλτα καλούμενον (αὕτη δʼ ἦν οὐκέτι ἀρχὴ Μαιʼίδου, ἀλλὰ Τήρους τοῦ Ὀδρυσοῦ, ἀρχαίου τινός) (2) ιὶ ὁ Ἡρακλείδης ἐνταῦθα ἔχων τὴν τιμὴν τῆς λείας ιρῆν, ʼκαὶ Σεύθης, ἐξαγαγὼν ζεύγη ἡμιονικὰ τρία, οὐ ὶρ ἦν πλείω, τὰ δὲ ἄλλα βοεικά, καλέσας Ξενοφῶντα έλευσε λαβεῖν, τὰ δʼ ἄλλα διανεῖμαι τοῖς στρατηγοῖς ιὶ λοχαγοῖς. (3) Ξενοφῶν δὲ τάδʼ εἶπεν· "Ἐμοὶ μὲν τοίιν ἀρκεῖ καὶ αὖθις λαβεῖν· τούτοις δὲ τοῖς στρατηγοῖς υροῦ, οἳ σὺν ἐμοὶ ἠκολούθησαν, καὶ λοχαγοῖς." (4) αὶ τῶν ζευγῶν λαμβάνει ἓν μὲν Τιμασίων ὁ Δαρδαύς, ἓν δὲ Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος, ἓν δὲ Φρυνίσκος ὁ ʼχαιός· τὰ δὲ βοεικὰ ζεύγη τοῖς λοχαγοῖς κατεμερίσθη. ὸν δὲ μισθὸν ἀποδίδωσιν, ἐξεληλυθότος ἤδη τοῦ μηʼς, εἴκοσι μόνον ἡμερῶν· ὁ γὰρ Ἡρακλείδης ἔλεγεν, ὅτι ὸ πλεῖον ἐμπολῆσαι. (5) Ὁ οὖν Ξενοφῶν ἀχθεσθεὶς πεν ἐπομόσας· "Δοκεῖς μοι, ὦ Ἡρακλείδη, οὐχ ὡς δεῖ ήδεσθαι Σεύθου· εἰ γὰρ ἐκήδου, ἧκες ἂν πλήρη φέρων ὸν μισθόν, καὶ προσδανεισάμενος, εἰ μή γʼ ἄλλως ἐδύυ, καὶ ἀποδόμενος τὰ ἑαυτοῦ ἱμάτια."

(6) Ἐντεῦθεν ὁ Ἡρακλείδης ἠχθέσθη τε, καὶ ἔδειε, μὴ ἐκ τῆς Σεύθου φιλίας ἐκβληθείη· καὶ ὅ τι ἐδύιτο ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας Ξενοφῶντα διέβαλλε πρὸς ʼεύθην. (7) Οἱ μὲν δὴ στρατιῶται Ξενοφῶντι ἐνεκάουν, ὅτι οὐκ εἶχον τὸν μισθόν· Σεύθης δὲ ἤχθετο αὐῷ, ὅτι ἐντόνως τοῖς στρατιώταις ἀπῄτει τὸν μισθόν.

ποιεῖν περὶ τοῦ ἔτι ἄγε
εἰςαγαγὼν τοὺς ἄλλους
τε ἐκέλευεν αὐτούς, ὅ
τὴν στρατιάν, ἢ Ξενο
αὐτοῖς ἐντὸς ὀλίγων ἡ
μηνοῖν· συστρατεύεσθαι
σίων εἶπεν· Ἐγὼ μὲν
σθὸς μέλλῃ εἶναι, στρα
Καὶ ὁ Φρυνίσκος καὶ
σίωνι.

(11) Ἐντεῦθεν Σεύ
ὅτι οὐ παρεκάλει καὶ Ξεν
καλοῦσιν αὐτὸν μόνον. Ὁ
πανουργίαν, ὅτι βούλοιτο
ἄλλους στρατηγούς, παρέ
γοὺς πάντας καὶ τοὺς λοχ
ἐπείσθησαν, συνεστρατεύο
ξιᾷ ἔχοντες τὸν Πόντον,
μένων Θρακῶν, εἰς τὸν Σ
τὸν Πόντον πλεουσῶν νηῶ
πτουσι· τέναγος γάρ ἐστιν
(13) Καὶ οἱ Θρᾷκες οἱ κατὰ
ὁρισάμενοι, τὰ καθ᾽ αὐτοὺς
ται· τέως δ᾽ ἐλέγοντο

ν πεντήκοντα σταδίους ἀπέχοντες τῆς θαλάττης.
) Καὶ μισθὸς μὲν οὐδείς πω ἐφαίνετο· πρὸς δὲ τὸν
οφῶντα οἵ τε στρατιῶται παγχαλεπῶς εἶχον, ὅ τε
θης οὐκέτι οἰκείως διέκειτο, ἀλλ' ὁπότε συγγενέσθαι
ῷ βουλόμενος ἔλθοι, πολλαὶ ἤδη ἀσχολίαι ἐφαί-
το.

[CAP. VI.]

ν [δὲ] τούτῳ τῷ χρόνῳ, σχεδὸν ἤδη δύο μηνῶν ὄν-
ν, ἀφικνοῦνται Χαρμῖνός τε ὁ Λάκων καὶ Πολύνεικος
ρὰ Θίμβρωνος· καὶ λέγουσιν, ὅτι Λακεδαιμονίοις δο-
στρατεύεσθαι [ὡς] ἐπὶ Τισσαφέρνην, καὶ Θίμβρων
τέπλευκεν ὡς πολεμήσων· καὶ δεῖται ταύτης τῆς στρα-
ς, καὶ λέγει, ὅτι δαρεικὸς ἑκάστῳ ἔσται μισθὸς τοῦ
νός, καὶ τοῖς λοχαγοῖς διμοιρία, καὶ τοῖς στρατηγοῖς
ραμοιρία. (2) Ἐπεὶ δ' ἦλθον οἱ Λακεδαιμόνιοι, εὐ-
ς ὁ Ἡρακλείδης, πυθόμενος, ὅτι ἐπὶ τὸ στράτευμα
ουσι, λέγει τῷ Σεύθῃ, ὅτι κάλλιστον γεγένηται· Οἱ
ν γὰρ Λακεδαιμόνιοι δέονται τοῦ στρατεύματος, σὺ
οὐκέτι δέῃ· ἀποδιδοὺς δὲ τὸ στράτευμα αὐτοῖς χαριεῖ,
δὲ οὐκέτι ἀπαιτήσονται τὸν μισθόν, ἀλλ' ἀπαλλάξον-
ι ἐκ τῆς χώρας.

(3) Ἀκούσας ταῦτα ὁ Σεύθης, κελεύει παράγειν·
ὶ ἐπεὶ εἶπον, ὅτι ἐπὶ τὸ στράτευμα ἥκουσι, λέγει, ὅτι
στράτευμα ἀποδίδωσι, φίλος τε καὶ σύμμαχος βούλε-
ι εἶναι· καλεῖ τε αὐτοὺς ἐπὶ ξένια. Καὶ ἐξένιζε μεγα-
πρεπῶς. Ξενοφῶντα δὲ οὐ καλεῖ, οὐδὲ τῶν ἄλλων
ρατηγῶν οὐδένα. (4) Ἐρωτώντων δὲ τῶν Λακεδαι-
νίων, τίς ἀνὴρ εἴη Ξενοφῶν, ἀπεκρίνατο, ὅτι τὰ μὲν
λα εἴη οὐ κακός, φιλοστρατιώτης δέ· καὶ διὰ τοῦτο
ρόν ἐστιν αὐτῷ. Καὶ οἱ εἶπον· Ἀλλ' ἦ δημαγωγεῖ ὁ
ὴρ τοὺς ἄνδρας; Καὶ ὁ Ἡρακλείδης· Πάνυ μὲν οὖν,
η. (5) Ἆρ' οὖν, ἔφασαν, μὴ καὶ ἡμῖν ἐναντιώσεται
ρὶ τῆς ἀπαγωγῆς; Ἀλλ' ἢν ὑμεῖς, ἔφη ὁ Ἡρακλείδης,
λλέξαντες αὐτοὺς ὑπόσχησθε τὸν μισθόν, ὀλίγον ἐκεί-
προσχόντες ἀποδραμοῦνται σὺν ὑμῖν. (6) Πῶς ἂν
ν, ἔφασαν, ἡμῖν συλλεγεῖεν; Αὔριον ὑμᾶς, ἔφη ὁ

[illegible]
πλοῦν· στρατηγὸς δὲ τὸ
τιῶται ἄσμενοί τε ἤκουσ
Ἀρκάδων, τοῦ Ξενοφῶν
Σεύθης, βουλόμενος εἰ
ἐπηκόῳ εἱστήκει, ἔχων [
τὸς Ἑλληνιστὶ τὰ πλεῖστ
Ἀλλ' ἡμεῖς μέν, ὦ Λα
παρ' ὑμῖν, εἰ μὴ Ξενο
γεν· ἔνθα δὴ ἡμεῖς μὲν
νοι καὶ νύκτα καὶ ἡμέρ
ἡμετέρους πόνους ἔχει·
πλούτικεν, ἡμᾶς δὲ ἀπο
ὅ γε πρῶτος λέγων ἐγὼ μ
λευσθέντα, καὶ δόντα δί
μισθὸν ἄν μοι δοκῶ ἔχειν
νημένοις ἄχθεσθαι. Μετ
καὶ ἄλλος. Ἐκ δὲ τούτων

(11) Ἀλλὰ πάντα μ
κᾶν δεῖ, ὁπότε γε καὶ ἐ
ἔχω, ἐν ᾧ πλείστην προθ
δέναι περὶ ὑμᾶς παρεσχη
ἤδη οἴκαδε ὡρμημένος, ο
νόμενος ὑμᾶς εὖ πράττειν,
ροις εἶναι, [illegible]

ἐπεὶ δὲ Ἀρίσταρχος, ἐλθὼν σὺν τριήρεσιν, ἐκώλυσε
απλεῖν ἡμᾶς, ἐκ τούτου, ὅπερ εἰκὸς δήπου ἦν, συνέλεξα
ᾶς, ὅπως βουλευσαίμεθα, ὅ τι χρὴ ποιεῖν. (14) Οὐ-
ῦν ὑμεῖς ἀκούοντες μὲν Ἀριστάρχου ἐπιτάττοντος ὑμῖν
Χεῤῥόνησον πορεύεσθαι, ἀκούοντες δὲ Σεύθου πεί-
ντος ἑαυτῷ συστρατεύεσθαι, πάντες μὲν ἐλέγετε σὺν
ύθῃ ἰέναι, πάντες δ' ἐψηφίσασθε ταῦτα. Τί οὖν ἐγὼ
ταῦθα ἠδίκησα, ἀγαγὼν ὑμᾶς, ἔνθα πᾶσιν ὑμῖν ἐδό-
; (15) Ἐπεί γε μὴν ψεύδεσθαι ἤρξατο Σεύθης περὶ
ῦ μισθοῦ, εἰ μὲν ἐπαινῶ αὐτόν, δικαίως ἄν με καὶ
τιᾶσθε καὶ μισοῖτε· εἰ δὲ πρόσθεν αὐτῷ πάντων μά-
ντα φίλος ὤν, νῦν πάντων διαφορώτατός εἰμι, πῶς
ἔτι δικαίως, αἱρούμενος ὑμᾶς ἀντὶ Σεύθου, ὑφ' ὑμῶν
τίαν ἔχοιμι περὶ ὧν πρὸς τοῦτον διαφέρομαι; (16)
λλ' εἴποιτε ἄν, ὅτι ἔξεστι καὶ τὰ ὑμέτερα ἔχοντα παρὰ
ύθου τεχνάζειν. Οὐκοῦν δῆλον τοῦτό γε, ὅτι, εἴπερ
οἱ ἐτέλει τι Σεύθης, οὐχ οὕτως ἐτέλει δήπου, ὡς ὧν
ἐμοὶ δοίη στεροῖτο, καὶ ἄλλα ὑμῖν ἀποτίσειεν; Ἀλλ'
ιαι, εἰ ἐδίδου, ἐπὶ τούτῳ ἂν ἐδίδου, ὅπως ἐμοὶ δοὺς
ῖον, μὴ ἀποδοίη ὑμῖν τὸ πλεῖον. (17) Εἰ τοίνυν οὕ-
ς ἔχειν οἴεσθε, ἔξεστιν ὑμῖν αὐτίκα μάλα ματαίαν
ύτην τὴν πρᾶξιν ἀμφοτέροις ἡμῖν ποιῆσαι, ἐὰν πράτ-
τε αὐτὸν τὰ χρήματα. Δῆλον γάρ, ὅτι Σεύθης, εἰ
ω τι παρ' αὐτοῦ, ἀπαιτήσει με, καὶ ἀπαιτήσει μέντοι
καίως, ἐὰν μὴ βεβαιῶ τὴν πρᾶξιν αὐτῷ, ἐφ' ᾗ ἐδωρο-
κουν. (18) Ἀλλὰ πολλοῦ μοι δοκῶ δεῖν τὰ ὑμέτερα
ειν· ὀμνύω γὰρ ὑμῖν θεοὺς ἅπαντας καὶ πάσας, μηδὲ
ἐμοὶ ἰδίᾳ ὑπέσχετο Σεύθης ἔχειν· πάρεστι δὲ αὐτός,
ὶ ἀκούων σύνοιδέ μοι, εἰ ἐπιορκῶ. (19) Ἵνα δὲ μᾶλ-
ν θαυμάσητε, συνεπόμνυμι, μηδὲ ἃ οἱ ἄλλοι στρατη-
ὶ ἔλαβον εἰληφέναι, μὴ τοίνυν μηδ' ὅσα τῶν λοχαγῶν
οι. (20) Καὶ τί δὴ ταῦτα ἐποίουν; Ὤιμην, ὦ ἄνδρες,
ῳ μᾶλλον συμφέροιμι τούτῳ τὴν τότε πενίαν, τοσού-
μᾶλλον αὐτὸν φίλον ποιήσεσθαι, ὁπότε δυνασθείη.
γὼ δὲ ἅμα τε αὐτὸν ὁρῶ εὖ πράττοντα, καὶ γιγνώσκω
αὐτοῦ τὴν γνώμην. (21) Εἴποι δή τις ἄν· Οὔκουν
σχύνῃ οὕτω μωρῶς ἐξαπατώμενος; Ναὶ μὰ Δία ᾐσχυ-
ιην μέντοι, εἰ ὑπὸ πολεμίου γε ὄντος ἐξηπατήθην·
ῳ δ' ὄντι ἐξαπατᾶν αἴσχιόν μοι δοκεῖ εἶναι ἢ ἐξαπα-

...αιαν. Ι
ἄν ποτε εἶπον τούτ
ἀγνώμονες ἐδοκεῖτε ε
Ἀναμνήσθητε γάρ,
τυγχάνετε, ἐξ ὧν ὑμᾶ
εἰς μὲν Πέρινθον, ε
ὑμᾶς ὁ Λακεδαιμόνιο
πύλας· ὑπαίθριοι δὲ ἐ
μῶν ἦν· ἀγορᾷ δὲ ἐ
ὤνια, σπάνια δὲ ἔχοντ
δὲ ἦν μένειν ἐπὶ Θράκη
λιον διαπλεῖν) εἰ δέ με
ἔνθα πολλοὶ μὲν ἱππεῖς
σταί. (26) Ἡμῖν δὲ ὁ
ἰδόντες ἐπὶ τὰς κώμας, ἵ
νειν οὐδέν τι ἄφθονον·
ποδα ἢ πρόβατα κατελα
γὰρ ἱππικὸν οὔτε πελτασ
λαβον παρ' ὑμῖν. (27) Εἰ
ὑμῶν, μηδ' ὁντιναοῦν μισ
μαχον ὑμῖν προσέλαβον,
ταστάς, ὧν ὑμεῖς προσεδε
ὑμῖν βεβουλεῦσθαι πρὸ ὑμ
κοινωνήσαντες, καὶ σῖτον
εὑρίσκετε, διὰ ...

ιαν, μὴ πάνυ πολὺν μισθὸν πρόςετέλει τῆς ἀσφαλείας,
ῦτο δὴ τὸ πάθημα τὸ σχέτλιον; καὶ διὰ τοῦτο οὐδα-
ῇ οἴεσθε χρῆναι ζῶντα * ἐμὲ ἂν εἶναι; (31) Νῦν δὲ δὴ
ῶς ἀπέρχεσθε; Οὐ διαχειμάσαντες μὲν ἐν ἀφθόνοις
ῖς ἐπιτηδείοις, περιττὸν δ᾽ ἔχοντες τοῦτο, εἴ τι ἐλά-
ετε παρὰ Σεύθου; τὰ γὰρ τῶν πολεμίων ἐδαπανᾶτε·
ὶ ταῦτα πράττοντες, οὔτε ἄνδρας ἐπείδετε ὑμῶν αὐ-
ῶν ἀποθανόντας, οὔτε ζῶντας ἀπεβάλετε. (32) Εἰ δέ
καλὸν πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ βαρβάρους ἐπέπρακτο
ῖν, οὐ καὶ ἐκεῖνο σῶν ἔχετε, καὶ πρὸς ἐκείνοις νῦν ἄλ-
ην εὔκλειαν προςειλήφατε, καὶ τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ Θρᾷ-
ς, ἐφ᾽ οὓς ἐστρατεύεσθε, κρατήσαντες; Ἐγὼ μὲν ὑ-
ᾶς φημὶ δικαίως ἄν, ὧν ἐμοὶ χαλεπαίνετε, τούτων τοῖς
εοῖς χάριν εἰδέναι, ὡς ἀγαθῶν. (33) Καὶ τὰ μὲν δὴ
έτερα τοιαῦτα. Ἄγετε δὲ πρὸς τῶν θεῶν, καὶ τὰ ἐμὰ
έψασθε ὡς ἔχει. Ἐγὼ μὲν γάρ, ὅτε πρότερον ἀπῇρα
καδε, ἔχων μὲν ἔπαινον πολὺν πρὸς ὑμῶν ἀπεπορευό-
ην, ἔχων δὲ δι᾽ ὑμᾶς καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εὔ-
ειαν· ἐπιστευόμην δὲ ὑπὸ Λακεδαιμονίων· οὐ γὰρ ἄν
ἔπεμπον πάλιν πρὸς ὑμᾶς. (34) Νῦν δ᾽ ἀπέρχομαι,
ὸς μὲν Λακεδαιμονίους ὑφ᾽ ὑμῶν διαβεβλημένος, Σεύ-
ῃ δὲ ἀπηχθημένος ὑπὲρ ὑμῶν, ὃν ἤλπιζον, εὖ ποιήσας
θ᾽ ὑμῶν, ἀποστροφὴν καὶ ἐμοὶ καλὴν καὶ παισίν, εἰ
νοιντο, καταθήσεσθαι. (35) Ὑμεῖς δ᾽, ὑπὲρ ὧν ἐγὼ
ήχθημαί τε πλεῖστα, καὶ ταῦτα πολὺ κρείττοσιν ἐμαυ-
ῦ, πραγματευόμενός τε οὐδὲ νῦν πω πέπαυμαι ὅ τι
ναμαι ἀγαθὸν ὑμῖν, τοιαύτην γνώμην ἔχετε περὶ ἐμοῦ.
6) Ἀλλ᾽ ἔχετε μέν με, οὔτε φεύγοντα λαβόντες, οὔτε
τοδιδράσκοντα· ἢν δὲ ποιήσητε, ἃ λέγετε, ἴστε, ὅτι
δρα κατακεκανότες ἔσεσθε, πολλὰ μὲν δὴ πρὸ ὑμῶν
ρυπνήσαντα, πολλὰ δὲ σὺν ὑμῖν πονήσαντα καὶ κιν-
νεύσαντα, καὶ ἐν τῷ μέρει καὶ παρὰ τὸ μέρος· θεῶν
ἵλεων ὄντων καὶ τρόπαια βαρβάρων πολλὰ δὴ σὺν
ῖν στησάμενον· ὅπως δέ γε τῶν Ἑλλήνων μηδενὶ πο-
μιοι γένοισθε, πᾶν ὅσον ἐγὼ ἐδυνάμην, πρὸς ὑμᾶς
ατεινάμενον. (37) Καὶ γὰρ οὖν νῦν ὑμῖν ἔξεστιν ἀνε-
λήπτως πορεύεσθαι, ὅποι ἂν ἕλησθε, καὶ κατὰ γῆν
ὶ κατὰ θάλατταν. Ὑμεῖς δέ, ὅτι πολλὴ ὑμῖν εὐπορία
αίνεται, καὶ πλεῖτε, ἔνθα δὴ ἐπιθυμεῖτε πάλαι, δέον-

...νες εἶναι, τ
εἰπὼν ἐπαύσατο.
(39) Χαρμῖνος δέ,
οὑτωσί· Ἀλλ᾽ ἐμοὶ μέντοι
κεῖτε τῷ ἀνδρὶ τούτῳ χ
αὐτῷ μαρτυρῆσαι· Σεύθ
Πολυνείκου περὶ Ξενοφῶ
οὐδὲν εἶχε μέμψασθαι, ἀγ
τὸν εἶναι· διὸ καὶ χεῖρον
Λακεδαιμονίων, καὶ πρὸ
τούτῳ Εὐρύλοχος [ὁ] Λου
μοι, ἄνδρες Λακεδαιμόνιο
στρατηγῆσαι, παρὰ Σεύθο
ἢ ἑκόντος ἢ ἄκοντος, καὶ μ
(41) Πολυκράτης δὲ Ἀθηνα
φῶντος· Ὁρῶ γε μήν, ὦ ἄ
ἐνταῦθα παρόντα, ὃς παρα
ἐπονήσαμεν, ταῦτα ἀποδόμε
οὔτε ἡμῖν τὰ γιγνόμενα, ἀ
Ἢν οὖν σωφρονῶμεν, ἑξόμε
” “ γε, ἔφη, Θρᾷξ ἐστιν, ἀλλὰ
(42) Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἡ
καὶ προσελθὼν τῷ Σεύθῃ λέ
μεν, ἄπιμεν ἐντεῦθεν ἐκ τῆς
ἀναβάντες ...

, εἰ ὑποχείριος ἔσται Λακεδαιμονίοις, σαφῶς ἀποθα-το ὑπὸ Θίμβρωνος. (44) Ἐπέστελλον δὲ ταῦτα καὶ] ἄλλοι πολλοὶ [ξένοι] τῷ Ξενοφῶντι, ὡς διαβεβλη-νος εἴη, καὶ φυλάττεσθαι δέοι. Ὁ δ' ἀκούων ταῦτα, ὁ ἱερεῖα λαβὼν, ἔθυε τῷ Διῒ τῷ Βασιλεῖ, πότερά οἱ ῖον καὶ ἄμεινον εἴη μένειν παρὰ Σεύθῃ, ἐφ' οἷς Σεύ-ς λέγει, ἢ ἀπιέναι σὺν τῷ στρατεύματι. Ἀναιρεῖ δὲ τῷ ἀπιέναι.

CAP. VII.

Medosades Graecos discedentes ex vicis suis commeatum sumere indignatus, eos inde abire jubet, minis additis. Xenophon ei gravi oratione respondet, legatorumque Lacedaemoniorum auctoritate adjutus, tandem a Seutha impetrat, ut debitum stipendium persolvat; quod ille Lacedaemoniis distribuendum committit.

Ἐντεῦθεν Σεύθης μὲν ἀπεστρατοπεδεύσατο προσωτέρω· δὲ Ἕλληνες ἐσκήνησαν εἰς κώμας, ὅθεν ἔμελλον πλεῖ-α ἐπισιτισάμενοι ἐπὶ θάλατταν ἥξειν. Αἱ δὲ κῶμαι ·ται ἦσαν δεδομέναι ὑπὸ Σεύθου Μηδοσάδῃ. (2) Ὁ-ῖν οὖν ὁ Μηδοσάδης δαπανώμενα τὰ ἐν ταῖς κώμαις :ὸ τῶν Ἑλλήνων, χαλεπῶς ἔφερε· καὶ λαβὼν ἄνδρα Ὀρύσην, δυνατώτατον τῶν ἄνωθεν καταβεβηκότων, :ὶ ἱππέας ὅσον τριάκοντα, ἔρχεται καὶ προκαλεῖται Ξε-ῶντα ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατεύματος· καὶ ὃς, λα-ὼν τινας τῶν λοχαγῶν καὶ ἄλλους [τινὰς] τῶν ἐπιτη-ίων, προσέρχεται. (3) Ἔνθα δὴ λέγει ὁ Μηδοσάδης· ἀδικεῖτε, ὦ Ξενοφῶν, τὰς ἡμετέρας κώμας πορθοῦν-ες. Προλέγομεν οὖν ὑμῖν, ἐγώ τε ὑπὲρ Σεύθου, καὶ ὁ ἀνὴρ, παρὰ Μηδόκου ἥκων τοῦ ἄνω βασιλέως, πιέναι ἐκ τῆς χώρας· εἰ δὲ μὴ, οὐκ ἐπιτρέψομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν ποιῆτε κακῶς τὴν ἡμετέραν χώραν, ὡς πολε-ους ἀλεξησόμεθα.

μενος τῶν πολεμίων. Ὑμεῖς δὲ οὐκ
χώραν, ἤ, εἴ ποτε ἔλθοιτε, ὡς ἐν κ
λίζεσθε ἐγκεχαλινωμένοις τοῖς ἵπποις.
φίλοι ἐγένεσθε, καὶ δι' ἡμᾶς σὺν θ
χώραν, νῦν δὴ ἐξελαύνετε ἡμᾶς ἐκ [τ
ἣν παρ' ἡμῶν ἑκόντων κατὰ κράτος
αὐτὸς οἶσθα, οἱ πολέμιοι οὐκ ἦσαν
νειν. (8) Καὶ οὐχ ὅπως δῶρα δοὺς κ
ὧν εὖ ἔπαθες, ἀξιοῖς ἡμᾶς ἀποπέμψα
ρευομένους ἡμᾶς οὐδ' ἐναυλισθῆναι,
τρέπεις. (9) Καὶ ταῦτα λέγων οὔτε
τόνδε τὸν ἄνδρα, ὃς νῦν μέν σε ὁρᾷ
δὲ ἡμῖν φίλον γενέσθαι, ἀπὸ ληστεί
ὡς αὐτὸς ἔφησθα. (10) Ἀτὰρ τί κ
ταῦτα; ἔφη· οὐ γὰρ ἐγὼ ἔτι ἄρχω,
νιοι, οἷς ὑμεῖς παρεδώκατε τὸ στ
οὐδὲν ἐμὲ παρακαλέσαντες, ὦ θαυ
ὥσπερ ἀπηχθανόμην αὐτοῖς, ὅτε πρὸ
καὶ χαρισαίμην νῦν ἀποδιδούς.

(11) Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἤκουσεν ὁ
Ἐγὼ μέν, ὦ Μηδόσαδες, κατὰ τ
ἀπὸ τῶν αἰσχύνης ... ταῦτα

ἀπιέναι ἐκ τῆς χώρας. (14) Οἶμαι ἂν οὖν, ἔφη,
πολαβεῖν τῇ στρατιᾷ τὸν ὀφειλόμενον μισθὸν, εἰ
, ὅτι δεδέηται ὑμῶν ἡ στρατιὰ συναναπρᾶξαι τὸν
ἢ παρὰ ἑκόντος ἢ παρὰ ἄκοντος Σεύθου· καὶ ὅτι
τυχόντες, προθύμως [μὲν] ἂν συνέπεσθαι ὑμῖν
καὶ ὅτι δίκαια ὑμῖν δοκοῦσι λέγειν καὶ ὅτι ὑπέσχε-
ὑτοῖς τότε ἀπιέναι, ὅταν τὰ δίκαια ἔχωσιν οἱ
ῶται. (15) Ἀκούσαντες οἱ Λάκωνες ταῦτα, ἔφα-
εῖν, καὶ ἄλλα, ὁποῖα ἂν δύνωνται κράτιστα· καὶ
ἐπορεύοντο ἔχοντες πάντας τοὺς ἐπικαιρίους. Ἐλ-
ν δὲ ἔλεξε Χαρμῖνος· Εἰ μὲν σύ τι ἔχεις, ὦ Μη-
ς, πρὸς ἡμᾶς λέγειν· εἰ δὲ μή, ἡμεῖς πρὸς σὲ
. (16) Ὁ δὲ Μηδοσάδης μάλα ὑφειμένως· Ἀλλ'
ν, ἔφη, λέγω, καὶ Σεύθης τὰ αὐτά, ὅτι ἀξιοῦμεν,
ίλους ἡμῖν γεγενημένους μὴ κακῶς πάσχειν ὑφ'
ὅ τι γὰρ ἂν τούτους κακῶς ποιῆτε, ἡμᾶς ἤδη
ἡμέτεροι γάρ εἰσιν. (17) Ἡμεῖς τοίνυν, ἔφασαν
κωνες, ἀπίοιμεν ἄν, ὁπότε τὸν μισθὸν ἔχοιεν οἱ
ὑμῖν καταπράξαντες· εἰ δὲ μή, ἐρχόμεθα μὲν καὶ
ηθήσοντες τούτοις, καὶ τιμωρησόμενοι ἄνδρας, οἳ
ς παρὰ τοὺς ὅρκους ἠδίκησαν· ἢν δὲ καὶ ὑμεῖς
οι ἦτε, ἐνθένδε ἀρξόμεθα τὰ δίκαια λαμβάνειν.
Ὁ δὲ Ξενοφῶν εἶπεν· Ἐθέλοιτε δ' ἄν, ὦ Μηδό-
, τούτοις ἐπιτρέψαι, ἐπειδὴ φατὲ φίλους εἶναι ὑ-
ν ὧν τῇ χώρᾳ ἐσμέν, ὁπότερα ἂν ψηφίσωνται, εἴθ'
ροςῆκεν ἐκ τῆς χώρας ἀπιέναι, εἴθ' ἡμᾶς; (19) Ὁ
ῦτα μὲν οὐκ ἔφη· ἐκέλευε δὲ μάλιστα μὲν αὐτὼ
τὼ Λάκωνε παρὰ Σεύθην περὶ τοῦ μισθοῦ, καὶ
ι ἂν Σεύθην πεῖσαι· εἰ δὲ μή, Ξενοφῶντα σὺν
τέμπειν, καὶ συμπράξειν ὑπισχνεῖτο· ἐδεῖτο δὲ τὰς
μὴ κάειν. (20) Ἐντεῦθεν πέμπουσι τὸν Ξενο-
, καὶ σὺν αὐτῷ, οἳ ἐδόκουν ἐπιτηδειότατοι εἶναι.
ἐλθὼν λέγει πρὸς τὸν Σεύθην·

21) Οὐδὲν ἀπαιτήσων, ὦ Σεύθη, πάρειμι, ἀλλὰ
ον, ὡς ἂν δύνωμαι, ὡς οὐ δικαίως μοι ἠχθέσθης,
ὲρ τῶν στρατιωτῶν ἀπῄτουν σε, ἃ ὑπέσχου αὐτοῖς
μως· σοὶ γὰρ ἔγωγε οὐχ ἧττον ἐνόμιζον εἶναι συμ-
ἀποδοῦναι, ἢ ἐκείνοις ἀπολαβεῖν. (22) Πρῶτον
ὲρ οἶδα μετὰ τοὺς θεοὺς εἰς τὸ φανερόν σε τού-

καὶ ἀδυνάτους καὶ ἀτί
οἱ/ αἱ δ᾽ ἂν φανεροὶ ὦσιν
λόγοι, ἤν τι δέωνται,
ἢ ἄλλων ἢ βίᾳ· ἤν τε
γνώσκω τὰς τούτων ἀπ
ἢ ἄλλων τὰς ἤδη κολάσε
τοιοῦτοι ἄνδρες, οὐδὲν
λοι παραχρῆμα διδόντε
σύ, τί προτελέσας ἡμῖν
ὅτι οὐδέν· ἀλλὰ πιστευθ
ρας τοσούτους ἀνθρώπου
κατεργάσασθαί σοι ἀρχή
ταλάντων, ὅσα οἴονται δ
πολλαπλασίων. (26) Οὐκ
στεύεσθαί σε, τὸ καὶ τὴν
τούτων τῶν χρημάτων ὑπ
δή, ἀναμνήσθητι, πῶς
σθαι, ὃ νῦν καταστρεψάμε
εὔξω ἄν, τὰ νῦν πεπραγμ
ναι, ἢ πολλαπλάσια τούτ
(28) Ἐμοὶ τοίνυν μεῖζον β
τὸ ταῦτα νῦν μὴ κατασχεῖν
χαλεπώτερον ἐκ πλουσίου π

οντας ἂν, εἰ σὺ κελεύοις, αὖθίς τ' ἂν ταχὺ ἐλ-
ς, εἰ δέοι, ἄλλους τε, τούτων περὶ σοῦ ἀκούοντας
ἀγαθά, ταχὺ ἄν σοι, ὁπότε βούλοιο, παραγενέ-
ἢ εἰ καταδοξάσειαν, μήτε ἂν ἄλλους σοι ἐλθεῖν,
στίαν ἐκ τῶν νῦν γεγενημένων, τούτους τε αὐτοῖς
τέρους εἶναι ἢ σοί; (31) Ἀλλὰ μὴν οὐδὲν πλήθει
ὶν λειφθέντες ὑπεῖξάν σοι, ἀλλὰ προστατῶν ἀπο-
Οὐκοῦν νῦν καὶ τοῦτο κίνδυνος, μὴ λάβωσι προ-
; τινὰς αὐτῶν τούτων, οἳ νομίζουσιν ὑπὸ σοῦ ἀδι-
ι, ἢ καὶ τούτων κρείττονας τοὺς Λακεδαιμονίους,
μὲν στρατιῶται ὑπισχνῶνται προθυμότερον αὐ-
νστρατεύεσθαι, ἐὰν τὰ παρὰ σοῦ ἀναπράξωσιν, οἱ
κεδαιμόνιοι, διὰ τὸ δεῖσθαι τῆς στρατιᾶς, συναι-
ν αὐτοῖς ταῦτα. (32) Ὅτι γε μὴν οἱ ὑπὸ σοὶ Θρᾶ-
όμενοι πολὺ ἂν προθυμότερον ἴοιεν ἐπὶ σὲ ἢ σὺν
οὐκ ἄδηλον· σοῦ μὲν γὰρ κρατοῦντος, δουλεία
ει αὐτοῖς· κρατουμένου δὲ σοῦ, ἐλευθερία. (33)
καὶ τῆς χώρας προνοεῖσθαι ἤδη τι δεῖ ὡς σῆς οὔ-
ποτέρως ἂν οἴει ἀπαθῆ κακῶν αὐτὴν εἶναι μᾶλλον,
ι οἱ στρατιῶται, ἀπολαβόντες ἃ ἐγκαλοῦσιν, εἰ-
καταλιπόντες οἴχοιντο, ἢ εἰ οὗτοί τε μένοιεν ὡς
εμίᾳ, σύ τε ἄλλους πειρῷο πλείονας τούτων ἔχων
ρατοπ εύεσθαι, δεομένους τῶν ἐπιτηδείων; (34)
ριον δὲ ποτέρως ἂν πλεῖον ἀναλωθείη, εἰ τούτοις
ιλόμενον ἀποδοθείη, ἢ εἰ ταῦτά τε ὀφείλοιτο, ἄλ-
τε κρείττονας τούτων δέοι σε μισθοῦσθαι; (35)
γὰρ Ἡρακλείδῃ, ὡς πρὸς ἐμὲ ἐδήλου, πάμπολυ
δοκεῖ τὸ ἀργύριον εἶναι. Ἦ μὴν πολύ γέ ἐστιν
ν νῦν σοι καὶ λαβεῖν τοῦτο καὶ ἀποδοῦναι, ἢ
ἡμᾶς ἐλθεῖν πρὸς σέ, τὸ δέκατον τούτου μέρος.
Οὐ γὰρ ἀριθμός ἐστιν ὁ ὁρίζων τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλί-
ἀλλ' ἡ δύναμις τοῦ τε ἀποδιδόντος καὶ τοῦ λαμβά-
. Σοὶ δὲ νῦν ἡ κατ' ἐνιαυτὸν πρόσοδος πλείων
ἢ ἔμπροσθεν τὰ παρόντα πάντα, ἃ ἐκέκτησο.
Ἐγὼ μέν, ὦ Σεύθη, ταῦτα ὡς φίλου ὄντος σου
οούμην, ὅπως σύ τε ἄξιος δοκοίης εἶναι, ὧν οἱ
οι ἔδωκαν ἀγαθῶν, ἐγώ τε μὴ διαφθαρείην ἐν τῇ
ιᾷ. (38) Εὖ γὰρ ἴσθι, ὅτι νῦν οὔτ' ἂν ἐχθρὸν βου-
ος ἐγὼ κακῶς ποιῆσαι δυνηθείην σὺν ταύτῃ τῇ

.. μὲν ἔμα διαπεπρα
κακῶς ἔχοντα, ἄλλω
(41) Καίτοι Ἡρακλείδ
τὸ ἀργύριον ἔχειν ἐκ πι
οὐδὲν νομίζω γε ἀνδρί,
εἶναι κτῆμα, οὐδὲ λαμ
καὶ γενναιότητος. (42)
ὄντων φίλων πολλῶν, τ
γενέσθαι· καὶ εὖ μὲν π
νους, ἐὰν δέ τι σφαλῇ,
(43) Ἀλλὰ γὰρ εἰ μήτε
ὅτι σοι ἐκ τῆς ψυχῆς φί
γων δύνασαι τοῦτο γνῶν
λόγους πάντας κατανόησ
ἃ ἔλεγον οἱ ψέγειν ἐμὲ
μὲν γάρ μου πρὸς Λακεδ
ποιοίμην, ἢ Λακεδαιμον
ὡς μᾶλλον μέλει μοι, ὅπ
τὰ ἑαυτῶν· ἔφασαν δὲ
Καίτοι τὰ δῶρα ταῦτα τ
τινα ἐνιδόντας μοι πρὸς
σοῦ, ἢ προθυμίαν πολλὴν
Ἐγὼ μὲν οἶμαι πάντας
δεῖν ἀποκεῖσθαι τούτῳ, π

ξεσθαι τοὺς σοὶ προειμένους εὐεργεσίαν ὁρῶντά σοι
ιαλοῦντας. Δέομαι οὖν σου, ὅταν ἀποδιδῷς, προθυ-
σθαι ἐμὲ παρὰ τοῖς στρατιώταις τοιοῦτον ποιῆσαι,
ἱν περ καὶ παρέλαβες.

(48) Ἀκούσας ταῦτα ὁ Σεύθης κατηράσατο τῷ
τίῳ τοῦ μὴ πάλαι ἀποδεδόσθαι τὸν μισθόν· καὶ πάν-
; Ἡρακλείδην τοῦτον ὑπώπτευσαν εἶναι· Ἐγὼ γάρ,
η, οὔτε διενοήθην πώποτε ἀποστερῆσαι, ἀποδώσω τε.
9) Ἐντεῦθεν πάλιν εἶπεν ὁ Ξενοφῶν· Ἐπεὶ τοίνυν
οδιδόναι βούλει, νῦν ἐγώ σου δέομαι δι' ἐμοῦ ἀποδι-
ναι, καὶ μὴ περιϊδεῖν με διὰ σὲ ἀνομοίως ἔχοντα ἐν τῇ
ρατιᾷ νῦν τε, καὶ ὅτε πρὸς σὲ ἀφικόμην. (50) Ὁ δ'
τεν· Ἀλλὰ οὔτε τοῖς στρατιώταις ἔσῃ δι' ἐμὲ ἀτιμό-
ρος· ἄν τε μένῃς παρ' ἐμοί, χιλίους μόνους ὁπλίτας
ων, ἐγώ σοι τά τε χωρία ἀποδώσω καὶ τὰ ἄλλα πάντα,
ὑπεσχόμην. (51) Ὁ δὲ πάλιν εἶπε· Ταῦτα μὲν ἔχειν
ιτως οὐχ οἷόν τε· ἀπόπεμπε δὲ ἡμᾶς. Καὶ μήν, ἔφη
Σεύθης, καὶ ἀσφαλέστερόν γέ σοι οἶδα ὂν παρ' ἐμοὶ
ένειν, ἢ ἀπιέναι. (52) Ὁ δὲ πάλιν εἶπεν· Ἀλλὰ τὴν
ὲν σὴν πρόνοιαν ἐπαινῶ· ἐμοὶ δὲ μένειν οὐχ οἷόν τε·
του δ' ἂν ἐγὼ ἐντιμότερος ὦ, νόμιζε, καὶ σοὶ τοῦτο
ιαθὸν ἔσεσθαι. (53) Ἐντεῦθεν λέγει Σεύθης· Ἀργύ-
ον μὲν οὐκ ἔχω, ἀλλ' ἢ μικρόν τι, καὶ τοῦτό σοι δί-
ωμι, τάλαντον· βοῦς δ' ἑξακοσίους καὶ πρόβατα εἰς
τρακισχίλια καὶ ἀνδράποδα εἰς εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Ταῦ-
ι λαβών, καὶ τοὺς τῶν ἀδικησάντων σε ὁμήρους προσ-
ιβών, ἄπιθι. (54) Γελάσας ὁ Ξενοφῶν εἶπεν· Ἢν
ν μὴ ἐξικνῆται ταῦτα εἰς τὸν μισθόν, τίνος τάλαντον
ήσω ἔχειν; Ἆρ' οὐκ, ἐπειδὴ καὶ ἐπικίνδυνόν μοί ἐστιν,
ιόντα γε ἄμεινον φυλάττεσθαι τοὺς πέτρους; Ἤκουες
τὰς ἀπειλάς. Τότε μὲν δὴ αὐτοῦ ἔμειναν.

(55) Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀπέδωκέ τε αὐτοῖς, ἃ ὑπέσχε-
, καὶ τοὺς ταῦτα ἐλάσοντας συνέπεμψεν. Οἱ δὲ στρα-
ῶται τέως μὲν ἔλεγον, ὡς Ξενοφῶν οἴχοιτο πρὸς Σεύ-
ην οἰκήσων, καὶ ἃ ὑπέσχετο αὐτῷ ἀποληψόμενος· ἐπεὶ
αὐτὸν ἥκοντα εἶδον, ἥσθησάν τε καὶ προσέθεον. (56)
ενοφῶν δ', ἐπεὶ εἶδε Χαρμῖνον καὶ Πολύνεικον· Ταῦ-
, ἔφη, καὶ σέσωσται δι' ὑμᾶς τῇ στρατιᾷ, καὶ παρα-
δωμι αὐτὰ ἐγὼ ὑμῖν· ὑμεῖς δὲ διαθέμενοι διάδοτε τῇ

C

Exercitus Lampsacu
Jovi Milichio fact
exercitus armis inf
satis prospere gest
autem die Asidat
Exercitus Graecoru
broni traditur.

Ἐντεῦθεν διέπλευσαν εἰ
Ξενοφῶντι Εὐκλείδης, μ
υἱός, τοῦ τὰ ἐνύπνια ἐν Λ
νήδετο τῷ Ξενοφῶντι, ὅτ
τόν, πόσον χρυσίον ἔχοι.
εἶπεν, ἦ μὴν ἔσεσθαι μηδ
ναι, εἰ μὴ ἀπόδοιτο τὸν ἵπ
Ὁ δ' αὐτῷ οὐκ ἐπίστευεν.
ψακηνοὶ ξένια τῷ Ξενοφῶντ
παρεστήσατο τὸν Εὐκλείδην
δης εἶπεν, ὅτι ...

ὰ εἰώθει, καὶ ἔφη συνοίσειν ἐπὶ τὸ βέλτιον. (5) Τῇ ὑστεραίᾳ ὁ Ξενοφῶν προελθὼν εἰς Ὀφρύνιον ἐθύετο, ὶ ὡλοκαύτει χοίρους τῷ πατρίῳ νόμῳ· καὶ ἐκαλλιέρει.) Καὶ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀφικνεῖται Βίτων καὶ ἅμα Εὐκλείδης, χρήματα δώσοντες τῷ στρατεύματι· καὶ ξενοῦνταί τε τῷ Ξενοφῶντι, καὶ ἵππον, ὃν ἐν Λαμψάκῳ ἀπέδοτο πεντήκοντα δαρεικῶν, ὑποπτεύοντες αὐτὸν δι' ἔνδειαν πεπρακέναι, ὅτι ἤκουον αὐτὸν ἥδεσθαι τῷ ἵππῳ, λυσάμενοι ἀπέδοσαν, καὶ τὴν τιμὴν οὐκ ἤθελον ἀπολαβεῖν.

(7) Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ τῆς Τρῳάδος, καὶ ὑπερβάντες τὴν Ἴδην, εἰς Ἄντανδρον ἀφικνοῦνται πρῶτον· εἶτα παρὰ θάλατταν πορευόμενοι τῆς Λυδίας, εἰς Θήβης πεδίον. (8) Ἐντεῦθεν δι' Ἀτραμυττίου καὶ Κερτωνίου παρ' Ἀταρνέα εἰς Καΐκου πεδίον ἐλθόντες, Πέργαμον καταλαμβάνουσι τῆς Μυσίας.

Ἐνταῦθα δὲ ξενοῦται Ξενοφῶν παρ' Ἑλλάδι, τῇ Γογγύλου τοῦ Ἐρετριέως γυναικί, καὶ Γοργίωνος καὶ Γογγύλου μητρί. (9) Αὕτη δ' αὐτῷ φράζει, ὅτι Ἀσιδάτης ἐστὶν ἐν τῷ πεδίῳ, ἀνὴρ Πέρσης· τοῦτον ἔφη αὐτόν, εἰ ἔλθοι τῆς νυκτὸς σὺν τριακοσίοις ἀνδράσι, λαβεῖν ἂν καὶ αὐτὸν καὶ γυναῖκα καὶ παῖδας καὶ τὰ χρήματα· εἶναι δὲ πολλά. Ταῦτα δὲ καθηγησομένους ἔπεμψε τόν τε αὐτῆς ἀνεψιὸν καὶ Δαφναγόραν, ὃν περὶ πλείστου ἐποιεῖτο. (10) Ἔχων οὖν ὁ Ξενοφῶν τούτους παρ' ἑαυτῷ, ἐθύετο. Καὶ Ἀγασίας ὁ Ἠλεῖος μάντις παρὼν εἶπεν, ὅτι κάλλιστα εἶεν τὰ ἱερὰ αὐτῷ, καὶ ὁ ἀνὴρ ἂν ἁλώσιμος εἴη. (11) Δειπνήσας οὖν ἐπορεύετο, τούς τε λοχαγοὺς τοὺς μάλιστα φίλους λαβὼν καὶ πιστοὺς γεγενημένους διαπαντός, ὅπως εὖ ποιήσαι αὐτούς. Συνεξέρχονται δὲ αὐτῷ καὶ ἄλλοι βιασάμενοι, εἰς ἑξακοσίους· οἱ δὲ λοχαγοὶ ἀπήλαυνον, ἵνα μὴ μεταδοῖεν τὸ μέρος, ὡς ἑτοίμων δὴ χρημάτων.

(12) Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο περὶ τὰς μέσας νύκτας, τὰ μὲν πέριξ ὄντα ἀνδράποδα τῆς τύρσιος καὶ χρήματα τὰ πλεῖστα ἀπέδρα αὐτοὺς παραμελοῦντας, ὡς τὸν Ἀσιδάτην αὐτὸν λάβοιεν καὶ τὰ ἐκείνου. (13) Πυργομαχοῦντες δὲ ἐπεὶ οὐκ ἐδύναντο λαβεῖν τὴν τύρσιν, ὑψηλὴ γὰρ ἦν, καὶ μεγάλη, καὶ προμαχεῶνας καὶ ἄνδρας πολλοὺς καὶ

O

φρουροι, και ιππεις Υρκά
σθοφόροι, ὡς ὀγδοήκοντα
τακοσίους· ἄλλοι δ' ἐκ Π
λωνίας καὶ ἐκ τῶν πλησίον
(10) Ἐνταῦθα δὴ ὡ
σκοπεῖν· καὶ λαβόντες, ἐ
ἤλαυνον, καὶ τὰ ἀνδράπο
νοι· οὐ τοῖς χρήμασιν οὕτω
μὴ φυγὴ εἴη ἡ ἄφοδος,
ἀπίοιεν, καὶ οἵ τε πολέμ
στρατιῶται ἀθυμότεροι· ν
χρημάτων μαχούμενοι. (1
ὀλίγους μὲν τοὺς Ἕλληνας
νους, ἐξέρχεται καὶ αὐτὸς β
δύναμιν ἔχων, βουλόμενο
συνεβοήθει δὲ καὶ Προκλῆς
νίας, ὁ ἀπὸ Δαμαράτου. (
ἐπεὶ πάνυ ἤδη ἐπιέζοντο ὑπὸ
δονῶν, πορευόμενοι κύκλῳ,
τῶν τοξευμάτων, μόλις δι
μόν, τετρωμένοι ἐγγὺς οἱ
Ἀγασίας Στυμφάλιος, ὁ λοχ
τα χρόνον μαχόμενος πρὸς τ
ζονται, ἀνδράποδα ὡς διακ

νένιον πόλισμα ἐχούσας. (22) Ἐνταῦθα οἱ περὶ Ξενο-φῶντα συντυγχάνουσιν αὐτῷ, καὶ λαμβάνουσιν αὐτόν, καὶ γυναῖκα, καὶ παῖδας, καὶ τοὺς ἵππους, καὶ πάντα τὰ ὄντα· καὶ οὕτω τὰ πρότερα ἱερὰ ἀπέβη. (23) Ἔπειτα πάλιν ἀφικνοῦνται εἰς Πέργαμον. Ἐνταῦθα τὸν θεὸν οὐκ ᾐτιάσατο ὁ Ξενοφῶν· συνέπραττον γὰρ καὶ οἱ Λάκω-νες, καὶ οἱ λοχαγοί, καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοί, καὶ οἱ στρατιῶται, ὥςτε ἐξαίρετα λαμβάνειν, καὶ ἵππους, καὶ ζεύγη, καὶ τἆλλα· ὥςτε ἱκανὸν εἶναι καὶ ἄλλον ἤδη εὖ ποιεῖν.

(24) Ἐκ τούτου Θίμβρων παραγενόμενος παρέλαβε τὸ στράτευμα, καὶ συμμίξας τῷ ἄλλῳ Ἑλληνικῷ ἐπο-λέμει πρὸς Τισσαφέρνην καὶ Φαρνάβαζον.

(25) Ἄρχοντες δὲ οἵδε τῆς βασιλέως χώρας, ὅσην ἐπήλθομεν, Λυδίας, Ἀρτίμας· Φρυγίας, Ἀρτακά-μας· Λυκαονίας καὶ Καππαδοκίας, Μιθριδάτης· Κιλι-κίας, Συέννεσις· Φοινίκης καὶ Ἀραβίας, Δέρνης· Συ-ρίας καὶ Ἀσσυρίας, Βέλεσυς· Βαβυλῶνος, Ῥωπάρας· Μηδίας, Ἀρβάκας· Φασιανῶν καὶ Ἑσπεριτῶν, Τηρί-βαζος· Καρδοῦχοι δὲ καὶ Χάλυβες, καὶ Χαλδαῖοι, καὶ Μάκρωνες, καὶ Κόλχοι, καὶ Μοσύνοικοι, καὶ Κοῖται, καὶ Τιβαρηνοί, αὐτόνομοι· Παφλαγονίας, Κορύλας· Βιθυνῶν, Φαρνάβαζος· τῶν ἐν Εὐρώπῃ Θρακῶν, Σεύθης.

(26) Ἀριθμὸς συμπάσης τῆς ὁδοῦ τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως, σταθμοὶ διακόσιοι δεκαπέντε, παρα-σάγγαι χίλιοι ἑκατὸν πεντήκοντα πέντε, στάδια τρισμύ-ρια τετρακισχίλια ἑξακόσια πεντήκοντα. Χρόνου πλῆθος τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως, ἐνιαυτὸς καὶ τρεῖς μῆνες.

ƎCTIONES SELECTAE CODICIS MEDIC. FLORENT. BIBL. LAUR.

Plut. 55. nr. 21. Bandini Catal. T. II. p. 285.)

I. 1. 4. ἀλλ' ἣν δυνήσεται [natum ex ᾖ vid. Schae- Melet. p. 109.] — μὲν δὴ ἡ μήτηρ. 5. ἀφικνοῖτο. — ος διατεθείς. 6. ἀπαρασκευότατον. 7. αὕτη αὖ πρό- ες. 9. ὑπὲρ Ἑλλησπόντου. — Ἑλλησποντιακαί. 10. ος περιγενησόμενος ἄν. [ut Leuncl. vid. Reisig de ἄν. p. 99. s.] 11. παρεχόντων τοῦ Πεισιδῶν. — ράτη. — ὡς πολεμήσειν τισσαφέρνην.

I. 2. 2. φυγάδας ἐκέλευε. — παυσασθαι. — εἰς δεις προσῄεσαν. — [3. V. D. in Diar. lit. Jen. cor- : Πασίων δὲ ὁ Μ. ἑπτακοσίους μὲν ὁπλίτας, ἑπτα- ους δὲ πελταστὰς ἔχων.] — 5. ὡς εἶπον. 7. τῆς κε- ης πολ. 9. τὴν κελαίνην ἀκρ. — [post οἱ σύμπαντες i libri οἱ Ἕλληνες addunt]. 12. τῇ δ' οὖν στρ. [τῇ mallet Heldt in Act. Mon. II. p. 154.] 15. καὶ στῆ- om. [16. probabiliter Weiske corr. καὶ κνημῖδας καθαρμένας, καὶ τὰς ἀσπίδας ἐκκεκαλυμμένας.] 19. ῦθα ἔμειναν. fortasse recte. 20. ἐντεῦθεν Κῦρος. verba Μένωνα τὸν Θεσσαλὸν damnat Wolf in l. cr. Fasc. IV. p. 513.] 21. εἰςελθεῖν τῷ στρατεύ- ι. — διὸ ἔμειναν. — 22. καὶ ἴδεν τὰς σκηνάς. [εἶδε. Lachm. ad Propert. l. 1. 12. p. 4. s.] μέγα καὶ κα- — παντοδαπῶν σύμπλεον. 25. καὶ μὴ δυναμένους ν. [ante ἑκατὸν Krüger suspicatur excidisse ἑκα-] 26. ἰέναι ἠθέλησε. a. pr. man.

vid. Schaefer ad L. Bos
Poppo in Misc. crit. I.
p. 111.] — μὴ ἡμᾶς ἀγ
cedentibus distinctionen

I. 4. 2, ἐνταῦθα ἔμ
β. ἐγένετο. — ἐφεστήκ

— ὅπου ᾤετο ποιήσει
[ὡς μὲν τοῖς πλείστοις
T. III. p. 605.] — δήλου
ἰόντων, ἀλλ' εἰδότες. at
pissime ἀλλὰ intra brevi
8. 5. ἀλλ' οὐδὲν κωλύει,
Bornem. ad Conviv. p. 1
[verba οὐδὲ τὰς περιστερὰς
picatur Meineke ad Men.
dam, ὡς οὐδὲ τὰς περιστε
ἐνταῦθα ἔμεινεν. 12. ἀνανο
ταῦτα—ἀπήγγελον om. 15.
τοὺς ἄλλους ἀποκρίνεσθαι.

I. 5. 2, [πλεῖστοι μὲ
App. ad Bast Ep. cr. p.
στροῦθοι. — 3. πολὺ γὰρ ἀ

ερσίν. — 9. [δῆλος ἦν Κῦρος ὡς σπεύδων. sic libri praestantissimi. Alciphr. I. 7. p. 28. εὔδηλός ἐστιν ὡς πάντα κοινὰ τὰ πρὸς τοὺς φίλους ἡγούμενος.] εἴ τις κατάχέως. 10. ὡς εἶχεν σκεπάσματα. 11. τοῦ ante Κλεάρχου om. 13. τῷ πράγματι. om. 16. ὑμῖν ἔσονται. [Hoc dicit Cyrus: si ego peream, vos quoque peribitis; nam ii Persae, qui me circumdant, quia vos a me maximi fieri intelligunt, vobis longe sunt infestiores, quam regis copiae. Perperam Weiskius Cyrum Graecis nescio quas minas, barbaras illas et atroces, ingerere existimat. Cf. II. 4. 5 et 10.]

I. 6. 1. καὶ κόπρος καὶ στίβος. 4. παρὰ τὴν αὐτοῦ σκηνήν. 7. οὐδὲν ὑπ' ἐμοῦ ἀδικούμενος. — 9. [ὡς μηκέτι δέῃ et σχολὴ ᾖ ἡμῖν. Schaefer Melet. p. 109.] 11. ἐςήχθη, τῶν πιστοτάτων τοῦ Κύρου. [I. 8. 1. Παταγύας ἀνὴρ Πέρσης, τῶν ἀμφὶ Κῦρον πιστῶν. vid. Schaefer ad L. Bos. p. 475. s.]

I. 7. 3. ὑπὲρ ante ἧς om. [vid. ad L. Bos. p. 410.] 4. τὸ μὲν γὰρ πλῆθος πολλοί. [Cyrop. VII. 5. 38. ἦκον ἀμήχανοι τὸ πλῆθος. Anab. IV. 2. 2. πλῆθος ὡς δισχίλιοι.] 5. δύνασθαι ἂν ἐκδοῦναι. [saepissime in hoc libro ἐκ et ἀπὸ inter se permutata.] 6. οἰκεῖν ἄνθρωποι. 7. ὑμῖν δὲ τῶν Ἑλλήνων. 9. ἤρετο τὸν Κῦρον. 15. αἱ διώρυγε ἐκ. [vid. Lobeck ad Phryn. p. 230. s.] 16. ταύτην δὲ τὴν τάφρον. 18. πρότερον πυθόμενος. 19. [τοῦ μαχεῖσθαι. de sinceritate hujus lectionis non dubitat Stephanus Th. Gr. L. T. I. p. 1851. D. aliudque exemplum excitat, ἀπέγνωκε ἀκούσεσθαι.]

I. 8. 1. σὺν om. ante στρατεύματι. [I. 7. 14. ἐντεῦθεν δὲ Κῦρος ἐξελαύνει. — συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι. Cyrop. V. 3. 28. ποσταῖος ἂν τῷ στρατεύματι ἐκεῖσε ἀφικόμην. ubi vid. Poppo p. 314.] εἰς μάχην παρασκευασάμενος. [2. καὶ πάντες δέ. vid. Hermann. ad Soph. Philoct. p. 23.] 3. τὰς ante χεῖρας om. 6. κατὰ τὸ μέσον om. τῷ ante πολέμῳ om. 9. Αἰγύπτιοι οὗτοι, omisso δέ. et sic iterum πάντες οὗτοι. 10. ἀποτεταγμένα. 14. τὸ δὲ Ἑλληνικόν. [ἄποθεν ἀποβλέπων. vid. Lobeck ad Phryn. p. 10. s. abest tamen ἄποθεν ab optimis libris.] 17. τὲ post δέχομαι, om. 19. τοῖς ἵπποις om.

συνθοιτο. vid. Matthia
ἐπεδείκνυεν. — ἔτι δὲ
δὴ αὐτῶν, ἑνί τε ἀνδρί
15. πολλὴ ἦν ἀφθονία

ἀεὶ πλείω, — καὶ τὰ
πέπατο ἀεί τις] — ἤκια
22. [ὧν delet Lion. Cf.
schyl. Pers. 333.] ταῦτ
φιλέστερον ἢ ἑαυτοῦ,
I. 10. 3. [ἡ νεωτέρ
φθεῖσα. om. — καὶ τὰ ἄ
πάντως aut πάντῃ νικῶντ
nulli. vid. Acta Philol.
[Post κατέστησεν dele co
tum.] ἀντίαν τὴν φάλαγ
12. αἰετόν τινα χρυσοῦν,

Liber

II. 1. 1. οὖν ante ἦ
— 4. ταῦτα ἀκούοντες, —
δὲ περιέμενεν. — ἐκ τῆς φά
[καὶ ἅμαξαι ἦσαν φέρεσθαι
auferri et igni ...

νίσκος, et φιλοσόφῳ ἔοικας, et οὐκ ἀχάριστα λέγεις, nemini magis quam Xenophonti videbatur convenire.] — 11. νικῶν ἡγεῖται et ἀπέκτεινε, — εἰ παρέχει ὑμῖν. — 12. περὶ τῶν ἡμετέρων ἀγαθῶν. 16. [συμβουλευόμεθά σοι corr. Stallbaum ad Phileb. p. 135.] — 17. σὺ δέ, πρὸς θεῶν. — [εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον· ἀεὶ λεγόμενον. tentatum in Not. ad Anth. Pal. p. 272.] — 21. ὑμῖν ante αὐτοῦ om.

II. 2. 1. αὐτοῦ ἔμεινεν. — οὗτοι δὲ ἔλεγον. — 3. [θυομένῳ ἰέναι. vid. ad L. Bos. p. 213.] — ἄνευ πλοίων περάσαι. — 6. παρασάγγαι πέντε καὶ τριάκοντα. om. 9. σφάξαντες ταῦρον καὶ λύκον καὶ κάπρον. 10. ὑμῖν στόλος ἐστὶ καὶ ἡμῖν. 12. δύνηται ὁ βασιλεύς. — πολὺν δὲ ἔχων. — ταχέως πορεύεσθαι. — 16. ἐξ ὧν διήρχετο. — καὶ τά, omisso αὐτά. — 17. ὅμως τρόπῳ τινί. [Schaefer ad Greg. Cor. p. 631. not.] — οἱ δὲ ὕστεροι σκοταῖοι προϊόντες. — 21. ἥνπερ εἶχον. cf. ad I. 1. 4.

II. 3. 2. ἄχρις σχολάσῃ. [vid. Poppo ad Cyrop. p. 209.] — 7. σπένδοιντο ἰοῦσι. [ἢ καὶ τοῖς ἄλλοις ἔσονται σπονδαί. vid. Bornem. ad Conv. p. 99.] 11. ἔπαισεν ἄν. [vid. Wyttenb. Cur. Poster. ad Bibl. cr. p. 30.] 14. ἐκ τῶν αὐτῶν. [vid. ad I. 7. 5.] 15. [libri optimi τὰς δέ τινας ξηραίνοντες. Cf. Stallb. ad Phileb. p. 15.] 16. ὅλος ἐξηραίνετο. 17. ἔλεγε πρῶτος. 18. οἴομαι γάρ. 21. [ἐνθάδε ἀνάγοι corr. Krüger.] 22. ἤδη αὐτὸν ἑωρῶμεν. 24. ταῦτα ἐγὼ ἀπαγγέλλω. 27. [Bene habet ἢ μὴν πορεύεσθαι. Cyrop. VI. 2. 39. γνωστῆρας ἐμοὶ προςαγαγὼν καὶ ἐγγυητάς, ἢ μὴν πορεύεσθαι σὺν τῇ στρατιᾷ, λαμβανέτω.]

II. 4. 1. ἐγγὺς Ἑλλήνων. — παραθαρσύνοντες. — [τῶν παρῳχημένων. libri nonnulli. Vulgata bene habet. Hellen. I. 4. 17. ὅτι τῶν παροιχομένων αὐτοῖς κακῶν μόνος αἴτιος εἴη. Vectig. c. 14, 13. τὰ μὲν γὰρ καὶ νῦν ἔτι ὁρῶμεν, τὰ δὲ παροιχόμενα τῶν πραγμάτων κατὰ ταῦτα ἂν ἀκούοιμεν. Infra III. 1. 31. ὁπόθεν δὲ οἴχοιτο. ubi periisset.] 3. τί μένομεν; καὶ οὐκ. [ἢ οὐκ. emendavit L. Dindorf. vid. Heind. Plat. T. 1. p. 188.] — ἐπὴν δὲ πάλιν. 6. κωλυόντων τῶν πολεμίων. — ἂν μάχεσθαί γε δέῃ. [ἡττωμένων γε μήν. corr. Krüger.] 7. τοιαῦτα

εἶτα om. 24. [μετ' ἀλ
vett. unde verissime V
271. ἐπεφάνη μετ' ἀλλ
εἶδεν. Frequens usus
pronomen ὅς.]

II. 5. 7. [vid. de t
Cor. p. 492.] 11. ὃν βο
ἂν μοι δοκεῖς. — ὡς δ' ἐ
λώμεθα. optimus Parisi
19. [ἡττώμεθα corr. L.
Wunderlich. ad Aeschin.
omisso τέ. 31. ταῖς θύ
vid. Schaef. Melet. p. 8.]
37. ὅπως μάθοι τὰ πα
quam turpiter, quam imp

II. 6. 2. πρὸς Ἀθην
ἐκ τούτων. [6. verba ὥς
γραφίᾳ nata.] 7. αὖ ante
εἴ τις καὶ ἄλλος. [I. 4. 15.
Cyrop. V. 1. 5, ἀλλ' ὡς ε
ἄλλος ἀνήρ, καὶ Κῦρος ἄξ
5. εἴ τις καὶ ἄλλη πώποτε
πειστέον. [9. ὀργῇ ἐνίοτε.
dum puniebat ...

Iallens. Supplem. 1825. 9. p. 71.] 12. ἀπέλιπον. 13. ἵτινες δὲ ὑπὸ πόλ. omisso ἤ. 14. εὐτάκτους εἶναι. [Hoc licit X.: disciplinae Clearchi praestantia maxime apparebat, quum hostes coepisset vincere. Quum enim in rebus secundis milites plerumque ob nimiam confidentiam lasciviant, quo ipso saepe victoriae fructus perit, Clearchi milites, ducis severitatem timentes, cum confidentia illa, quam victoria parit, jungebant obedientiam erga ducem.] 17. ᾤετο κτήσασθαι. 18. δ' post τούτων om. — οὐδὲν ἂν θέλοι κτήσασθαι. — τούτων post δεῖν om. 19. καλῶν μὲν κἀγαθῶν. — ἦν ἂν φανερός. — τὸ ante ἀπιστεῖν om. 22. καὶ ἠλίθιον ἐνομίζετο αὐτῷ ἠλ. 26. ᾤετο δεῖν κτήσεσθαι. 27. τοὺς στρατιώτας παρασχέσθαι. 28. καὶ τὰ μέντοι. [verba ἔτι ὡραῖος ὢν temere videntur repetita.]

Liber tertius.

III. 1. 2. ἐνθυμούμενοι μέν. — [κύκλῳ δ' αὐτοῖς πάντῃ. vid. Schaefer ad Soph. T. I. p. 346. Bornem. ad Conviv. p. 187.] — δὲ οὐδείς. — φεύγοντα om. [recte. II. 4. 6. ὥςτε νικῶντες μέν, τίνα ἂν ἀποκτείναιμεν;] 4. ἦν δέ τις ἐν τῇ στρατηγίᾳ. — ὑπισχνεῖτο δέ, εἰ ἔλθοι, φίλον αὐτὸν Κύρῳ ποιήσειν. 5. περὶ τῆς πορείας om. — πρὸς τῆς πόλεως ἐπαίτιον. — ἐπὶ ταῖς Ἀθήναις. —ἐλθόντα εἰς Δελφούς. [vid. Addit. ad Athen. p. 97.] 8. οὕτω θεασάμενος. 9. ἡ στρατιὰ λήξῃ. 11. μικρὸν δ' ὕπνον. 13. [Krüger distinguit: τάδε. Εὐθὺς ἐπειδὴ ἀνηγέρθη —] 14. τὸν ἐκ ποίας πόλεως στρατόν. [vid. Bornem. ad Conviv. p. 213.] 17. καὶ ἐπὶ βασιλέως. — μὲν post κηδεμὼν om. — ἀντὶ βασιλέως ποιήσοντες om. [ἡμᾶς δέ... τί ἂν οἰόμεθα παθεῖν. frustra ἡμεῖς corr. Schneider. vid. Porson ad Eurip. Orest. 1645.] 18. φόβον παράσχοι. — ἐπ' ante ἐκείνῳ om. [ἀλλ' ὅπως τε corr. Seidler. vid. Herm. ad Trachin. 189.] 19. ἔστ'; ἂν αἱ σπονδαί. [cf. Schaefer ad L. Bos p. 554. not. rr.] — 20. [ὅτου δὲ ὠνησόμεθα. vid. Lobeck ad Phryn. p. 138.] 25. ἐπὶ τὰ ταῦτα. — εἰ δὲ καὶ ὑμεῖς. 29. ὥςπερ δὴ σὺ κελεύεις. — ἃ σὺ μὲν εἰδὼς τοὺς μὲν ἀμύνασθαι κελεύοντας. — 29. [καιόμενοι. cf. Wyttenb. ad Eunap. p. 207. s.] 31. ἐντεῦθεν

corrigit: οἱ ἄρχοντες.
vid. Lobeck ad Phryn.
Κλεάρχῳ τε καὶ ὁμοτρό
γε.] 5. οὔτε θεοὺς δείσ
εἰ μὲν οὖν βουλόμεθα
post: διὰ παντὸς διὰ
ger.] 9. καὶ ἐπαιώνισαν.
ἀφανιούντων αὖθις τὰς
Fortasse: εὐθύς, sic V.
αὖτις et αὖθις. vid. ad A
ἐπειδὴ οὐκ εἶχον. 15.
γοῦν. 19. ἤν τις προςῇ.
σώματα. 22. προϊοῦσι om
[de geminato βασιλέως
Cyrop. p. 80.] 27. ὅπῃ ἂ
των. 30. τοὺς νῦν τῶν π
om. [31. σὺν τῷ ἄρχοντι.
jussibus suis immorigerun
adstans ei in puniendo il
si sua ipsius res agatur.
hujus legis neglectum expro
τε, οὔτε σὺν ἐμοὶ τὸν ἀ
ἐξουσίαν ἐποιήσατε τοῖς κα
αὐτούς.] 32. εἰ δέ τις οἶδε

om. — καὶ βουλευόμενον σὺν ὑμῖν κοινῇ. 5. βελτίω εἶναι. 7. βραχύτερον ἠκόντιζον. 9. ἐδύναντο ἀντιλαμβάνειν. 10. ἐκ τῶν ἵππων. 11. ἐκ τῆς φάλαγγος. 12. ἀντιποιεῖν δὲ οὐδέν. 15. ἐκ τοῦ στρατεύματος. — πεζὸν διώκων. omisso ἄν. 16. ἡμεῖς οὖν μέλλομεν. 18. [καὶ τούτων τῷ μὲν αὐτῶν. de hac abundantia vide Goettling Anim. cr. ad Callim. p. 19. s. Aristid. T. I. p. 62, 12. Ὁ κοινότατος μὲν ὁ τρόπος τῆς φιλανθρωπίας αὐτοῦ. Xen. Cyrop. I. 4. 19. οἳ, ἢν ἐπ' ἐκείνους ἡμεῖς ἐλαύνωμεν, ὑποτεμοῦνται πάλιν ἡμᾶς ἐκεῖνοι. cf. Anim. ad Anth. Gr. T. I. 2. p. 257.] ἴσως φανοῦνταί τινες. 20. ἵππαρχος ἐπετάχθη.

III. 4. 1. μὴ ἐπιθῶνται. 3. παρηγγέλλετο. 5. εἰς ὀκτὼ καὶ δέκα. 7. λάρουσα. (sic). [libri omnes, ἥλιος δὲ νεφέλην προκαλύψας, ἠφάνισεν, Fortasse: προκαλύψας (ἑαυτοῦ scil.), ἠφανίσθη.] 9. πλησίον χώρων. 13. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν. 14. ὄπισθε. 15. εἰ πάνυ προθυμοῖτο. [19. στενοτέρας. vid. Etym. M. in δίκαιος Buttm. ausf. Gramm. §. 65. p. 263.] 20. ἔσπευδέν τινα ἕκαστος. 21. ἐξ λοχαγοὺς et 22. καταλοχαγούς. [pro ἐνεξεπίμπλασαν Krüger corr. ἂν ἔξεπ.] 24. οἱ καθῆκον ἐκ τοῦ ὄρους. 25. ἐνταῦθα παραγίγνονται. [ὑπὸ μαστίγων. in aliis locis, ubi Persae aliquid verberibus adacti dicuntur fecisse, res est aut laboris plena, ut perfossio montis, aut cum gravi periculo conjuncta, non, ut h. l., in velitationibus flagellum adhibitum. Ob hanc fortasse causam Valcken. hic haerebat ad Herodot. VII. 21.] 29. μὴ ἐκπιμπλείησαν. 31. συνενηγμένα ἦν τῷ στρατεύματι. 33. ἐκ χώρας ὁρμῶντας. [cf. Cyrop. VI. 2. 28. VII. 1. 17. VIII. 8. 25.] 35. νυκτὸς ὅτε καὶ θορύβου. 36. Ἕλλησι παρασκευάσασθαι. 37. μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν. 38. δὲ post ἐπειδὴ om. 39. προελάσας ἠρώτα. 41. οἱ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. 45. τοῖς ἑαυτῶν κελευομένοις. [48. ὡς ἐδύνατο τάχιστα ἔχων. vid. Schaefer ad Soph. T. I. p. 255.] 49. καὶ βάλλουσι om.

III. 5. 1. πολλαὶ post κῶμαι om. 2. κατελείφθησαν. confirmans correctionem Buttmanni. 4. ἡνίκα ἐκ τῆς βοηθείας ἀπήεσαν οἱ Ἕλληνες. [boni libri ἀπήντησαν. Fortasse scribendum: ἡνίκα ἐκ τῆς βοηθείας ἀ-

ὀπῃ πορεύεσθαι. — ὅποι

Liber

IV. 1. 2. πάροδος δὲ
etiam in sqq. — ἐδόκει δὲ
[καὶ ἔστιν οὗ τὸ στενόν.
(fortasse οὑτωσὶ) ἔχον.] [5.
ἐπιτήδεια. [εἴ πως ἂν ἐθελή
rec. Cyrop. p. 20. ad Conv
ποντας. 14. τὰ μέν τοι μαχ
ὑπέμενεν. 19. ἐπειδὴ δέ ποι
ἄνδρε τεθνᾶται. — οὔτε θά
τώ. 20. ἐπὶ τὰ ὄρη. — μ
ὁριαία. — οἱ καταληφθέντ
Heldt in Act. Monac. T. II.
καὶ εἰ μή τις αὐτὸ καταλείψε
τεστασίαζον δ' ἑαυτοῖς. [dis
τος bene sic infertur post
vid. Heind. ad Platon. T. II.

IV. 2. 1. αὐτοὶ δὲ συμ
βαίνουσιν. 3. χαράδρα. [conf
feri Melet. p. 104, VI. 5. 12
ἐπὶ νάπει μεγάλῳ] 7

[veterem distinctionem revocat Krüger: πάντες οἱ τούτου τοῦ τόπου συνεῤῥύησαν. Ἐνταῦθα — dum iquus exercitus praeterit, illi autem de his rebus colquuntur, omnes, qui in illa regione erant, confluxeit] 21. παρέδρα μέν. / 22. οἰκίαις om. 23. καὶ περιττὰ οίησαν. [eadem permutatio VII. 3. 9.] 27. φεύγοντες φεύγειν. 28. Ἕλληνες ἐπιλαβόμενοι ἐν ἀκ.

IV. 3. 1. ταῖς ante ὑπὲρ om. [τῶν Καρδουχίων corr. haef. Mel. p. 106.] 8. αὐτόμαται. 10. εἴ τίς τι. [sic let X. I. 9. 11. καὶ εἴ τίς τι ἀγαθόν. 18. εἴ τίς γέ τι πῷ. III. 2. 32. εἰ δέ τίς τι εἶδε. IV. 5. 13. V. 7. 10. Prop. II. 4. 32. V. 4. 35. VI. 2. 39. VI. 3. 1. VI. 4. 19. II. 5. 45. VIII. 1. 40. VIII. 3. 19.] 12. τὰ ἐγχειρίδια μνοί. [vid. Addit. ad Athen. p. 349. Jungere licet γυμὶ ὡς νευσόμενοι, nec repetitio ejusdem notionis, ut l. ἐκδύντες et γυμνοὶ a Graecorum et Xenophontis nsuetudine abhorret.] 17. διαπορευομένων, — ἐπειδὴ ἦσαν. 20. ἀνέβαινεν καί. — τὸν εἰς τὴν ἔκβασιν. 21. ἰόντας τοὔμπαλιν. omisso εἰς. — μὴ ἐγκλεισεἰησαν. — ν ἐκ τοῦ ποταμοῦ. 22. μὴ ἐκλείπεσθαι. 28. στρέψας ὸς τοὺς om. 29. ὁ σαλπιγκτὴς σημαίνει. 33. τοξεύονς ἀλλήλους.

IV. 4. 1. τοὺς πρὸς τοὺς Καρδούχους. 2. τύρσεις ήεσαν. — δ' ante ἦν om. 3. παρασάγγας τρεῖς μέχρι ιερ. — παρὰ τὸν ποταμόν. 5. τί θέλοι. om. 9. τῶν δ' σκεδαννυμένων τινὲς ἐκ τοῦ. [10. στράτευμα πάλιν. d. Schneider Praef. p. XVI. et XVIII.] 11. τοὺς ἀνρώπους ἐκκειμένους. — ἐκκειμένων δὲ ἀλεεινόν. — παιῤῥύει. — 12. ἀφελόμενος σχίζειν. 13. ἀμυγδάλινον τῶν πυρῶν. 14. ἐδόκει πάλιν. — εἰς τὰς κώμας. [lii nonnulli ὑπὸ τῆς ἀτασθαλίας. Fort. οὗτοι τῆς ἀταθαλίας δίκην ἐδίδοσαν.] 17. στρατεύεσθαι δὲ ἐκ τοῦ ιριβάζου. [τὸ ποδαπὸς. articulum tuetur Heldt in Act. onac. II. p. 96.] 18. τὴν ἑαυτοῦ. omisso τέ. — ς ἐν τῇ ὑπερβ. — εἴπερ μοναχῇ εἴη. 20. ὑπερέβαλλον. - ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τὸ τῶν βαρβάρων. 21. ἥλωσαν ς εἴκοσι.

IV. 5. 1. τῇ δύναιντο τάχιστα. [5. ξύλα οὐκ εἶχον. irari subit, quomodo factum sit, ut, quum ligno abun-

..] 15. διάλλας τ
γων. 17. εἴ τις δύνα
21. δὲ post ἐπειδὴ ο
φει Ξ. [οὐχ ἥλιῳ ἐν
κρίθινος om. 28. ἐξι
ἀφθόνοις πάντες. 30
φιλοφρ. τῷ εἰ βούλοι
ὥςπερ. 33. ἐπεὶ δὲ
νοφῶν.

IV. 6. 1. οἰκέτα
corr. Lobeck ad Phryn
ἐκέλευσε τοὺς στρατηγ
[vid. Reisig Conj. ad A
X.] 10. οὕτως γινώσκω
ματα λάβωμεν et ἀποβ
p. 23.] 11. τὸ μὲν οὖν
12. νύκτωρ ἀμαχεὶ ὡς
λον. ut mox τοῖς ποσὶν
ραν μαχομένοις. — ἢ ἡ
nem Schneideri.] 13. ἐξ
ex praecedentibus videt
in Misc. cr. I. p. 34. s.] 1
ἐπὶ ante τῶν ἄκρων om.
πολλῶν ἀγαθῶν, ut est i

mus cum Krügero de Authentia Anab. p. 51.] 10. ἔνθα δὲ Καλλίμαχος μηχανᾶται προτρέχειν. [Cyrop. VI. 35. μηχανῶ τοίνυν, ἔφη, τεταγμένοις τοῖς αὐτοῦ ἀτάκτους λαμβάνειν τοὺς πολεμίους. VIII. 2. 28. καὶ ταῦτα μὲν δελήλωται, ὡς ἐμηχανᾶτο τοὺς κρατίστους αὐτὸν μᾶλλον πάντας φιλεῖν ἢ ἀλλήλους. Lucian. Conviv. 18. μηχανώμενος Ἀρισταίνετος μηδ' ἐκεῖνον ἀτερπῆ τὸν καιρὸν εἶναι.] δύο καὶ τρία βήματα. 12. καὶ οὗτοι ἐρίζοντες. marg. οὕτως. [17. verisimilis correctio Stephani: ἐλοχῶντο δὲ ἐν τοῖς ὀχυροῖς.] 18. καὶ ἐσιτίσαντο. 19. ἐντεῦθεν διῆλθον. [20. πέντε ἡμερῶν. horum verborum sedes incerta.] 23. ἔθεον δρόμῳ. 25. καὶ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί. 26. πλῆθος δερματίνων. supra scriptum, ὠμοβόϊνα ἀμφὶ εἴκοσιν. — 27. ἐκ κοινοῦ.

IV. 8. 2. δι' οὓς δεῖ. 3. κατ' ἀντιπέρας. [ἐξικνοῦντο δὲ οὐδὲ οὕτως. Fort. pro: οὐδὲ ὅλως.] — ἔβλαπτον οὐδ' ἕνα. 5. τί ἀντιτετάχατε. 6. ἐπὶ τὴν ἡμετέραν χώραν. — ποιήσαντες (ον supra scriptum). 8. ἔστε ἐπὶ τά. 9. συλλέγουσι συμβουλεύσασθαι. 10. παύσαντα τήν. 11. περιττεύουσιν ἡμῖν. 12. διαλιπόντας τοῖς λόχοις. 13. ἥν τε εἰς πῆ δυνηθῇ. — μηκέτι μένει. [voluit μενεῖ. in talibus fluctuant codd. inter conjunctivum et futurum. Cyrop. III. 2. 8. οὐ μὴ δέξωνται. Paris. δέξονται. VIII. 1. 5. ὅτι οὐ μὴ δύνηται. Guelph. δυνήσεται. vid. Herm. ad Soph. Trach. 975,] 14. μόνον et ἐμποδῶν τὸ μή. [de τὸ μὴ in similibus vid. Heindorf. ad Platon. p. 8.] 18. ἀνακραγόντες ἔθεον. 20. ὅσοι δὲ ἔφαγον. [propter oppositum, οἱ μὲν ὀλίγον ἐδηδοκότες, malles fort.: ὅσοι ἄδην ἔφαγον.] 21. ὥραν ἀνεφρόνουν. 22. ἐνταῦθα. 24. παρ' ἐκείνων ἦλθον βόες. omisso πλέον. 25. ἔνθα παρεσκήνουν. 26. μᾶλλόν γε ὅτι ἀνιάσεται. [Fort. μᾶλλον γάρ τι. Cyrop. V. 3. 7. δῆλον γὰρ ὅτι ἀνιῶ σέ τι. ubi Codd. ἀνιῶ σ' ἔτι.] 27. ἐγίγνετο. om.

Liber quintus.

V. 1. 1. ἐν τῇ ἀποπορίᾳ. — καὶ ὡς usque ad λόγῳ om. 3. ὡς εὖ λέγει. — ταῦτα ἔλεγε. 4. ναυάρχειν

σας. [Fort. ἐπεψήφισε
οὐ a librariis scriptum
p. 487. et in Indic. οὐ
αίνετος δ' ἐξάγων.

V. 2. 1. [ἐκ τῶν
Achill. Tat. p. 799. s.]
periodo huc videntur
χαράδραν. 5. τύρσεις
ἑνός. 9. καὶ ἐδόκει. 10

τιστον. 12. διηγκυλισμ
καὶ ἄλλ' ἀναβεβήκει. [F
τὰς πύλας. 17. ὠθισμὸ
τ' ἔστιν. — ἔνδον om. 1
δον. 24. ὅτου δὴ ἀνάψ
τις αὐτοῖς. vid. Schaefe
πτειν. — οἱ ἐκ τούτων.
βάσει. — ἀνῆψαν. ἀνῆπ
καὶ τὰ ἄλλα. 28. τὴν ἐ
[Fortasse recte. vid. Plato
βοηθήσοντες.

V. 3. 1. ἀνεβίβασαν
ὅπλοις. 4. διέλαβον οἱ στ
6. τῷ post Μεν...

bantur. Cf. §. 5. κωλύουσι δὲ οὗτοι ἡμᾶς. Supra III. 2. 23. pro διήσουσιν libri nonnulli διοίσουσιν. IV. 1. 5. εἴ πως ἂν ἐθελήσειαν οἱ Καρδοῦχοι διϊέναι αὐτοὺς ὡς διὰ φιλίας τῆς χώρας. ὅτι οὐ διοίσει: corrigit Schaefer ad Dion. Hal. p. 295. Lobeck ad Phryn. p. 733. ὅτι οὐ διοίσειν. Bornem. de gem. rec. Cyr. p. 18. De infinitivo post ὅτι vid. Append. ad Bastii Ep. cr. p. 36. s.] 12. ἔστησαν ὥςπερ ἀν' ἑκατόν. 13. καὶ ante σαγάρεις om. [14. verissime Muretus: ᾗ ἐδόκει ἐπιμαχώτατον εἶναι.] 15. τοῦτο ἔχοντες. 17. καὶ ἐκτεμόντες. — ἐπεδείκνυσαν τούς τε Ἕλληνας. et πολεμίους. 18. ἐν τῇ στρατιᾷ. 19. μηδὲν θαυμάσητε. 20. καὶ ἱκανοὶ ἡγησάμενοι. 22. κατὰ ἐνταῦθα ταξάμενοι. 23. εὔζωνοι οἱ ἐκτρέχοντες. — οἱ βάρβαροι ἐτρέφθησαν. 25. καὶ ἠκόντιζον. [καὶ ἄλλοι δόρατα ἔχοντες corr. Schaef. Melet. p. 67. et paulo post: ὅσα ἂν ἀνὴρ φέροι.] 26. σὺν τοῖς μοσσύνοις. 27. περυσινῶν om. 29. τούτῳ... ὀπτῶντες. sic ut Schneider edidit. 30. ἐπορεύοντο τοῦ πρόσω. 31. αἱ πόλεις ἀλλήλων. 34. νόμῳ κεχωρισμ. [Fort. ἅπερ ἂν ἄλλοι ἐν ἐρημίᾳ ποιήσειαν. cf. Schaefer Melet. p. 49. Frequens permutatio vocabulorum ἄλλος et ἄνθρωπος.] — μετ' ἄλλων ἰόντες. — ἐφ' αὐτοῖς.

V. 5. 1. [ὀλίγοι ὄντες ἦσαν. Eton. vid. Boisson. ad Phil. Her. p. 660. ad Achill. Tat. p. 781.] 2. ἔστ' ἐβουλεύσαντο. 4. μέχρι ἐντεῦθεν. — τῆς ἐκβάσεως. — ἐκ τῆς ἐν B. 7. καὶ φόρον. — 8. ἐπαινέσαντες. — συνησθομένους. 9. οὐδὲν πώποτε. — 10. οὗτοί εἰσιν οἱ μέν. 14. [καὶ μὴν εἴ τις. vid. Bornem. ad Conv. p. 144.] αὐτοὶ ἥγοντο. 15. ἡμῶν ante ἔτυχον om. 16. ἀλλὰ ἀνάγκη. 19. οὔτε bis. 20. [ἢ ἡμᾶς ἐδέχετο αὐτὸ τὸ χ. sic Lion.] ἐφ' ἡμῖν κομίσασθαι. omisso ἤ. 22. ὑμῖν δοκεῖ. — συμμάχους ποιήσασθαι ἡμᾶς. — ποιούμεθα φίλον. om. 23. φίλοι γίνεσθαι. 24. οἱ πρέσβεις. — ποιησόμενοι ἥκομεν — φίλοι εἰσίν. marg. ἐσμέν. — 25. καὶ ante ὧν ἑκάτεροι om.

V. 6. 3. τοῦτο τέλος. 3. συμβουλεύειν μὲν ἐκελεύετο. 4. πολλά μοι κἀγαθά. 5. γὰρ post ἡμᾶς om. 7. ἢ τὴν εἰςβολήν. [ἢ ᾗ τὰ κέρατα. frustra Schneiderum ca-

... ιον τοπον. 18. δι
ως οἴκαδε. — παρὰ τὰ
21. εὐρύμαχον. — 23.
δέξονται. 24. τὰ μὲν δ
στρατεύεσθαι. 25. ἀναι

σκων ὅτι. διαβάλλειν μ
πρός με. vid. Praef. ad
p. 255.] 32. τὰ τῶν ἡττ
μεθα. 34. ἐπιθήσοι. ἐντ
ψηφικῶς. 36. [καὶ ἐδέδ
p. 181.]

V. 7. 21. λέγει δ' ὅτι
τεῦθεν. 6. ἐὰν μέν τοι.
ἀνίσχει [ut Schaeferus en
tamen Hermanno ad Vige
ναι καὶ ἀπελθεῖν εἰς. [Scr.
ῥᾶς πνέῃ, καλὸν πλοῦν εἶ
8. ἀλλ' ἔρα ὑμᾶς. — τὸ
10, εἴ τις ἐθέλει. — τί γὰρ
δών εἰμι. vere L. Dindorf.]
ἐξαπατηθῆναι ἄν. [12. κα
tur delendum, ut ex proxi
ἄρετος. et sic semper. 15

cf. VI. 6. 16.] 34. ἐπὶ θανάτου. — εἰς πάντας, omisso δίκας — καὶ εἴ τις ἄλλο τις [scr. ἄλλο τι. vid. supra ad IV. 3. 10.]

V. 8. 1. τῶν γαυλιτικῶν. — [εἰπεῖν πρῶτον τὸν πρῶτον λέξαντα corr. Krüger.] 3. ἀλλὰ μὲν εἰ χειμῶνος — ἀπαγορεύοντες. — ὁμολογῶν καί. 5. οὐδὲ τοῦτο ἔφη. 6. καὶ εἴρετο εἰ σὺ εἶ. et ἀπαγαγών. — 8. ἠνάγκασα δὲ τοῦτον. — omisso σέ. — συνέφη γ᾽ οὗτος. 9. ὡς καταρύξαντα. — 10. ὁπόσα γε βούλεται. Mureti correctionem firmans. 11. καὶ γὰρ ἡμεῖς. [vid. Bornem. ad Conviv. p. 62. cf. ad §. 18.] 13. ἕνεκεν ἀταξίας. — ἐν τάξει δὲ ἰόντων. — προςθέοντες. — 17. ὑπὸ ἐμοῦ. — εἰ δὲ ἐπί. — ὅτι δίκην ἠξίουν. 18. καὶ γὰρ οἱ ἰατροί, [recte. vid. Meinecke ad Menandr. p. 343. Sensus: ut parentes et magistri dolore afficiunt, quibus prodesse volunt, sic etiam medici. Nam hi quoque secant etc.] 22. εἰ θέλετε et εὑρήσεσθε. [23. βοΐσκος γοῦν. probat Heldt in Act. Mon. II. p. 164.] — 23. Κοτυριτῶν. — 24. [Scr. cum L. Dindorfio: τοῦτον τἀναντία ποιήσετε.] 25. πολέμιον ἀπεκήρυξα. — συνεξεπορίσαντι. — τούτων δ᾽ οὐδείς. — οὐδ᾽ εἴ τινα. 26. καὶ περιεγένοντο.

Liber sextus.

VI. 1. 1. οἱ μὲν ἐκ τῆς. 3. ἐν τῇ στρατιᾷ (σὺν) ἀλεύσαιντο (βου). 4. ἔπινον κερατίνοις ποτηρίοις, οἷς ἐτύγχανον. [cf. Athen. XI. p. 476. C.] 5. ὡς πᾶσιν εἶναι δοκεῖν. — ὁδ᾽ ἔπαισε. 6. ἣν δὲ οὐδὲν μείω τεθνεώς. 8. ἅπαντα ἁρπάσας. 11. ἐπὶ δὲ τούτων ἐμπίνοντες οἱ Μαντινῆς. — ἐπαιάνισαν. — ἐνόπλοις εἶναι. 12. εἰςάγει καὶ σκευάσας. 14. ὑστεραίᾳ ἡμέρᾳ. 15. τοῖς Ἕλλησι καὶ ἀλφίτων. — ἀφίκονται. [ἀφικνοῖντο. vett. editt. nonnullae. Fortasse rectius.] 18. καὶ εἴ τι δέοι λαμβάνειν. [in proximis fortasse leg. καὶ μᾶλλον ἂν κρύπτεσθαι.] πρόςθε χρόνον. 19. ἐνδεικνύμενοι ἕκαστος. 20. μειζόνως ἀφίξεσθαι. 22. δύο ἱερεῖα. 23. ἀνεμιμνήσκετο αὐτῷ. — μέγας μὲν ὁ οἰωνός. 26. [ὑφ᾽ ὑμῶν τιμ. ἐπείπερ ἄνδρ. corr. Krüger.] — τοῖς θεοῖς αἴτιον. — ὑπὸ ὑμῶν. — οὔτε ὑμῖν, οὔτω

οιντια Λακεδαιμόνιοι,
ἔχοντος, δοκεῖ ἄν τίς
dorf. corrigit: εἰ οὕτως
τοῖς ἱεροῖς ἐσήμαναν.
VI. 2, 2. ἀχερουσι
πορίζειν. cf. V. 8. 25.
οὗτοι. omisso οὖν, quod
dit. — ποιῆσαι ταῦτα. 8
νοντο. 10, ὑπὲρ ἥμισυ.
176.] — 12. Χειρίσοφό
στρατεύματος. 15. δὲ po
τρίχα ὄν, — οὗτος μόνος
— πεζῇ ἐπορεύοντο, — ἐ
θάλατταν ἤει. probat Bor
VI. 3. 2. ὡς τριάκον
3. συνεβάλλοντο et αὐλίζε
αὐτὸν μὲν τὸν et ἀποκτινύ
καὶ ὅμα κύκλῳ τῇ ἡμέρα
ὡμολόγειτο. — 10. [Fort.
τος Ἑλλ.] 11. ὅποι δέοι. 18
ελαυνέτω. 16. ἀλλ' ἤδη ἐκεί
λῶς εἶχον, — κατὰ τὰ μακ
— ἡ χώρα καίεσθαι, 22, οἱ
et προσελαύνοντες

ενόμενον. [una syllaba restituta lege: εἰς δὲ τόπον, πόλιμα ἄν γ, in loco, qui facile in urbem mutari posset, castra olebant ponere. Cyrop. I. 6. 9. σὺ εἰ ἐνορᾷς τινα πόον ἀπ' ἐμοῦ ἂν προςγενόμενον.] 8. σπάνει βίας. — πρὸς νηλωκότας. — πολλὰ ἄγαν πράττειν. [voluit πολλὰ γαθὰ, omisso καί. cf. Cyrop. V. 4. 14.] 9. τὰ ἱερεῖα γένετο. ἐνταῦθα παρ' ἑκάστους. 13. ἐπὶ τῇ ἐφόδῳ. 14. ἃ ἱερὰ οὐ γιγνώσκει. 15. ὡς συνθεασάμενον. 16. τὰ πιτήδεια ἔχοντες ἃ ἔλιπον. 18. [καὶ γὰρ ἐγὼ et ὁ ἐκ βυζαντίου ἁρμοστής. corr. Schaefer Melet. p. 73.] — μᾶλλον ἧξε πλοῖα. 20. ἐξῆγον μέν, οὐ συνεκ. 21. τὰ σκεύη. om. 22. ἐγένετο καλὰ τὰ ἱερά. 24. ἐπειδὴ δὲ ἦσαν. — ἱς βοηθηκότες. — οὐ μεῖον πεντακοσίους. omisso ἤ. vid. L. Bos de Ellips. p. 763.] 26. μέχρις εἰς τὸ στρατόπεδον.

VI. 5. 1. πλοῖον ante ἱερεῖα om. 2. τέλος ἐχόντων ἱερῶν. 3. καταλιπεῖν om. 4. ἀπέλιπον αὐτόν. — καὶ οὗτοι ἔμενον, omisso μέν. 5. ἐτύγχανον. [voluit ἐνετύγχανον.] 6. προςαγαγόντες. — ἀπελάμβανεν. 7. ἐκτὸς τῆς φάλαγγος. — ἐπιθριδάτης. 9. ἢν που δεηθῶσιν οἱ ἐπιβοηθήσονται. — ἐμπίπτουσιν. 10. τὴν ante πρὸς om. — εἴπερ ὑμῖν. — 11. ἔπεμψεν ἐφέπεσθαι. — Πυρρείας. unde scr. Πυῤῥίας. 13. [variis lectt. inter se comparatis, haud improbabile, scriptum fuisse: ὅτι βουλῆς οὐκ ἀνάξιον, εἰ διαβατέον ἐστὶ τοιοῦτον νάπος.] 14. ἀλλ' ἴστε μέντοι. — 17. ἔγωγε γοῦν. [Fort. ἐγώ γε οὖν.] — ἢ σὺν διπλασίοις φύγοιμι ἀποχωροίην. 18. εὔπορα παντάπασι. 19. πῶς μὲν γὰρ δυςδιάβατον. — εἰ μὴ νικήσωμεν. —
ω
τοσοίδε ἕπονται. 20. πλοῖά ἐστι τὰ ἀπαλλάξοντα. 21. [Fort. ἐπεὶ ἡμᾶς παρόντας aut ἐπιόντας εἶδον.] 22. ἢ ἐπὶ τῷ νάπει ἦν κατ' ὀλίγους ἐξεμηρύοντο. 24. ἀνδρὶ ὄντι καὶ καλόν. 25. εἰς προςβολήν. 27. ἐπεὶ ἀπηντίαζεν. — ἐπαιώνιζον. 29. αὖ διεσπάσθη. 31. ὃ οὐκ ᾔδεσαν. [etiam in Hellen. V. 4. 22. nunc ᾔδεσαν ex Codd. restitutum. vid. Lobeck ad Phryn. p. 149.] 32. ἐγένετο om. — στάδιοι ἦσαν omisso γάρ.

ους
VI. 6. 1. τὰ αὐτῶν. — μελίνας. — πάντα γὰρ ὁ-

... ἐξήτει corr. Sch...
λογον ἐποιοῦντο. — τὸ ...
αὐτος πρῶτος. — παραγ...
ἀλλ' ἀπιστέον. 15. ἐγὼ μ...
ραστεῖν καὶ Κλεάνδρῳ. —
νων, ἡμῶν scil.? vid. Sc...
18. ὅ, τι ἂν βούληται. —
θέλει. — μέντοι μοι ὑμῶν
καὶ κελεύουσί σε. — ἄλλο...
mine ex praecedentibus te...
εἴη. 21. ἀποκτενῶν. [ἀποκ...
Κλέανδρος εἶπεν. — οὐκ ...
πάσχειν. — δίκης λαχεῖν.
νων τὸ μέρος. — τοίνυν το...
maxime probabilis haec: ...
συνῆγεν ὁ Ξ. 31. δοῦναι καὶ ...
32. οἱ θεοὶ ἵλεοι. 33. σφῶν ...
marg. ναι τω σίω. — καὶ ἂν ...
διδῶσι, διεξηγήσομαι — cor...
Jahrg. I. p. 462.] 35. ἐθύετο...
36. ὡς οὐκ ἐγίγνετο. 37. [καὶ
Fortasse: καὶ οὕτως μὲν ἀπέπλ...
τὴν φιλίαν ἐξελθεῖν. — ἀφίκον...

Σ. 15. ἀνοίξωσιν. 21. ὡς εἶδον Ξενοφ. — σὲ μέγα. 22. εἰ δὲ τοῦτο. — κατηγγύα. 23. εἰς ὀκτὼ ἐγένοντο. [hoc unice probat Krüger.] 24. καὶ πεδίων. — κατερημήσθησαν. 27. [τριακοσίων praefert Krüger.] — τῶν ἐν δήμῳ. 28. νῦν δὲ δεῖ τι οἰώμεθα παθεῖν. — τῶν ἀρχαίων συμμάχων. 29. ἀπολούμεθα. — στρατευμέναις.

o σιν

31. οὐδὲ βίοιον ποιήσαντες. 33. περιήει. — ἔστε δ' ἂν μολῶσιν. 35. τὸν Κυρατάδην. 36. ἔκλεισέ τας θύρας. 37. καὶ ἐλαῶν. [vid. Boisson. ad Phil. p. 324.] κρομύων. — ὡς ἐπιδάσμασιν. — 39. [εἰ μέλλοις corr. Krüger.] 41. πολλῶν ἔδει.

VII. 2. 1. προςελθόντες κατὰ Βυζ. 3. [Fort. οἱ δὲ καὶ διαδράντες εἰς τὰς πόλεις. ejectis verbis τὰ ὅπλα κατὰ τοὺς χ. ex superioribus temere repetitis.] 4. διαφθειρόμενον τὸν στρατόν. 6. ἐπεὶ ἦλθεν οὐκ ἐλαχίστους. 7. οὐκέτι ναυαρχοῦντος. 8. τῶν διεσπασμένων. — παραγαγόντας. — κελεύοντα. — 12. [ὁ ἐκ β. ἁρμοστής. corr. Schaefer. Melet. p. 73.] ἐλθὼν δ' ἐπὶ τὸ στρ. 13. ἐν τῇ θαλάσσῃ. — ταῦτ' εἰπών. 14. αὐτοῦ τι ποιήσεται ἢ καὶ Φ: ἂν παραδοθήσεται. 16. σφᾶς κελεύοι. 17. πολυκράτη τε. 18. πύργοις ἐρήμοις. — οἵ τε προςιόντες. [acute L. Dindorfius ex vestigiis codd. emendavit: μήθ' ὅπου εἶεν, μήθ' ὅτι ποιοῖεν. Krüger: μήτε ὅπου εἰσί, μήτε ὅποι ἴοιεν.] — ἀλλὰ τὸ φῶς. omisso διά. 20. καὶ λαβόντες Ξ. — 21. [τὰς δὲ νύκτας ἐγκεχαλινωμένοις ἐφυλάττετο. corr. Voigtlaender. cf. VII. 7. 6.] 22. καὶ πρόσθε. 25. τὰ ἄλλα δέ σοι φ. χρήσασθαι. 26. ὁ δὲ ἔφη καὶ ταῦτα. 27. πρῶτον ἀπεκρίνατο. 30. τὸ δὲ ὅπλα συνελθών. 31. τί οἴοιτο χρῆσθαι. 32. αὐτὸς μὲν ἀποθνήσκει. 34. παραγένησθε. 35. ἀπαγγέλλωσιν. 37. πειρώμενος διαπράξωμαι.

VII. 3. 1. [ἕκαστα corr. Porson.] 3. οὗτος δὲ ὁ αὐτός. — ὥςπερ ὁ ἐν Β. 4. τοῦτο βουλεύεσθε. 5. ὅ τι ἂν ὑμῖν δοκῶ. 6. ἀνέτειναν ἅπαντες. 9. καὶ περιττὰ ἐχούσας. cf. IV. 2.

ε

23. — 13. ἄξια λέγοι. [cf. Schaef. Mel. p. 102. Ast ad Platon. Remp. p. 479.] 14. ἐπιψηφίζεται. — 15. [μετὰ ταῦτα. vid. Reisig Conj. in Aristoph. I. p. 222. s.] 16.

ἡγεῖται τοῦ στρατεύματος
μα δὲ ποιοῦμαι εἶπον Ἀδ
son. vid. ad Gregor. Cor
τελθεῖν. 46. ἀπὸ τῶν λο
νων om. 47. ὅσον τριάκοντ
(Seuthes sc.) συνηυλίσθησ
VII. 4. 1. ἀπείη πάλι
παρῆσαν ἐπὶ τὰς κώμας. [ν
ἱκέτευεν βοηθῆσαι. 8. [δε
fer. ad Greg. Cor. p. 431.
χον ποτὲ συνετάξατο. — ἀ
νατείνας. [Optimus Paris
παῖε, ἔφη, εἰ κελ. cf. Hei
253. Lobeck ad Ajac. p. 3
ἐλθὼν post Ξενοφῶν om.
ταῦτα ἔλεγον. 18. ἠκόντιζον
πυγκτήν. [Fort. καὶ ἐπεὶ παρ
VII. 5. 2. τὰ δ' ἄλλα
κά, τὰ δὲ ἄλλα. 4. [καὶ τ
corr. Krüger.] — τὰ δὲ β
οὔτε πλεῖον. 5. τὰ ἑαυτοῦ
ἠχθέσθη καί. 8. τοῦτο διεβ

ἐκέλευσεν αὐτού...

λοχαγὸς δὲ διπλοῦν. 8. τε ante ἤκουσαν om. — ἔχων ἑρμηνέα. 9. ἔνθα δέ γε ἡμεῖς. — οὐδὲν πεπαύμεθα. 10 ἄλλος ἀνέστη ἂν ὁμ. [num fuit: ἀνέστη αὖ, i. e. ἄλλος αὖ καὶ ἄλλος. 11. ἔχω ἂν ὡς πλείστην. 12. εἰ πέμψαιμι ὑμᾶς. — οὐδ' ἐπεχείρησα. 13. ὅπως βουλευσόμεθα. 14. πείθοντος αὐτῷ. — εἴπατε om. 15. πάντων ante μάλιστα om. — ἔτι δίκαιος. 16. ὡς οὔτε ὢν ἐμοί. — ἀποδοίη ἡμῖν τὸ πλεῖστον. 11. ἐὰν πράττοιτε. — καὶ ἀπαιτήσειμέν τε. 20. ὁπότε δυνασθείη. 21. ναὶ μὰ Δία αἰσχύνομαι. 22. ὑμᾶς διαφυλαξαμένους. — οὐδὲ μήν. 23. ὡς μηδὲ εἰ ἐδύνατο ἐβούλετο ἐξαπατᾶν. 24. εἰ προςῆτε τῇ πόλει. [εἰ προςίοιτε corr. Matthiae Gr. gr. §. 525. b. cf. Herm. ad Viger. p. 831. Initio periodi οὐκ videtur delendum aut cum ὅτε permutandum, minore distinctione post Σεύθην posita.] — ὅτου ὠνήσεσθε. [Fortasse rectius.] 25. ἐφορμῶσαι. — ἱππῆς ἐναντίοι. 26. ᾧ ἀθρόοι. 29. πολέμιον οὐδένα ἔτι ἐπεωρῶμεν. — μηδαμοῖ. — ἡμᾶς ante πορίζεσθαι om. 30. παθήματος σχέτλιον. — ζῶντά μ' ἂν εἶναι. [egregie L. Dindorf corrigit: ζῶντα ἐμὲ ἐᾶν εἶναι. malim autem: ζῶντά μ' ἐᾶν.] 33. ἐγὼ γὰρ ὅτε μὲν πρότερον ἀπῄα. 36. πολέμιοι γένησθε. — ὑμᾶς διατεινόμενον. 27. νῦν ante ὑμῖν om. — ὅπῃ ἂν θέλητε. — ἐπεθυμεῖτε. — οἱ κράτιστοι. — ἐμὲ κατακανεῖν. [38. recte Steph. ἀμνημονικώτατοι ironiae enim vix locus.] 39. ἀλλ' οὑτωσὶ ὦ ἐμοὶ μὲν οὐ. [Fortasse: εἶπεν οὑτωσί: ἀλλ', ὦ ἄνδρες, ἐμοὶ μὲν οὐ δικαίως.] 40. ἔφη τοῦτο ὑμᾶς. 41. εἶπεν ὑπὸ (ὑπὲρ) Ξ. [firmans correctionem L. Dindorfii.] 42. ἀλλ' Ἕλλην ὤν. 44. ἔπεμπον δὲ ταῦτα.

VII. 7. 2. ὅσον τριάκοντα. [sic liber Florent. quatuor aut quinque locis pro πεντήκοντα.] 3. λέγει Μηδοσάδης. — καὶ ὅδε ὁ ἀνήρ. — τοῦ ἄνωθεν βασιλ. 3. ὅπου ἐβουλόμεθα. — πρὸς ἡμᾶς ἔλθοις. — ηὐλίσκου. 7. οἵ τε πολέμιοι. 10. πρὸς ἐμὲ λέγεις ταῦτα. 12. πλὴν ἢ τεττάρων. 14. ὅτι δέηται ὑμῶν. 15. καὶ ἄλλα ὁμοίως ἄν. [Fortasse: καὶ ἄλλα ὁμοίως, ὡς ἂν δύνωνται.] — εἰ μέν τοι σύ. 16. τούτοις κακῶς. 17. παρὰ post τούτους om. 19. αὐτῷ ἐλθεῖν. 21. ἐκείνοις ἐκλαβεῖν. 22. οἷόν τε ἔστι. 23. ὅ τι λέγοις. 24. ἄλλων τε δὲ κολάσεις. — ὑπο-

.... ιμωμενον. 41. κ
λῆρος. 43. ὅτι σύ. [πάντ
Mel. p. 130.] 44. τὰ σὰ κ
καί. 46. ἀνθρώπους νομίζ
μὲν οὕτως ἄτιμον. — 48. κ
ἀφικόμενος. 50. ἀλλὰ οὐδ'
ρία. 52. ἐμοὶ δὲ οὐ μένειν. 54
56. χαρμῖνόν τε καί. — καὶ
οἱ ἐν τῷ στρατεύματι ἐπιτή

VII. 8. 1. διέπλευσεν.
ἐνοίκια ἐν οἰκίῳ, ex διττογρ
fuisse suspicatur: τοῦ τὰ ἐν
θ μὴ ἔσεσθαι μηδὲ ἐφόδιον.
ψακηνῶν. — κἂν μέλοι ποτέ.
ὡς εἰώθει.] 5. προσελθὼν εἰς
τεῦθεν δὲ δι' ἀτραμυττίου κε
fine τῆς Λυδίας. 9. αὕτη αὐ
ό
σαμένος. (sic). 13. καὶ τύρσ
νείας. — ἱππῆς. — ἐξ ἀπολλω
16. οὕτω προσέχοντες. 17. ἐ
Ξενοφῶν om. — ἔλθῃ τῆς. 2
χάνουσιν. 23. οὐκ ante ᾐτιάσ
— καὶ κοῖται. [Totam han

